Økonomiske analyser

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

1/96

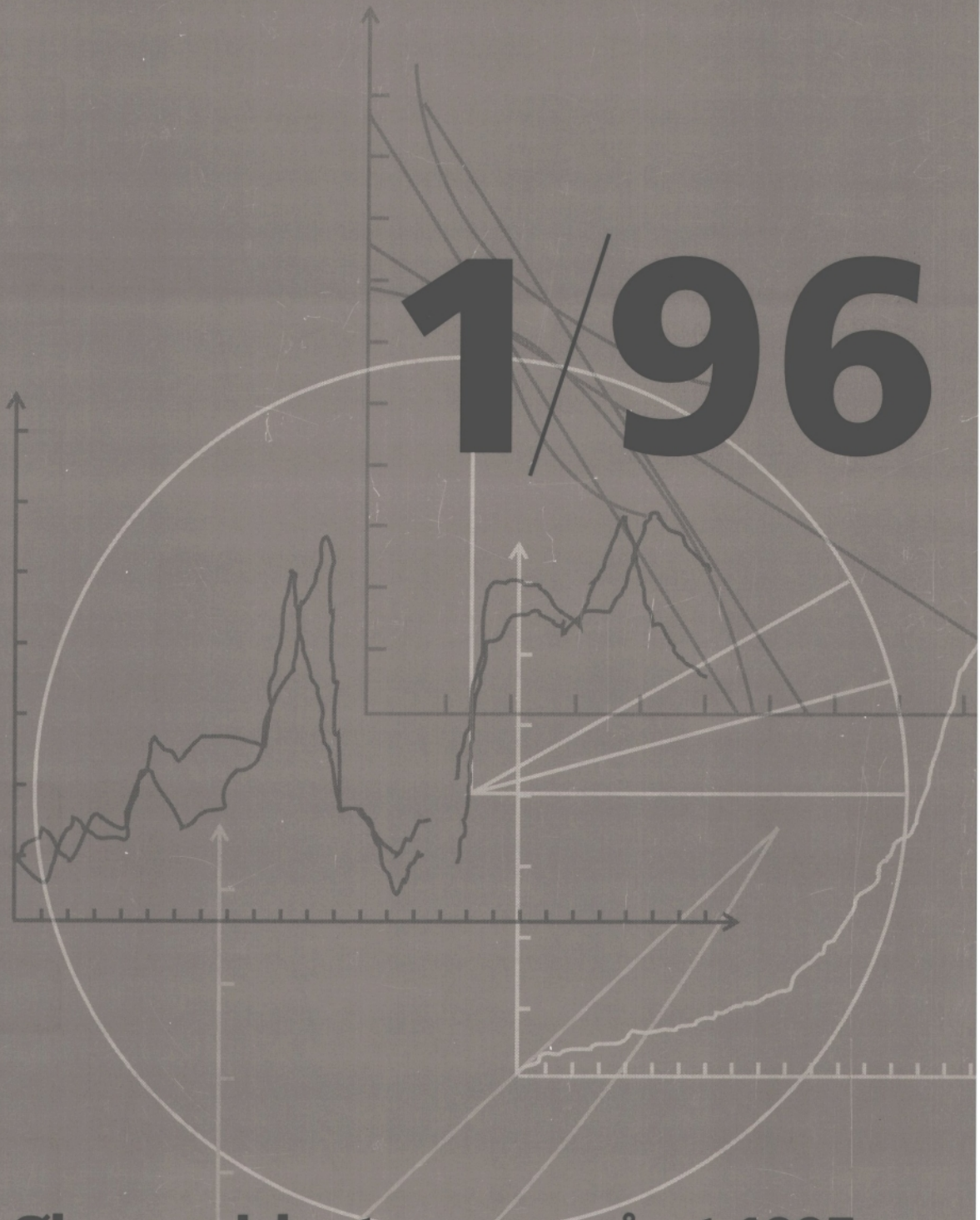

Økonomisk utsyn over året 1995

- Foreløpige nasjonalregnskapstall for 1995
- Konjunktursituasjonen i Norge og utlandet
- Økonomiske utsikter for 1996 og 1997

Økonomiske analyser

1/96

Innhold

Perspektiver	**3**
Internasjonal økonomi	**5**
Norsk økonomi	**10**
Utviklingen i 1995	10
Utsiktene for 1996 og 1997	13
Konjunkturutviklingen i Norge	**23**
Offentlig forvaltning og økonomisk politikk	23
Bedriftene	30
• Olje- og gassutvinning	30
• Industri og bergverksdrift	39
• Bygge- og anleggsvirksomhet	49
• Elektrisitetsforsyning	51
• Primærnæringene	52
• Utenriks sjøfart	54
• Privat tjenesteyting	55
Arbeidsmarkedet	57
Lønns- og prisutviklingen	64
Husholdningene	68
Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge	73
Befolkning	**77**
Økonomisk-politisk kalender	**79**
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser og Economic Survey de siste 12 måneder	**87**
Forskningspublikasjoner	**88**
Tabell- og diagramvedlegg	**97**

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 6. februar 1996.

Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til Knut Moum eller Mette Rolland.

Økonomiske analyser

Redaksjonen: Olav Bjerkholt (ansv.), Knut H. Alfsen, Iulie Aslaksen, Ådne Cappelen, Solveig Glomsrød, Knut Moum, Tor Skoglund. **Redaksjonssekretær:** Eva Ivås, tlf.: 22 86 45 70 (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau, tlf.: 22 86 48 06 (konjunkturoversikter mv.), telefax: 22 11 12 38. **Design:** Enzo Finger Design. **Trykk:** Falch Hurtigtrykk. **Redaksjonens adresse:** Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo. **Salg og abonnementservice:** Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo, tlf.: 22 86 49 64, telefax: 22 86 49 76.

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har 90-100 ansatte. Ca. 45 prosent av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 4 seksjoner og ledes av *forskningsdirektør Olav Bjerkholt.*

- Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller
  Forskningssjef Nils Martin Stølen

  - Skatteberegninger
  - Arbeidsmarked
  - Mikrosimuleringsmodeller

- Seksjon for makroøkonomi
  Forskningssjef Ådne Cappelen

  - Konjunkturanalyse
  - Makroøkonomiske beregninger
  - Likevektsmodeller

- Seksjon for ressurs- og miljøøkonomi
  Forskningssjef Knut H. Alfsen

  - Miljø og samfunn
  - Internasjonale energimarkeder
  - Olje- og energianalyse

- Seksjon for mikroøkonometri
  Forskningssjef Jørgen Aasness

  - Konsument- og bedriftsatferd
  - Fordelingsanalyse
  - Økonometriske metoder

Økonomiske analyser utkommer med 9 nummer i året. Neste utgave publiseres i begynnelsen av mars.

Standardtegn i tabeller	**Symbol**
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Økonomisk utsyn

Perspektiver

Det ser nå ut til at fastlands-Norge har passert konjunkturtoppen. Både utenlandske og innenlandske forhold har bidratt til å dempe oppsvinget. Norges viktigste handelspartnere hadde lavere vekst i fjor enn året før, og klart lavere enn forventet for ett år siden. Investeringene i oljevirksomheten gikk ned for andre år på rad, og finanspolitikken bidro til å bremse økningen i etterspørselen. Rentenedgangen, som var vesentlig for oppsvinget gjennom 1993 og 1994, stoppet nesten opp i fjor, og husholdningenes etterspørsel økte klart svakere enn året før. Som ventet var det investeringene i fastlandsøkonomien som ga den sterkeste etterspørselsimpulsen i 1995, og dette bidro til at veksten i BNP for fastlands-Norge så vidt kom over gjennomsnittet for de foregående 30 årene. Til tross for svakere oppgang i produksjonen enn året før, fortsatte ledigheten å falle, og en må tilbake til 1988 for å finne et år med lavere ledighet. Likevel var det ingen vesentlig endring i lønnsveksten, og mye av de svingningene vi har sett i prisstigningstakten gjennom de siste årene kan føres tilbake til avgiftsendringer og rentenedgangen.

Konjunkturbevegelsene i norsk økonomi har tradisjonelt avspeilt den internasjonale konjunkturutviklingen. Framveksten av oljesektoren og dereguleringen av kreditt- og valutamarkedene bidro imidlertid til en særnorsk konjunkturutvikling på 1980-tallet. Selv om den økonomiske veksten de siste fem årene gjennomgående har vært sterkere i Norge enn hos våre viktigste handelspartnere, har norsk økonomi konjunkturmessig vært mer i fase med handelspartnerne enn gjennom andre halvdel av 1980-tallet. Hverken utviklingen i norsk økonomi gjennom 1995, opplegget for den økonomiske politikken framover, eller det antatte forløpet for investeringene i petroleumssektoren, indikerer at denne situsjonen skal endre seg særlig de nærmeste årene. I tråd med dette ligger det an til at veksten i fastlandsøkonomien inneværende år vil bli noe svakere enn i fjor. På årsbasis vil ledigheten trolig gå ytterligere noe ned, mens det vedtatte avgiftsopplegget bidrar til at prisveksten kan komme ned mot 1 1/2 prosent i år. Dette er nesten ett prosentpoeng under den antatte gjennomsnittlige prisstigningen hos Norges viktigste handelspartnere. Uten endringer i valutakursen eller i avgiftsopplegget for 1997 er det imidlertid grunn til å tro at prisstigningen i Norge vil bli mer på linje med utviklingen hos handelspartnerne neste år.

Som et lite land med en spesialisert næringsstruktur basert på internasjonalt varebytte og tilnærmet frie kapitalbevegelser, avhenger mulighetsområdet for norsk økonomisk utvikling - og spillerommet for økonomisk politikk på litt lengre sikt - i stor grad av utviklingen i internasjonal økonomi. Avvik fra utviklingen internasjonalt er først og fremst knyttet til faktorer som henger sammen med at næringsstrukturen er ulik den våre handelspartnere har. Usikkerheten knyttet til norsk økonomisk utvikling - når vi ser bort fra deler av den økonomiske politikken - er derfor nært knyttet til mulighetene for brå endringer i impulsene fra internasjonal økonomi. I tillegg til konjunkturutviklingen internasjonalt, er det nærliggende å peke på tre slike forhold; handelspolitiske regimeskifter, oljeprissjokk og rente- og valutakurssjokk.

EØS-avtalen som trådte i kraft 1. januar 1994, er en av flere avtaler som gir rammebetingelser for Norges framtidige handelsforhold, og den av disse som har størst kvantitativ virkning. GATT-avtalen, som trådte i kraft i 1995, har vidtrekkende konsekvenser for den globale handel, og er også en viktig del av rammebetingelsene for Norge. Begge avtalene har overgangsordninger slik at den fulle virkning først kommer til uttrykk noen år fram i tid. De handelspolitiske virkninger av å stå utenfor EU er i betydelig grad neddempet gjennom EØS-avtalen (som beregninger utført i SSB før folkeavstemningen indikerte). Med EØS-avtalen som grunnlag kan de rent handelsmessige ulemper for

Norge ved å være utenfor EU, neppe sies å være større enn fordelene. Tilløp til nye handelshindre og diskriminering av norsk eksport gjennom dumpinganklager o.a. antyder imidlertid den strategiske ulempen ved å være et lite land med stor handelsavhengighet av EU. Også fordi EU ikke nettopp er noe rasktvoksende område, peker dette i retning av at norske handelsforbindelser med utlandet bør forankres bredere, f.eks. ved i større grad å rettes inn mot de nye vekstmarkedene i Asia.

Tidspunktet for gjennomføring av EUs Maastrichtvedtak om en pengeunion rykker stadig nærmere, selv om det fortsatt uttrykkes tvil om gjennomførbarheten av vedtaket. Dersom norsk økonomi beveger seg i fase med handelspartnerne, kan det være fordelaktig å føre en valutapolitikk som knytter Norge tett opp mot pengeunionen. En for sterk binding vil imidlertid skape store problemer dersom Norge og handelspartnerne, blir utsatt for asymmetriske sjokk, som f.eks. en stor og varig nedgang i oljeprisene.

Petroleumsvirksomheten er den viktigste enkeltgrunn til at norsk økonomi står sterkt, dels som følge av store løpende inntekter og dels gjennom impulsene fra petroleumsinvesteringene til resten av økonomien. Virksomheten har etter år med kraftig utbygging kommet definitivt inn i en høstingsfase, som ser ut til å kunne resultere i meget store petroleumsinntekter i årene som kommer. Anslagene for petroleumsreservene blir stadig oppjustert med stor tilvekst i nasjonalformuen, til tross for høy løpende produksjon.

Usikkerheten knyttet til oljeprisene spiller likevel fortsatt en stor rolle for norsk økonomi. Norge og andre oljeland har gjennom økt utvinning bidratt til å legge et sterkt press på OPEC med økt sannsynlighet for et prisfall som for en tid kan gi lav avkastning for høykostland som Norge. Internasjonale forhandlinger om klimapolitiske tiltak kan også på sikt få et gjennombrudd og medføre et press nedover på produsentprisene for olje og gass. På den annen side har den teknologiske utvikling gjort det mulig å senke utvinningskostnadene og derved utnytte mer av ressursgrunnlaget. Norsk økonomi er derfor mer robust overfor et stort oljeprisfall i dag enn for ti år siden.

Forseringen av petroleumsproduksjonen kan oppfattes som et dristig forsøk på å redusere framtidig prisusikkerhet ved å høste så raskt som mulig. Dersom dette lykkes uten et vesentlig prisfall, vil petroleumsinntektene gi betydelige overskudd på betalingsbalansen og i statsbudsjettet, med en rask oppbygging av Petroleumsfondet som resultat. Hensiktsmessigheten av å legge petroleumsinntekter til side synes å ha bred tilslutning. Styringen av norsk økonomi gjennom pukkelen av overskudd og fondsopplegg - trekk ved norsk økonomi som understreker forskjellen i forhold til nesten alle EU-land - stiller store krav til budsjettdisiplin og valutakursstabilitet. En slik fondsoppbygging innebærer en omfordeling av nasjonalformuen fra naturkapital, som Norge for tiden kan sies å ha relativt mye av, over til finanskapital som vi har relativt lite av i forhold til den samlede nasjonalformuen. Dette vil redusere usikkerheten og sårbarheten for norsk økonomi.

På kort og mellomlang sikt er hovedpoenget med fondsoppbyggingen knyttet til hensynet til en forsvarlig makroøkonomisk stabiliseringspolitikk. En særnorsk etterspørselsøkning knyttet til løpende bruk av dagens store inntekter, ville skape betydelige pressproblemer i økonomien og gi økt sårbarhet overfor et eventuelt oljeprisfall. Med et stort Petroleumsfond vil det dessuten bli noe lettere for Norge enn for andre europeiske land å meste eldrebølgen om 15-20 år rent finanspolitisk. En særnorsk bruk av oljepenger i en situasjon der økonomien preges av mangel på arbeidskraft som følge av eldrebølgen, vil imidlertid kunne gi opphav til de samme press- og strukturproblemer som økt bruk av oljepenger i dag. Av størst betydning for evnen til å håndtere eldrebølgen og andre utfordringer er derfor det grunnlaget som nå legges i form av en velutdannet arbeidsstyrke og en tilpasningsdyktig økonomi.

De største langsiktige utfordringene ligger imidlertid antakelig på miljøsiden. Betydningen av politikk for å ivareta landets langsiktige interesser kan vanskelig illustreres bedre enn av drivhuseffekten og dens mulige vidtgående virkninger. Dette understreker både betydningen av en langsiktig "føre var"-politikk og av det globale fellesskapet som knytter Norges mest vitale interesser nært til land også utenfor kretsen av de tradisjonelle samarbeidspartnere.

Internasjonal økonomi

Utviklingen i OECD-området

Etter at den økonomiske aktiviteten i OECD-området tok seg markert opp i løpet av 1994, var det ventet at veksten samlet sett ville øke ytterligere gjennom fjoråret, men med klare forskjeller landene imellom. Mens konjunkturtoppen allerede var passert i de engelsktalende industrilandene, lå det ved årsskiftet 1994/1995 an til klar oppgang i kontinental-Europa. Utover våren og sommeren viste imidlertid korttidsstatistikken at forventningene til økonomisk oppgang i de store EU-landene hadde vært for optimistiske, og prognosene ble stadig nedjustert i løpet av høsten. Nedjusteringen er fanget opp i de anslagene for internasjonal økonomi som ble presentert i ØA nr.9/95, og som det fremgår av tabellen, er vår vurdering av situasjonen for Norges viktigste handelspartnere ikke vesentlig endret siden da. Det ligger an til en økning i BNP for handelspartnerne på om lag 2 prosent i år, mens det er ventet en vekst rundt 2 1/2 prosent i 1997.

Etter at pengepolitikken i *USA* ble strammet betydelig inn gjennom 1994, avtok etterhvert den økonomiske veksten. Mens BNP økte med 4,1 prosent i 1994, viser foreløpige anslag for fjoråret en oppgang på 3,3 prosent (målt i 1987-priser). Reviderte nasjonalregnskapstall for første halvår 1995 tyder imidlertid på at vekstraten for året vil bli nedjustert. Ytterligere nedjustering kan dessuten komme som følge av at beregningsmetoden for bruttonasjonalproduktet er vedtatt endret. Budsjettstriden mellom det republikanske flertallet i Kongressen og den demokratiske administrasjonen har imidlertid ført til forsinkelser i nasjonalregnskapstallene som følge av stenging av offentlig virksomhet i to perioder. Tilgjengelig korttidsstatistikk fra desember og januar peker i retning av fortsatt avdemping i BNP-veksten. Arbeidsledigheten har likevel bare økt svakt og raten ligger fremdeles under 6 prosent. Ifølge de fleste prognoser vil økningen i bruttonasjonalproduktet i år bli rundt 2,5 prosent, mens et normalt konjunkturforløp skulle tilsi sterkere vekst i 1997. Den kraftige oppgangen i investeringene de siste tre årene, spesielt i maskiner og utstyr, bør på lengre sikt, gi grunnlag for høyere trendmessig

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnere for årene 1994 - 1997 gitt på ulike tidspunkter

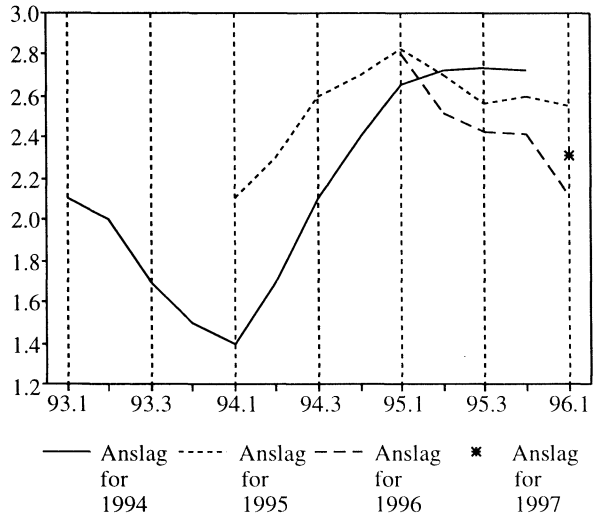

Kilde: Consensus Forecasts.

Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norges viktigste handelspartnere
Årlig endring i prosent

	1994	1995	1996	1997
USA				
Bruttonasjonalprodukt	4,1	3,3	2,5	2,8
Konsumprisdeflator	2,6	2,8	2,8	3,1
Kortsiktig rente (nivå)	4,7	5,9	5,5	5,5
Japan				
Bruttonasjonalprodukt	0,6	0,4	1,7	2,2
Konsumprisdeflator	0,7	-0,2	0,6	1,4
Kortsiktig rente (nivå)	2,3	1,1	0,5	1,1
Tyskland				
Bruttonasjonalprodukt	2,9	1,9	1,7	2,5
Konsumprisdeflator	2,8	1,8	1,6	1,8
Kortsiktig rente (nivå)	5,3	4,4	3,6	4,1
Frankrike				
Bruttonasjonalprodukt	2,9	2,6	1,8	2,9
Konsumprisdeflator	1,7	1,8	2,3	2,7
Kortsiktig rente (nivå)	5,8	6,7	5,6	6,1
Storbritannia				
Bruttonasjonalprodukt	3,9	2,6	2,0	2,8
Konsumprisindeks[1)]	2,5	3,4	2,8	3,2
Kortsiktig rente (nivå)	5,5	6,7	6,1	6,4
Italia				
Bruttonasjonalprodukt	2,2	3,2	2,0	2,2
Konsumprisdeflator	3,9	5,4	5,2	4,5
Kortsiktig rente (nivå)	8,4	9,1	8,7	9,0
Sverige				
Bruttonasjonalprodukt	2,2	3,4	1,5	2,2
Konsumprisindeks	2,2	2,6	3,1	2,7
Kortsiktig rente (nivå)	7,4	8,8	8,5	8,0
Danmark				
Bruttonasjonalprodukt	4,4	3,7	2,8	2,7
Konsumprisindeks	2,0	2,1	2,5	2,5
Kortsiktig rente (nivå)	..	..	..	..
Nederland				
Bruttonasjonalprodukt	2,5	2,8	2,8	1,9
Konsumprisdeflator	2,1	1,9	1,9	1,8
Kortsiktig rente (nivå)	5,2	4,4	4,0	4,7
Memo				
BNP handelspartnerne	2,7	2,7	2,1	2,5
Konsumpris handelspartnerne	2,3	2,3	2,5	2,6
ECU-rente	5,9	5,8	4,8	5,0

1) Prisindeksen for detaljomsetningen inkl. renteutgifter.
Kilde: NIESR og Statistisk sentralbyrå
Nasjonale kilder for Sverige og Danmark.

vekst i amerikansk økonomi enn det en har hatt de siste ti årene.

I løpet av andre halvår 1995 ble det klart at konjunkturavmatningen i USA var i ferd med å bre seg til Europa. BNP-veksten avtok markert i *Tyskland* og *Frankrike* mot slutten av fjoråret, og prognosene for inneværende år er blitt kraftig nedjustert. Arbeidsledigheten har tiltatt markert i de samme landene. I *Storbritannia* og *Italia* avtok også den økonomiske veksten gjennom fjoråret, og det er ventet at BNP ikke vil øke med mer enn rundt 2 prosent inneværende år. Et felles trekk for flere av de store europeiske økonomiene er at innenlandske etterspørselskomponenter ikke i tilstrekkelig grad har tatt over som drivkrefter etter at

EUs vei mot pengepolitisk union

Ifølge Maastricht-avtalen skal EU i begynnelsen av 1998 avgjøre hvilke medlemsland som er kvalifisert for deltagelse i den økonomiske og monetære union (EMU) fra 1. januar 1999. Beslutningen skal tas med utgangspunkt i om landene i 1997 oppfyller kriteriene som ble fastlagt i Maastricht-avtalen, som innebærer at det offentlige budsjettunderskuddet ikke skal overstige 3 prosent av BNP og, hvis en tolker avtalen strengt, at den statlige bruttogjelden maksimalt skal utgjøre 60 prosent av BNP. Videre skal prisstigningen ikke være mer enn 1,5 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for de tre landene med lavest inflasjon, mens det langsiktige rentenivået ikke må være mer enn 2 prosent høyere enn i lavinflasjonslandene. I tillegg er det også et kriterium at det ikke skal ha forekommet noen devaluering i løpet av de siste to årene før inntreden i unionen.

Ifølge prognosene til EU-kommisjonen fra november i fjor, vil bare fire land – Tyskland, Frankrike, Storbritannia og Luxembourg – innfri kriteriene om gjeld og budsjettunderskudd. Prognosene innebærer en nedgang i budsjettunderskuddet på 2 prosentpoeng fra 1995 til 1997 både for Storbritannia og Frankrike, uten endringer i finanspolitikken utover det som allerede er planlagt. Underskuddet i Frankrike forventes å bli redusert som følge av en omlegging av trygdesystemet, mens moderat økonomisk vekst og fortsatt fall i arbeidsledigheten er antatt å være nok til å få ned underskuddet i Storbritannia. Med utsikter til lavere vekst enn det EU-kommisjonen anslo, vil finanspolitiske innstramninger trolig bli nødvendig for å nå budsjettkriteriet. I Tyskland førte den svake økonomiske utviklingen mot slutten av fjoråret til at budsjettunderskuddet for 1995 nå er anslått til 3,6 prosent, 0,7 prosentpoeng høyere enn anslagene fra EU-kommisjonen. Anslaget til den tyske regjeringen for budsjettunderskuddet i 1996 er i tillegg oppjustert til 3,5 prosent av BNP.

Prognosene viser forøvrig at Danmark, Finland, Irland og Nederland vil innfri budsjettkriteriet, mens underskuddene i Belgia og Sverige bare svakt vil overstige 3 prosent av BNP. For disse landene vil tolkningen av avtaleteksten bli avgjørende. I Maastricht-avtalen står det at gjelden må "nærme seg referanseverdien i et tilfredsstillende tempo". Irland er imidlertid det eneste av de seks landene nevnt over hvor gjelden (i prosent av BNP) ifølge prognosene vil avta i betydelig grad fra 1995 til 1997, og som dermed trolig blir ansett som kvalifisert for pengeunionen. Det anslås en viss nedgang også for Belgia, men her er nivået så høyt i utgangspunktet at det er vanskelig å forestille seg at gjeldskriteriet kan bli akseptert. I Nederland og Sverige ligger det an til kun en meget svak gjeldsnedgang de neste to årene, mens gjelden ser ut til å kunne øke i Danmark og Finland i samme periode.

Med Irland er det altså foreløpig bare fem relativt klare kandidater til EMU, og det er sannsynlig at en mer liberal

Offentlig budsjettunderskudd, bruttogjeld og konsumprisvekst

	Budsjett-underskudd[1]		Offentlig bruttogjeld[1]		Konsumprisvekst	
	1995	1997	1995	1997	1995	1997
Belgia	4,5	3,5	134,4	130,0	1,5	2,2
Danmark	2,0	0,5	73,8	70,5	2,0	2,7
Finland	5,4	0,0	58,8	64,5	1,2	2,2
Frankrike	5,0	2,9	51,5	54,2	1,9	1,8
Hellas	9,3	7,3	114,4	113,1	9,2	7,0
Irland	2,7	1,3	85,9	78,9	2,5	2,4
Italia	7,4	5,2	124,9	122,3	5,6	3,7
Luxembourg	0,4	0,7	6,3	6,8	1,9	2,5
Nederland	3,1	2,2	78,2	77,8	1,6	2,0
Portugal	5,4	4,1	70,5	70,9	4,2	3,3
Spania	7,0	3,6	64,8	65,4	4,9	3,8
Storbritannia	5,1	2,8	52,5	53,2	2,9	2,6
Sverige	7,0	3,2	81,4	79,8	2,8	3,0
Tyskland	2,9	2,4	58,8	59,3	1,8	2,2
Østerrike	5,5	4,6	68,0	71,5	2,4	2,4

1) I prosent av BNP.
Kilde: EU-kommisjonen. The Outlook for the Community Economy 1995-97.

tolkning av kriteriene vil kunne bli anvendt, selv om det politisk sett trolig vil herske uenighet om en slik strategi. Dersom en er villig til å inkludere land med en gjeldsgrad på inntil 80 prosent av BNP, antyder prognosene til EU-kommisjonen at bare Italia, Hellas og Belgia vil være ekskludert fra deltakelse i unionen som følge av for høy gjeld. Hvis vi ser bort fra at inflasjonen i Spania ifølge prognosene kan være noe for høy i 1997, vil budsjettunderskuddet da være den begrensende faktor for Østerrike, Portugal, Spania og muligens Sverige. Siden budsjettunderskuddet vil kunne reduseres relativt raskt (og betydelig raskere enn hva som er tilfellet for gjelden), vil disse landene kunne tre inn i unionen etterhvert som underskuddet kommer under 3 prosent av BNP.

I tillegg til at kriteriene må tilfredsstilles, må det enkelte land også ønske å tre inn i en pengeunion, som bl.a. innebærer overgang til den felles myntenheten "euro". Storbritannia og Danmark tok allerede ved utarbeidelsen av Maastrichttraktaten forbehold om at en ikke ønsket en felles myntenhet. I Storbritannia kan EMU-medlemskap likevel bli resultatet dersom spørsmålet blir avgjort ved folkeavstemning, eller ved at Labour vinner neste parlamentsvalg. I Tyskland og Frankrike er den politiske viljen hos de regjerende partier stor, men det kan også bli nødvendig å overbevise folket om fordelene ved EMU; i Tyskland særlig pga. at neste kanslervalg skal avholdes høsten 1998 og i Frankrike for å hindre nye streiker og uroligheter som kan bli en følge av eventuelle ytterligere innstrammingstiltak.

eksporteffektene begynte å avta. Dette må ses på bakgrunn av at finanspolitikken i stor grad er blitt innrettet mot å redusere budsjettunderskudd og offentlig gjeld, i forsøk på å innfri to sentrale Maastricht-kriterier. Innrettingen av pengepolitikken blir derfor avgjørende for muligheten til å stimulere den økonomiske aktiviteten i Europa. For enkelte land begrenses imidlertid den pengepolitiske handlefriheten av Maastricht-traktatens kriterium om stabil valutakurs. Uten en klar, samordnet pengepolitisk stimulans, vil en ny oppgangsfase i Europa trolig avhenge av vekstimpulser fra områder utenfor regionen. Her er det lite i vente i inneværende år; veksten i USA er dempet, og landene i Asia, særlig Kina, er antatt å ville vokse noe svakere enn i de siste årene. I tillegg sliter Japan fortsatt med å komme opp av bølgedalen.

I fjor hadde *Japan* det fjerde året på rad med lav eller negativ vekst, og den mest langvarige stagnasjonsperioden siden andre verdenskrig har fortsatt ikke sluppet taket. Lavkonjunkturen startet etter en periode med overinvesteringer og oppblåsing av eiendoms- og formuesverdier på slutten av 1980-tallet, og det tar tid å gjenopprette balansen i økonomien. Regjeringen har ved gjentatte anledninger forsøkt å stimulere aktiviteten ved ekspansiv finanspolitikk. Denne strategien videreføres for inneværende år, bl.a. med en budsjettsvekkelse på 14 220 milliarder yen (om lag 3 prosent av BNP). Pengepolitikken har også vært særdeles ekspansiv. På denne bakgrunn ventes BNP å kunne øke med rundt 1 3/4 prosent i inneværende år og noe sterkere vekst legges til grunn for 1997.

Prognosene peker mot en *prisstigning* for Norges viktigste handelspartnere på rundt 2 1/2 prosent både i år og neste år. Dette er en svak økning fra i fjor. Konsumprisveksten i Tyskland viste en fallende tendens gjennom fjoråret og er anslått til å bli 1,8 prosent i gjennomsnitt for 1995. I inneværende år vil prisstigningstakten trolig avta ytterligere. I Frankrike og Sverige fører avgiftsøkninger til noe høyere inflasjon i 1996. Inflasjonen i USA har i denne oppgangsperioden vært mer moderat enn i tidligere konjunkturoppganger på 80-tallet. Dette må ses i lys av at arbeidsmarkedet fortsatt er klart mer fleksibelt enn i Europa, og endringer i helseforsikringene har gitt lavere kostnadsvekst for arbeidsgiverne. På denne bakgrunn ventes moderat prisstigning i USA både i år og neste år. Japan har vært gjennom en periode med fallende prisnivå, men konsumprisene vil trolig begynne å øke svakt i 1996.

De store OECD-landene kom i løpet av 1995 mer i konjunkturmessig fase enn tilfellet var i begynnelsen av nittiårene, og dette gjenspeiler seg i *pengepolitikken*. I 1994 var USA inne i en høykonjunktur, og pengepolitikken ble strammet betydelig til i løpet av året. Utover våren i fjor kom det imidlertid stadig klarere indikasjoner på at den økonomiske veksten var i ferd med å avta, og fondsrenten ble derfor satt ned til 5,75 prosent i juli 1995. Etter at kort-

3-måneders ECU-rente og vekst i konsumprisene for Norges handelspartnere. Prosent

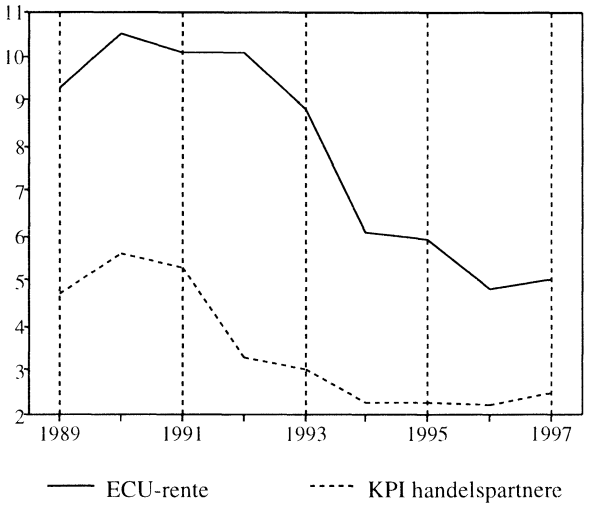

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Consensus Forecasts.

tidsstatistikken indikerte en betydelig avdemping i aktiviteten også gjennom siste halvår, er fondsrenten senket ytterligere to ganger: i desember i fjor og sist i januar 1996. Nedgangen var på tilsammen 0,5 prosentpoeng. I Storbritannia, som konjunkturmessig i stor grad fulgte USA, hevet sentralbanken basisrenten tre ganger fra september 1994 til februar 1995, til et nivå på 6,75 prosent. Mot slutten av fjoråret kom det også i Storbritannia tegn til avtakende økonomisk vekst, og myndighetene senket basisrenten to ganger på kort tid. Den ligger nå på 6,25 prosent. Den tyske sentralbanken har i løpet av 1995 senket signalrentene tre ganger, sist i desember da diskontoen og Lombardrenten ble satt ned til henholdsvis 3,0 og 5,0 prosent. Dette skjedde på bakgrunn av at utviklingen i den økonomiske statistikken antydet en noe svakere aktivitet gjennom fjoråret enn tidligere forventet, samtidig som veksten i konsumpriser og pengemengde var avtakende. Historisk sett er diskontoen nå på et meget lavt nivå i Tyskland, og ytterligere stimulans fra lavere renter er derfor trolig begrenset. I de øvrige landene i kontinental-Europa følger rentene de tyske, med påslag av en viss risikopremie. Rentene ligger på et særlig høyt nivå i Italia, der en kraftig depresiering av lire ble fulgt av en kontraktiv pengepolitikk. En fortsatt svak valuta og økende konsumpriser trekker i retning av at italienske renter vil holde seg relativt høye fremover. I Japan har de siste tre årenes lavkonjunktur blitt møtt med en gradvis senking av diskontoen, siste gang til rekordlave 0,5 prosent i september i fjor. Det er ventet at sentralbanken vil holde diskontoen på et lavt nivå til det økonomiske oppsvinget er godt i gjenge.

Utviklingen utenom OECD-området

I dette avsnittet bygges det på prognoser fra IMF og LINK-prosjektet[1] utarbeidet i fjor høst, og det er derfor ikke tatt

1 LINK-prosjektet er et internasjonalt prognosesamarbeid i FN-regi, som Statistisk sentralbyrå deltar i. Prognosene for verdensøkonomien blir utarbeidet på grunnlag av modellberegninger der de enkelte landene bidrar med makroøkonomiske modeller for sine respektive land. Ved modellsimuleringene tar en hensyn til den sammenkoplingen mellom de enkelte landene som følger av internasjonal handel.

tilstrekkelig hensyn til konjunkturavmatningen i Europa. Som det fremgår i vår omtale ovenfor av Norges viktigste handelspartnere, ligger det nå an til en noe svakere økning i BNP for industrilandene totalt sett enn det tabellen gir uttrykk for. Lavere økonomisk vekst i OECD-området vil ha en dempende effekt på utviklingen i resten av verden, først og fremst som følge av fallende etterspørsel og lavere råvarepriser.

Foreløpige anslag viser at BNP i *Øst-Europa* samlet sett økte med i overkant av 4 prosent i 1995, og veksten er ventet å holde seg om lag på dette nivået gjennom de neste to årene. Den relativt gunstige utviklingen må imidlertid ses på bakgrunn av at disse landene i perioden fra 1989 til 1993 hadde en nedgang i BNP på over 20 prosent. Med de nåværende vekstratene vil området som helhet ikke nå opp på 1989-nivået før ved tusenårsskiftet. Det er også betydelige forskjeller mellom de enkelte landene. *Bulgaria* og *Romania* hadde i fjor lav vekst blant annet som følge av strukturelle problemer i banksektoren. Politisk press har ført til at bankene ofte må yte lån til insolvente statsbedrifter som i liten grad har gjennomført reformer. Et stort budsjettunderskudd har gjort det nødvendig å føre en stram finanspolitikk med påfølgende lav vekst i *Ungarn*. De landene som på et tidlig tidspunkt i reformprosessen gjennomførte makroøkonomiske stabiliseringstiltak og strukturelle endringer, har nå økning i produksjonen. Dette gjelder *Albania, Den tsjekkiske republikk, Polen, Slovakia* og *Slovenia*. Utsiktene for disse landene peker i retning av fortsatt høy BNP-vekst.

Republikkene i det tidligere Sovjetunionen (utenom Baltikum) har opplevd et dramatisk fall i BNP de senere årene, men mye tyder på at nedgangen bremset opp i 1995. Prognosene antyder at produksjonen i området sett under ett vil øke med rundt 2 prosent i år. Inflasjonen falt betydelig i fjor, men er ventet å holde seg rundt 60 prosent i 1996, noe som indikerer fortsatt store strukturelle problemer i økonomiene.

Bruttonasjonalprodukt i ulike deler av verden
Prosentvis volumendring fra året før

	1994	1995*		1996*		1997*
	IMF	IMF	LINK	IMF	LINK	LINK
Verden	3,6	3,7	2,6	4,1	3,1	3,2
Industriland[1]	3,1	2,5	2,4	2,4	2,6	.2,5
Øst-Europa[2]	2,8	4,0	4,6	4,4	4,5	4,8
Russland[3]	-15,2	-4,6	-4,5	2,4	1,9	3,5
Utviklingsland	6,2	6,0	5,0	6,3	5,5	5,7
Afrika	2,6	3,0	2,6	5,2	3,3	3,0
Latin-Amerika	4,6	1,8	1,5	4,0	2,6	4,2
Asia[4]	8,5	8,7	6,8	7,9	6,6	6,7
Kina	..	..	9,9	..	8,8	8,3

* Angir prognoser
1) Omfatter OECD-området utenom Mexico.
2) Omfatter Bulgaria, Polen, Ungarn, Slovakia, Den tsjekkiske republikk og Romania.
3) Inkluderer Transkaukasus og sentral-Asia hos IMF.
4) IMF inkluderer Kina i tallene for Asia, mens LINK skiller landet ut som egen region.
Kilder: IMF og LINK-prosjektet

I det meste av *Afrika* har bruttonasjonalproduktet per innbygger gjennomgående falt år for år siden 1980. Strukturtilpasningsprogrammene som IMF og Verdensbanken har laget for Afrika, og som flesteparten av kontinentets land - mer eller mindre helhjertet - har iverksatt fra midten av åttitallet, har så langt ikke gitt vesentlig økning i veksten. Betydelig sosial og politisk ustabilitet, stor gjeldsbyrde og lave utenlandske investeringer er faktorer bak den svake økonomiske utviklingen. IMF venter en viss bedring i inneværende år, basert på en forutsetning om at landene fortsetter reformpolitikken skissert i stabiliseringsprogrammene. LINK-vurderingene er mer pessimistiske, blant annet med bakgrunn i at flere av landene i området står oppe i uløste væpnete konflikter og har liten administrativ og politisk evne til å føre en vekstfremmende politikk. BNP-veksten kan derfor også de neste to årene holde seg under den gjennomsnittlige befolkningsveksten, som er i overkant av 3 prosent.

Utviklingen i *Latin-Amerika* ble i fjor i stor grad preget av den finansielle krisen som rammet *Mexico* mot slutten av 1994. Stabiliseringstiltakene som den meksikanske regjeringen innførte i første halvår i fjor, førte til kraftig nedgang i innenlandsk etterspørsel. Foreløpige anslag viser at BNP falt med 6 prosent i 1995. Prognosene peker imidlertid mot positive vekstrater i år og neste år. Argentina hadde i begynnelsen av nittitallet stor tilførsel av utenlandsk kapital. Denne strømmen reverserte i kjølvannet av krisen i Mexico og gjorde det nødvendig for myndighetene å iverksette harde innstrammingstiltak som ledet til lavere vekst og høyere arbeidsledighet. Det var trolig nullvekst i den argentinske økonomien i fjor, og det er ventet kun svak oppgang i inneværende år. *Brasil, Chile, Colombia* og *Peru* ble ikke rammet av den finansielle krisen i samme grad. Disse landene hadde bedre balanse i økonomien i utgangspunktet, og gjennomgående en gunstigere sammensetning av sin utenlandske kapitaltilførsel. Foreløpige nasjonalregnskapstall tyder på at de fire landene hadde økning i BNP på mellom 4,5 og 7 prosent i 1995, en utvikling som er ventet å holde seg de neste to årene. Den registrerte prisstigningen i regionen har avtatt betydelig, fra nær 500 prosent i 1994 til under 20 prosent i fjor. Det er først og fremst utviklingen i *Brasil* som har bidratt til nedgangen. *Venezuela* trekker i motsatt retning. Landet har hatt fall i produksjonen de siste årene og har opparbeidet et av regionens største underskudd på offentlige budsjetter.

Asia (utenom Japan) hadde betydelig økonomisk vekst også i 1995, med en anslått samlet økning i BNP på om lag 8 prosent. Det er ventet at veksten vil avta noe og totalt sett komme ned mot 7 prosent i inneværende år. Det var særlig *Kina* som bidro til å trekke veksten opp i fjor, med en økning i BNP som foreløpig er anslått til 10,2 prosent. Likevel var dette en nedgang på 1 prosentpoeng fra året før. Avmatningen er et resultat av aktivitetsdempende tiltak fra myndighetene. Dette må ses med bakgrunn i frykt

for overoppheting av økonomien etter prisstigning på over 20 prosent i 1994. Inflasjonen var kommet ned til 14,8 prosent ved utgangen av fjoråret. De såkalte nylig industrialiserte landene (*Sør-Korea, Hong Kong, Singapore* og *Taiwan*) og landene i Sørøst-Asia (*Indonesia, Malaysia, Filippinene* og *Thailand*) hadde en samlet vekst nær 8 prosent i 1995. Det er ventet noe nedgang i vekstratene de neste to årene til en samlet økning i BNP på om lag 6 1/2 prosent i 1997. Landene i Sør-Asia har ikke hatt den samme oppgangen som landene lengre øst. Foreløpige tall tyder imidlertid på at BNP i både *India* og *Pakistan* vokste med rundt 5 prosent i fjor, og prognosene antyder at veksten kan komme opp i 6 prosent i inneværende år.

Internasjonale markedsforhold

Veksten i verdenshandelen avtok fra om lag 10 prosent i 1994 til rundt 8 prosent i fjor. Nedgangen i veksttakten må ses i sammenheng med den konjunkturmessige avmatningen i OECD-området. Det er flere grunner til at veksten tross alt fortsatt er betydelig sterkere enn tidlig på 90-tallet. Den økonomiske aktiviteten holdt seg på et høyt nivå i Sørøst-Asia i fjor, og BNP-veksten i Kina fortsatte med tosifret fart. Importen i utviklingslandene tiltok betydelig, bl.a. som følge av at den sterke økningen i råvareprisene i 1994 bidro til økt importkapasitet. Oljeproduserende land medvirket imidlertid i liten grad til økningen i verdenshandelen, en utvikling som må ses i lys av den svake prisutviklingen på råolje. Utsikter til nedgang i BNP-veksten i OECD-området, spesielt i kontinental-Europa, trekker i retning av langsommere oppgang i verdenshandelen i inneværende år. De nyindustrialiserte landene i Asia har imidlertid, som følge av økt grad av intern handel, blitt mindre avhengig av leveranser til OECD-landene, og utviklingen i dette området vil trolig fortsatt bidra positivt til veksten. Prognosene peker i retning av en økning i verdenshandelen på i overkant av 7 prosent både i 1996 og i 1997.

Spotprisen på Brent Blend 1994-1995
Dollar pr. fat

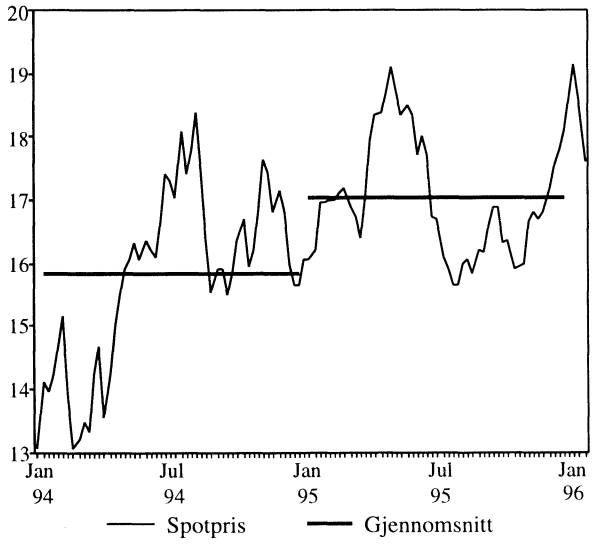

Kilde: Petroleum Intelligence Weekly

Prisen på nordsjøoljen Brent Blend lå i 1995 i gjennomsnitt på 17 dollar pr. fat, en økning på 1,2 dollar fra året før. Den globale etterspørselen etter råolje gikk opp med 1,4 millioner fat pr. dag, den sterkeste økningen på flere år. Veksten kom særlig i Asia, men det var også betydelig oppgang i forbruket i Europa. Oljeproduksjonen tiltok også i 1995, med sterkest vekst i Nordsjøen. OPEC økte imidlertid også sin produksjon med om lag 0,5 millioner fat pr. dag, til tross for at kvotene ble holdt uendret. Mot slutten av 1995 bidro det kalde vinterværet i Nord-Amerika og Europa til at oljeprisen økte kraftig. Prisen var oppe i 19 dollar pr. fat ved inngangen til inneværende år, men har siden falt tilbake, bl.a. som følge av at Irak har sagt seg interessert i å drøfte mulighetene for et begrenset oljesalg med FN. Prognosene viser at det i år ligger an til økt produksjon av olje fra det tidligere Sovjetunionen, etter åtte år med produksjonsfall. Samtidig vil andre produsentland utenfor OPEC trolig også få høyere produksjon. Med utsikter til om lag uendret vekst i etterspørselen fra 1995 til 1996, peker prognosene i retning av et press nedover på oljeprisen i tiden fremover.

Etter at de fleste *råvareprisene* økte kraftig gjennom 1994, flatet prisutviklingen ut i første del av 1995 og prisene gikk svakt ned mot slutten av fjoråret. Ifølge prisindeksen som utarbeides av Institut fur Wirtschaftsforschung i Hamburg (HWWA), økte råvareprisene, eksklusive energiråstoffer, med 0,9 prosent fra desember 1994 til samme måned i fjor. Prisene på landbruksbaserte råstoffer til industrien gikk opp med nærmere 10 prosent. En sterk økning i prisene på bomull, gummi og tremasse i første halvår av 1995 trakk veksten opp, men i annet halvår begynte prisene på de fleste varene i denne gruppen å falle.

Prisene på nærings- og nytelsesmidler avtok med om lag 10 prosent gjennom fjoråret. Mens prisen på kaffe, te og sukker falt i andre halvår 1995, gikk prisen betydelig opp på produkter som hvete, ris og mais, etter flere år med lavere produksjon enn forbruk. Kornprisene har økt både som følge av dårlige værforhold og en sterk økning i etterspørselen i Asia. Kina, som tidligere var verdens største eksportør av mais, forbruker nå hele sin produksjon selv. Metallprisene, som økte spesielt sterkt i 1994, gikk også noe ned gjennom fjoråret. Blant ikke-jernholdige metaller var det særlig aluminiumsprisene som trakk nedover, mens det var en relativt stabil prisutvikling i 1995 for kopper, nikkel, tinn og sink.

Norsk økonomi

Utviklingen i 1995

Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) økte bruttonsjonalproduktet (BNP) med 3,7 prosent fra 1994 til 1995, etter en oppgang på 5,7 prosent året før. Veksten i BNP for fastlands-Norge på 3,3 prosent var også klart svakere enn i 1994. Nedgang i oljeinvesteringene, avtakende vekst i etterspørselen fra fastlands-Norge og markert avmatning i eksporten av tradisjonelle varer bidro til at oppgangen i norsk økonomi ble dempet fra 1994 til 1995. Arbeidsledigheten gikk likevel ned med 1/2 prosentpoeng på årsbasis, om lag som året før. Økt momssats fra 1. januar 1995, bidro til at prisveksten kom opp i 2,4 prosent. Norge hadde dermed for første gang på flere år svakt høyere inflasjon enn gjennomsnittet av de viktigste handelspartnerne.

Et problem ved tolkningen av de foreløpige tallene fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet er den vedvarende økningen i *lagerinvesteringene* gjennom de siste tre årene. Som omtalt i Økonomiske analyser nr. 9/95 kan dette tyde på at KNR-tallene overvurderer veksten i tilgangen av varer og tjenester (produksjon pluss import) eller undervurderer etterspørselen. Med tegn til avtagende vekst både i produksjonen i fastlandsnæringene og i etterspørselen fra fastlands-Norge, indikerer likevel tallene at konjunkturoppgangen i norsk økonomi er i ferd med å dempes.

Bruttoproduktet i industrien økte i fjor om lag på linje med BNP for fastlands-Norge. Etter sterk vekst gjennom 1994 og inn i 1995, falt industriproduksjonen tilbake i 2. og 3. kvartal, men tok seg moderat opp igjen på slutten av fjoråret. Andre vareproduserende næringer hadde markert høyere vekst enn industrien i 1995, men heller ikke disse næringene kan samlet sett vise til særlig oppgang gjennom året. Bygge- og anleggsvirksomheten hadde en klar nedgang i produksjonen gjennom fjoråret, mens det var økning innenfor kraftforsyning. Bruttoproduktet i tjenesteytende næringer økte mindre enn gjennomsnittet for fastlandsnæringene, til tross for (moderat) tiltakende vekst gjennom året.

Forløpet for industriproduksjonen har nær sammenheng med utviklingen i den tradisjonelle vareeksporten og i investeringene i petroleumsvirksomheten. Etter rekordsterk vekst fra 1993 til 1994, nådde eksportvolumet for tradisjonelle varer en topp i 1. kvartal i fjor. Deretter har denne delen av eksporten vist en nedadgående tendens, og nivået i 4. kvartal lå om lag 1 prosent under årsgjennomsnittet. Det var store forskjeller mellom de enkelte varegruppene, med fortsatt sterk vekst i eksporten av verkstedprodukter og oppdrettsfisk, mens eksporten av metaller, kjemiske råvarer og raffinerte oljeprodukter viste klar nedgang. Prisene på tradisjonelle eksportvarer endret seg relativt lite gjennom 1995, men sammenlignet med gjennomsnittsnivået i 1994 var veksten på vel 7 prosent. Nedgangen i volumet av den tradisjonelle vareeksporten gjennom fjoråret må ses på bakgrunn av en svakere økonomisk utvikling hos Norges viktigste handelspartnere. Foreløpige anslag peker i retning av en vekst i etterspørselen i de norske eksportmarkedene på om lag 5 prosent i fjor, etter en vekst på knappe 10 prosent i 1994.

Mens investeringene i oljevirksomheten falt med rundt 12 prosent på årsbasis fra 1994 til 1995, økte investeringene i fastlands-Norge med vel 14 prosent. Som ventet, var det dermed utviklingen i sistnevnte som bidro sterkest til veksten i etterspørselen i fastlandsøkonomien. Økningen i industriinvesteringene er anslått til 35 prosent, den høyeste vekstraten siden 1962. Også investeringene i boliger og i annen privat tjenesteyting gikk betydelig opp, selv om vekstratene ikke ble like høye som året før. Til tross for at oppgangen i investeringene i fastlandsøkonomien på årsbasis var sterkere i 1995 enn i 1994, var det klare tegn til avdempet utvikling gjennom fjoråret, og overhenget inn i 1996 er nær null.

Også konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner (den nye betegnelsen på privat konsum) viste klare tegn til avtagende vekst gjennom fjoråret, og årsvekstraten er foreløpig anslått til 2,7 prosent. Halvering av nybilsalget fra november til desember trakk isolert sett årsvekstraten for husholdningenes konsum ned med rundt 0,1 prosentpoeng. Utviklingen i registreringstallene fra desember til januar tyder på at husholdningene her tilpasset seg til den varslede omleggingen av bilavgiftsystemet.

Utviklingen i annenhåndsprisene i boligmarkedet gir også en indikasjon på avtakende etterspørselsvekst. Etter sterk oppgang gjennom 1994 og en realvekst på årsbasis på nærmere 12 prosent, ser det ut til at boligprisene flatet noe ut gjennom fjoråret. Som gjennomsnitt over de tre første kvartalene i fjor, lå SSBs prisindeks for brukte boliger reelt sett om lag 5 prosent over nivået i samme periode året før. Materiale fra Norges eiendomsmeglerforbund antyder at veksten på årsbasis vil bli om lag som dette, eller litt svakere.

Med en anslått vekst i husholdningenes realdisponible inntekt i underkant av 3 prosent både i 1994 og 1995, er det nærliggende å se tendensen til avmatning i veksten i privat konsum, boligpriser og boliginvesteringer i sammenheng med renteutviklingen. Husholdningenes gjennomsnittlige lånerente i private finansinstitusjoner falt med nærmere 2 prosentpoeng fra 1992 til 1993, og med ytterligere nesten 3 prosentpoeng fra 1993 til 1994. Rentenedgangen stoppet imidlertid så og si opp i andre halvår 1994, og for de tre første kvartalene av 1995 sett under ett lå utlånsrentene bare 1/2 prosentpoeng lavere enn i samme periode året før.

Rentenivået i de private finansinstitusjonene har gjennom de siste årene langt på vei fulgt bevegelsene i de norske pengemarkedsrentene med et visst etterslep. Gjennom

Konjunkturtendensene i hovedtrekk
Vekst fra forrige periode der ikke annet fremgår. Prosent

			Sesongjustert			
	1994	1995	95.1	95.2	95.3	95.4
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,6	2,7	-0,8	2,0	1,6	-0,6
Konsum i offentlig forvaltning	1,1	0,6	1,0	-0,1	-1,0	0,1
Bruttoinvesteringer i alt	9,2	9,6	30,1	-8,5	-9,3	11,2
- fastlands-Norge	12,0	14,1	6,9	-1,5	-0,6	2,6
- oljeutvinning og rørtransport	-7,6	-12,2	-2,1	0,3	3,6	16,3
Etterspørsel fra fastlands-Norge[1)]	4,8	4,0	0,9	0,9	0,6	0,1
Eksport	8,5	3,7	-1,2	-3,0	3,4	1,0
- råolje og naturgass	11,6	8,3	-2,6	-0,8	3,6	10,0
- tradisjonelle varer	13,3	4,4	4,1	-7,9	4,9	-1,8
Import	6,6	4,1	1,6	3,4	-1,5	1,5
- tradisjonelle varer	15,0	9,0	3,4	2,3	0,1	0,7
Bruttonasjonalprodukt	5,7	3,7	-0,7	0,3	2,1	1,7
- fastlands-Norge	4,8	3,3	-0,5	0,3	1,5	1,3
Arbeidsmarkedet[2)]						
Utførte timeverk	1,4	1,2	0,9	0,4	-0,1	1,7
Sysselsatte personer	1,5	2,0	0,6	0,4	0,6	0,7
Arbeidsstyrke	0,9	1,6	0,7	0,1	0,2	0,3
Arbeidsledighetsrate, nivå	5,4	4,9	5,4	5,1	4,8	4,3
Priser						
Konsumprisindeksen[3)]	1,4	2,5	2,6	2,7	2,3	2,2
Eksportpriser tradisjonelle varer	0,8	7,1	5,7	-1,7	0,5	-0,1
Importpriser tradisjonelle varer	0,5	0,7	-0,0	0,5	1,1	-0,6
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	21,1	32,3	11,2	5,1	8,5	7,4
MEMO (ujusterte nivåtall):						
Pengemarkedsrente (3mnd. NIBOR)	5,7	5,4	5,4	5,5	5,3	5,2
Gjennomsnittlig lånerente[4)]	8,3	7,9[6)]	8,1	7,8	7,7	..
Råoljepris i kroner[5)]	111,3	107,8	109,9	113	102	106,3
Industriens effektive kronekurs (1993=100)	101,5	99,1	99,4	99,2	98,7	99,2

1) Privat konsum + offentlig konsum + bruttoinvesteringer i fastlands-Norge.
2) Kvartalstallene er beregnet ut fra sesongjusterte månedstall fra AKU.
3) Prosentvis vekst fra samme periode året før.
4) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.
5) Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.
6) Gjennomsnitt for 1.-3. kvartal
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

andre halvår 1995 og så langt inn i 1996 har pengemarkedsrentene falt klart mindre enn tilsvarende ecu-renter. Fra årsskiftet 1995/96 har de korte norske rentene ligget på et nivå betydelig over tilsvarende ecu-renter.

Foreløpige regnskapstall for offentlig forvaltning antyder en vekst i offentlig etterspørsel på 1,2 prosent i fjor, vel 1/3 av veksten i BNP for fastlands-Norge. Med utgangspunkt i dette regnskapsmaterialet ser det videre ut til at overskuddet i offentlig forvaltning var om lag 2 prosent av BNP i fjor, mot 0,4 prosent året før.

Oppgangen i importvolumet av tradisjonelle varer fortsatte gjennom fjoråret, men i gradvis avtagende tempo i forhold til den sterke veksten gjennom 1993 og 1994. Fra 3. til 4. kvartal var det ingen endring i denne delen av importen. Forløpet for importen av tradisjonelle varer gjennom fjoråret underbygger således inntrykket av avtagende etterspørselsvekst. På årsbasis var økningen i underkant av 9 prosent, ned fra 15 prosent året før. Importen av verkstedprodukter, som i 1994 utgjorde over 1/3 av den samlede importen av tradisjonelle varer i verdi, økte om lag like sterkt i 1995 som i 1994. Det er nærliggende å se dette i sammenheng med den sterke investeringsoppgangen, mens avmatningen i industriproduksjonen bidro til lavere vekst i importen av råvarer og halvfabrikata. Prisene på tradisjonelle importvarer økte med 0,7 prosent fra 1994 til 1995, og lå i 4. kvartal i fjor bare marginalt over gjennomsnittet for året. På grunn av sterk vekst i eksportprisene ga dette en bytteforholdsgevinst på noe over 6 prosent for handelen med tradisjonelle varer.

Ifølge foreløpige tall fra arbeidskraftsregnskapet økte sysselsettingen med 2 prosent i fjor. Det var oppgang i industrisysselsettingen for andre år på rad, og sterk økning i tallet på sysselsatte i bygge- og anleggsvirksomhet, varehandel og deler av annen privat tjenesteytende virksomhet. Veksten i sysselsettingen i offentlig forvaltning lå for

Utviklingen i noen månedsindikatorer
Sesongjusterte og glattede indekser. Jan. 1993 = 100

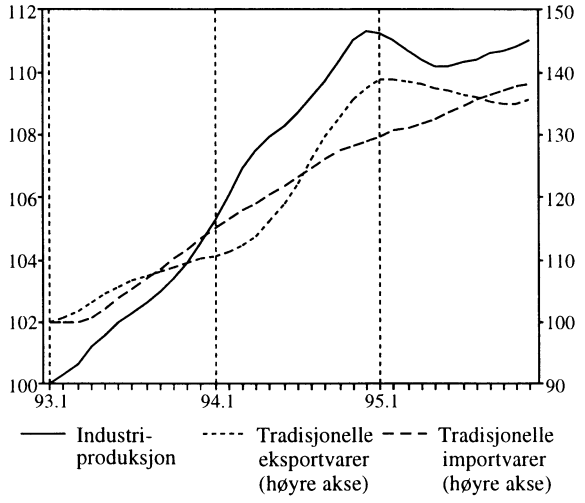

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utviklingen i noen månedsindikatorer
Sesongjusterte og glattede indekser. Jan. 1993 = 100

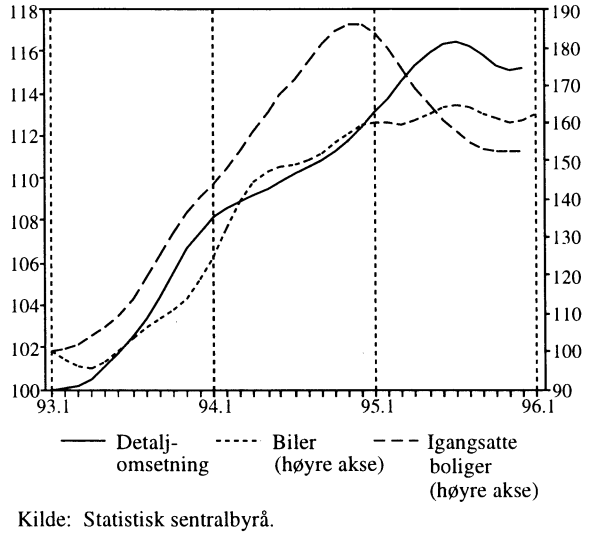

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

To investeringsindikatorer
Sesongjusterte og glattede indekser. 1. kv. 1990 = 100

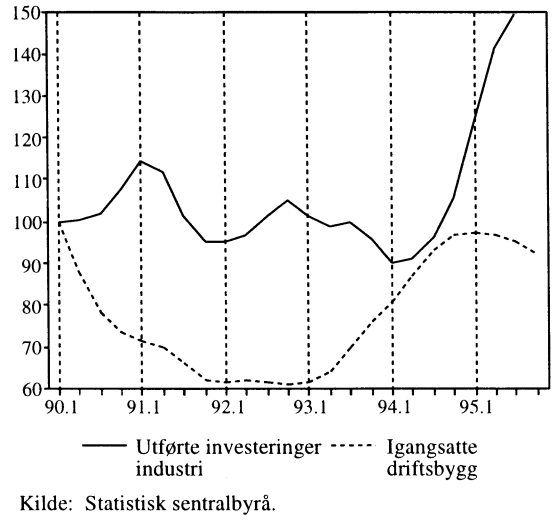

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

første gang på mange år klart under gjennomsnittet for økonomien som helhet. Mens arbeidsstyrken utviklet seg om lag på linje med sysselsettingen gjennom 1994 og inn i 1995, var veksten klart svakere gjennom andre halvår i fjor. Som følge av dette gikk arbeidsledigheten (sesongjustert) ned med over 1 prosentpoeng på tre kvartaler, til et nivå på 4,3 prosent i 4. kvartal i fjor, det laveste nivået siden 4. kvartal 1988. Også Arbeidsdirektoratets tall for summen av registrerte ledige og personer på arbeidsmarkedstiltak utenom attføring har vist klar nedgang siden 1. kvartal 1993, mens beholdningen av ledige plasser ved arbeidsformidlingen har økt. Gjennom andre halvår i fjor og frem til og med januar i år var det imidlertid en moderat tendens til utflating i begge indikatorene.

Konsumprisindeksen økte med 2,4 prosent fra 1994 til 1995. Dette er om lag på linje med prisveksten fra 1992 til 1993, men 1 prosentpoeng over prisstigningen fra 1993 til 1994. Svingningene i inflasjonstakten gjennom disse årene kan et stykke på vei føres tilbake til to forhold. For det første bidro den generelle nedgangen i rentenivået til særlig lav vekst i husleiene fra 1993 til 1994. For det andre bidro avgiftsendringene til å trekke prisveksten opp fra 1994 til 1995. Korrigert for disse forholdene har prisveksten endret seg lite gjennom perioden. Prisstigningen i Norge avtok gjennom fjoråret. Årsgjennomsnittet lå likevel marginalt over inflasjonstakten hos våre viktigste handelspartnere, men i underkant av prisveksten i ecu-området.

Norske kroner styrket seg mot en importveid kurv av valutaene til våre viktigste handelspartnere gjennom 1994 og inn i 1995, og dette bidro til å trekke prisveksten på importerte varer ned. På årsbasis appresierte norske kroner målt ved denne valutakursindikatoren med nærmere 2,5 prosent. Med uendrede kurser fra nå og ut 1996, vil den importveide kronekursen endre seg lite fra 1995 til 1996.

Foreløpige tall viser en økning i lønn pr. normalårsverk på 3,3 prosent i fjor, marginalt høyere enn året før. Regnet pr. utført timeverk gikk imidlertid lønnsveksten opp fra 3,0 prosent i 1994 til 3,9 prosent i 1995. Den klart høyere veksten i lønn pr. utført timeverk enn i lønn pr. normalårsverk i fjor, henger sammen med at det i 1995 var to færre arbeidsdager enn i 1994 og en viss oppgang i fraværet. Industrien hadde noe sterkere lønnsvekst enn gjennomsnittet for fastlands-Norge, mens offentlig forvaltning hadde en lønnsvekst i underkant av gjennomsnittet.

Driftsregnskapet overfor utlandet viste et overskudd på vel 32 milliarder kroner i fjor, tilsvarende 3,5 prosent av BNP og om lag 10 milliarder kroner større enn i 1994. Eksportoverskuddet økte med 3 milliarder kroner, mens underskuddet på rente- og stønadsbalansen gikk ned med om lag 7 milliarder kroner. Med utgangspunkt i finanstellingens anslag for gjeld og fordringer i pålydende verdi, kan nettofordringene på utlandet anslås til om lag 2,6 prosent av BNP ved utgangen av fjoråret. I løpet av fjoråret ble dermed Norge en kreditornasjon, for første gang siden 1946.

Utsiktene for 1996 og 1997

De fleste økonomiske indikatorer peker nå i retning av at den økonomiske veksten i 1996 blir svakere enn i de to foregående årene. Den økonomiske veksten hos våre handelspartnere er for nedadgående med modererende virkning på norsk eksport av tradisjonelle varer. Investeringsveksten i fastlandsøkonomien, som har vært viktig for veksten i 1995, viser tegn til utflating. Impulsene fra petroleumsinvesteringene til norsk økonomi, vil endre seg lite den nærmeste tiden og offentlig kjøp av varer og tjenester vokser også svakt. Veksten i husholdningskonsumet mv. vil imidlertid holde seg oppe med vekstrater om lag på linje med husholdningenes inntektsvekst. Det ligger fortsatt an til nedgang i arbeidsledigheten, men antakelig noe mindre enn i de to foregående årene. Med utsikter til klart lavere inflasjon i 1996 enn i 1995, og nesten ned mot nivået i 1994, vil reallønna øke noe mer i år enn i fjor. Driftsbalansen overfor utlandet vil vise et markert større overskudd i 1996 enn i tidligere år og offentlig forvaltning vil også øke sine netto finansinvesteringer vesentlig.

Anslag på internasjonale renter, råvarepriser og markedsvekst

Den konjunkturavmatning som bredde seg til det meste av OECD-området i løpet av 1995, er ventet å fortsette i 1996, med en BNP-vekst hos våre handelspartnere på rundt 2 prosent. Dette gir en svakere markedsvekst for tradisjonell norsk eksport i 1996 enn i 1995, og langt lavere enn i 1994. Utsiktene for 1997 er selvsagt mer usikre, men vi legger til grunn at et nytt oppsving i USA og dels Japan vil bidra til en eksportledet oppgang i Europa. Dette vil føre til økt markedsvekst neste år, se tabell.

Det internasjonale konjunkturoppsvinget gjennom 1993 og 1994, bidro til en markert oppgang i prisene på en rekke viktige norske eksportvarer. Dette ga en bytteforholdsgevinst i 1995 og medvirket til den sterke veksten i landets disponible inntekt. Med den konjunkturavmatning som har skjedd gjennom 1995, har prisene på en rekke av disse eksportvarene begynt å falle, eller i det minste har veksten stoppet opp. Vi regner med en fortsatt svak prisutvikling for tradisjonell norsk eksport i 1996 med tendenser til fall i viktige eksportpriser. Med en konjunkturavmatning i 1995/96 etterfulgt av en ny oppgang i løpet av 1997, antar vi at en del av disse prisene vil øke igjen i løpet av 1997. For importprisene, som domineres av priser på bearbeidede industrivarer, regner vi ikke med særlig endringer i prisveksten, men fordi norske kroner appresierte noe i løpet av 1995, bidrar dette isolert sett til at importprisveksten kan ta seg litt opp i 1996. På den annen side er det ventet svakt lavere prisvekst internasjonalt, noe som trekker i retning av redusert importprisvekst. Ialt regner vi derfor ikke med særlig endring i importprisveksten i 1996 og 1997 sammenliknet med veksten i 1995.

Den svake veksten i europeisk økonomi har ført til at de korte rentene har blitt justert ned i Tyskland, og dette har hatt betydning for renteutviklingen i hele ecu-området. I Nasjonalbudsjettet 1996 åpner regjeringen for at Norges Bank i en viss utstrekning kan øke sin valutabeholdning for å holde rentene oppe i en situasjon med sterk krone og innenlandsk konjunkturoppgang. Det relativt høye korte rentenivået i januar i år sammen med en styrking av kronekursen mot ecu, kan tyde på at Norges Bank har forsøkt å utnytte denne handlefriheten. I våre beregninger har vi imidlertid lagt til grunn at dette ikke vil fortsette etterhvert som avmatningen i konjunkturutviklingen blir klarere. Nominelle renter i Norge ventes derfor å bli noe lavere enn i fjor. Som følge av lavere prisvekst i Norge, vil likevel realrentene (før og etter skatt) øke noe fra 1995 til 1996. Dette vil isolert sett virke dempende på konsumutviklingen

Utviklingen i noen økonomiske hovedstørrelser
Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	Regnskap 1995	SSB 1996	NB[1] 1996	FIN[2] 1996	SSB 1997
Realøkonomi					
Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner	2,7	2,5	2 3/4	3,0	2,4
Konsum i offentlig forvaltning	0,6	1,3	1 1/4	1,3	1,4
Bruttoinvesteringer i alt	9,6	3,0	3 1/2	2,3	3,0
-fastlands-Norge, fast kapital	14,1	3,6	8	6,3	3,5
-oljeutvinning og rørtransport	-12,2	3,4	-9	-9	3,4
Etterspørsel fra fastl.-Norge[3]	4,0	2,4	3 1/4	3,0	2,4
Lagerendring[4]	1,1	0	0	-0,1	0,0
Eksport	3,7	7,1	7 3/4	8,8	3,4
- råolje og naturgass	8,3	13,5	14 1/4	14,4	2,5
- tradisjonelle varer	4,4	3,4	4 1/4	5,0	4,4
Import	4,1	3,9	4	4,1	3,6
- tradisjonelle varer	9,0	3,5	4 3/4	4,7	3,7
Bruttonasjonalprodukt	3,7	3,7	4	4,3	2,4
- fastlands-Norge	3,3	2,2	2 3/4	2,7	2,4
Arbeidsmarked					
Sysselsatte personer	2,0	1,5	1 1/2	1,5	1, 1
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,9	4,5	4 1/2	4,5	4,4
Priser og lønninger					
Lønn pr. timeverk	3,9	3,4	3 3/4	3	3,4
Lønn pr. normalårsverk	3,3	3,2	3 3/4	3	3,3
Konsumprisindeksen	2,4	1,6	2	2,0	2,0
Eksportpris tradisjonelle varer	7,1	-1,8		1,4	1,3
Importpris tradisjonelle varer	0,7	1,2	1 1/2	1,8	1,8
Utenriksøkonomi					
Driftsbalansen, mrd.kroner	32,6	39,7		48,0	42,8
Driftsbalansen i prosent av BNP	3,5	4,1			4,2
MEMO:					
Pengemarkedsrente (nivå)	5,4	4,7			4,5
Gj.snittlig lånerente (nivå)[5]	7,7	7,2			6,5
Råoljepris i kroner (nivå)[6]	105,9	107,3	107	105	110,2
Internasjonal markedsvekst	4,9	3,4		7 1/2	5,6
Importveid kronekurs[7]	-2,5	-0,2	0		0

1) NB: Anslag ifølge Norges Bank. Penger og kreditt 1995/4
2) FIN: Anslag ifølge Finansdepartementet. Saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 1996.
3) Privat konsum + offentlig konsum + bruttoinvesteringer fast kapital i fastlands-Norge
4) Vekstrate i prosent av BNP.
5) Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.
6) Gjennomsnitt norsk oljeproduksjon.
7) Positiv fortegn innebærer depresiering.

Eksport

1990=100. Sesongjusterte volumindekser (KNR)
Sesongjusterte og glattede volumindekser (KVARTS)

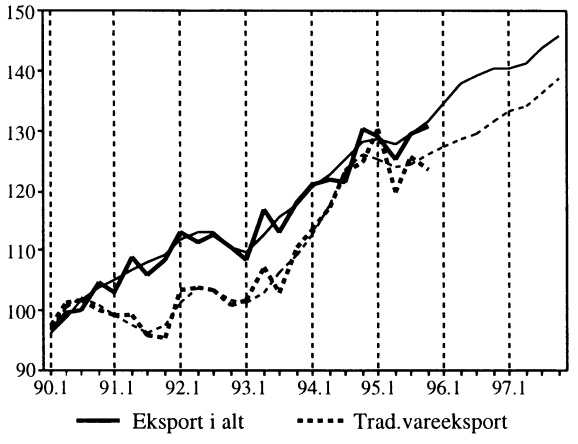

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Konsum og investeringer

1990=100. Sesongjusterte volumindekser (KNR)
Sesongjusterte og glattede volumindekser (KVARTS)

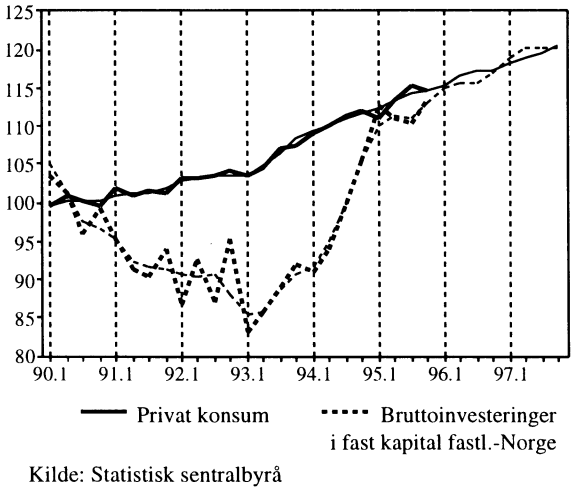

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Nettofordringsrate, sparerate og realrente etter skatt 1976 - 1997

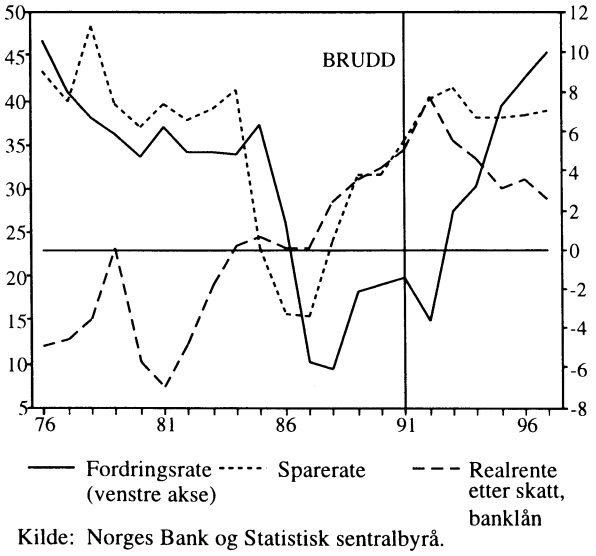

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

og på boliginvesteringene. Boliginvesteringene påvirkes imidlertid også av prisutviklingen i annenhåndsmarkedet for boliger og her var prisveksten i 1995 høyere, noe vi forventer vil være tilfellet også i 1996. Med et omslag i retning av økt vekst internasjonalt gjennom 1997, regner vi med en gradvis økning i det korte utenlandske rentenivået neste år.

Moderat vekst i offentlig kjøp av varer og tjenester

Forutsetningene om finanspolitikken er basert på Salderingsproposisjonen. Her anslås veksten i offentlig konsum til 1,3 prosent og i bruttoinvesteringer i offentlig forvaltning til 3,1 prosent fra 1995 til 1996. Når det gjelder skatte- og avgiftsopplegget er de vedtatte endringene forsøkt innarbeidet. Av vesentlige endringer som avviker fra prisjustering av volumsatser, kan nevnes bilavgiftene. Disse ble vedtatt redusert betydelig, slik at nybilprisene i gjennomsnitt vil synke med om lag 7 prosent dersom avgiftsreduksjonen fullt ut kommer kjøperne tilgode.

Positive vekstbidrag fra petroleumssektoren

Etter en betydelig nedgang i investeringene i petroleumsvirksomhet fra 1994 til 1995, regner vi nå med en økning de nærmeste par årene, men ikke en så sterk vekst at nivået i 1997 vil bli på høyde med nivået i 1994. Det er lagt til grunn en samlet vekst i petroleumsinvesteringene på knapt 4 prosent både i 1996 og i 1997. Imidlertid skjer det en vridning i sammensetningen av investeringene slik at denne volumøkningen vil rette seg mot utlandet når en ser 1996 og 1997 under ett.

Når det gjelder produksjonsutviklingen, ventes det nå sterk vekst både i olje og gassproduksjonen fra 1995 til 1996. I gjennomsnitt var oljeproduksjonen 138 mtoe i 1995. For 1996 og 1997 er anslaget nå nesten 155 mtoe. For gassproduksjonen ventes det en vekst på nesten 24 prosent fra 1995 til 1996 og nesten 17 prosent året etter. Vi har lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris for norsk produksjon på 107 kroner pr. fat i 1996 mot 105 kroner i 1995. For 1997 er anslaget om lag 110 kroner pr. fat. Disse anslagene innebærer uendret realoljepris fra 1995 til 1997.

Svakere etterspørselsvekst

Etter to år med sterk vekst i etterspørselen fra privat sektor i fastlandsøkonomien og tradisjonelle eksportmarkeder, skjedde det en klar demping i veksttakten gjennom 1995. Veksten i privat konsum og særlig boliginvesteringene avtok og veksten i tradisjonell eksport stoppet helt opp. Med den svake internasjonale utviklingen som er forventet, regner vi med noe svakere vekstbidrag fra tradisjonell eksport i 1996, mens derimot olje og gasseksporten vil øke betydelig. Investeringsetterspørselen regner vi med vil vokse langt mindre i 1996 enn i de foregående årene. Utbyggingen av ny hovedflyplass vil gi noen vekstimpulser i 1996, men ikke i 1997. Industriinvesteringene, som økte kraftig fra 1994 til 1995, vil bare vokse svakt de nærmeste to årene ifølge beregningene.

Boliginvesteringene har vist en fallende tendens gjennom 1995 og nivået i 4. kvartal var lavere enn for ett år siden. Igangsettingstallene nådde en foreløpig topp i 4. kvartal 1994. Det er vanskelig å trekke noen klare konklusjoner basert på utviklingen gjennom 1995, selv om tallene mot slutten av året viste en viss økning. Som følge av vekst i prisene i annenhåndsmarkedet for boliger og en inntektsutvikling på linje med foregående år, viser modellberegningene at boliginvesteringene vil ta seg opp igjen i løpet av 1996 selv om realrenten øker svakt. Vårt anslag på en svakt positiv vekst i boliginvesteringene, innebærer at igangsettingen må øke med 10 prosent fra 1995 til 1996.

Husholdningskonsumet viste en avtakende veksttakt gjennom 1995, selv om en korrigerer for den spesielle nedgangen i kjøp av nye biler mot slutten av fjoråret knyttet til forventninger om lavere bilavgifter i 1996. Konsumveksten på 2,7 prosent i 1995 var om lag på linje med inntektsveksten. For 1996 regnes det med en noe sterkere reallønnsvekst enn i 1995. Sammen med fortsatt økning i sysselsettingen og noe høyere realrenter, gir modellberegningene en konsumvekst i 1996 og 1997 på linje med veksten i 1995. Reduksjonen i bilavgiftene vil vri sammensetningen av forbruket i retning av mer bilkjøp og relativt mindre av annet konsum. Ser en bort fra eventuelle forskyvninger i nybilkjøp fra slutten av 1995 og til 1996, kan effekten av endringer i relative priser og realinntekt tilsammen bidra til en vekst i nybilkjøpene på om lag 10 prosent fra 1995 til 1996. Det er vanskelig å anslå omfanget av kjøpsforskyvningen, men anslår vi den unormale nedgangen i desember 1995 til 3 000 biler som istedet kjøpes inn i begynnelsen av 1996, gir dette et tillegg i veksten i 1996 på 6 prosent. Samlet kan da nybilsalget tenkes å øke med 15-20 prosent fra 1995 til 1996. Anslagene impliserer om lag uendret sparerate i husholdningene fra 1995 til 1997.

Svakere produksjonsvekst i fastlandsøkonomien

Lavere vekst både i tradisjonell eksport og i investeringer sammen med om lag uendret konsumvekst (samlet), vil bidra til svakere produksjonsvekst for fastlandsøkonomien i tiden fremover. I de to foregående årene har imidlertid en kraftig økning i lagrene bidratt til at produksjonsveksten har vært høyere enn veksten i anvendelsen. Vi har ingen fullgod forklaring på denne utviklingen. Når veksten i økonomien dempes, er det imidlertid rimelig å anta at oppgangen i lageroppbyggingen stopper opp, eller i det minste dempes. Våre beregninger bygger på at lagerinvesteringene i 1996 er de samme som i 1995. I 1995 økte innenlandsk etterspørsel fra fastlands-Norge med vel 4 prosent. Ifølge våre beregninger vil denne veksten i 1996 bli om lag 2,5 prosent. Anslaget på veksten i BNP for fastlands-Norge blir dermed vel 2 prosent i 1996 mot 3,3 prosent i 1995. For 1997 regner vi med at økt vekst i internasjonal økonomi vil bidra til at produksjonsveksten for fastlandsøkonomien blir knapt 2,5 prosent.

Som nevnt foran, regnes det med at olje- og gassproduksjonen vil øke betydelig fra 1995 til 1996. BNP ialt vil derfor øke med vel 3,5 prosent i år. Uendret oljeproduksjon fra

Bruttoprodukt og sysselsetting

1990=100. Sesongjusterte volumindekser (KNR)
Sesongjusterte og glattede volumindekser (KVARTS)

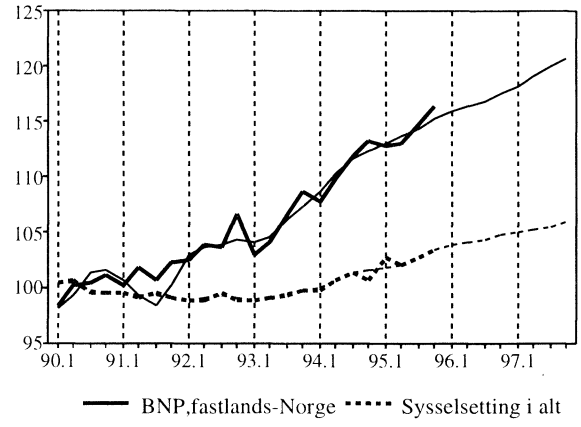

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Konsumprisveksten i prosent fra samme kvartal året før

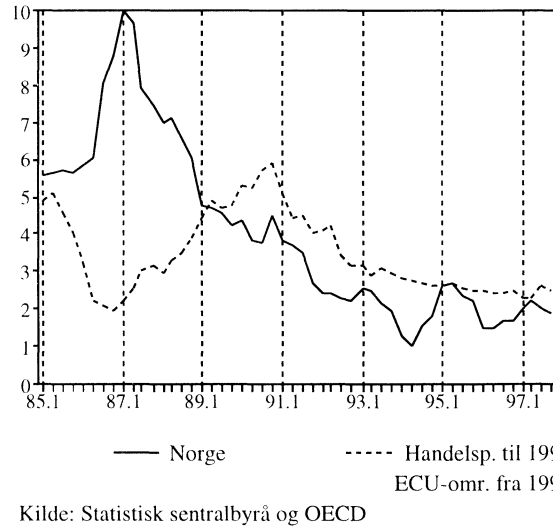

Kilde: Statistisk sentralbyrå og OECD

1996 til 1997 vil bidra til at den samlede BNP-veksten i 1997 kan bli om lag som for fastlandsøkonomien. Beregningene viser også at veksten i industriproduksjonen vil avta til om lag 1 prosent. I 1997 regner vi med at det blir en større økning i industriproduksjonen og da på linje med veksten i 1995, som var vel 3 prosent.

Med en antatt lav vekst i sysselsettingen i offentlig forvaltning, vil også bruttoproduktet her vokse svakt. I forsvaret er sysselsettingen redusert de senere år og i sivil statlig forvaltning vil det ikke skje noen særlig økning. Det er derfor en antatt sysselsettingsvekst i kommuneforvaltningen som bidrar positivt til veksten.

Fortsatt noe nedgang i arbeidsløsheten

Den sterke veksten i norsk økonomi har ført til en betydelig økning i sysselsettingen både målt i antall utførte timeverk og i antall personer. Arbeidsløsheten er blitt noe min-

dre redusert enn forventet når en tar den sterke sysselsettingsveksten i betraktning. Dermed har det skjedd en betydelig økning i yrkesdeltakingen. For kvinner er nå den samlede yrkesdeltaking høyere enn noen gang, mens yrkesdeltaking for menn fortsatt er vesentlig lavere enn gjennom hele 1980-tallet. Rene demografiske faktorer bidrar nå til en økning i arbeidsstyrken på 13-14 000 personer hvert år. Fra 1994 til 1995 økte likevel arbeidsstyrken med hele 35 000 personer eller med 1,6 prosent. Våre anslag for 1996 og 1997 gir en vekst i arbeidsstyrken på vel 1 prosent, eller om lag 25 000 personer hvert år. Dette innebærer fortsatt økte yrkesfrekvenser, om enn i et noe lavere tempo enn i 1995.

Med en mer moderat produksjonsvekst i tiden fremover, vil sysselsettingsveksten avta. Beregningene viser likevel at det fortsatt vil bli en nedgang i arbeidsløsheten, men i et noe lavere tempo enn i de to foregående årene. Vi forventer en sysselsettingvekst på om lag 1,5 prosent fra 1995 til 1996 mot 2 prosent i fjor, mens ledigheten kan bli om lag 4,5 prosent. Dette årsanslaget innebærer at vi tolker den lave ledigheten i 4. kvartal 1995 som tilfeldig lav. Sysselsettingsveksten vil bli ytterligere litt svakere i 1997, fordi denne økningen normalt kommer noe i etterkant av en produksjonsoppgang.

Moderat pris- og lønnsvekst

I 1995 var inflasjonen i Norge, målt ved konsumprisindeksen, på linje med prisveksten hos våre handelspartnere, etter at den siden 1989 har ligget lavere. Våre anslag tyder imidlertid på at Norge i år igjen vil få lavere prisvekst enn handelspartnerne. Økte momssatser forklarer en stor del av økningen i prisstigningstakten i fjor. I 1996 oppstår en motsatt effekt ved at bilavgiftene er redusert. Dersom avgiftsreduksjonen slår fullt ut i kjøperprisene, vil dette redusere prisveksten med vel 0,3 prosent fra 1995 til 1996. Virkningene av at momssatsen er uendret fra 1995 til 1996, vil antakelig bidra med om lag samme reduksjon i prisveksten regnet på årsbasis. I tillegg økte elektrisitetsprisene betydelig ved forrige årsskifte. Det samme skjedde ikke i år, noe som isolert sett også bidrar til å redusere veksttakten i prisene med 0,3 prosent. Holdes alle andre vekstfaktorer uendret fra 1995 til 1996, skulle således prisveksten i 1996 bli vel 1,5 prosent, mot 2,4 prosent i 1995.

To andre faktorer er imidlertid verd å vurdere nærmere. For det første viser beregningene en svak reduksjon i produktivitetsveksten i 1996 sammenliknet med veksten i 1995. Det bidrar isolert sett til en høyere prisvekst. På den andre siden gir en slik redusert produktivitetsvekst også lavere lønnsvekst ifølge våre modeller, slik at lønnskostnader pr. produsert enhet ikke øker noe særlig. Vårt anslag på veksten i konsumprisindeksen er således 1,6 prosent for 1996. For 1997 er anslaget for prisveksten 2 prosent, hvorav bidraget fra at bilavgiftene ikke settes ned påny, kan forklare det meste av økningen. Resten av økningen forklares i hovedsak av noe høyere bidrag fra importpriser.

Gjennomsnittlig timelønnsvekst er i 1995 anslått til knapt 4 prosent, med en litt høyere vekst i industrien. Årslønnsveksten var imidlertid bare i overkant av 3 prosent, slik at økningen i realårslønn ble om lag tre-kvart prosent. For 1996 regner vi med en timelønnsvekst på om lag 3,5 prosent og det samme for årslønnsveksten. Det vil i så fall gi en økning i realårslønna på nesten 2 prosent i 1996, eller mer enn det doble av veksten året før. Tre faktorer er verd å nevne i denne sammenhengen. For det første reduseres konsumprisveksten som omtalt over. Det har en betydelig vekt i forklaringen av reallønnsveksten på kort sikt både i industrien og i økonomien generelt. For det andre reduseres veksten i prisene på norske industriprodukter fra 1995 til 1996. Det skyldes i stor grad konjunkturelle forhold som vi har vært inne på foran. For det tredje reduseres produktivitetsveksten, også i hovedsak av sykliske grunner. Disse to siste faktorene gjør at "rommet for lønnsvekst" særlig i industrien, vokser mindre i 1996 enn i 1995. Imidlertid er lønnsnivået i industrien lavere enn hva "lønnsrommet" tradisjonelt tilsier fordi lønningene i oppgangsfasen ikke har økt like mye som "lønnsrommet". Noe av lønnsveksten i 1996 skyldes derfor etterslep etter konjunkturoppgangen. Utviklingen i industrilønningene antas å spille en betydelig rolle for lønnsutviklingen utenom industrien i modellen. Reallønnsveksten skyldes derfor i stor grad nedgangen i prisstigningen og etterslep av den kraftige bedringen i lønnsomheten i næringslivet, og spesielt i industrien, i den konjunkturoppgangen vi har bak oss. Nedgangen i arbeidsløsheten spiller liten rolle for utviklingen i lønningene ifølge modellen, fordi nivået på ledigheten fortsatt er høyt. Med den økte reallønnsveksten som følger av beregningene, reduseres lønnsomheten noe i 1996 sammenliknet med i 1995, og klarest i industrien.

Økende overskudd i utenriksøkonomien

Norge hadde i 1995 et overskudd på vel 32 mrd. kroner på driftsbalansen overfor utlandet. Med avtakende innenlandsk etterspørselsvekst og økende olje- og gassproduksjon, vil handelsoverskuddet øke betydelig fra 1995 til 1996. I tillegg gikk Norge over til å bli et kreditorland (regnet netto) i løpet av 1995. I tiden fremover vil derfor Norge få bedret sin rente- og stønadsbalanse. Etterhvert som fordringene på utlandet bygges opp, vil dette bidra til større overskudd på driftsbalansen overfor utlandet. Anslaget på driftsoverskuddet overfor utlandet er knapt 40 mrd. kroner i 1996, økende til nær 43 mrd. kroner i 1997. En vesentlig del av denne nettofinansinvesteringen vil skje i offentlig sektor, ettersom en så stor del av petroleumsinntektene tilfaller staten.

Hvordan traff SSBs prognoser for 1995?

I SSBs konjunkturoversikter er det gjennom de to foregående årene presentert anslag for den makroøkonomiske utviklingen i 1995 åtte ganger; første gang i forbindelse med Økonomisk utsyn over året 1993 i Økonomiske analyser nr. 1/94, og deretter i hver kvartalsoversikt. I tabellen under er det vist hvordan SSBs prognoser for 1995 har endret seg over tid etterhvert som ny informasjon har kommet til.

Det er en spesiell faktor for prognosene for 1995 som bidrar til at sammenlignbarheten i anslagene er mindre for dette året enn hva tilfellet har vært tidligere. I løpet av 1995 publiserte SSB nye reviderte nasjonalregnskapstall og de kvartalsvise anslagene for dette året etter ny standard, ble først startet i september i år. Modellene som har blitt brukt for å lage anslagene, har ikke vært kalibrert til det nye nasjonalregnskapet før det siste anslaget ble gitt; i ØA nr. 9/95. Nå er det ikke alle anslagene som er påvirket av nasjonalregnskapsrevisjonen. Anslag for konsumpriser, sysselsetting, arbeidsløshet, renter, timelønn, markedsvekst i utlandet, råoljepris og i stor grad også eksportpris på tradisjonelle varer, er dels helt upåvirket og dels bare svakt påvirket av hovedrevisjonen. Dessuten viser en sammenlikning av vekstrater for hovedstørrelsene i det gamle og nye regnskapet for årene 1988-94, gjengitt i ØA nr. 6/95 ganske moderate forskjeller mellom regnskapsversjonene. Med dette forbeholdet skal vi nedenfor kommentere tallene som om hovedrevisjonen ikke har påvirket tallene.

To eksterne faktorer har påvirket anslagene i avgjørende grad i løpet av perioden. Den ene knytter seg til vedtaket om å øke satsen for merverdiavgiften med ett prosentpoeng i 1995. En slik avgiftsendring innebærer isolert sett at vårt anslag på konsumprisveksten vil øke med 0,3-0,4 prosent. Økningen i prisanslaget fra ØA nr. 6/94 til 9/94 er således i hovedsak begrunnet i en endret politikkinformasjon. Dette anslaget gjorde også at anslaget for realveksten i privat konsum ble redusert noe. Den andre hovedfaktoren er anslagene for internasjonal økonomisk utvikling som påvirker renteprognosen, markedsveksten i utlandet og eksportprisutviklingen for tradisjonelle varer. I tråd med den optimisme som bredte seg etterhvert som den internasjonale veksten tok seg opp gjennom 1994, økte de fleste internasjonale prognosemakere sine anslag for BNP-vekst. Våre anslag fulgte i stor grad med denne utviklingen med unntak av slutten av prognoseperioden hvor vi foretok mer selvstendige vurderinger. Økningen i våre renteanslag fulgte i stor grad i kjølvannet av denne optimismen når det gjelder markedsvekst. Dette er også grunnen til at våre BNP-anslag for Norge var på sitt høyeste i begynnelsen av 1995 før vi startet på nedjusteringene av den internasjonale veksten som ga lavere eksportanslag og lavere investeringsanslag for norsk økonomi.

For en rekke av de sentrale nominelle størrelsene – med unntak av oljeprisanslagene i 1994 - har imidlertid revisjonene i prognosene vært meget små og langt lavere enn den modellusikkerhet som er tilstede. Dette resultatet stemmer også godt overens med erfaringene fra prognosene for 1994. Også for mange sentrale realøkonomiske variable har revisjonene vært moderate selv om de fleste har en "klokkeform" knyttet til anslagene for internasjonal økonomiske utvikling.

SSBs ulike prognoser for 1995. Vekstrater i prosent

	ØA1/94[1)]	ØA5/94	ØA6/94	ØA9/94	ØA2/95	ØA5/95	ØA6/95	ØA9/95	ØA1/96[2)]
Privat konsum	3,1	3,0	3,3	2,7	2,9	2,7	2,9	3,1	2,7
Offentlig konsum	1,7	1,5	1,4	0,7	0,7	1,2	1,2	0,6	0,6
Bruttoinv. fastl.	7,0	9,7	8,9	10,1	16,3	15,4	15,3	13,7	14,1
Eksport	4,2	4,3	4,3	5,2	8,6	7,9	4,8	5,0	3,7
-Tradisjonelle varer	5,1	4,6	4,3	5,8	7,7	9,4	5,0	4,4	4,4
Import	4,6	5,6	5,5	7,9	10,6	9,9	5,6	4,5	4,1
-Tradisjonelle varer	4,6	4,9	4,5	7,0	9,3	8,9	7,2	7,6	9,0
BNP	2,6	2,7	2,5	2,6	4,8	4,8	4,8	4,2	3,7
BNP fastl.	2,5	2,6	2,2	2,2	3,6	4,0	4,2	3,9	3,3
Sysselsatte personer	1,4	1,7	1,7	1,6	1,7	1,8	2,0	2,2	2,0
AKU-ledighet (nivå)	5,4	5,1	5,3	5,0	4,9	5,1	5,1	4,9	4,9
Timelønn	3,6	3,6	3,6	3,7	3,7	3,6	3,5	3,6	3,9
Konsumpriser	2,0	1,9	2,1	2,6	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4
Eksp.pris trad.	6,1	7,6	10,6	9,6	10,1	7,7	7,0	7,2	7,1
3 mnd. eurorente (nivå)	3,9	4,5	4,6	5,8	5,4	5,3	5,3	5,3	5,4
Utlånsrente (nivå)	7,3	7,8	7,8	8,6	8,0	8,0	7,9	7,8	7,7
Driftsbal. (mrd.kr.).	30,6	31,1	26,4	27,1	26,3	30,0	27,9	32,2	32,3
Memo									
Markedsvekst	5,8	6,0	5,9	7,3	7,2	7,2	6,5	6,0	4,9
Råoljepris	127,5	122,4	116,5	116,5	108	112,8	107	108	105,9

1) Økonomiske analyser nr. 1/94.
2) Foreløpige regnskapstall for 1995.

En sammenligning av konjunkturforløpet 1982-88 og 1991-97

Etter flere år med forholdsvis svak utvikling fikk norsk økonomi et kraftig oppsving mot slutten av 1993. Veksten i BNP for fastlands-Norge er foreløpig beregnet til 4,8 prosent i 1994 og 3,3 prosent i 1995. Vi må tilbake til perioden 1984-86 for å finne vekstrater av denne størrelsesorden. Høykonjunkturperioden på midten av 1980 tallet ble imidlertid etterfulgt av flere år med stagnasjon og endog nedgang i produksjon og etterspørsel i fastlands-økonomien, mens vi for de kommende to årene venter videre vekst, om enn noe svakere enn gjennom de to foregående årene. Som et grunnlag for å vurdere likheter og forskjeller mellom konjunkturutviklingen på 1980- og 1990-tallet, gjengir vi i figurer forløpet for noen sentrale makroøkonomiske størrelser gjennom periodene 1982-88, og 1991-97. Opplysningene for perioden 1982-88 er basert på det daværende nasjonalregnskapet, mens tallene for årene 1991-95 er hentet fra det reviderte nasjonalregnskapssystemet. For 1996 og 1997 er det benyttet anslag fra de makroøkonomiske fremskrivningene som presenteres i denne utgaven av Økonomiske analyser.

Fire forhold bidro særlig sterkt til konjunkturoppgangen i første halvdel av 1980-tallet: Et konjunkturoppsving i USA ga støtet til en markert oppgang i den tradisjonelle vareeksporten fra 1982 til 1983. Kraftig vekst i petroleumsinvesteringene i 1983-84 og avvikling av de kvantitative kredittreguleringene rundt årsskiftet 1983-84 ga ytterligere impulser til økt produksjon i fastlandsøkonomien, med etterfølgende oppgang i investeringene. Videre ble finanspolitikken lagt om i ekspansiv retning i valgåret 1985. I tillegg førte trolig dereguleringen av kredittmarkedet til at endringer i rentesatser og i verdien av realaktiva betyr mer for husholdningssektorens atferd enn tidligere. Siden omleggingen av kredittmarkedet først fikk innvirkning på norsk økonomi i etterkant av de to andre sjokkene, ble oppgangen trukket ut i tid. Den eksepsjonelt høye veksten i privat konsum i 1985 er en viktig faktor bak den såvidt sterke økningen i BNP for fastlands-Norge dette året.

Oppsvinget i 1993-94 fant sted uten noe sjokk tilsvarende dereguleringen av kredittmarkedet. Likevel var utviklingen i kredittmarkedet en viktig faktor bak oppgangen. Denne gangen kom imidlertid impulsen fra den europeiske rentenedgangen, som ga grunnlag for en halvering av realrentenivået i Norge fra 1992 til 1995. Sammen med et oppsving i USA var rentenedgangen også en viktig faktor bak konjunkturomslaget i Europa i 1993-94. Oppgangen i etterspørsel og produksjon i viktige samhandelsland bidro til en rekordsterk vekst i eksporten av tradisjonelle varer fra Norge, samtidig med at rentenedgangen stimulerte privat konsum og boliginvesteringer. Produksjonen i fastlands-økonomien skjøt fart, og gjennom 1994 og inn i 1995 fikk vi også god vekst i investeringene i fastlands-Norge, mens petroleumsinvesteringene i denne oppgangen bidro negativt.

De foreløpige nasjonalregnskapstallene for 1995 tyder på at veksttakten nå er på vei ned, men ifølge anslagene for 1996 og 1997 ligger det ikke an til noen reprise på den dype nedgangskonjunkturen fra slutten av 1980-årene. Noe av forklaringen på dette er at også oppgangen har vært langt svakere denne gangen, og privat sektor har fortsatt rimelig balanse i sine finanser. Dette illustreres av utviklingen i husholdningenes sparerate, som endret seg lite fra 1994 til 1995, etter en moderat nedgang året før. I motsetning til under forrige oppgang, har finanspolitikken bidratt til å dempe konjunkturutslaget, og så langt har budsjettene i offentlig forvaltning heller ikke blitt stilt overfor noe omstillingspress av lignende type som etter oljeprisfallet i 1985/86. Videre var ledigheten klart lavere tidlig på 1980-tallet enn tidlig på 1990-tallet. Relativt stabil valutakursutvikling og et høyt nivå på ledigheten ved starten av oppgangsperioden har bidratt til et jevnere nominelt forløp gjennom første halvdel av 1990-tallet, enn 10 år tidligere. Reallønnsveksten har holdt seg i området 1 til 1 3/4 prosent. For 1996 og 1997 ligger det an til en reallønnsvekst i overkant av gjennomsnittet for de tre foregående årene, men dette vil neppe i seg selv føre til nye store ubalanser i økonomien.

BNP fastlands-Norge
Prosentvis vekst

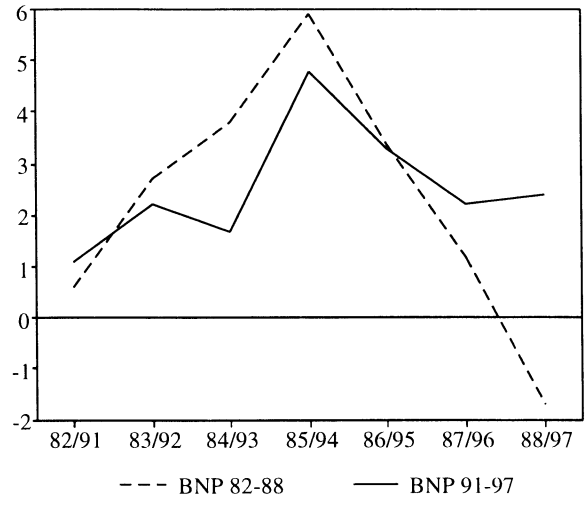

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tradisjonell eksport
Prosentvis vekst

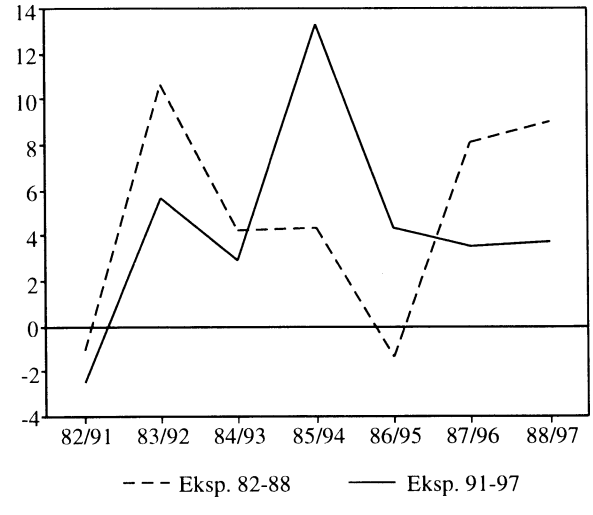

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Påløpte investeringer i oljevirksomheten
Prosentvis vekst

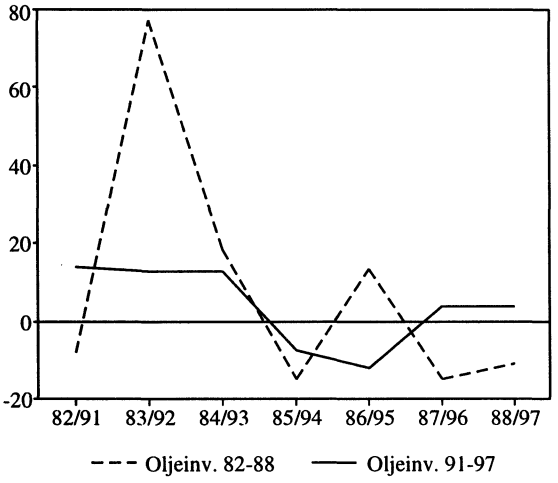

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Privat konsum
Prosentvis vekst

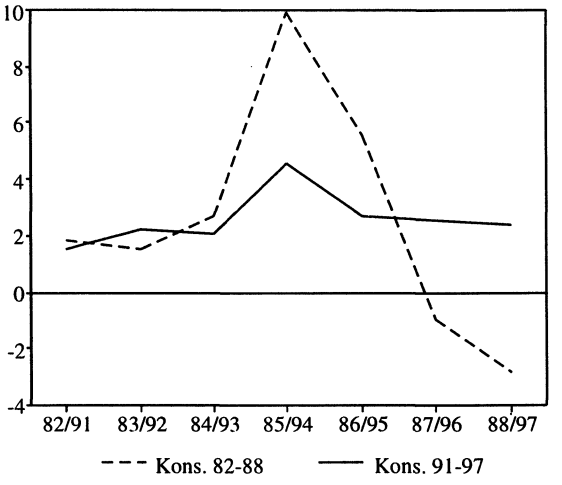

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttoinvesteringer i fastlands-Norge
Prosentvis vekst

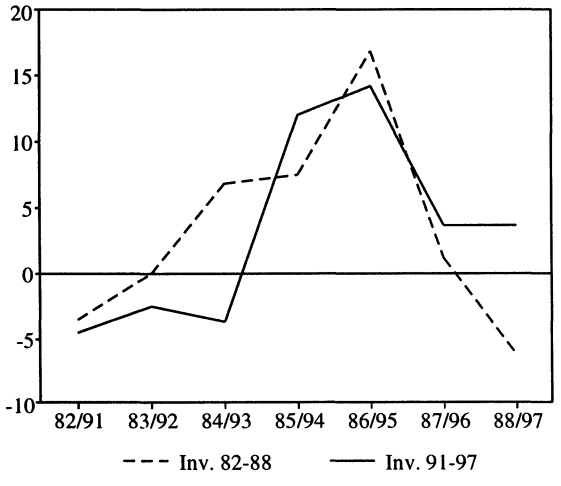

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Husholdningenes sparerate og realrente etter skatt
Prosent

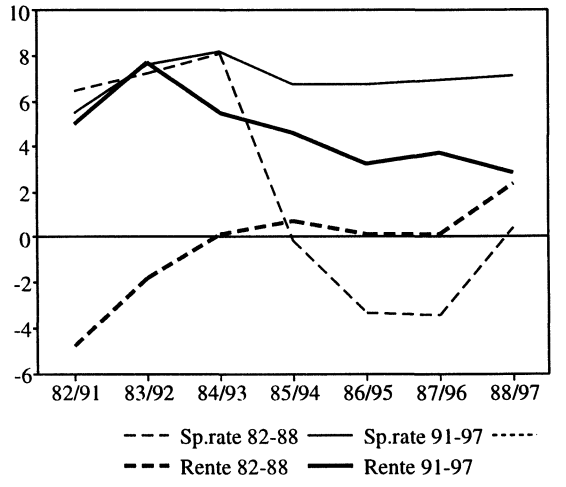

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Årslønn og konsumpris
Prosentvis vekst

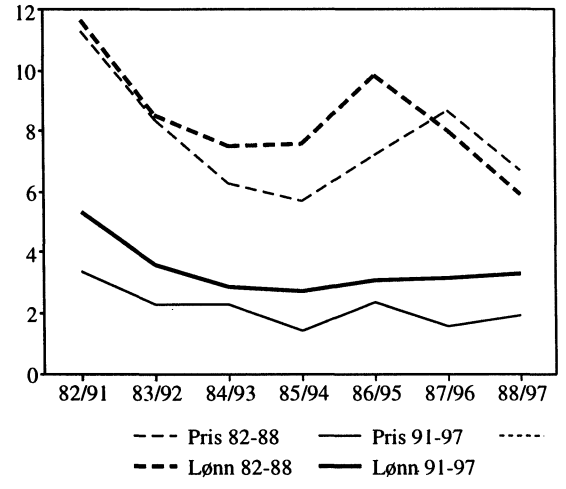

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledighet
Prosent

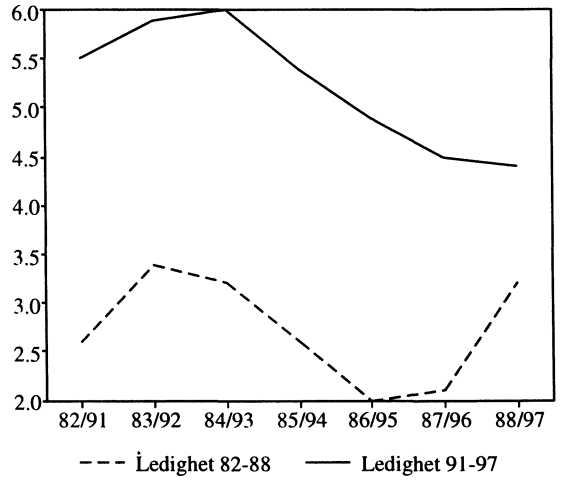

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Utvikling i noen makroøkonomiske hovedstørrelser
Faste 1992 priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert							
	1994	1995	94.1	94.2	94.3	94.4	95.1	95.2	95.3	95.4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	422064	433577	103959	104769	106058	106813	105970	108091	109803	109187
Nordmenns konsum i utlandet	16900	17315	3905	4251	4354	4249	3835	4344	4515	4399
- Utlendingers konsum i Norge	-15289	-14092	-4022	-3901	-3864	-3430	-4062	-3303	-3392	-3532
Konsum i offentlig forvaltning	176675	177819	44264	43868	44413	44286	44710	44653	44224	44267
Bruttoinvesteringer i fast kapital	167394	176001	40811	43374	42202	40713	44066	44096	41560	46393
Oljeutvinning og rørtransport	51149	44889	13013	15233	12176	10802	10575	10603	10982	12767
Utenriks sjøfart og oljeboring	1919	623	1272	673	844	-870	592	1086	-1628	573
Fastlands-Norge	114326	130488	26527	27468	29181	30781	32898	32407	32206	33053
Industri og bergverk	11650	15696	2504	2663	3106	3221	3602	3956	3991	3994
Annen vareproduksjon	10969	11285	2738	2856	2621	2632	2908	2792	2583	2903
Offentlig tjenesteyting	26639	27698	6523	6483	6628	6866	7119	6911	7192	6668
Boliger	22386	25529	4842	5368	5841	6255	6462	6461	6326	6287
Annen tjenesteyting	42683	50281	9921	10098	10985	11808	12808	12286	12114	13200
Lager	20466	29917	9813	5607	2595	2451	12107	7316	5055	5438
Bruttoinvesteringer i alt	187860	205918	50624	48980	44797	43164	56173	51413	46615	51831
Innenlandsk anvendelse	786598	817314	198847	197618	195269	194262	206854	204156	200642	205285
Ettersp. fra fastlands-Norge	713065	741884	174751	176106	179653	181879	183579	185150	186233	186507
Eksport	332230	344441	81116	81572	81452	87384	86355	83804	86642	87551
Tradisjonelle varer	126514	132038	29902	31000	32517	33012	34373	31671	33223	32624
Råolje og naturgass	114741	124298	28572	28456	26954	30744	29939	29713	30785	33853
Skip og plattformer	10889	11531	2147	1993	2448	4302	2169	3618	3808	1937
Tjenester	80086	76574	20495	20124	19533	19326	19875	18803	18826	19138
Samlet anvendelse	1118828	1161756	273363	278810	280958	285598	285193	288205	291644	296524
Import	272635	283911	67103	68462	68548	68362	69427	71818	70720	71800
Tradisjonelle varer	180522	196805	43323	44127	46654	46448	48020	49144	49702	50050
Råolje	976	1281	243	238	260	236	361	396	340	183
Skip og plattformer	12348	9760	4357	3750	1900	2341	2684	2588	1967	2522
Tjenester	78789	76064	19180	20348	19735	19337	18361	19689	18712	19045
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	846193	877845	206259	210347	212410	217236	215766	216387	220923	224724
Fastlands-Norge	708149	731194	172212	175808	178913	181338	180357	180981	183746	186103
Oljevirksomhet og utr. sjøfart	138044	146651	34048	34539	33497	35899	35409	35406	37177	38622
Fastlands-næringer	639748	658884	156526	159531	161723	162090	163559	163683	165299	166337
Industri og bergverk	97217	100540	23590	24285	24544	24811	25309	25070	24909	25217
Annen vareproduksjon	72256	78344	17759	17925	18458	18218	19683	19391	19368	19846
Offentlig tj. produksjon	131792	133829	32841	32764	33089	33104	33181	33232	33524	33876
Privat tjenesteproduksjon	338482	346171	82336	84558	85631	85956	85386	85990	87497	87397
Korreksjonsposter	68401	72311	15686	16277	17190	19248	16799	17299	18447	19766

Utvikling i noen makroøkonomiske hovedstørrelser
Prosentvis volumendring fra foregående periode, 1992-priser

	Ujustert		Sesongjustert							
	1994	1995	94.1	94.2	94.3	94.4	95.1	95.2	95.3	95.4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,6	2,7	1,4	0,8	1,2	0,7	-0,8	2,0	1,6	-0,6
Nordmenns konsum i utlandet	8,6	2,5	1,8	8,9	2,4	-2,4	-9,7	13,3	3,9	-2,6
- Utlendingers konsum i Norge	13,3	-7,8	14,2	-3,0	-1,0	-11,2	18,4	-18,7	2,7	4,1
Konsum i offentlig forvaltning	1,1	0,6	1,5	-0,9	1,2	-0,3	1,0	-0,1	-1,0	0,1
Bruttoinvesteringer i fast kapital	5,5	5,1	-5,2	6,3	-2,7	-3,5	8,2	0,1	-5,8	11,6
Oljeutvinning og rørtransport	-7,6	-12,2	-14,4	17,1	-20,1	-11,3	-2,1	0,3	3,6	16,3
Utenriks sjøfart og oljeboring	60,0	-67,5	..	..	..	..	..	..	..	..
Fastlands-Norge	12,0	14,1	-1,4	3,5	6,2	5,5	6,9	-1,5	-0,6	2,6
Industri og bergverk	6,5	34,7	-6,9	6,3	16,6	3,7	11,8	9,8	0,9	0,1
Annen vareproduksjon	-4,4	2,9	4,2	4,3	-8,2	0,4	10,5	-4,0	-7,5	12,4
Offentlig tjenesteyting	-0,8	4,0	-3,2	-0,6	2,2	3,6	3,7	-2,9	4,1	-7,3
Boliger	25,9	14,0	-1,5	10,9	8,8	7,1	3,3	-0,0	-2,1	-0,6
Annen tjenesteyting	22,1	17,8	-0,0	1,8	8,8	7,5	8,5	-4,1	-1,4	9,0
Lager	53,2	46,2	..	..	..	..	..	..	..	..
Bruttoinvesteringer i alt	9,2	9,6	17,0	-3,2	-8,5	-3,6	30,1	-8,5	-9,3	11,2
Innenlandsk anvendelse	4,9	3,9	5,0	-0,6	-1,2	-0,5	6,5	-1,3	-1,7	2,3
Ettersp. fra fastlands-Norge	4,8	4,0	1,0	0,8	2,0	1,2	0,9	0,9	0,6	0,1
Eksport	8,5	3,7	2,5	0,6	-0,1	7,3	-1,2	-3,0	3,4	1,0
Tradisjonelle varer	13,3	4,4	2,5	3,7	4,9	1,5	4,1	-7,9	4,9	-1,8
Råolje og naturgass	11,6	8,3	1,6	-0,4	-5,3	14,1	-2,6	-0,8	3,6	10,0
Skip og plattformer	-11,0	5,9	-9,0	-7,2	22,8	75,7	-49,6	66,8	5,2	-49,1
Tjenester	0,8	-4,4	5,2	-1,8	-2,9	-1,1	2,8	-5,4	0,1	1,7
Samlet anvendelse	5,9	3,8	0,2	2,0	0,8	1,7	-0,1	1,1	1,2	1,7
Import	6,6	4,1	1,5	2,0	0,1	-0,3	1,6	3,4	-1,5	1,5
Tradisjonelle varer	15,0	9,0	4,3	1,9	5,7	-0,4	3,4	2,3	,1	0,7
Råolje	-17,8	31,3	-22,6	-2,2	9,2	-9,2	53,3	9,7	-14,1	-46,1
Skip og plattformer	-33,7	-21,0	-18,2	-13,9	-49,3	23,2	14,6	-3,6	-24,0	28,2
Tjenester	-0,0	-3,5	1,3	6,1	-3,0	-2,0	-5,0	7,2	-5,0	1,8
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	5,7	3,7	-0,2	2,0	1,0	2,3	-0,7	0,3	2,1	1,7
Fastlands-Norge	4,8	3,3	-0,8	2,1	1,8	1,4	-0,5	0,3	1,5	1,3
Oljevirksomhet og utr. sjøfart	10,3	6,2	3,0	1,4	-3,0	7,2	-1,4	-0,0	5,0	3,9
Fastlands-næringer	4,5	3,0	0,5	1,9	1,4	0,2	0,9	0,1	1,0	0,6
Industri og bergverk	5,6	3,4	0,7	2,9	1,1	1,1	2,0	-0,9	-0,6	1,2
Annen vareproduksjon	2,2	8,4	-2,1	0,9	3,0	-1,3	8,0	-1,5	-0,1	2,5
Offentlig tj. produksjon	1,8	1,5	0,6	-0,2	1,0	0,0	0,2	0,2	0,9	1,0
Privat tjenesteproduksjon	5,8	2,3	1,0	2,7	1,3	0,4	-0,7	0,7	1,8	-0,1
Korreksjonsposter	8,0	5,7	-12,7	3,8	5,6	12,0	-12,7	3,0	6,6	7,1

Prisindekser for makroøkonomiske hovedstørrelser

		Prosentvis endring fra samme periode året før				Prosentvekst fra foregående kvartal Sesongjustert*)			
	1995	95.1	95.2	95.3	95.4	95.1	95.2	95.3	95.4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,2	2,3	2,3	2,1	2,0	0,8	0,4	0,4	0,4
Konsum i offentlig forvaltning	2,1	2,6	2,9	1,2	2,0	0,6	0,9	-0,7	1,2
Bruttoinvesteringer i fast kapital	2,3	2,2	1,6	3,3	2,2	0,6	0,1	1,5	-0,1
- fastlands-Norge	2,1	2,1	1,6	2,4	2,1	0,6	0,5	0,4	0,7
Innenlandsk anvendelse	2,0	2,3	2,2	1,7	1,9	0,7	0,4	0,0	0,7
- etterspørsel fra fastlands-Norge	2,1	2,3	2,3	1,9	2,0	0,7	0,5	0,1	0,6
Eksport	1,6	6,0	2,3	-1,1	-0,5	2,1	-0,4	-2,2	0,2
- tradisjonell vareeksport	7,1	11,1	8,0	6,0	3,8	5,7	-1,7	0,5	-0,1
Samlet anvendelse	1,9	3,3	2,3	0,9	1,2	1,6	0,0	-0,2	0,1
Import	0,9	1,3	0,7	1,1	0,6	0,3	-0,3	1,8	-0,5
- tradisjonell vareimport	0,7	0,9	1,2	0,7	0,3	-0,0	0,5	1,1	-0,6
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	2,2	4,0	2,8	0,8	1,4	2,0	0,1	-0,8	0,3
- fastlands-Norge	3,3	4,2	3,7	2,7	2,8	2,0	0,4	-0,1	0,5

*) Se Teknisk merknad

Teknisk merknad om kvartalstallene og fotnoter til tabellene

Statistisk sentralbyrå er i gang med en omfattende revisjon av nasjonalregnskapet. Reviderte tall for årene 1988-1992 ble publisert i Ukens statistikk nr 27 1995 (ekstranummer). I Økonomiske analyser 6/95 ble det publisert reviderte foreløpige nasjonalregnskapstall for årene 1993 - 1994, og dessuten tall for 1. og 2. kvartal 1995.

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg.

Basisår og kjeding: I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes for tiden alle størrelser i faste priser med basis i prisene i 1992, og med vekter fra dette året. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringsratene (vekstratene). For sammenligningens skyld er det i alle tabeller gitt vekstrater med 1992 som basisår (felles omregningsår). Prisomregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektornivå.

Tallene fra det nye kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) går foreløpig bare tilbake til 1. kvartal 1992. Dette er en for kort periode for sesongjustering. Med utgangspunkt i de nye årstallene for perioden 1988 - 1992 er det derfor blitt utarbeidet provisoriske kvartalstall på aggregeringsnivået til SSBs makroøkonometriske modell MODAG. Disse tallene er kjedet bakover med kvartalstall fra det gamle nasjonalregnskapet, og fremover med de nye kvartalsvise tallene fra KNR, for sesongjustering. Denne kjedingen bidrar til å øke usikkerheten i de sesongjusterte tallene. De nye sesongjusterte seriene er mer aggregerte enn tallene i det kvartalsvise nasjonalregnskapet. I denne utgaven av ØA har det derfor ikke vært mulig å gi sesongjusterte anslag for alle størrelser som tidligere ble presentert på denne måten. Dette gjelder blant annet den gamle konkurranseinndelingen innenfor industrien og den gamle fordelingen av privat konsum på varer og tjenester.

Konjunkturutviklingen i Norge

Offentlig forvaltning og økonomisk politikk

Finanspolitikken

I årene 1989-1993 - i den dypeste nedgangskonjunkturen i Norge i etterkrigstiden - ble det over statsbudsjettet gitt betydelige etterspørselsstimulanser. Etter hvert som aktiviteten i norsk økonomi tok seg opp, ble finanspolitikken lagt om. Fra 1994 har finanspolitikken vært klart kontraktiv.

Netto finansinvesteringer i offentlig forvaltning (stat, kommuner/fylkeskommuner og enkelte andre offentlige regnskap) er et internasjonalt vanlig mål for offentlig sektors overskudd. Finansinvesteringene gikk fra -12,6 milliarder kroner i 1992 til 18,1 milliarder kroner i 1995, ifølge foreløpige anslag. Det innebar en bedring i den offentlige budsjettbalansen på 30,7 milliarder kroner og tilsvarer vel 3 prosent av BNP i 1995. Det største bidraget til denne styrkingen kom fra sterk vekst i de løpende offentlige petroleumsinntektene og overføringene fra Norges Bank, som utgjorde hhv. 8 1/2 og vel 3 milliarder kroner. Bak den resterende bedringen på 19 milliarder kroner er det flere faktorer. Betydningen av enkelte av disse faktorene er analysert ved hjelp av SSBs makroøkonomiske modell MODAG, se boks.

Analysen viser at finanspolitikken var stram både i 1994 og i 1995. Blant annet ble merverdiavgiften økt. Arbeidsgiveravgiften ble imidlertid redusert. Det var videre en viss skatteskjerpelse for husholdningene, som følge av at inntektsveksten ble noe sterkere enn antatt ved oppjusteringen av grensene for toppskatt i de årlige budsjettbehandlingene. Samtidig har økningen i offentlig konsum vært klart lavere enn i tidligere år. Den reduserte veksten i offentlig konsum har særlig slått ut i form av svak vekst i kjøp av varer og tjenester og i mindre grad i form av lavere vekst i offentlig sysselsetting. Det betyr at det har vært mulig å

Faktorer bak bedringen i offentlig forvaltnings budsjettbalanse

Offentlig forvaltnings netto finansinvesteringer utenom petroleumsinntekter og overføringer fra Norges Bank økte med 19 milliarder kroner fra 1993 til 1995. Dette kan i stor grad tilbakeføres til følgende faktorer:

- økt internasjonal markedsvekst og høyere priser på norske eksportvarer
- nedgang i internasjonalt rentenivå
- innstramming i finanspolitikken

Betydningen av at disse faktorene avvek fra en konjunkturmessig nøytral utvikling er analysert ved hjelp av SSBs makroøkonomiske modell MODAG. En har beregnet effekten på offentlig forvaltnings netto finansinvesteringer av en tenkt utvikling der disse faktorene er forutsatt å endre seg konjunkturnøytralt. Hovedresultatene fra analysen er presentert nedenfor.

Virkning på netto finansinvestering i offentlig forvaltning i 1995 av konjunkturnøytral utvikling i enkelte faktorer i perioden 1993-1995 [1]

Faktor	Mrd. kr.
Internasjonal konjunkturoppgang	3,7
Redusert rentenivå	0,8
Finanspolitikken	7,8
Faktisk endring 1993-1995	19,0
Restpost [2]	6,7

1) Utenom statlige petroleumsinntekter og overføringer fra Norges Bank
2) Nettovirkning av andre forhold enn de som er spesifisert over

Konjunkturoppsvinget i Norges eksportmarkeder i 1994 ga økt eksport. Ringvirkningene av dette gav økte skatteinntekter og styrket den offentlige budsjettbalansen med snautt 4 milliarder kroner i 1995.

Den norske pengemarkedsrenten gikk ned fra 11 1/2 prosent i 1992 til vel 5 prosent i 1995. Med vedvarende lav prisstigning ga det en sterk nedgang i realrenten. Det har bidratt til at BNP i 1995 ble anslagsvis 1 prosent høyere enn det ville vært uten denne rentenedgangen. Økt aktivitetsnivå i privat sektor innebærer økte skatteinntekter og lavere stønadsutbetalinger. Men fallende renter medførte samtidig et fall i offentlige inntekter, idet offentlig forvaltning er en stor netto fordringshaver. Analysen antyder dermed at rentefallet samlet gav en økning i offentlig overskudd på mindre enn 1 milliard kroner i 1995.

I modellberegningen er en vekst i timeverk, vareinnsats og realinvesteringer som svarer til en vekst i offentlig konsum på 2 prosent pr. år definert som konjunkturnøytralt. Dette er valgt med utgangspunkt i Regjeringens mål om at statens utgifter på lang sikt ikke skal vokse mer enn BNP for fastlands-Norge. For de offentlige investeringene er 2 prosentsdefinisjonen av en konjunkturnøytral utvikling først iverksatt fra 1994. I 1993 falt disse investeringene kraftig fra et historisk meget høyt nivå.

Ifølge beregningene har budsjettvirkningene av tilstrammingen i finanspolitikken vært store. En innstramming på snautt 8 milliarder kroner i 1995 utgjør 1 prosent av BNP for fastlands-Norge. Restposten på 6,7 milliarder kroner fanger opp virkninger av konjunkturoppsvinget innenlands som skyldes andre forhold enn finanspolitikk, renteendring og eksportvekst.

redusere utgiftsveksten samtidig som de direkte effektene på sysselsettingen, og dermed indirekte på budsjettbalansen, har blitt mindre enn med en uendret sammensetting av det offentlige konsumet.

Fra 1993 falt rentenivået i utlandet og i Norge, og fra 1994 var det en kraftig oppgang i Norges eksportmarkeder. Disse faktorene stimulerte privat sektor, noe som innebar økte skatte- og avgiftsinntekter samtidig som veksten i konjunkturfølsomme stønader som arbeidsledighetstrygd og sosialhjelp ble begrenset. Ifølge analysen presentert i boksen bidro det internasjonale konjunkturoppsvinget klart til å styrke budsjettbalansen, mens rentenedgangen hadde liten betydning.

Offentlig forvaltning

Offentlig forvaltning hadde ifølge foreløpige anslag samlet sett et overskudd på nær 18,2 milliarder kroner i 1995, regnet som *påløpte* nettofinansinvesteringer. De *bokførte* nettofinansinvesteringene for statsforvaltningen er anslått til 11,8 milliarder kroner i 1995, en økning på nær 17,6 milliarder fra foregående år. En av årsakene til denne økningen er sterk vekst i skatteinngangen. Kommuneforvaltningens bokførte nettofinansinvesteringer er foreløpig anslått til 0,6 milliarder kroner. For kommuneforvaltningen representerer dette en nedgang på 3,4 milliarder kroner fra foregående år.

Ifølge foreløpige anslag steg konsumet i offentlig forvaltning, målt i faste priser, med 0,6 prosent fra 1994 til 1995. Dette er klart under veksten i BNP for fastlands-Norge. Totale utgifter i offentlig forvaltning, inkludert utgifter til kjøp av realkapital, gikk opp med 2,2 prosent. Utgifter i offentlig forvaltning utgjorde i 1995 51,3 prosent av BNP, mot 55,7 prosent i 1992.

Antall utførte timeverk i offentlig forvaltning økte i 1995 med 0,4 prosent. Offentlig forvaltnings andel av utførte timeverk i alt kom dermed opp i 27,2 prosent, en økning på 4 prosentpoeng fra 1988. Over perioden 1988-1995 har det blitt 93 300 flere sysselsatte, eller 69 200 nye årsverk, i offentlig sektor.

Offentlig forvaltnings bruttoinvesteringer i fast realkapital steg i 1995 med 4,0 prosent i volum. I statsforvaltningen var det bygging av nytt Rikshospital og investeringene i annen tjenesteyting som trakk opp, mens investeringer i anlegg for produksjon av vann-, kloakk- og renovasjonstjenester samt utbygging og -bedring av skoler bidro vesentlig til veksten i kommuneforvaltningens investeringer.

Nettofinansinvestering i offentlig forvaltning
Prosent av BNP. 1970-1995

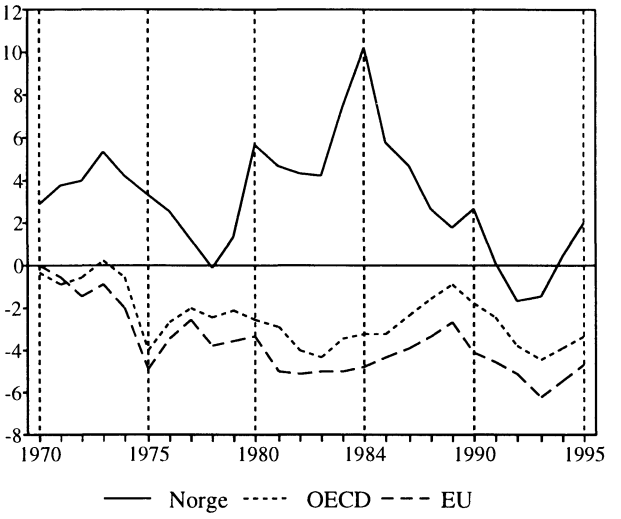

Kilde: OECD, EU-kommisjonen og Statistisk sentralbyrå.

Produksjon og etterspørsel i offentlig forvaltning
Prosentvis volumendring fra 1994 til 1995

	Utførte timeverk	Produkt-innsats	Brutto-investeringer	Konsum
Offentlig forvaltning	0,4	-3,4	4,0	0,6
Statsforvaltningen	-0,2	-7,9	2,4	-0,2
Sivilt	0,2	-11,1	4,3	-0,3
Forsvar	-0,7	-1,2	-2,8	0,0
Kommuneforvaltningen	0,7	1,2	5,5	1,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nøkkeltall for offentlig forvaltning

	1992	1993	1994	1995[1)]
Nettofinansinvestering				
Offentlig forvaltning, påløpte verdier, mrd. kr	-13,6	-12,6	3,3	18,2
Statsforvaltningen, bokførte verdier, mrd. kr	-19,4	-20,0	-5,8	11,8
Kommuneforvaltningen, bokførte verdier, mrd. kr	-0,4	-0,1	4,0	0,6
Offentlig forvaltning, påløpte verdier, prosent av BNP	-1,7	-1,5	0,4	2,0
Omfanget på offentlig forvaltning				
Utgifter i offentlig forvaltning, prosent av BNP	55,7	54,6	53,1	51,3
Konsum i offentlig forvaltning, prosent av BNP	22,1	21,8	21,3	20,7
Utførte timeverk, prosent av samlet sysselsetting	26,7	27,4	27,4	27,2
Skatter, bokførte, prosent av BNP	40,9	40,2	41,1	40,8

1) Anslag.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Begreper og definisjoner

Produksjonen
Nasjonalregnskapet skiller nå mellom *markedsrettet* og *ikke markedsrettet* produksjon i offentlig forvaltning.

- *Ikke-markedsrettet produksjon* omfatter all produksjon i statsforvaltningen og største delen av produksjonen i kommuneforvaltningen. Verdien av produksjonen bestemmes som summen av lønnskostnader, produktinnsats og kapitalslit.
- *Markedsrettet* produksjon omfatter produksjonen av kommunale vann-, kloakk- og renovasjonstjenester. Verdien av produksjonen settes lik produksjonsinntektene, gebyrene

Konsum i offentlig forvaltning
Konsum genereres i den delen av forvaltningen som har ikke-markedsrettet produksjon. Konsumet bestemmes ved at gebyrinntektene på ikke-markedsrettede produkter trekkes fra produksjonsverdien av disse. I tillegg kommer konsum i form av produktkjøp til husholdningene. Dette er varer og tjenester det offentlige kjøper i markedet og formidler videre til husholdningene, eventuelt kan det være refusjoner for kjøp husholdningene i praksis gjør selv. Deler av Folketrygdens utgifter og kommuneforvaltningens kjøp av legetjenester og private barnehageplasser er offentlig konsum i form av produktkjøp til husholdningene. Det trekkes et skille mellom den del av konsumet i offentlig forvaltning som kan henregnes til enkeltindivider (individuelt konsum) og den del som ikke kan henregnes til enkeltindivider (kollektivt konsum).

Nettofinansinvesteringer
Nettofinansinvesteringene defineres som sum inntekter minus sum utgifter, inkludert kapitalinntekter og kapitalutgifter. Kapitalinnskudd i offentlig forretningsdrift inngår ikke. Nettofinansinvesteringene i offentlig forvaltning i *påløpte verdier* er begrepet som nyttes i nasjonalregnskapet, og er summen av nettofinansinvesteringene i stats- og kommuneforvaltningen i påløpte verdier. Dersom nettofinansinvesteringene oppgis i *bokførte verdier* for henholdsvis stats- og kommuneforvaltningen må det korrigeres for forskjeller mellom bokførte og påløpte størrelser. I finansstatistikken legges disse korreksjonene til sektor for skatteinnkreving.

Statsforvaltningen

Det statlige konsumet gikk ifølge foreløpige anslag ned med 0,2 prosent i volum fra 1994 til 1995. Forsvarskonsumet hadde nullvekst. Det sivile konsumet ble redusert med 0,3 prosent. Sterkest økning hadde konsumet av helsestell, sosial trygd og velferdstjenester. Det som trakk veksten opp her, var Folketrygdens utgifter til dekning av private helsetjenester og refusjoner til husholdningene. Undervisningskonsumet gikk også opp, mens det sivile, kollektive konsumet ble redusert.

Antall utførte timeverk i statsforvaltningen gikk ned med 0,2 prosent fra 1994 til 1995. I undervisningssektoren var det positiv utvikling i timeverkene, mens timeverkene gikk ned i annen statlig tjenesteyting og i forsvaret. Antall sysselsatte personer steg imidlertid med 0,5 prosent for statsforvaltningen i alt.

Produktinnsatsen i sivil statlig forvaltning ble redusert med 11,1 prosent fra 1994 til 1995, målt i faste priser. Også i forsvaret var det negativ volumvekst i produktinnsatsen, men nedgangen var langt svakere, -1,2 prosent.

Bruttoinvesteringene i fast realkapital var 4,3 prosent høyere i 1995 enn i 1994 i den sivile forvaltningen. Sterkest volumvekst hadde investeringene i helse- og omsorgssektoren med 84,2 prosent, som skyldes bygging av nytt Rikshospital. Undervisningssektoren fikk derimot redusert sine investeringer med 25,4 prosent. Forsvarsinvesteringene hadde en negativ utvikling siste år, etter sterk økning i 1994, volumvekstratene var henholdsvis -2,8 prosent og 30,6 prosent.

Kommuneforvaltningen

Foreløpige regnskapstall for et utvalg av kommuner og fylkeskommuner tyder på en noe svakere utvikling i aktiviteten i kommuneforvaltningen i 1995 enn i 1994.

I løpende priser økte lønnskostnadene med 5,0 prosent i kommuneforvaltningen fra 1994 til 1995. Noe av dette skyldes en vekst i antall utførte timeverk på 0,7 prosent, eller omlag 4 800 nye årsverk. Den sterke veksten i lønnskostnadene har også sammenheng med økningen i de kommunale pensjonspremiene. Satsen for innskudd i de kommunale pensjonskassene ble sterkt oppjustert forrige år, som følge av underdekning i pensjonskassene. Satsen vil trolig holde seg stabil på samme nivå som i 1995 kommende år.

Antall sysselsatte personer i kommuneforvaltningen økte med 1,4 prosent i fjor. Antallet personer på kommunale sysselsettingstiltak (KAJA) gikk ned fra om lag 11 000 i 1994 til knapt 9 000 i 1995, i følge Arbeidsdirektoratets statistikk. Korrigert for endringen i arbeidsmarkedstiltakene var veksten i sysselsatte personer på 1,8 prosent.

Den sterkeste sysselsettingsveksten fant sted i undervisningssektoren, hvor antall utførte timeverk økte med 2,7 prosent. Veksten har sammenheng med at flere kommuner har innført skolestart for 6-åringer. I helse- og omsorgssektoren har sysselsettingen gått svakt tilbake. Det er særlig innen eldreomsorgen vi finner denne tendensen. Annen kommunal tjenesteyting hadde en sysselsettingsvekst på 1,6 prosent.

Produktinnsatsen i kommuneforvaltningen økte med 1,2 prosent, målt i faste priser. Sterkest vekst var det i undervisningssektoren med 6,5 prosent i volum.

Bruttoinvesteringene økte i volum med 5,5 prosent i fjor. Oppgangen i investeringene var særlig sterk for undervisningstjenestene (18,3 prosent i volum), og skyldes utbygging i forbindelse med innføringen av obligatorisk skole-

Inntekter og utgifter for kommuneforvaltningen 1992 - 1994
Milliarder kroner. Bokførte verdier

	1992	1993	1994	1995
Totale inntekter	155,8	159,5	169,2	172,8
Gebyrer	20,6	21,5	22,8	24,3
Renter	3,1	3,0	2,5	2,2
Produksjonsskatter	2,9	3,0	3,2	3,2
Skatt på inntekt og formue	62,4	65,3	71,8	72,5
Overføringer fra statsforvaltningen	63,5	63,9	65,8	67,5
Andre innenlandske løpende overføringer	2,1	2,1	2,2	2,2
Salg av fast realkapital	0,6	0,2	0,3	0,4
Salg av fast eiendom	0,5	0,4	0,6	0,5
Totale utgifter	156,2	159,6	165,2	172,2
Lønnskostnader	80,9	84,1	88,2	92,6
Produktinnsats	31,0	31,7	33,0	34,2
Produktkjøp til husholdningene	2,4	2,6	2,8	2,9
Renter	7,7	7,5	6,0	5,4
Produksjonssubsidier	3,7	4,3	4,2	4,5
Stønader til husholdningene	5,6	5,9	6,4	6,7
Overføringer til ideelle organisasjoner	7,6	7,4	7,3	7,5
Overføringer til statsforvaltningen	1,6	1,4	1,4	1,5
Overføringer til kommunal forretningsdrift	0,3	0,5	0,4	0,4
Anskaffelse av realkapital	14,4	13,7	14,7	15,9
Kjøp av fast eiendom	0,9	0,5	0,4	0,5
Kapitaloverføringer til næringsvirksomhet	0,1	0,1	0,4	0,1
Nettofinansinvesteringer	-0,4	-0,1	4,0	0,6
Brutto sparing	13,9	13,5	18,6	16,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå-

start for 6-åringer i 1997 og sterk vekst i renovering av eldre skoler.

Som en indikasjon på utviklingen i samlet aktivitet i kommuneforvaltningen kan en veie sammen veksten i sysselsettingen (målt i antall timeverk), produktinnsatsen (målt i faste priser) og bruttoinvesteringene (målt i faste priser), med de andeler som lønnskostnader, produktinnsats og bruttoinvesteringer utgjør av samlet beløp for de tre kostnadskomponentene forrige år. Målt på denne måten viser de foreløpige tallene for kommuneforvaltningen en aktivitetsvekst på 1,2 prosent.

Kommuneforvaltningens bokførte nettofinansinvesteringer gikk ned fra 4,0 milliarder i 1994 til 0,6 milliarder i 1995. I årene 1988 til 1993 var de bokførte nettofinansinvesteringene i kommuneforvaltningen negative. De kommunale utgiftene økte med 4,2 prosent, mens inntektene gikk opp med 2,1 prosent. At inntektsveksten ikke ble sterkere, må ses i sammenheng med lav vekst i skatteinntektene, som økte med 1,1 prosent i fjor etter en vekst på nesten 10 prosent i 1994. Skatt på inntekt og formue utgjør sammen med overføringer fra statsforvaltningen drøyt 80 prosent av kommuneforvaltningens inntekter.

Kommunale gebyrer hadde en nominell vekst på 2,2 prosent fra 1994 til 1995. Veksten i gebyrene for vann-, kloakk- og renovasjonstjenester var på 5,2 prosent.

Pengepolitikken og den finansielle utviklingen

I regjeringens forskrift om den norske krones kursordning fra mai 1994 heter det at "Norges Banks løpende utøvelse av pengepolitikken skal rettes inn mot stabilitet i kronens verdi målt mot europeiske valutaer, med utgangspunkt i kursleiet siden kronen begynte å flyte den 10. desember 1992". Forskriften oppgir ikke sentralkurs og svingemarginer som en vil forsøke å styre innenfor, og det er heller ikke angitt hvilke europeiske valutaer kronen skal holdes stabil mot. En vanlig antakelse er at instruksen sikter til gjennomsnittet av EU-valutaene målt ved ecu-indeksen, dvs. samme valutakurv som kronen var knyttet opp mot gjennom de siste årene av den forutgående fastkurs-perioden.

I den perioden forskriften refererer til, fra kronen ble frikoblet til forskriften ble avgitt, hadde den grovt sett holdt seg innenfor intervallet 103,2 - 105,2 målt ved ecu-indeksen (høyt tall innebærer svak krone, og omvendt). I det gamle regimet - som ble betegnet som et fastkurs-regime - hadde kronen en svingemargin på +/- 2 1/4 prosent, men Norges Bank holdt de siste årene kronekursen så og si helt stabil.

Svingningene i kronens verdi mot ecu har således vært betydelig større i perioden etter frikoblingen enn i de nærmeste årene før. Gjennom 1993 beveget kronen seg fra den sterke til den svake delen av det nevnte intervallet, der den ble liggende gjennom det meste av 1994. Kronen styrket seg markert mot slutten av 1994, og holdt seg i 1995 gjen-

Utviklingen i industriens effektive kronekurs og Norges Banks ECU-indeks
Indekser. Oktober 1990=100

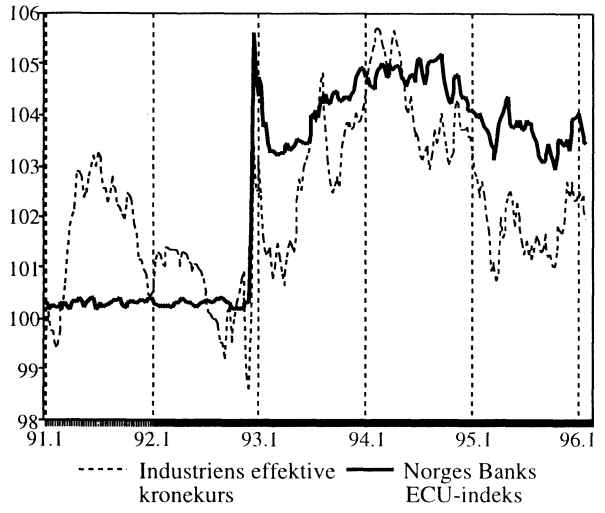

Kilde: Norges Bank.

Vektene i den europeiske pengeenheten ecu gjenspeiler ikke konkurranseflaten til norsk næringsliv. For å illustrere valutakursendringenes betydning for næringslivets kostnadsmessige konkurranseevne, brukes derfor ofte en indikator for industriens effektive kronekurs. Vektene i denne indikatoren er anslått slik at endringer i enkeltkurser tilnærmet ikke vil gi noe bidrag til endring i industriens konkurranseposisjon, så lenge den effektive kronekursen er konstant. På grunn av store svingninger i kursforholdet mellom ecu-valutaene og andre land som betyr mye for norsk industris konkurranseevne, har industriens effektive kronekurs over tid svingt sterkere enn kronas verdi mot ecu. Således svekket både dollar og pund seg mot ecu ved inngangen til 1995, noe som bidro til en svekket konkurranseposisjon for norsk industri. For pundets del fortsatte svekkelsen gjennom året, men dette ble mer enn motvirket av en betydelig styrking av svenske kroner i siste halvdel av 1995. Som gjennomsnitt bidro valutakursendringer til å svekke industriens konkurranseevne med 2,4 prosent fra 1994 til 1995.

nomgående i den sterke halvdelen. Som gjennomsnitt for 1995 lå ecu-indeksen på 103,6, en styrking av kronen på 1,1 prosent regnet fra året før.

Med frie valuta- og kapitalbevegelser mellom land kan sentralbanken påvirke valutakursen gjennom pengemarkedsrentene. Høyere renter vil - alt annet gitt - gjøre det mer lønnsomt for aktørene å plassere penger i valutaen, noe som vil trekke kapital inn til landet og styrke valutaen. En lavere rente vil gi motsatt effekt. For et gitt utenlandsk rentenivå har sentralbanken følgelig mulighet til å velge mellom høyere rente og sterkere valutakurs, eller lavere rente og svakere valutakurs.

Hvilken kombinasjon av rente og valutakurs sentralbanken vil styre mot, vil avhenge av målet for penge- og valutapolitikken. I et rent flytendekurs-regime, der sentralbanken

Kortsiktige eurorenter og Norges Banks valutaintervensjoner (kjøp av milliarder kroner)

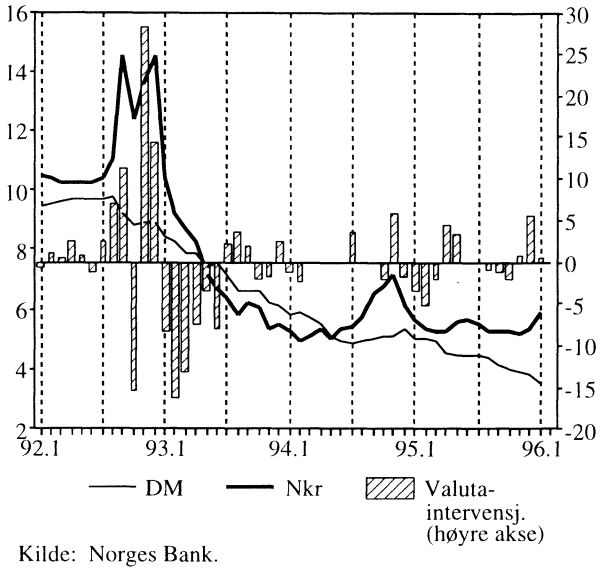

Kilde: Norges Bank.

ikke har sterke synspunkter på valutakursen (i alle fall ikke innenfor vide grenser), vil den velge et ønsket rentenivå, mens markedets tilpasning bestemmer valutakursen. I et rent fastkurs-regime derimot, der sentralbanken ønsker å styre mot en bestemt valutakurs, vil markedets avveining bestemme hvor rentenivået må legges, avhengig av rentenivået i utlandet. I tillegg til tilpasning av det innenlandske rentenivået i forhold til rentenivået i utlandet, kan sentralbanken dessuten bruke intervensjoner i valutamarkedet (kjøp eller salg av egen valuta). Intervensjoner påvirker valutakursen ved at de direkte griper inn i balansen mellom kjøpere og selgere.

I omtalen av forskriften i Revidert nasjonalbudsjett 1994 heter det at rentenivået må "tilpasses slik at en unngår vedvarende og omfattende intervensjoner. Det vil ikke være aktuelt å benytte så sterke virkemidler når det gjelder kjøp og salg av kroner og kortsiktige renteendringer for å holde kronekursen som innenfor et fastkursregime, men hvis det skjer vesentlige endringer i kursen vil virkemidlene bli innrettet med sikte på at valutakursen etter hvert bringes tilbake til utgangsleiet."

Valutakursen skal holdes stabil, men altså ikke helt fast til enhver tid. Det gir myndighetene en viss frihet til å velge kombinasjonen av rente og valutakurs ut fra en samlet vurdering av norsk økonomi. En strammere politikk kan oppnås ved å øke renten, dette vil styrke valutakursen, og begge deler vil virke kontraktivt. Når rentenivået og verdien på valutaen beveger seg i *samme* retning, reflekterer det følgelig et skift i sentralbankens rente- og valutapolitikk. Hvor mye av tilstrammingen som kommer gjennom økt rente og hvor mye som kommer gjennom sterkere valuta, vil imidlertid avgjøres av markedets tilpasning.

Men renter og valutakurs påvirkes også av endringer i markedsforholdene. Om markedsaktørene av ytre årsaker ønsker å plassere mer i norske kroner, f.eks på grunn av

Renter på obligasjoner med om lag 10 års gjenstående løpetid

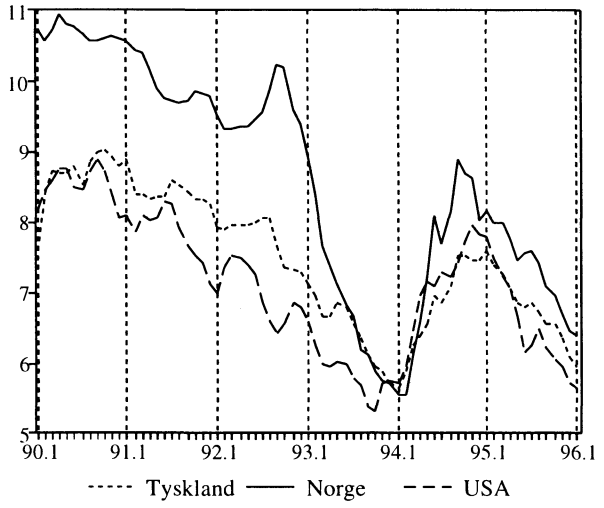

Kilde: Norges Bank.

Renter i private finansinstitusjoner og 3 måneders eurorente (NIBOR)

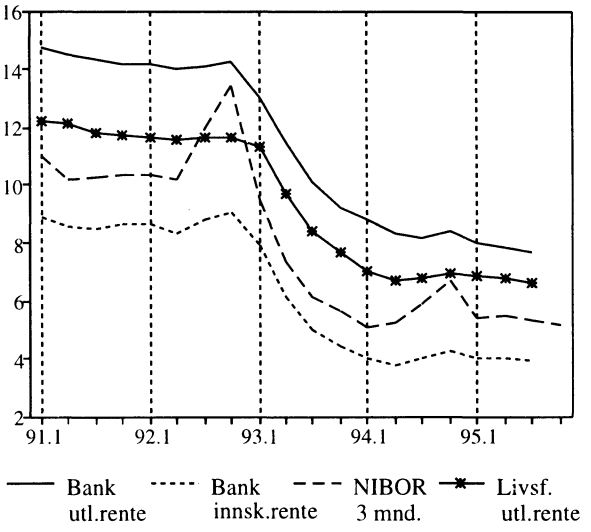

Kilde: Norges Bank.

økt tillit til valutaens verdi på lengre sikt eller fordi landets bedrifter har store eksportinntekter som de vil ta inn i landet, så vil den økte innstrømmingen av utenlandsk valuta - alt annet gitt - styrke valutakursen og/eller presse ned rentenivået. Om sentralbanken ikke vil styre valutakursen, men legger all vekt på å styre rentenivået, vil hele endringen slå ut i sterkere valuta. Om sentralbanken derimot fører en ren fastkurspolitikk, vil hele endringen slå ut i lavere renter. Virkningen på innenlands-økonomien av et positivt markedsskift blir altså kontraktiv ved flytende kurs, men ekspansiv ved fast kurs.

I Norge - med retningslinjer for pengepolitikken som sitert ovenfor - vil Norges Bank kunne velge en mellomløsning for hvordan endringer i markedsforholdene skal slå ut. Om banken ønsker kan endringer i markedsforholdene nøytraliseres ved at den kontraktive effekten av litt sterkere valuta balanseres mot den ekspansive effekten av litt lavere renter. Det betyr at ved uendret stramhet i den samlede valuta- og rentepolitikken, så vil markedsendringer føre til at renter og valutakurs beveger seg i *motsatt* retning.

Gjennom første del av 1993, da kapasitetsutnyttelsen i norsk økonomi var lav, bidro både markedsskift og politikken til lavere renter og etter hvert svakere kronekurs, mens rentene og etterhvert også valutakursen gikk oppover gjennom 1994, da veksten i økonomien var kommet opp på et høyt nivå. Alt i alt var nok skift i markedsforholdene den viktigste kilden til endringer i renter og valutakurser, det virker i noen grad som om Norges Bank først endret adferd når valutakursen nærmet seg ytterkantene av svingeintervallet nevnt ovenfor.

Også gjennom 1995 var skift i markedsforholdene viktig for valuta- og renteutviklingen, med gjennomgående positive skift tidlig på året og negative skift mot slutten. Sentralbanken synes imidlertid gradvis å ha tatt en mer aktiv styring. Retningen på politikkendringene var riktig nok ikke entydig, noe som kan ha sammenheng med at kronekursen var forholdsvis ustabil, men gjennom året synes det å ha vært en bevegelse mot en sterkere krone og økt rentedifferanse mot ecu, noe som reflekterer en gjennomgående innstramming av politikken. Denne utviklingen fortsatte inn i januar 1996.

I tillegg til pengepolitikken brukte Norges Bank valutaintervensjoner mer systematisk enn i 1994, dog ikke i samme grad som under den tidligere fastkurspolitikken. Banken solgte kroner under kursoppgangen tidlig i 1995, kjøpte kroner under den etterfølgende svekkelsen utover våren, solgte kroner igjen under kursoppgangen på ettersommeren, for så atter å kjøpe kroner under kursnedgangen mot slutten av året.

Sommeren 1995 ble det fra sentralbankhold reist spørsmålet om hvorvidt den pengepolitiske handlefriheten burde utvides, dvs at en burde legge mindre vekt på valutastabiliseringsmålet, og større vekt på bruk av rente- og valutapolitikken for stabilisering av pris- og kostnadsutviklingen. I Nasjonalbudsjettet 1996 nøyde regjeringen seg med å uttale at: «Innenfor de rammene valutaforskriften setter for utformingen av pengepolitikken, bør pengepolitikken bidra til å sikre en fortsatt lav prisstigning og en stabil økonomisk utvikling.» Siden de samme momentene var nevnt i Revidert nasjonalbudsjett 1994 som begrunnelse for å velge stabil valutakurs som det operative målet for pengepolitikken, er det vanskelig å tolke denne uttalelsen som en justering av kurspolitikken. I Salderingsproposisjonen var imidlertid formuleringen endret til: «Innenfor de rammene det operative målet om stabil valutakurs setter, vil pengepolitikken *i den nåværende konjunkturfasen* bli innrettet mot å bidra til at *veksten i den innenlandske etterspørselen og aktiviteten* ikke blir så sterk at pris- og kostnadsstigningen skyter fart» (vår utheving).

Imidlertid inneholdt Nasjonalbudsjettet en ny formulering når det gjelder valutaintervensjoner. Først gjentas en formulering fra Revidert nasjonalbudsjett 1995 om at opp-

bygging av Statens petroleumsfond «kan isolert sett bidra til nettokjøp av valuta fra Norges Banks side i et omfang som over tid motsvarer oppbyggingen av utenlandske plasseringer i petroleumsfondet». Deretter tilføyes det: «I en situasjon med en sterk krone og en markert konjunkturoppgang kan det være hensiktsmessig at Norges Bank i en viss utstrekning netto kjøper valuta ut over det som følger av oppbyggingen av petroleumsfondet». Regjeringen holder imidlertid fast ved at i situasjoner med press nedover på kronekursen må rentenivået tilpasses slik at en unngår vedvarende og omfattende støttekjøp av kroner. De to sistnevnte formuleringene gjentas i Salderingsproposisjonen.

På årsbasis falt de norske pengemarkedsrentene fra 1994 til 1995, målt ved 3 måneders eurorenter fra 5,8 til 5,4 prosent, men det skyldes først og fremst høye renter rundt EU-avstemningen i november 1994. Også rentedifferansen mot ecu falt tilsvarende, og av samme grunn, fra -0,2 prosentpoeng i 1994 til -0,6 i 1995, dvs at det ikke var noen nedgang i ecu-rentene.

Fallet i obligasjonsrentene på slutten av 1994, som fulgte etter en kraftig oppgang samme år, fortsatte gjennom 1995. Rentene på statsobligasjoner med om lag 10 års gjenstående løpetid falt fra et nivå på vel 9 prosent i september 1994 til knapt 6 1/2 ved utgangen av 1995. Fallet fortsatte inn i januar. Som for oppgangen i 1994, var nedgangen gjennom 1995 sterkt korrelert med nedgangen for tyske og amerikanske obligasjonsrenter.

Utflatingen i de korte rentene fra 1994 til 1995 førte til at nedgangen i bankenes innskuddsrenter stanset opp. Fallet i bankenes og livsforsikringsselskapenes utlånsrenter fortsatte imidlertid, dvs at rentemarginen for bankene fortsatte å gå ned. Bankenes renter lå lavere sett i forhold til pengemarkedsrentene enn det som har vært vanlig de siste fem årene, når vi ser bort fra de midlertidige renteoppgangene under valutauroen i 1992 og under renteoppgangen i siste halvdel av 1994. Lavere rentemargin på utlån kan reflektere at konkurransen mellom bankene på utlånssiden har økt, etter at de nå har lagt perioden med store tap bak seg, mens høy rentemargin på innskudd kan reflektere en gjennomgående god likviditet blant publikum.

Bedriftene

Olje- og gassutvinning

Produksjons- og markedsforhold

Tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) viser at *bruttoproduksjonen* i olje- og gassutvinning økte med 7,4 prosent fra 1994 til 1995, målt i faste priser. Ifølge KNR falt prisene samlet for olje og gass med 2,7 prosent i samme periode, slik at verdiveksten var 4,5 prosent. KNR viser at oljeproduksjonen inkludert NGL (Natural Gas Liquids) steg med 7,9 prosent, målt i faste priser. Produksjonen av naturgass økte med 2,8 prosent.

Ifølge Oljedirektoratets produksjonsstatistikk tilsvarte produksjonen av råolje og naturgass 193,4 millioner Sm^3 o.e. (standard kubikkmeter oljeekvivalenter) i 1995. Dette er en økning på 7,3 prosent fra året før. Produksjonen av olje økte med 7,4 prosent, mens produksjonen av kondensat og NGL steg med hele 17,8 prosent. Produksjonen av salgbar naturgass økte med 3,7 prosent. I desember i fjor ble det satt ny produksjonsrekord på norsk kontinentalsokkel med en produksjon av olje, NGL og kondensat som i gjennomsnitt var 3,2 millioner fat pr. dag.

Gjennom fjoråret var den norske oljeproduksjonen inkludert NGL og kondensat ifølge Det Internasjonale Energibyrået (IEA) rekordhøye 2,92 millioner fat regnet i gjennomsnitt pr. dag. Dette uttaket plasserte Norge som verdens sjuende største oljeprodusent. Ifølge produksjonsprognosene i Nasjonalbudsjettet for 1996 ventes produksjon av olje inkludert NGL og kondensat å holde seg på om lag 3,2 millioner fat pr. dag fra 1996 og frem til år 2000.

I 1995 var ifølge Oljedirektoratet samlet produksjon av råolje (inklusive NGL og kondensat) 165,6 millioner Sm^3 o.e., en økning på 7,9 prosent fra året før. Det var først og fremst oppstarten av feltene Troll-Vest og Heidrun i 4. kvartal i fjor som bidro til oppgangen i oljeproduksjonen mellom 1994 og 1995, sammen med oppstarten av Statfjord-Nord og Statfjord-Øst i henholdsvis januar 1995 og oktober 1994. Også på feltene Draugen og Tordis, der produksjonen startet henholdsvis i oktober 1993 og i juni 1994, steg produksjonen sterkt i 1995 (henholdsvis med 79,3 og 169,2 prosent). Økt oljeproduksjon ved Ekofisk, Brage, Sleipner-Øst og Snorre bidro også betydelig til veksten i råoljeproduksjon gjennom 1995.

Oppstarten av nye oljefelt i 1995 sammen med produksjonsveksten ved andre relativt nystartede felt bidro til at de mindre oljefeltenes andel av samlet oljeproduksjon økte fra 29,4 til 37,7 prosent fra 1994 til 1995. Av de fire store oljefeltene Statfjord, Oseberg, Gullfaks og Ekofisk var det bare ved Ekofisk at produksjon viste oppgang (20,3 prosent). De tre andre feltenes produksjon sank med henholdsvis 16,4, 0,8 og 8,7 prosent fra 1994 til 1995.

I 1995 var det for første gang Oseberg-feltet som var det mestproduserende oljefeltet. I hele 1995 var produksjonen her 29,0 millioner Sm^3 o.e. Gullfaks-feltet fulgte tett etter med en produksjon på 28,4 millioner Sm^3 o.e. Den 24. mai i fjor nådde Gullfaks en akkumulert produksjon på 1 milliard fat siden produksjonsstarten på Gullfaks A i desember 1986. Ifølge operatøren Statoil ser det ut til at 1994 blir stående som toppåret for produksjonen ved Gullfaks. Det ventes at det vil være lønnsomt å utvinne olje fra Gullfaks i 10 - 15 år fremover. Statfjordfeltet som har produsert mest råolje på norsk kontinentalsokkel i flere år, fikk et kraftig produksjonsfall gjennom 1995 og ble forbigått av både Oseberg og Gullfaks. Statfjords produksjon vil trolig

Olje- og gassproduksjon
Råolje (mill. tonn) og naturgass (mrd. Sm3). Ujusterte tall

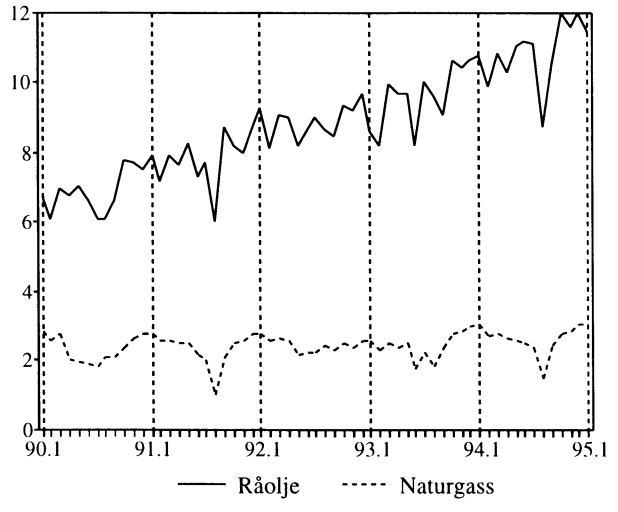

Kilde: Oljedirektoratet

Olje- og gassproduksjon fra de største feltene i 1995
Mtoe

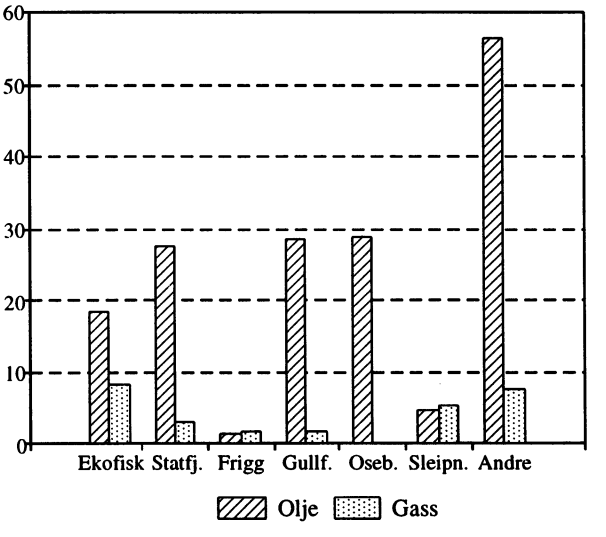

Kilde: Oljedirektoratet

Påløpte og anslåtte investeringskostnader i oljeutvinning og rørtransport
Milliarder kroner, løpende priser

	1994	1995[1)]	1995[2)]	1996[1)]
Utvinning av olje og gass	46,0	42,8	33,7	37,0
Leting	5,0	5,2	5,4	6,5
Feltutbygging	28,6	26,3	17,1	20,9
Varer	15,8	11,5	6,3	7,9
Tjenester	10,0	12,3	8,1	9,9
Produksjonboring	2,7	2,5	2,7	3,0
Felt i drift	6,8	7,2	7,1	7,9
Varer	0,7	0,7	0,9	1,0
Tjenester	0,5	1,0	1,5	1,5
Produksjonboring	5,6	5,5	4,7	5,4
Landvirksomhet	5,7	4,1	4,1	1,8
Rørtransport	8,6	6,4	8,4	7,6
Oljesektoren totalt	54,7	49,2	42,1	44,6

1) Anslag gitt i 4. kvartal 1995
2) Anslag gitt i 4. kvartal 1994

være nede på om lag en tredjedel av 1994-nivået i løpet av de fire neste årene. Oljeproduksjonen fra de fire mestproduserende feltene vil avta kraftig frem mot tusenårsskiftet. De mindre og mellomstore oljefeltene ventes å stå for en betydelig større andel av samlet oljeproduksjonen de nærmeste årene.

Ifølge Oljedirektoratet var gassproduksjonen i fjor 27,8 milliarder Sm^3. Ved Sleipner-Øst, der produksjonen startet i 1993, økte produksjonen med hele 31,5 prosent fra 1994 til 1995. Dette var hovedårsaken til fjorårsveksten i gassproduksjon. Sleipner-Øst var, med en gassproduksjon på 5,2 milliarder Sm^3, det nest største produserende gassfeltet på norsk kontinentalsokkel i fjor, etter Ekofisk (7,9 milliarder Sm^3). Sleipner-Øst vil i tiden fremover stå for en stadig større del av de norske gassleveransene til kontinentet. Også ved Ekofisk økte produksjonen betydelig i 1995 (med 10,4 prosent). De nye feltene Tordis, Statfjord-Nord og Statfjord-Øst bidro også til oppgangen i gassproduksjon. Ved Statfjordfeltet sank naturgassproduksjonen med 6,4 prosent mellom 1994 og 1995.

I Friggområdet ble produksjonen i fjor nesten halvert fra nivået i 1994 (sank med 45,2 prosent). Ved Odinfeltet opphørte produksjonen i august 1994, mens produksjonen ved Nordøst-Frigg opphørte i mai 1993. Produksjonen ved hovedfeltet Frigg ventes å løpe ut innen 1998.

Investeringer

Investeringsanslag for 1995
De samlede investeringene i 1995 i sektorene *utvinning av råolje og naturgass og rørtransport* anslås i investeringstellingen utført i 4. kvartal 1995 til 49,2 milliarder kroner. Dette er 5,4 milliarder under nivået i 1994. Tidligere anslag for 1995 tydet på en sterkere nedgang, men kraftige oppjusteringer av anslaget for feltutbyggingsinvesteringer har medført at investeringene også for 1995 holdt seg på et høyt nivå. Dette har sammenheng med at det har blitt vedtatt flere store feltutbygginger som etterhvert er kommet med i investeringstellingene (Ekofisk II, Yme, Vigdis, Norne, Njord og Vallhall II).

Feltutbyggingsinvesteringene anslås til 26,3 millarder kroner, en nedgang på 2,2 milliarder i forhold til nivået i 1994. Mens investeringene i varer har vist en markant nedgang, har investeringene knyttet til tjenester økt kraftig. Dette har sammenheng med at feltutbyggingsporteføljen nå i hovedsak består av prosjekter som enten er i start- eller avslutningsfasen der tjenesteandelen av investeringene er høy.

Investeringene til *leting* etter olje og gass ser ut til å bli omtrent like høye i 1995 som i 1994. Anslaget for 1995 er i 4. kvartal på 5,2 milliarder. Leteinvesteringene var i 1994 på 5,0 milliarder kroner. Investeringene knyttet til undersøkelsesboring har vist en kraftig stigende tendens siden 3. kvartal 1994. Dette har gitt seg utslag i den fysiske letevirksomheten og det ble boret 36 letehull i 1995 mot 21 i 1994.

Investeringene knyttet til felt i drift blir ifølge det siste anslaget omtrent på nivå med investeringene i 1994. *Landinvesteringene* synker derimot kraftig, først og fremst som følge av lavere investeringer ved Trollterminalen. Det er også en kraftig nedgang i rørinvesteringene p.g.a reduserte investeringer ved Europipe, som kom i drift 1. oktober i fjor.

Investeringsanslag for 1996
De samlede oljeinvesteringene i 1996 anslås i investeringstellingen utført i 4. kvartal 1995 til 44,6 milliarder kroner. Dette er 2,5 milliarder kroner eller 6,0 prosent høyere enn anslaget for 1995 fra 4. kvartal i fjor. Investeringstellingen inkluderer kun felt besluttet utbygd. Ytterligere felt/ prosjekter kan komme med i tellingens anslag for investeringer i 1996 gjennom året. Tar vi med et estimat på dette, er investeringsanslaget for 1996 på 52 milliarder kroner. Det ser dermed ut til at den nedgangen vi så i investeringene i fjor, ikke fortsetter i inneværende år.

Høye anslag for investeringene til *feltutbygging* er det viktigste bidraget til det relativt høye investeringsanslaget for 1996. *Leteanslaget* for 1996 er også betydelig større enn tilsvarende anslag for 1995. Investeringene til *landvirksomhet* ventes å synke betraktelig fra 1995 til 1996.

Ifølge 4. kvartalsundersøkelsen anslås *feltutbyggingsinvesteringene* i 1996 til 20,9 milliarder kroner, som er 3,8 milliarder kroner høyere enn tilsvarende anslag for 1995. For 1995 ble det imidlertid vedtatt flere tildels store utbygginger gjennom investeringsåret (Ekofisk II, Yme, Vigdis, Norne, Njord og Vallhall II). Det er usikkert om 1996-anslaget vil bli oppjustert like mye som 1995-anslaget. Det er levert inn plan for utvikling og drift til departementet for følgende felt: Visund, Ekofisk omløpsrør, Oseberg gass, Rimfaks, Balder, Åsgard, Gullfaks sør, Varg og Deltafunnet. Operatørene planlegger videre å levere PUD for Mjølner i 1996. Mulighetene for igangsetting av disse felt-

Arbeid for å redusere kostnadene på norsk kontinentalsokkel - NORSOK

I 1993 ble det nedsatt et arbeidsutvalg med følgende mandat: " identifisere og bidra til å iverksette tiltak som skal bedre norsk sokkels konkurranseposisjon". Det var daværende Nærings- og energiminister Finn Kristensen som var initiativtaker for dette arbeidet. I september 1993 fremla arbeidsutvalget rapporten "Norsk Sokkels Konkurranseposisjon". I denne rapporten anbefalte utvalget Nærings- og energiministeren å videreføre NORSOK-arbeidet (NORsk SOkkels Konkurranseposisjon) ved etableringen av ulike arbeidsgrupper som skulle gi anbefalinger innenfor sitt saksområde. Saksområdene som det videre NORSOK-arbeidet konsentrerte seg om, er følgende: Kostnadsanalyse og måltall, Standardisering, Samarbeid operatør og leverandør, Dokumentasjon og IT, Base- og transportvirksomhet, Helsemiljø og sikkerhet og Rammebetingelser.

Målet for NORSOK-arbeidet var å finne frem til mulige tiltak som kan bidra til kostnadsreduksjoner og rammebetingelser som sikrer konkurransedyktighet for norsk sokkel sammenlignet med andre petroleumsproduserende land. NORSOK spesifiserte følgende to delmål for arbeidet:

- I løpet av 1998 skal tids- og kostnadsforbruket reduseres med 40-50 prosent utfra 1993-nivået.
- Norsk oljeindustri skal opprettholde sin posisjon som en av de sikreste arbeidsplassene i verden innenfor oljeindustrien

NORSOK-anbefalingene tar blant annet for seg nødvendigheten av kulturendringer innenfor oljeindustrien. Det vises til at oljeindustrien har hatt et byråkratisk stempel, med en konservativ arbeidsform med for liten fokus på kostnadseffektivitet. NORSOK etterlyser et mer utstrakt samarbeid og større åpenhet i oljeindustrien for å få til fellestiltak til beste for oljeindustrien som helhet.

Blant annet mener NORSOK-utvalget at det er nødvendig med samarbeid om økt verdiskapning. Her pekes det på betydningen av innføring av felles tekniske standarder til erstatning for selskapsinterne spesifikasjoner. Nye samarbeidsrelasjoner mellom operatør og leverandør er også viktig. Norsk leverandørindustri har gjennom 25 års olje- og gassvirksomhet i Norge ervervet seg betydelig kompetanse innen utbygging og drift av produksjonsanlegg. NORSOK anbefaler derfor at tiden nå er inne for å flytte tyngdepunktet for nyutviklinger av teknologi for utbygging og drift fra operatør til leverandør.

Videre påpekes viktigheten av at det inngås mer langsiktige kontrakter mellom operatør og leverandør. Sammen med standardisering av utstyr og samarbeidet mellom ulike operatørselskaper vil dette kunne bidra til reduksjoner i driftskostnadene.

Når det gjelder rammebetingelsene, peker NORSOK spesielt på betydningen av reduksjon i særskatten. Begrunnelsen er at det ekstraordinære inntjeningsgrunnlaget er vesentlig svekket etter et prisfall som gjør at prisnivået nå er 50-60 prosent lavere enn for ti år siden. Utvalget sier at inntjeningsgrunnlaget kan svekkes ytterligere i tiden fremover som følge av at gigantfeltenes tid på norsk sokkel snart er ute og at det nå stort sett er mindre felt som bygges ut. Videre anbefaler NORSOK-utvalget en reduksjon i marginalskatten. NORSOK påpeker at disse endringene vil gi en bedre insentivstruktur for gjennomføringen av de kostnadstiltakene som foreslås.

Med full implementering av NORSOK-anbefalingene mener utvalget at følgende besparelser er realistiske:

	Potensielle besparelser i prosent (per 1998)	
Områder/faser	Kostnader	Tid
Letefasen		
Seismikk	40	40
Boring av brønner	50	
Utbygging av felt		
Boring av brønner	50	
Utstyr, fabrikasjon og sammnkobling	30-50	30-40
Prosjektledelse og prosjektering	50-70	30-50
Drift		
Boring av brønner	50	
Operasjon og vedlikehold	30-40	

Kilde: NORSOKs Hovedrapport pr. 1. februar 1995.

ene sammen med det relativt høye andregangsanslaget for feltutbygging i 1996, gir derfor grunn til å tro at aktivitetsnivået knyttet til feltutbygginger til neste år vil være på nivå med eller høyere enn i 1995.

Anslaget for investeringer til *felt i drift* for 1996 viser en svak økning i forhold til 1995. Oppgangen i investeringene skyldes at det stadig kommer flere felt i drift enn det er felt som blir stengt. At investeringene for felt i drift ser ut til å øke, skyldes hovedsakelig at produksjonen ved Heidrun og Troll Vest startet henholdsvis i oktober og september i 1995, samtidig som Troll Øst og Sleipner Vest starter produksjonen i løpet av 1996. At økningen i antall felt i drift ikke har medført større økning i investeringene skyldes trolig ny, kostnadsbesparende teknologi ved de nye feltene og den betydelige innsatsen i arbeidet med kostnadsbesparelser i oljevirksomheten.

Nedgangen i *landinvesteringer* skyldes hovedsakelig ferdigstilling av Troll Gassterminalen og Haltenpipeterminalen til neste år. I 1996 vil derfor landinvesteringene igjen trolig være på samme nivå som i siste halvdel av 1980-tallet, da det var liten utbyggingsaktivitet knyttet til mottaksterminaler. Rørinvesteringene er ventes å bli høye neste år. Et eventuelt vedtak om utbygging av gassprovinsen Åsgård på Haltenbanken vil bidra til å øke rørinvesteringene ytterligere. Det samme gjelder et eventuelt vedtak om utbygging av Europipe II, den tredje gassrørledningen som planlegges utbygd for frakt av gass til kontinentet.

Ressurser, investeringer og driftskostnader i oljevirksomheten

Norge står etter 25 års olje- og gassutvinning overfor en endret ressurssituasjon[1]. Ifølge Oljedirektoratet er funnene som gjøres nå gjennomgående mye mindre enn tidligere, samtidig som størsteparten av de ikke-utvunnede ressursene består av naturgass. Endringene i ressursituasjonen vil i årene fremover føre til at en stadig større andel av samlet petroleumsproduksjon vil bestå av naturgass.

Oljedirektoratets tidsserie for funnstørrelser for perioden 1971-1994 viser klart at funnene nå gjennomgående er mye mindre enn for 25 år siden. I 1971 var gjennomsnittlig funnstørrelse om lag 100 millioner Sm^3. Frem til 1981 holdt funnstørrelsen seg relativt høyt. Etter 1981 viser imidlertid tallene en sterkt synkende tendens. I 1994 var funnstørrelsen rundt 10 millioner Sm^3. Denne utviklingen bidrar til en avtakende trend for den årlige ressurstilveksten på norsk kontinentalsokkel. Som små funn regnes de som har ressurser på mindre enn 10 mill. Sm^3. Mellomstore funn har ressurser i størrelsesorden 10-50 mill. Sm^3, mens store funn har ressurser på mer enn 50 mill. Sm^3.

De ikke-utvunnede petroleumsressursene i Nordsjøen består nå av mest naturgass (53 prosent). Ser en kun på de gjenværende reservene i felt som nå er i produksjon i Nordsjøen, er bildet imidlertid det motsatte; her utgjør oljereservene 77 prosent. De mindre utforskede provinsene i Norskehavet og Barentshavet inneholder mest gass, anslått til henholdsvis 57 og 75 prosent. Usikkerheten rundt ressursanslagene er ifølge Oljedirektoratet størst for Norskehavet og Barentshavet.

I 1995 var uttaket av petroleum ifølge Oljedirektoratet 193,4 millioner Sm^3. Tilveksten i de gjenværende oppdagede ressursene var 236 millioner Sm^3. Av dette utgjorde nye funn 130 millioner Sm^3. I de uoppdagede ressursene ble det i 1995 ikke gjort endringer i anslaget, slik at mengden av de forventede totale petroleumsressursene økte svakt fra 1994 til 1995 (med 42,5 millioner Sm^3). Når en ser bort fra de uoppdagede ressursene har Norge pr. 1. januar 1996 nok ressurser til å holde olje- og gassproduksjonen på samme nivå som i 1995 i henholdsvis 24 og 125 år (R/Prater). Dersom forventede uoppdagede ressurser inkluderes, blir R/P-ratene henholdsvis 33 og 200 år.

Årlig ressurstilvekst på norsk sokkel.

Millioner tonn oljeekvivalenter

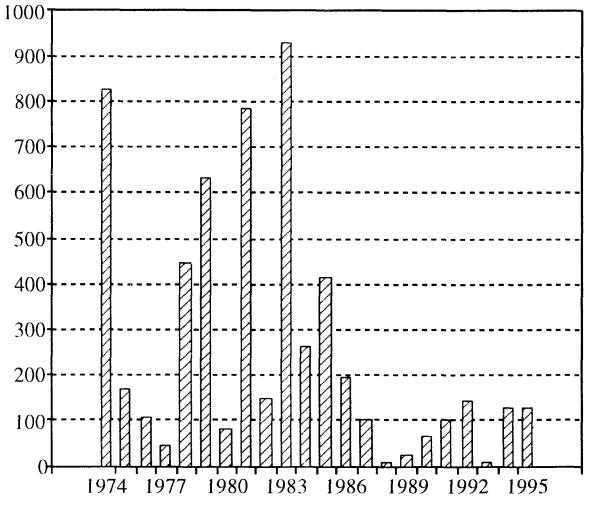

Kilde: Oljedirektoratet

Med stadig færre store oljefunn og med overvekt av gass i den gjenværende ressursbasen vil det fremtidige utbyggingsmønsteret endres. Nye utbygginger av oljefelt vil trolig i større grad enn før omfatte relativt små forekomster. Med forholdsvis lave priser på petroleum vil det være en stor utfordring å skape et økonomisk grunnlag for utvinning av de små og mellomstore funnene. I denne sammenhengen er det viktig å utnytte etablert infrastruktur effektivt der slik eksisterer, og utvikle ny teknologi tilpasset små og mellomstore felt.

Med antatt store gassforekomster i de hittil uutforskede områdene nord for 62. breddegrad er det store muligheter for at fremtidige gassutbygginger som det per i dag ikke foreligger konkrete planer for kan komme i disse områdene. I november 1995 anbefalte flertallet av selskapene som representeres i Forsyningsutvalget for gass, at Åsgard-feltet på Haltenbanken bør bygges ut for å imøtekomme gassleveringsforpliktelsene overfor kunder på Kontinentet fra oktober 2000. Utbygging av gassrørledningen Haltenlink, som Åsgard-utbyggingen trolig medfører, vil gi et godt utgangspunkt for nye, større gassutbygginger nord for 62. breddegrad i konkurranse med Nordsjøen.

For å sikre et økonomisk grunnlag for utnyttelse av de uoppdagede olje- og gassressursene vil det være nødvendig å redusere kostnadene i lete-, utbyggings- og driftsfasen. Statistikken for kostnader knyttet til de ulike fasene tyder på at en slik kostnadsreduksjon nå kommer.

Statistisk sentralbyrås kvartalsvise investeringsstatistikk viser at letekostnadene pr. borehull er i ferd med å synke. I

1 Petroleumsressursene på norsk kontinentalsokkel består av den forventede mengde produserbar olje og gass. Ressurser er et samlebegrep som brukes om alle typer petroleumsmengder. Petroleumsressursene kan deles inn i oppdagede og uoppdagede ressurser. De oppdagede ressursene kan deles inn i reserver og funn. Reserver omfatter utvinnbare ressurser i henhold til godkjente planer for feltutbygging og produksjon. Når det er påvist bevegelige hydrokarboner i en brønn, kalles dette et funn. Ethvert funn har kun en funnbrønn.

Økt lønnsomhet i riggnæringen

Riggnæringen har de siste årene slitt med lave rater og lav aktivitet. I 1993 og 1994 var det liten boreaktivitet på norsk sokkel. Riggratene blir inngått en tid i forkant av selve boringen. Derfor var det påløpte ratenivået[1] forholdsvis høyt i 1993 selv om aktiviteten sank kraftig. Aktivitetsnedgangen slo først ut i det påløpte ratenivået mot slutten av 1993 , som deretter sank kraftig utover i 1994. Som følge av den svake utviklingen i borevirksomheten i 1994 holdt riggratene seg derfor lave langt ut i 1995. I løpet av fjoråret begynte imidlertid boreaktiviteten å ta seg kraftig opp.

Den økningen vi har sett i boreaktivitet i 1995 ga seg utslag i de påløpte riggratene fra og med 2. kvartal i fjor. Fra 1. til 2. kvartal 1995 steg de påløpte riggratene med 45 prosent. Mellom 2. og 3. kvartal i fjor økte de med ytterligere 56 prosent. I løpet av et halvt år gikk det påløpte ratenivået fra 219 tusen kroner pr. dag til 495 tusen kroner pr. dag. Det tilsvarer en økning på hele 126 prosent. Leteaktiviteten har vært stigende gjennom hele 1995, og det kan dermed ligge an til ytterligere oppgang i ratenivået. For 1996 venter en fortsatt høy leteaktivitet. Det er forventet at det vil bli påbegynt omtrent 45 letebrønner i år.

Det var store forventninger knyttet til den 15. konsesjonsrunden, som har vært klassifisert som den viktigste de siste tiår. Dette skyldes store forventinger til ressurspotensialet i dypvannsområdene Vøring- og Mørebassenget (i Norskehavet). Det ble tildelt 46 blokker, en reduksjon på 18 prosent i forhold til de 56 blokkene som ble utlyst. Flere av de store utenlandske oljeselskapene som lenge har vært skeptiske til rammebetingelsene på norsk kontinentalsokkel, har god grunn til å være fornøyd med tildelingen i den 15. runden. Shell, som ikke søkte i 14. konsesjonsrunden, har fått operatørskapet for "Helland Hansen" i Vøringbassenget II, det største prospektet i runden. De utenlandske selskapene fikk 10 av i alt 18 operatørskap. Den store interessen som selskapene har vist for disse nye områdene, tyder på at det vil bli en aktiv letevirksomhet der.

Før en tar hensyn til de nye områdene er anslaget for leteinvesteringene i 1996 i den kvartalsvise investeringsstatistikken nå på hele 6,5 milliarder kroner. Dette er 1,1 milliarder, eller 20 prosent, høyere enn tilsvarende leteanslag for 1995. For riggnæringen er dette gode nyheter, og det ligger an til høye riggrater de nærmeste årene. Flere oljeselskaper sikrer seg nå rigger for fremtidige oppdrag uten at de har konkrete arbeidsoppgaver til dem. Dette er en helt annen situasjon enn det oljeselskapene har stått overfor de siste årene, da tilbudet av rigger klart har oversteget etterspørselen. Utnyttelsesgraden for riggene som opererer på norsk kontinentalsokkel, har siden juli i fjor vært tilnærmet 100 prosent. Selv om riggratene har steget kraftig, er det likevel langt igjen til de når nivået hvor det vil være økonomisk lønnsomt å bygge nye rigger.

En annen faktor som har hatt positiv innvirkning på riggmarkedet, er utviklingen av produksjonsboring fra flyttbare boreinnretninger. Mens antall borefartøysdøgn for utvinningsboring var 867 i 1990 var det hele 1809 borefartøys-

1) Påløpt ratenivå er den gjennomsnittlige raten som virkelig ble betalt over en viss tidsperiode. Den er beregnet ut fra hvilke kostnader oljeselskapene har hatt til leie av borefartøyer og antall borefartøydøgn i perioden

Borevirksomhet knyttet til leting etter olje og gass på norsk kontinentalsokkel

	1993	1994	1995
Påbegynte borehull	27	21	36
Borefartøysdøgn	2 049	1 655	1 771
Boremeter	77 400	77 029	109 750

Kilde: Oljedirektoratet

Antall rigger på norsk kontinentalsokkel

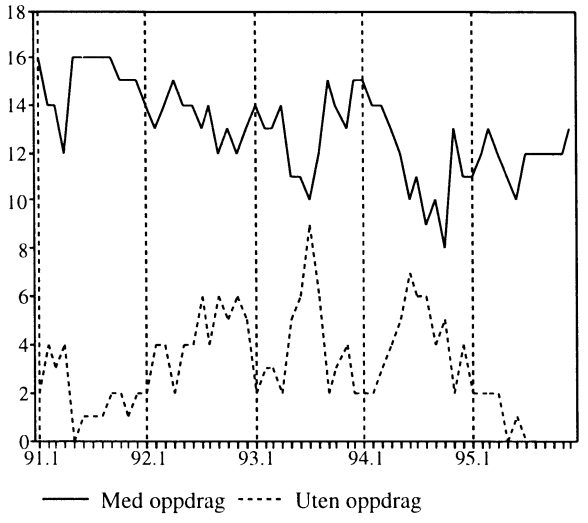

Kilde: Offshore Engineer

Påløpte riggrater

Tusen kroner pr. dag

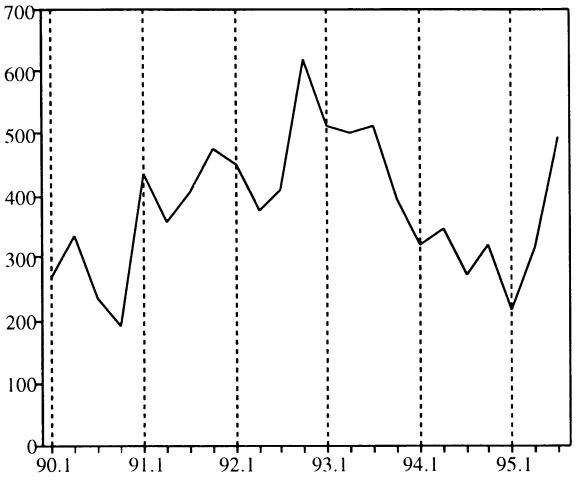

Kilde: Oljedirektoratet og Statstisk sentralbyrå

døgn i 1995. Antall borefartøysdøgn i tilknytning til produksjonsboring har vært forholdsvis konstant de siste tre årene. Spesielt stor var økningen fra 1992 til 1993 da antall borefartøydøgn ble mer enn doblet. Den vedvarende økte bruken av flyttbare boreinnretninger til produksjonsboring har redusert det tidligere tilbudsoverskuddet av rigger. Det betyr at det er færre rigger tilgjengelig for å bore letehull. Når leteaktiviteten stiger, vil det dermed raskt gi seg utslag i riggratene. Det har også skjedd en dreining i offshoremarkedet fra produksjon på faste installasjoner til flytende produksjon. Dette har økt etterspørselen etter produksjonsboring kraftig, og medfører at det er svært mange produksjonsbrønner som skal bores fra oljerigger i tiden fremover.

Tall fra Oslo børs viser at riggselskapene hadde en betydelig økning i markedsverdi gjennom 1995. Aksjemarkedet priser selskapene ut fra forventninger om fremtidig inntjening. Den kraftige kurstigningen tyder på at det også i aksjemarkedet er forventninger om gode tider for riggnæringen.

de tre første kvartalene av 1995 kostet en letebrønn i gjennomsnitt 137 000 kr. I samme periode året før var kostnaden 264 000 kr. pr. letebrønn. Det kraftige kostnadsfallet skyldes blant annet mer effektiv boreteknologi. I de tre første kvartalene i fjor ble det boret 65 meter pr. boredøgn, mot 43 i samme tidsrom i 1994.

Utviklingen for Norges produksjon av naturgass de neste ti årene

Tall fra Nasjonalbudsjettet og Nærings- og energidepartementets "Faktaheftet 1995" viser at produksjonen av naturgass vil vokse kraftig fra 1996, og trolig nå en topp i år 2005. Økningen i naturgassproduksjonen frem til tusenårsskiftet må ses i forbindelse med oppstarten av de to store gassfeltene Troll-Øst og Sleipner-Vest i henholdsvis 1996 og 1997. Ifølge Nasjonalbudsjett for 1996 vil de kontraktsfestede leveransene for norsk naturgass i 1996 ligge rundt 33 milliarder Sm^3. I år 2005 vil produksjonsnivået trolig ligge mellom 60 og 70 milliarder Sm^3. Av dette er 5 milliarder Sm^3 solgt under eksisterende feltuttømmingskontrakter. I år 2000 og 2005 vil det være behov for henholdsvis over 11 og 22 milliarder Sm^3 mer naturgass enn det som kan produseres fra felt som pr. i dag er i produksjon eller som allerede er vedtatt utbygd. I november i fjor leverte Forsyningsutvalget for gass sin innstilling om hvilke felt som anbefales utbygd for å møte disse forpliktelsene. Flertallet av utvalgets medlemmer anbefalte utbygging av Åsgard-feltet på Haltenbanken, med leveranser på 11 milliarder Sm^3 på platånivå. Gassproduksjonen ved Åsgard er planlagt å starte i oktober 2000. Mindretallet ønsket en kombinert løsning der utbygging av nye gassprovinser i Oseberg-området og Åsgard sammen skal stå for gassleveransene. Flertallet i utvalget sier i sin innstilling at de mener ledig kapasitet ved Troll-Øst og Sleipner-området kan dekke de norske salgsforpliktelsene frem til år 2003, i tillegg til gass fra andre allerede vedtatte felt og Åsgard-feltet. Dersom kontrakter om nye gassalg skulle bli inngått i løpet av første halvår 1996, anbefaler flertallet av Forsyningsutvalget en videre utbygging av Oseberg-området med produksjonsstart i tidsrommet 2000-2002. For tiden pågår det forhandlinger med italienske Snam, Enagas i Spania, med tsjekkiske Transgass og med tyske VNG.

Investeringene over levetiden for de feltene som ved årsskiftet enten er satt i produksjon, har avsluttet sin produksjon eller er vedtatt utbygd, anslås til 515 milliarder 1994-kroner (ikke-neddiskontert). De store gassfeltene Frigg, Heimdal, Troll-Øst, Sleipner-Vest og Sleipner-Øst holdes da utenfor. For felt vedtatt utbygd i perioden 1967-1995 var den gjennomsnittlige investeringskostnaden til utbygging og drift over feltenes antatte produksjonsperiode 22,90 1994-kroner pr. fat. Feltenes opprinnelige, samlede reserver legges til grunn i beregningen. Når en grupperer feltene etter året for fattet utbyggingsvedtak, ser en stor variasjon i den gjennomsnittlige investeringskostnaden pr. fat over tid. Det er stor variasjon i investeringskostnaden pr. fat mellom prosjekter med noenlunde samme tidspunkt for utbyggingsvedtak. Tendensen over tid er at investeringskostnaden stiger ettersom gjennomsnittsstørrelsen på de utbygde feltene synker. For felt vedtatt utbygd etter 1994 faller imidlertid investeringskostnaden betydelig. Dette skyldes trolig den sterke satsingen på kostnadseffektiviserende tiltak initiert av NORSOK-arbeidet (se egen boks om dette). I tillegg har vi nå en oljeindustri som skaper stadig mer kostnadsbesparende teknologi som et resultat av tidligere erfaringer og utstrakt forskning. Nornefeltet (vedtatt utbygd i fjor) er blant annet det første feltet på norsk sokkel som bygges ut med et produksjonsskip og undervanns brønnsystem. De utbyggingsløsningene som nå velges, bærer også preg av at de små feltene i stor grad knyttes opp som undervannssatelitter mot større felt med utbygd infrastruktur.

Mellom 1994 og 1995 viste Statistisk sentralbyrås årsstatistikk for oljevirksomheten en betydelig nedgang i driftskostnadene pr. utvunnet ressursenhet for felt i drift (13,6 prosent). Den gjennomsnittlig driftskostnaden for felt i drift var i 1994 16,70 kroner pr. fat, det laveste nivået siden 1985. Driftskostnadene for felt i drift har nå vist en nedgang fire år på rad. Nye reduksjoner i driftskostnadene vil bli viet økt oppmerksomhet ettersom investeringenes andel av samlede utgifter viker plass for kostnader til drift av installasjonene. Nedgangen i driftskostnadene skyldes trolig også den økte kostnadsbevissthetenen som følge av relativt lave oljepriser. Flere av oljeselskapene mener at kostnadsutviklingen nå gir grunn til optimisme med tanke på NORSOK-målsettingen om opptil 50 prosents reduksjon i driftskostnader innen år 1998.

Driftskostnader pr. utvunnet ressursenhet for felt i drift

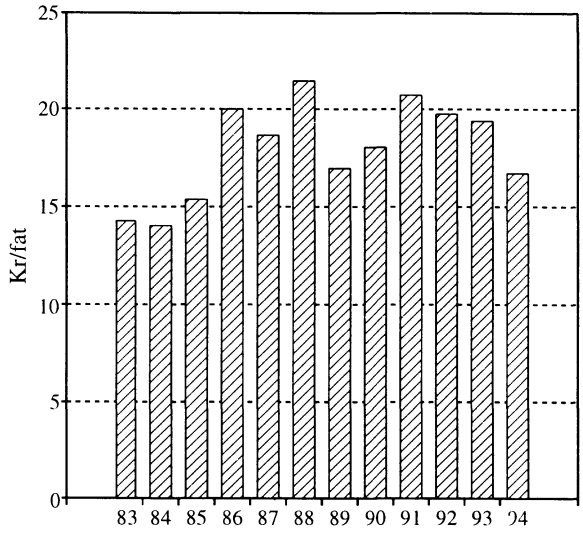

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Investeringkostnader pr. reserveenhet

Felt gruppert etter år for utbyggingsvedtak

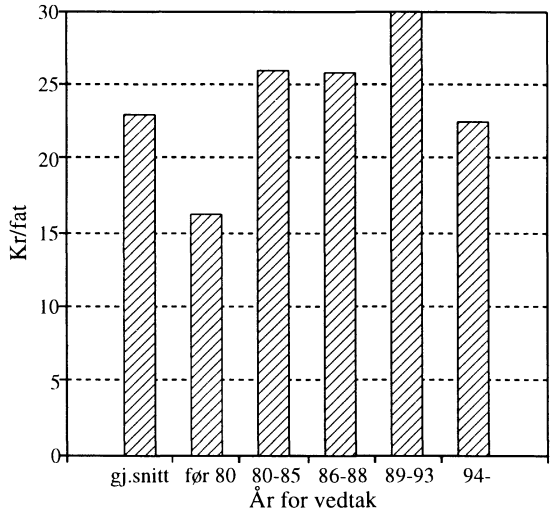

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Oljemarkedet

Det var relativt store svingninger i oljeprisene gjennom 1995, og rundt årsskiftet 1995-1996 var spotprisen på Brent Blend oppe i rundt 19 dollar pr. fat, 3 dollar over nivået fra slutten av oktober. Årsaken til dette var først og fremst økt etterspørsel som følge av værforholdene, samtidig som produksjonen ble hindret av uvær flere steder. Oljelagrene var dessuten små, slik at det plutselige utslaget i markedsbalansen fikk store følger for prisene. Et lignende prishopp fant sted våren 1995, og også da var markedet midlertidig i ubalanse. Utover i januar i år har prisen falt betydelig, blant annet som følge av mulighetene for et begrenset salg av irakisk olje. Gjennomsnittsprisen for Brent Blend var på 17,0 dollar pr. fat i 1995, en økning på 1,2 dollar i forhold til 1994. Sett i et historisk perspektiv har realprisen på olje de siste tre årene vært de laveste siden 1973.

Den globale etterspørselen etter olje økte med 1,4 millioner fat pr. dag fra 1994 til 1995. Økningen i OECD var på 0,4 millioner fat, og fant først og fremst sted i Europa. I Nord-Amerika holdt etterspørselen seg omtrent på samme nivå som året før, noe som i hovedsak skyldtes en betydelig mildere vinter enn i 1994. Det er fortsatt Asia som har den største etterspørselsveksten, mens andre regioner utenfor OECD følger an i et svakere tempo. I det tidligere Sovjetunionen er forbruket fortsatt synkende, men nedgangen fra 1994 til 1995 var betydelig mindre enn året før. IEAs prognoser for oljeetterspørselen i 1996 indikerer omtrent den samme veksten både i og utenfor OECD som i fjor. I Nord-Amerika er det ventet en høyere vekst enn i 1995.

OPEC har det siste året økt sin produksjon med omtrent en halv million fat pr. dag, selv om kvotene har vært uendret siden 1993. Halvparten av veksten har skjedd i Venezuela, noe som har ført til kritikk fra andre sentrale OPEC-land. Saudi-Arabia stod for den nest største veksten, mens Iran og Irak var de eneste som ikke økte sin produksjon i fjor. Usikkerheten omkring endret politikk i Saudi-Arabia ser ikke ut til å ha fått noen umiddelbar betydning for oljemarkedet. Markedet forventer heller ingen snarlig opphevelse av boikotten av Irak, ettersom den amerikanske valgkampen nå er i gang. Prisnedgangen nylig har imidlertid vist at rykter om begrenset eksport for å dekke humanitær hjelp er nok til å påvirke markedet.

Nordsjøen har siden 1993 vært den regionen i verden som har stått for den største økningen i oljeproduksjonen. Denne utviklingen ser ut til å fortsette i 1996. Fra 1991 til 1995 økte utvinningen av olje i Norge og Storbritannia med henholdsvis 49 og 44 prosent, ifølge tall fra IEA. Dette har medført at tilbudet av olje innen OECD har økt mer enn etterspørselen de siste tre årene.

Eksporten fra det tidligere Sovjetunionen endret seg lite fra 1994 til 1995. Inneværende år ventes produksjonen å øke for første gang siden 1987, samtidig som forbruket fortsetter å falle. Dette trekker i retning av økt eksport. Høyere produksjon i Latin-Amerika, Asia og Afrika bidrar dessuten til at tilbudet av olje utenfor OPEC er ventet å vokse sterkere enn den globale etterspørselen.

IEAs prognoser fra januar i år tilsier at den residuale etterspørselen etter OPEC-olje, det vil si total etterspørsel minus tilbudet utenfor OPEC, vil falle fra i fjor til i år. Dette forhold er trolig en medvirkende faktor bak nedgangen i oljeprisene etter årsskiftet. De siste måneders erfaring tilsier imidlertid at lite skal til før markedsaktørene presser prisene opp.

Petroleumsinntektene

Nettoproduksjonen av olje og naturgass økte fra vel 178 millioner tonn oljeeekvivalenter (mtoe) i 1994 til vel 193 mtoe i 1995, en økning på 8,7 prosent. Gjennomsnittsprisen for Brent Blend råolje økte fra 15,8 dollar i 1994 til 17 dollar i 1995. Kursen på dollar falt imidlertid med nær 10

Realprisen på Brent Blend

1993-dollar pr. fat

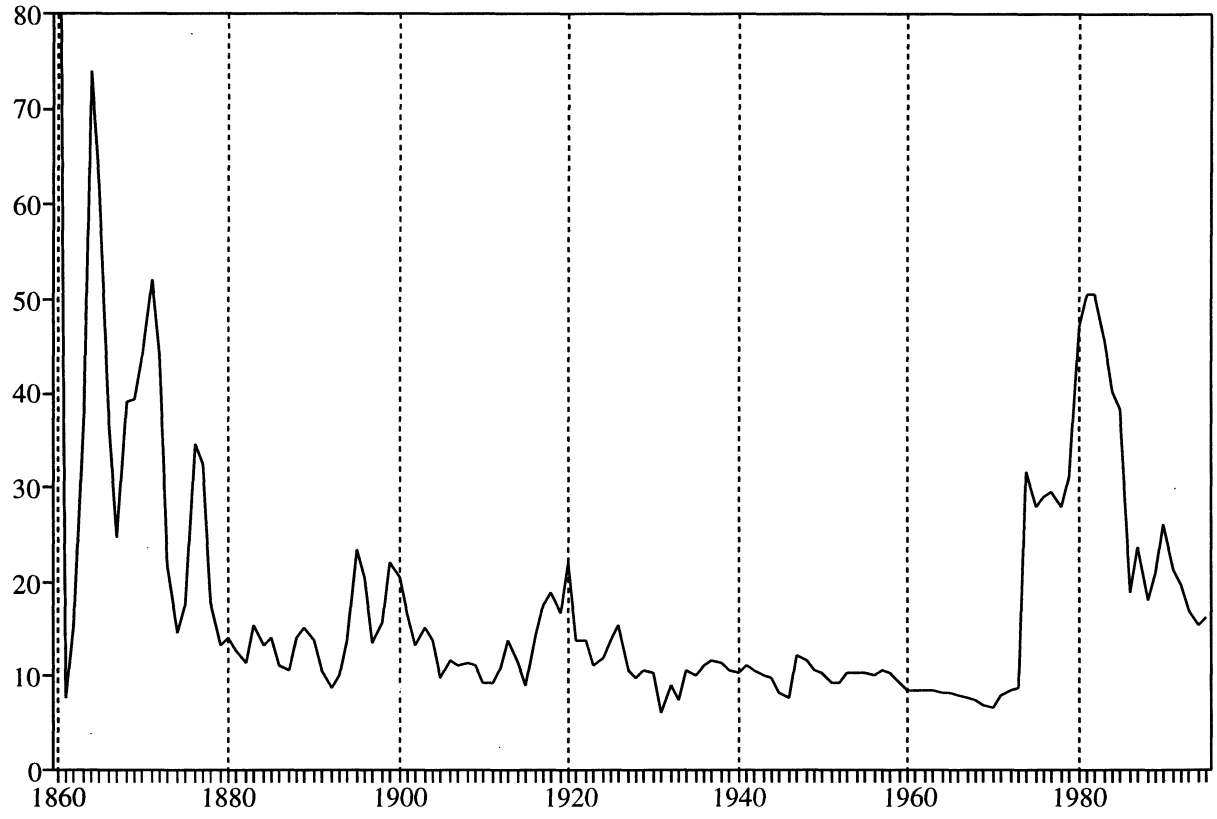

Etterspørsel og tilbud av olje *

Millioner fat pr. dag

	Prognoser											
	94.1	94.2	94.3	94.4	95.1	95.2	95.3	95.4	96,1	96,2	96,3	96,4
Etterspørsel	69,7	66,6	67,9	70,3	71,0	68,3	68,8	72,0	72,6	69,9	70,4	73,1
OECD	40,7	38,7	39,7	40,7	41,0	39,2	39,8	41,7	41,7	39,8	40,5	41,8
Europa	13,7	13,3	13,5	14,0	14,0	13,6	13,7	14,4	14,1	13,7	13,9	14,5
Nord Amerika	19,9	19,4	19,8	19,7	19,6	19,5	19,8	20,3	20,1	19,8	20,2	20,3
Stillehavsområdet	7,1	6,0	6,4	6,9	7,3	6,2	6,3	6,9	7,4	6,3	6,4	6,9
Tidligere Sovjetu.	5,3	4,4	4,6	4,9	5,1	4,4	4,5	4,8	5,1	4,5	4,3	4,7
Resten av verden	23,7	23,5	23,6	24,8	24,9	24,7	24,5	25,5	25,8	25,6	25,6	26,6
Tilbud	67,9	67,7	68,2	69,8	69,7	69,3	70,1	70,9	..	..	..	..
OPEC	27,3	27,3	27,3	27,6	27,5	27,6	28	28,1	..	..	..	..
OECD	17,5	17,4	17,4	18,3	18,1	17,7	17,8	18,5	19,1	18,6	18,8	19,7
Tidligere Sovjetu.	7,1	7	7,2	7,3	7,1	7,1	7,1	7,2	7,2	7,1	7	7,1
Resten av verden	16,1	16	16,3	16,6	16,9	16,8	17,3	17,1	17,6	17,8	18,1	18,3
Lager endring	-1,7	1,1	0,3	-0,5	-1,3	1,0	1,4	-1,0	..	..	..	..

* Inklusive NGL.
Kilde:Oil Market Report (IEA) januar 1996.
Uoverensstemmelser i tabellen skyldes avrunding og statistisk avvik.

Petroleumsrente og kontantstrøm fra utvinning av olje og gass. Milliarder kroner

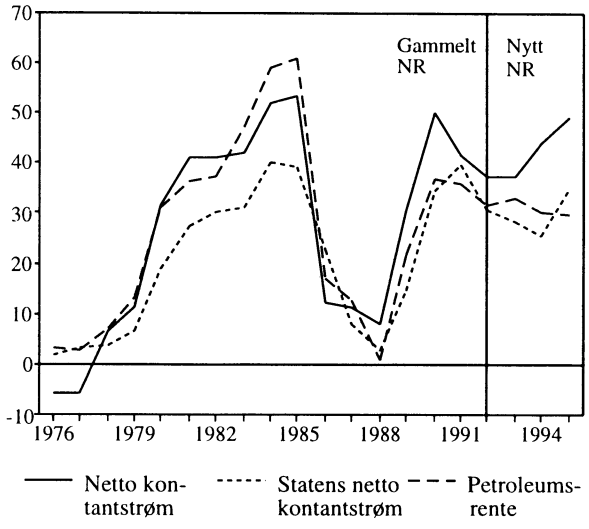

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

prosent slik at råoljeprisen i norske kroner gikk ned fra 111 til 108 norske kroner pr. fat.

Produksjonsverdien av olje og gass økte mindre enn volum- og råoljeprisutvikling skulle tilsi. Dette skyldes en sammensetningseffekt der kondensat og NGL, med lav pris, utgjorde en større andel av totalen i 1995 enn i 1994. *Bruttoproduksjonen* i petroleumssektoren gikk dermed opp fra 127 milliarder kroner i 1994 til 132,7 milliarder kroner i 1995, en økning på 4,5 prosent. Veksten i bruken av produktinnsats var nær 10 prosent slik at *bruttoproduktet* bare økte med om lag 2,9 prosent, fra 98,7 til 101,6 milliarder. Bruttonasjonalprodukt viste en vekst på 3,7 prosent fra 1994 til 1995. Petroleumssektorens andel av den totale verdiskapingen ble dermed redusert for andre år på rad på tross av en sterk økning i uttappingen av råolje og kondensat.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten, definert som bruttoprodukt med fratrekk for lønnskostnader og løpende investeringer, økte med 5,7 milliarder kroner fra 1994 til 1995. Økning i bruttoproduktet bidrar med 2,9 milliarder kroner, nedgang i investeringene med vel 3,2 milliarder kroner, og nedgangen i lønnskostnadene trekker netto kontantstrømmen opp med om lag 0,4 milliarder kroner.

Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 1995, som er summen av skatteinntekter, inntekter fra statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) og utbytte fra Statoil fratrukket statens andel av investeringene, er i nasjonalbudsjettet for 1996 foreløpig anslått til om lag 35 milliarder kroner. Dette er en økning på 9,4 milliarder kroner fra 1994. Det at statens netto kontantstrøm gikk opp mer enn den totale netto kontantstrømmen, skyldes dels at sammensetningen av statens andel er noe forskjellig fra resten av sektoren og dels en periodisering av skatteinntektene.

Det er knyttet stor usikkerhet til fremtidige petroleumsinntekter, spesielt på grunn av usikkerhet om utviklingen i priser på olje og gass, men også på grunn av mulighet for betydelige teknologisk baserte reduksjoner i utbyggingskostnader. De siste årene har de samlede petroleumsreserver på sokkelen blitt gradvis oppjustert samtidig med at uttappingstakten har økt. Den samlede petroleumsformuen kan beregnes som nåverdien av all fremtidig inntektstrøm fra petroleumsvirksomheten minus drifts- og kapitalkostnader (inklusive normalavkastning av denne). Kalkulasjonsrente og avkastning av realkapitalen settes til 7 prosent. Ved årsskiftet er petroleumsformuen anslått til om lag 710 milliarder kroner. "Permanentinntekten" av petroleumsformuen

Petroleumsinntekter og petroleumsrente

Hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet, se ØA 3/95, har medført relativt beskjedne endringer i hovedtallene for petroleumssektoren. De vesentligste endringene skyldes nye prinsipper for føring av investeringene i denne sektoren. Tidligere ble plattformer først regnet som investering når de ble tauet ut på feltet, mens plattformer under arbeide ble ført som endringer i lagerbeholdning. Etter de nye prinsippene er det påløpte investeringer som legges til grunn.

I de tre siste årene har Statistisk sentralbyrå tatt hensyn til påløpte investeringer ved beregning av petroleumsrenten slik at anslagene for denne renten ikke endres vesentlig som følge av hovedrevisjonen, se tabell.

Revisjonen av nasjonalregnskapet er ikke sluttført, bl.a. er nye realkapitaltall ennå ikke beregnet. I beregningene av petroleumsinntektene er realkapitaltallene basert på anslag fra nasjonalregnskapet i 1988, akkumulerte investeringstall fra revidert regnskap og anslag på kapitalslitet i sektoren.

Petroleumsinntekter og petroleumsrente, 1976-1995

	Gammelt NR			Nytt NR	
	Brutto-produkt i utvinnings-sektoren	Petrol.-rente, mrd.kr	Petrol.-rente, andel av BNP	Petrol.-rente, mrd.kr	Petrol.-rente, andel av BNP
1976	6,1	3,1	1,8		
1977	7,4	2,6	1,4		
1978	12,8	6,9	3,2		
1979	20,8	13,3	5,6		
1980	41,0	31,2	10,9		
1981	50,0	36,2	11,0		
1982	55,3	37,3	10,3		
1983	66,9	47,2	11,7		
1984	83,4	58,8	13,0		
1985	89,7	60,9	12,2		
1986	51,0	17,1	3,3		
1987	51,8	12,8	2,3		
1988	44,4	0,8	0,1		
1989	69,8	21,6	3,5		
1990	86,9	37,0	5,6		
1991	89,7	34,9	5,1		
1992	89,0	32,2	4,6	31,6	4,0
1993	94,7	32,6	4,4	32,9	4,0
1994	94,7	29,5	3,8	30,3	3,5
1995				29,8	3,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

kan dermed anslås til i underkant av 50 milliarder kroner. Petroleumssektoren er da forutsatt å gi en avkastning på 23 milliarder kroner av en beregnet realkapital på hele 330 milliarder kroner som er nødvendig for å utvinne petroleumsformuen. Statens tilregnede andel av permanentinntekten utgjør vel 80 prosent.

Industri og bergverksdrift

Den sterke veksten i produksjonen i industri og bergverk gjennom 1994 og inn i 1995 ble snudd til nedgang i 2. og 3. kvartal i fjor. Til tross for en viss oppgang mot slutten av året, lå produksjonen i 4. kvartal sesongjustert likevel 1 prosent under nivået i 1. kvartal. På årsbasis gikk bruttoproduksjonen ifølge foreløpige tall opp med 2,5 prosent fra 1994 til 1995, etter en vekst på 5,5 prosent året før. Sysselsettingen i industrien økte for annet år på rad sterkere enn gjennomsnittet for norsk økonomi, og investeringene gikk opp med hele 34 prosent. Prisene på industri- og bergverksprodukter steg med 4,6 prosent fra 1994 til 1995, i hovedsak som følge av sterk oppgang i eksportprisene, særlig for treforedlingsprodukter, kjemiske råvarer og metaller. Redusert vekst hos Norges viktigste handelspartnere bidro til nedgangen i produksjonen gjennom året og kan forklare at utviklingen i etterspørsel og priser ifølge Konjunkturbarometeret ble noe svakere enn ventet i andre halvår i fjor.

Produksjons- og markedsforhold

Industriens leveranser til hjemmemarkedet steg med 3,1 prosent i 1995, mens foreløpige nasjonalregnskapstall viser at eksportleveransene økte med 3,4 prosent. Eksporten

Utviklingen i aluminiumsmarkedet

Aluminiumsmarkedet har de siste årene vært preget av store prisfluktuasjoner. Etter at aluminiumsprisen (målt i dollar) nådde en topp i september 1990, falt prisen betydelig gjennom flere år inntil et bunn-nivå ble nådd i november 1993. Prisutviklingen var dominert av forhold på etterspørselssiden. Ifølge tall fra World Metal Statistics, falt etterspørselen på verdensbasis med over 5 prosent fra 1990 til 1993, noe som må ses i sammenheng med den svake konjukturutviklingen i OECD-området. Etterspørselen etter aluminium er i stor grad dominert av bilindustri og bygge- og anleggsvirksomhet, og er derfor svært konjunkturavhengig. Verdensproduksjonen økte med 2 prosent i samme periode; en nedgang i produksjonen i Europa og USA ble mer enn oppveiet av en sterk produksjonsøkning i Canada og i asiatiske land.

I et forsøk på å bedre prisutviklingen inngikk viktige produsentland i februar 1994 en uformell avtale (Memorandum of Understanding) om begrensning av produksjonen. Produsenter i Australia, Canada, EU, Norge, Russland og USA skulle etter intensjonen i overenskomsten redusere produksjonen med 10 prosent pr. år over en toårsperiode. Siden viktige produsentland som Brasil og Kina ikke var omfattet av avtalen, og fordi ikke alle produsenter i avtalelandene reduserte produksjonen, ble det faktiske produksjonsfallet om lag 3 prosent; produksjonen på verdensbasis falt fra 19,7 mill. tonn i 1993 til 19,1 mill. tonn i 1994, et nivå som ser ut til å ha blitt opprettholdt i fjor.

Indeks for aluminiumspriser
På dollarbasis. 1979 = 100

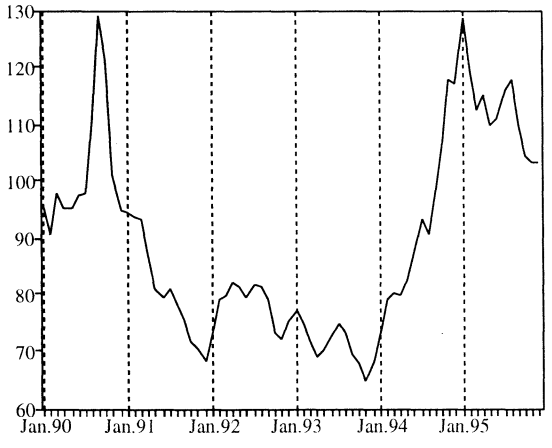

Kilde: World Metal Statistics.

Samtidig som produksjonen avtok, bidro konjunkturoppsvinget i OECD-området til at etterspørselen etter aluminium på verdensbasis økte fra 18,2 millioner tonn i 1993 til 19,7 millioner tonn i 1994. Med samme etterspørsel i 4. kvartal 1995 som i 4. kvartal året før, var etterspørselen i fjor kommet opp i 20,3 millioner tonn. Etterspørselsutviklingen ble trolig også påvirket av at investeringsfond begynte å kjøpe opp metaller da avkastningen i obligasjonsmarkedet avtok som følge av at de langsiktige rentene steg sterkt i 1994. Senere har fondene delvis trukket seg ut av metallmarkedet igjen, og dermed svekket etterspørselsimpulsene.

Nedgangen i produksjonen i 1994 bidro, sammen med oppsvinget i etterspørselen, til en fordobling av aluminiumsprisene. Fra et bunn-nivå på i overkant av 1000 dollar pr. tonn i slutten av 1993, økte prisen til over 2000 dollar pr. tonn i januar i fjor. Prisen falt deretter tilbake til rundt 1800 dollar pr. tonn, hvor den ble liggende før den mot slutten av året kom ned i 1650 dollar pr. tonn. Prisnoteringer hittil i år peker i retning av videre nedgang i prisene, som kan ha sammenheng med indikasjoner på at produksjonsbegrensningene etterhvert vil bli avviklet. Videre er den økonomiske utviklingen svak i Tyskland og Frankrike, som er de to største forbrukere av aluminium i Europa med en etterspørsel som utgjør over 10 prosent av verdensmarkedet.

På lenger sikt vil balansen i aluminiumsmarkedet bli påvirket av oppstart av nye smelteverk og av planlagte utvidelser av produksjonskapasiteten i eksisterende verk. En produsent i Sør-Afrika, med kapasitet på 470 000 tonn pr. år, startet opp produksjonen i fjor og vil kunne produsere for fullt i mai 1996. Mot slutten av 1990-tallet er det også ventet betydelige kapasitetsutvidelser i Gulf-statene. Isolert sett vil dette bidra til å svekke prisutviklingen i årene fremover. I motsatt retning trekker den sterke etterspørselsveksten i Asia, spesielt i Kina (verdens tredje største forbukerland), som ser ut til å fortsette.

Markedsutviklingen for varer og industri og bergverksdrift
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode[1)]

	Mrd.kr 1995[2)]	Volum					Pris				
		1995	95.1	95.2	95.3	95.4	1995	95.1	95.2	95.3	95.4
Bruttoproduksjon i alt	386,7	3,2	1,6	-1,3	-0,4	1,0	4,5	2,6	0,0	0,5	0,3
Konsumvarer	85,9	1,6	0,7	-1,6	1,7	0,4	-1,3	0,2	-0,1	-1,3	-0,7
Innsats- og investeringsvarer	86,1	4,2	2,4	-0,9	-0,6	1,3	2,8	0,5	0,4	0,3	0,5
Industrielle råvarer	85,0	-1,0	-1,4	-2,7	-2,5	-0,6	15,2	7,5	0,2	3,0	0,8
Verft- og verkstedsprodukter	129,7	6,4	3,6	-0,4	-0,6	2,2	3,2	2,5	-0,2	0,5	0,5
Eksport i alt[3)]	140,2	3,4	0,3	-1,4	-1,1	-3,7	7,7	5,8	-1,6	1,0	0,4
Konsumvarer	19,3	1,7	-1,7	-14,8	20,2	-4,9	1,8	3,0	-0,3	-0,6	0,5
Innsats- og investeringsvarer	23,9	8,7	6,3	-2,1	-2,1	-1,6	1,5	0,4	-0,4	-1,2	0,6
Industrielle råvarer	61,2	-4,1	2,9	-9,7	2,1	-7,4	17,3	8,7	-0,5	3,1	1,7
Verft- og verkstedsprodukter	35,8	13,4	-6,6	21,5	-13,8	1,1	1,4	5,7	-3,3	-0,9	-0,6
Hjemmeleveranser i alt	246,5	3,1	2,3	-1,2	0,0	3,6	2,7	0,8	1,0	0,2	0,3
Konsumvarer	66,5	1,6	1,5	2,2	-2,8	2,0	-2,1	-0,6	0,0	-1,6	-1,1
Innsats- og investeringsvarer	62,2	2,4	0,7	-0,4	0,1	2,5	3,4	0,7	0,7	0,8	0,4
Industrielle råvarer	23,9	7,1	-11,5	16,8	-12,1	16,0	10,4	3,1	4,2	1,6	0,3
Verft- og verkstedsprodukter	93,9	3,7	7,9	-8,5	5,8	2,7	4,0	1,1	1,5	0,6	0,9
Import i alt	194,3	7,4	4,2	1,6	-0,4	3,0	0,7	0,2	0,1	0,0	0,0
Konsumvarer	24,1	2,4	-2,8	2,2	2,2	-9,3	-0,1	-1,4	2,7	-1,5	2,8
Innsats- og investeringsvarer	38,9	7,4	5,6	3,1	-3,4	4,3	0,5	0,1	-0,1	1,7	-0,9
Industrielle råvarer	43,1	5,0	2,7	0,0	5,0	2,6	4,7	3,8	-1,8	-2,2	1,0
Verft- og verkstedsprodukter	88,2	10,0	6,5	1,4	-2,2	6,2	-1,0	-1,2	0,5	0,7	-0,9
Innen.anvendelse i alt	440,8	5,0	3,2	0,0	-0,2	3,3	1,8	0,5	0,6	0,1	0,1
Konsumvarer	90,7	1,8	0,4	2,2	-1,5	-1,0	-1,6	-0,8	0,7	-1,5	-0,2
Innsats- og investeringsvarer	101,1	4,4	2,6	1,0	-1,3	3,2	2,2	0,4	0,3	1,2	-0,1
Industrielle råvarer	66,9	5,7	-2,5	5,6	-1,3	7,0	6,7	3,6	0,4	-1,1	1,0
Verft- og verkstedsprodukter	182,1	6,8	7,2	-3,6	1,6	4,4	1,5	0,0	0,8	0,8	-0,1
Lagerendring i alt[4)]	23,0	-1,8	-2,1	0,4	0,2	-1,7					
Konsumvarer	5,4	0,3	-1,6	-0,5	2,9	0,7					
Innsats- og investeringsvarer	-0,3	-0,4	0,0	-0,9	0,4	-2,8					
Industrielle råvarer	2,9	-2,9	4,0	-10,8	1,4	-1,2					
Verft- og verkstedsprodukter	15,0	-3,4	-5,8	5,4	-1,9	-2,6					
Innenl.etterspørsel i alt	417,8	3,3	1,1	0,4	0,0	1,7	1,8	0,4	0,7	0,2	-0,1
Konsumvarer	85,2	2,2	-1,4	1,9	1,5	-0,4	-1,6	-0,8	1,2	-2,0	-0,6
Innsats- og investeringsvarer	101,4	4,0	2,6	0,1	-0,9	0,4	2,2	0,6	0,3	1,6	-1,0
Industrielle råvarer	64,1	2,9	1,5	-5,1	0,1	6,1	6,9	3,3	0,6	-1,2	1,4
Verft- og verkstedsprodukter	167,1	3,6	1,4	2,0	-0,3	2,0	1,4	-0,3	0,9	1,1	0,1

1) Basisverdi, dvs. markedsverdi fratrukket avgifter og handelsavanse.
2) Nivåtall løpende priser.
3) Inneholder reeksport.
4) Endring i lagerendring i prosent av innenlandsk anvendelse i foregående kvartal.

hadde en klart svakere utvikling enn i 1994 da leveransene steg med 14,0 prosent. Store variasjoner i eksportleveransene sesongjustert fra kvartal til kvartal preger også utviklingen gjennom 1995.

Verkstedprodukter var en av de få næringene som kunne vise til klar vekst i produksjon og eksport i 1995, henholdsvis 6 prosent og knapt 16 prosent. Eksporten viste også tegn til vekst gjennom året. Utsiktene fremover - spesielt produksjon av metallvarer og transportmidler - bygger på den positive utviklingen i 4. kvartal med bedre produksjon, priser og ordretilgang enn forventet. I 1. kvartal 1996 ventes fortsatt en viss bedring i priser og ordretilgang, men bare mindre endringer i produksjonen. Den delen av verkstedindustrien som omfatter bygging og reparasjoner av plattformer er imidlertid i klar nedgang. Produksjonstrenden i denne sektoren nådde en topp i begynnelsen av 1994, men lå i slutten av fjoråret om lag 13 prosent under toppnivået. I bransjen ventes fortsatt svakere priser og lavere produksjon.

Produksjonen av *innsats-* og *investeringsvarer* vokste med 4,3 prosent fra 1994 til 1995, og denne varegruppen var en av de få som viste vekst mot slutten av året. Mye av årsveksten i 1995 skyldes likevel oppgangen gjennom 1994. Det samme er tilfellet for produksjon innen treforedling. For 1995 sett under ett vokste produksjonen med 5,1 prosent, men produksjonen i 4. kvartal 1995 lå likevel ikke høyere enn nivået fra 4. kvartal året før. Årsveksten i 1994 var 9,4 prosent. For *treforedling* ser det ut til å ha vært en markant svikt i ordretilgangen fra eksportmarkedene mot slutten av fjoråret. Bransjen venter økt produksjon i 1. kvartal 1996, men vurderer likevel utsiktene som mer usikre enn tidligere.

For *kjemisk råvareindustri* vurderes konjunkturutviklingen som klart positiv. Der har økt etterspørsel, høyere produksjon og oppgang i priser både på nasjonale og internasjonale markeder vært viktig for helhetsvurderingen, og næringen er i en gunstig posisjon sammenlignet med andre industribransjer - med høy og stabil etterspørsel. Mer enn

Industri og bergverksdrift. Produksjon og faktoretterspørsel
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående peirode

	Mrd.kr 1995[1]	Volum 1995	95.1	95.2	95.3	95.4	Pris 1995	95.1	95.2	95.3	95.4
Bruttoproduksjon i alt	364,2	2,5	1,3	-0,9	-0,4	0,3	4,6	3,1	-0,1	0,4	0,1
Konsumvarer	87,6	1,6	0,3	0,0	-0,1	0,8	-1,1	0,7	-0,9	-0,6	-0,8
Innsats- og investeringsvarer	83,3	4,3	1,6	-0,3	-1,3	3,5	3,7	1,0	0,5	0,5	0,4
Industrielle råvarer	90,0	-2,3	-1,4	-3,1	-0,2	-3,8	13,3	7,5	0,7	1,6	1,0
Verft- og verkstedsprodukter	103,3	6,0	4,5	-0,5	-0,1	0,5	3,4	3,2	-0,3	0,2	0,3
Produktinnsats i alt	248,0	2,1	1,1	-0,9	-0,3	-0,1	2,1	1,7	-0,6	-0,3	0,0
Konsumvarer	70,3	1,6	0,5	0,3	0,1	0,4	-0,7	1,3	-0,8	-1,6	-1,3
Innsats- og investeringsvarer	50,1	4,3	1,8	-0,5	-1,3	3,3	4,0	1,3	0,3	1,4	-0,5
Industrielle råvarer	62,9	-2,7	-1,4	-3,3	-0,4	-4,2	3,5	2,9	-0,6	-1,2	1,2
Verft- og verkstedsprodukter	64,8	6,0	3,8	-0,2	0,1	0,8	2,1	1,1	-1,0	0,8	0,7
Bruttoprodukt i alt	116,2	3,4	2,0	-0,9	-0,6	1,2	10,3	6,3	1,1	1,9	0,2
Konsumvarer	17,3	1,4	-0,1	-1,0	-0,9	2,4	-3,0	-1,8	-1,7	3,5	1,6
Innsats- og investeringsvare	33,2	4,3	1,2	0,1	-1,2	3,7	3,1	0,6	0,8	-0,9	1,6
Industrielle råvarer	27,1	-0,7	-1,7	-2,5	0,3	-2,0	45,0	21,3	3,8	8,1	-0,1
Verft- og verkstedsprodukter	38,6	5,9	5,8	-1,0	-0,5	0,0	5,5	6,9	1,0	-0,8	-0,3
Sysselsetting[2]	300,6	2,3	1,0	0,3	3,5	2,3					
Bruttoinvesteringer i alt	16,6	34,7	11,8	9,8	0,9	0,1	1,7	0,0	0,9	0,0	0,5
Konsumvarer	3,7	10,2	-2,4	20,9	-11,1	-1,6	1,2	-1,9	1,7	-1,7	2,5
Innsats- og investeringsvarer	3,5	18,4	9,6	-2,6	2,1	4,1	1,9	1,8	-0,5	0,8	-0,8
Industrielle råvarer	6,4	110,9	30,6	21,8	3,8	-0,1	2,1	0,2	1,5	0,5	-0,1
Verft- og verkstedsprodukter	3,0	1,1	5,2	-9,4	10,7	-1,9	1,3	-0,1	0,2	-0,1	0,7
Bruttoinvest. i bygg og anlegg	6,1	64,4	8,2	31,5	10,2	0,6	3,8	2,7	0,1	-0,1	-0,2
Konsumvarer	0,9	-5,7	16,3	-4,3	-10,3	-7,9	3,8	1,5	0,8	0,4	-0,2
Innsats- og investeringsvarer	0,8	59,7	17,2	-2,8	24,7	15,8	5,4	9,5	-3,5	-1,6	-1,7
Industrielle råvarer	3,6	220,6	12,3	88,3	14,8	-0,9	3,3	1,4	1,3	0,0	0,0
Verft- og verkstedsprodukter	0,8	-29,4	-9,6	-21,4	1,1	1,9	3,7	1,4	0,8	0,2	0,2
Bruttoinvest. i maskiner	10,5	23,3	13,4	0,9	-4,1	-0,2	0,4	-1,2	0,8	-0,2	0,9
Konsumvarer	2,8	15,8	-8,0	30,6	-11,3	0,2	0,4	-3,2	2,2	-2,3	3,3
Innsats- og investeringsvarer	2,7	11,2	8,0	-2,6	-3,1	0,6	0,5	-0,1	0,4	1,1	-0,7
Industrielle råvarer	2,8	52,3	43,5	-14,7	-9,6	1,0	0,5	-0,3	0,4	0,8	-0,1
Verft- og verkstedsprodukter	2,1	19,3	13,5	-4,0	14,2	-3,1	0,4	-0,7	0,2	-0,1	0,9

1) Nivåtall i løpende priser.
2) Sysselsatte i industrien (1000) og prosentvis endring fra samme kvartal året før. Tallene er basert på utvalg og inneholder en viss usikkerhet. Kilde: AKU.

60 prosent av foretakene peker på kapasiteten som viktigste begrensende faktor, og ni av ti foretak utnytter 80 prosent eller mer av kapasiteten.

Sysselsettingen

Foreløpige tall fra arbeidskraftregnskapet for 1995 viser at det også i fjor var vekst i industrisysselsettingen. I gjennomsnitt for året var 300 600 personer sysselsatt i industrien, en økning på 2,3 prosent fra 1994. Dette tilsvarer 6 900 personer. Det var *treforedling* og *verkstedindustrien* som hadde sterkest vekst i sysselsettingen, med henholdsvis 5,0 og 4,3 prosent. Antall utførte årsverk steg med 2,4 prosent, fra 274 900 til 281 400, mens utførte timeverk steg med 1,9 prosent.

Investeringene

Investeringene i industri og bergverk økte ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall med over 34 prosent fra 1994 til 1995 og ser ut til å komme opp i vel 16 milliarder. En må tilbake til perioden med Mongstadutbyggingen i siste halvdel av 1980-årene for å finne investeringstall av samme størrelsesorden. Størst økning var det i investeringer i industribygg og -anlegg med nesten 65 prosent, mens maskiner og transportmidler økte med 23 prosent.

Tilnærmet alle industribransjene hadde vekst i investeringene, og særlig *kjemiske råvarer* og *treforedling* økte - med hhv. 2,0 og 1,0 milliarder kroner. Den høye investeringsaktiviteten innen kjemisk råvareindustri forklares i all hovedsak av Tjeldbergodden, mens det innen treforedling er flere store enkeltprosjekter som bidrar. *Transportmiddelindustrien* er en av de få bransjene som hadde lavere investeringer i 1995. Dette skyldes nedgang i skipsbyggingsindustrien og et uvanlig høyt investeringsnivå i 1994 i denne bransjen.

Investeringsanslaget for 1996 gitt i de kvartalsvise investeringstellingene ble kraftig oppjustert i 4. kvartal 1995, og ligger nå på nivå med tilsvarende anslag for 1995. *Metallindustrien*, og da spesielt produksjon av ikke-jernholdige metaller, venter vekst i 1996. Innen *treforedling* og *kjemiske råvarer* ventes lavere investeringer etter en periode med høye investeringer i disse bransjene.

Volumutviklingen for produkter fra konsumvareproduserende industri
Sesongjustert og glattet. 1991 = 100

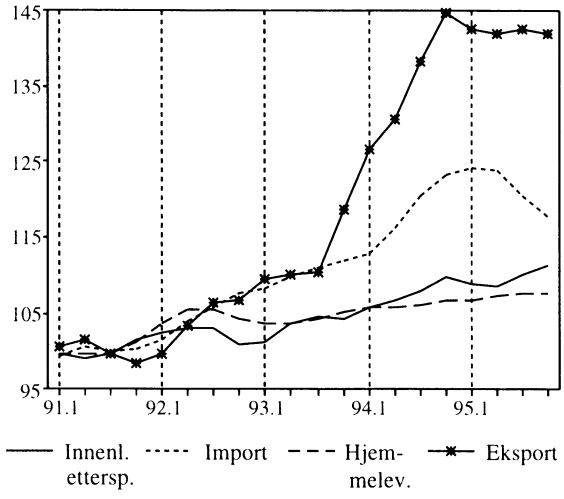

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Volumutviklingen for produkter fra innsats- og investeringsvareproduserende industri
Sesongjustert og glattet. 1991 = 100

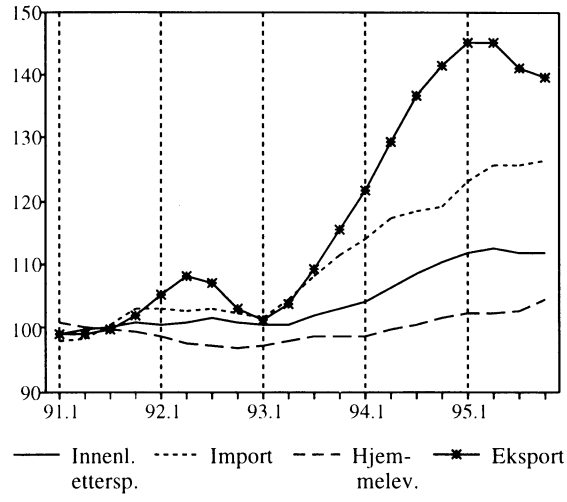

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisutviklingen for produkter fra konsumvareproduserende industri
Sesongjustert. 1991 = 100

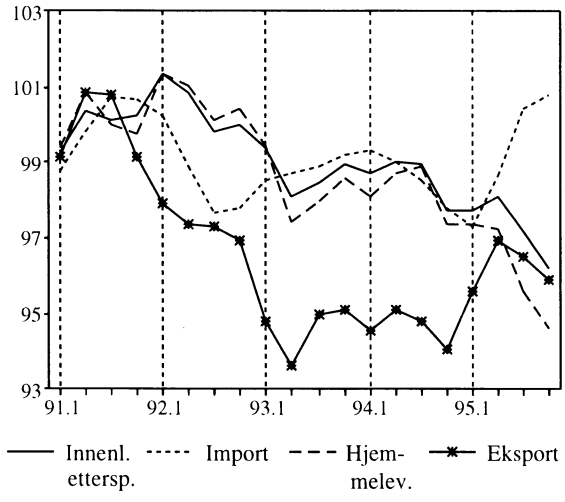

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisutviklingen for produkter fra innsats- og investeringsvareproduserende industri
Sesongjustert. 1991 = 100

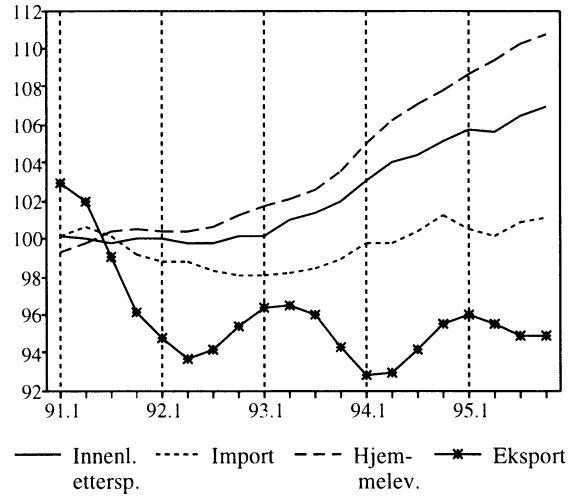

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjon og investering i konsumvareproduserende industri
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1991 = 100

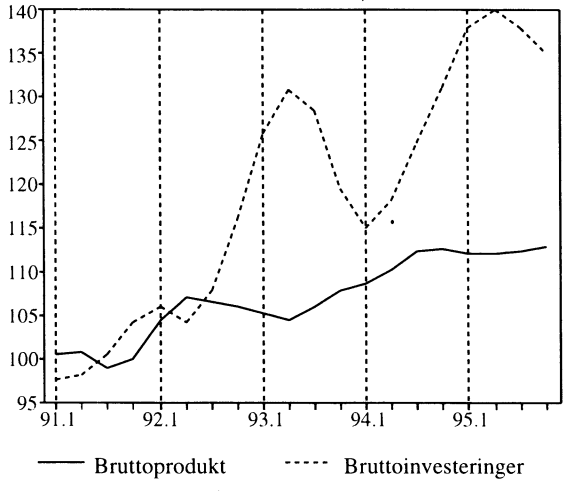

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjon og investering i innsats- og investeringsvareproduserende industri
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1991 = 100

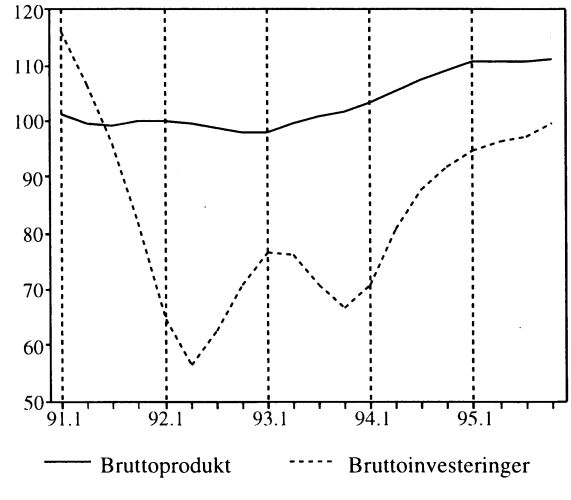

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Volumutviklingen for produkter fra råvareproduserende industri
Sesongjustert og glattet. 1991 = 100

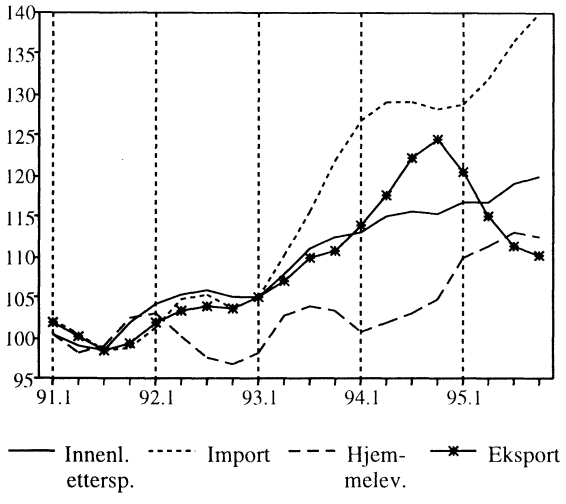

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Volumutviklingen for produkter fra verfts- og verkstedsvareproduserende industri
Sesongjustert og glattet. 1991 = 100

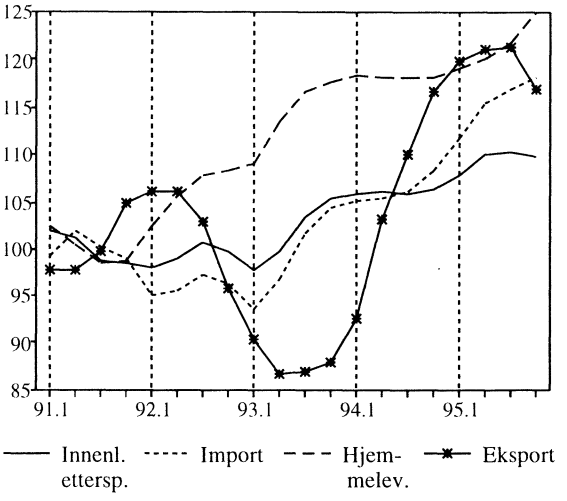

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisutviklingen for produkter fra råvareproduserende industri
Sesongjustert. 1991 = 100

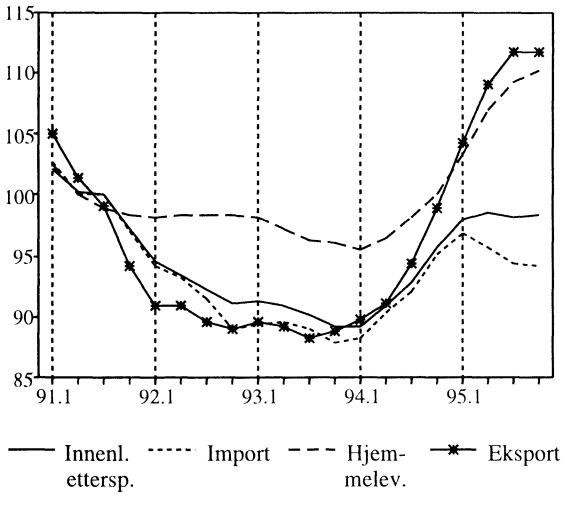

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Prisutviklingen for produkter fra verfts- og verkstedsvareproduserende industri
Sesongjustert. 1991 = 100

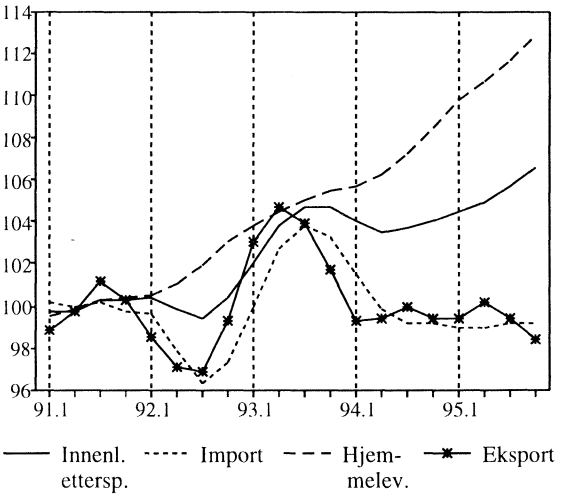

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjon og investering i råvareproduserende industri
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1991 = 100

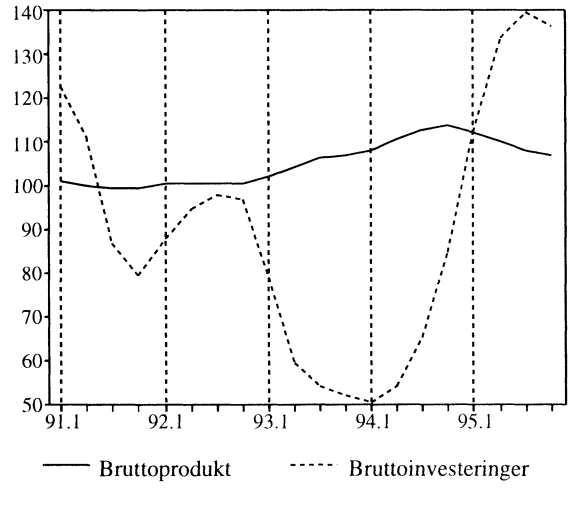

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Produksjon og investering i verfts- og verkstedsvareproduserende industri
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1991 = 100

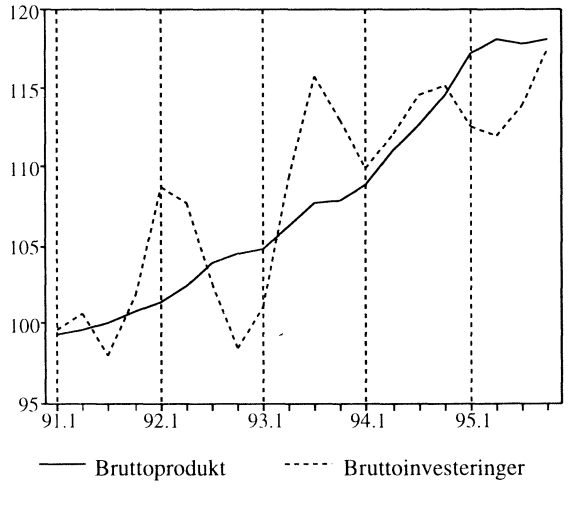

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Faktorer bak eksportveksten for industrivarer i 1994 og 1995

Eksporten av varer fra industri og bergverk, eksklusive energivarer, oljeplattformer og transportmidler, økte med 13,9 prosent i verdi fra 1994 til 1995 og med 16,3 prosent i 1994. En oppgang i eksportvolumet på 13,8 prosent ga hovedbidraget til verdiøkningen i 1994. I 1995 avtok volumveksten til 3,8 prosent, men eksportprisene på industrielle råvarer økte sterkt gjennom 1994 og 1995.

Konjunkturoppgangen i OECD-området er hovedfaktoren bak den sterke økningen i norsk industrieksport de to siste årene. Veksten i eksportvolumet fra 1993 til 1994 kan i stor grad henføres til at etterspørselen hos Norges viktigste handelspartnere, målt ved et veid gjennomsnitt av volumindekser for samlet vareimport til disse landene, økte med 9,4 prosent i samme periode. Den reduserte volumveksten fra 1994 til 1995 har sammenheng med at markedsveksten i utlandet (ifølge foreløpige anslag) avtok til 4,3 prosent i 1995. Prisveksten på industrielle råvarer har også bakgrunn i den internasjonale konjunkturoppgangen.

Tabellen viser den prosentvise veksten i eksportvolumet, eksportprisene og eksportverdien i 1994 og 1995. Vareinndelingen svarer til den som benyttes i det kvartalsvise nasjonalregnskapet.

Eksportvolumet av verkstedprodukter økte med henholdsvis 18,3 og 15,9 prosent i 1994 og 1995 – markert sterkere enn etterspørselsveksten i utlandet. Fra 1993 til 1995 økte norsk import av verkstedprodukter med 35,7 prosent i volum, mens industriens leveranser til hjemmemarkedet kun økte med 2,1 prosent. Den økte internasjonale spesialiseringen i produksjon av verkstedprodukter reflekteres i sterk eksportvekst og reduserte markedsandeler på hjemmemarkedet. En nedgang i eksportprisene relativt til prisene på konkurrerende utenlandske produkter med om lag 3 prosent fra 1991 til 1994 bidrar også til å forklare den sterke eksportveksten for verkstedprodukter i 1994 og 1995.

De industrielle råvarene treforedlingsprodukter, kjemiske råvarer og metaller utgjorde i 1995 om lag 45 prosent av eksporten fra industri og bergverk, eksklusive energivarer, oljeplattformer og transportmidler. Etterspørselen etter disse varene øker vanligvis sterkere enn vareimporten hos handelspartnerne i begynnelsen av en konjunkturoppgang og svakere senere i konjunktursykelen, og det er store sykliske svingninger i prisene. Dette har også vært tilfelle i den siste konjunkturoppgangen. Fra 1993 til 1994 økte eksportvolumet av industrielle råvarer med 9,9 prosent, mens det var en volumnedgang på 2,3 prosent i 1995. Den sterke etterspørselsveksten, kombinert med høy kapasitetsutnytting internasjonalt i produksjonen av flere industrielle råvarer og redusert tilbud av aluminium, førte til at prisene på verdensmarkedet økte sterkt gjennom 1994 og 1995. De norske eksportprisene er i stor grad bundet av kontrakter med varighet opp til ett år, og den bedrede markedssituasjonen ga derfor ikke betydelige utslag i eksportprisene før i 4. kvartal 1994 og 1. kvartal 1995. Fra 1994 til 1995 økte eksportprisene på treforedlingsprodukter, kjemiske råvarer og metaller med henholdsvis 32, 15 og 19 prosent.

Treforedlingseksporten økte med 14,7 prosent i volum fra 1993 til 1994 og med 4,6 prosent i 1995. Sluttføring av betydelige investeringer i Norske Skogs papirfabrikk i Halden i 1993 bidro til at eksporten av treforedlingsprodukter økte sterkere enn markedsveksten i utlandet i 1994 og 1995. I 1995 ble eksportveksten for en del treforedlingsprodukter begrenset av kapasitetsnivået i norsk produksjon.

Eksporten av kjemiske råvarer gikk ned med 3,2 prosent i volum fra 1994 til 1995 etter å ha økt med 6,3 prosent i 1994. Tall fra Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer viser at en betydelig andel av produksjonsenhetene innen denne industrien opererte med en kapasitetsutnyttingsgrad på 95 prosent eller mer i 1994 og 1995. Dette kan forklare at eksporten av kjemiske råvarer har økt mindre enn importetterspørselen i utlandet de to siste årene.

Eksportveksten for industrivarer i 1994 og 1995

	Verdiandel av eksporten i 1995[1]	Prosentvis endring i eksportvolum		Prosentvis endring i eksportpris		Prosentvis endring i eksportverdi	
		1994	1995	1994	1995	1994	1995
Varer fra industri og bergverk, eksklusive energivarer, oljeplattformer og transportmidler	100,0	13,8	3,8	2,2	9,7	16,3	13,9
Verkstedprodukter	24,9	18,3	15,9	-4,7	1,6	12,7	17,7
Industrielle råvarer	44,9	9,9	-2,3	8,2	20,7	18,9	17,9
Treforedlingsprodukter	10,6	14,7	4,6	3,3	32,4	18,5	38,5
Kjemiske råvarer	9,9	6,3	-3,2	5,6	14,6	12,3	10,9
Metaller	24,5	9,6	-4,6	11,3	19,1	22,0	13,6
Andre varer fra industri og bergverk	30,2	15,7	2,3	0,3	3,1	16,1	5,5
Bergverksprodukter	1,8	3,6	-4,4	0,3	-0,4	3,9	-4,7
Nærings- og nytelsesmidler	14,2	18,5	2,5	0,3	2,2	18,9	4,5
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	1,8	36,6	-4,9	-5,6	2,1	28,9	-3,0
Trevarer	2,5	3,0	-3,8	10,5	5,8	13,8	1,8
Grafiske produkter	0,3	26,6	-16,2	-15,8	19,6	6,5	0,3
Kjemiske og mineralske produkter	7,3	14,7	7,5	-2,0	5,9	12,4	13,9
Møbler og andre industriprodukter	2,3	9,7	8,3	2,2	-0,3	12,1	8,0

1) Varene i tabellen.

Eksportvolumet av metaller økte med 9,6 prosent fra 1993 til 1994, men viste nedgang med 4,6 prosent i volum fra 1994 til 1995. Eksporten av aluminium (som utgjør om lag halvparten av metalleksporten) ble redusert med 63 000 tonn, tilsvarende 6 prosent, fra 1994 til 1995. Denne nedgangen har sammenheng med avtalen om å begrense produksjonen av aluminium som ble inngått mellom myndighetene i aluminiumsproduserende land vinteren 1994. Som følge av denne avtalen stengte Norsk Hydro og Søral ned kapasitet tilsvarende 78 000 årstonn fra og med mai 1994. Den reduserte produksjonen fikk ikke synlige utslag i eksporttallene for 2. og 3. kvartal i 1994 fordi lagrene av aluminium ble bygget ned i denne perioden. Svikt i råstofftilgangen bidro til at eksportvolumet av nikkel gikk ned med 22 prosent fra 1994 til 1995. Eksportvolumet av metaller eksklusive aluminium og nikkel økte med om lag 1 prosent fra 1994 til 1995. Kapasitetsskranker i norsk produksjon begrenset eksportveksten i 1995.

Varene nærings- og nytelsesmidler og kjemiske og mineralske produkter utgjør hoveddelen av aggregatet andre varer fra industri og bergverk. Eksportvolumet av kjemiske og mineralske produkter økte klart sterkere enn markedsveksten i utlandet både i 1994 og 1995. Eksportvolumet av nærings- og nytelsesmidler økte med 18,5 prosent fra 1993 til 1994 og med 2,5 prosent i 1995. Et fall i eksportprisene relativt til prisene på konkurrerende utenlandske produkter med 8 prosent fra 1992 til 1994 bidrar til å forklare den sterke eksportveksten i 1994. I 1995 har økte tollsatser på eksport til Sverige, Finland og Østerrike isolert sett ført til redusert eksport til disse landene.

Eksportvolumet av tekstiler, bekledningsvarer og skotøy gikk ned med 4,9 prosent i 1995, etter å ha økt med 36,6 prosent fra 1993 til 1994. Den ekstraordinært sterke eksportveksten i 1994 kan henføres til en sterk økning i reeksport av varer produsert i utlandet og at de olympiske vinterlekene på Lillehammer utløste en etterspørselsøkning etter norske gensere og andre strikkeplagg. Et fall i forholdet mellom eksportpriser og konkurransepriser på 5,6 prosent fra 1992 til 1994 bidro også til eksportveksten i 1994. I 1995 har økte tollsatser på eksport av enkelte varer til Sverige, Finland og Østerrike ført til redusert eksportvolum til disse landene.

Eksportvolumet av trevarer og bergverksprodukter var om lag på samme nivå i 1995 som i 1993. En av årsakene til den svake eksportutviklingen for trevarer de to siste årene er at forholdet mellom eksportpriser og prisene på konkurrerende utenlandske produkter økte med 9 prosent fra 1992 til 1994. Dette har igjen sammenheng med at norske produkter står i et nært konkurranseforhold med svenske og finske trevarer og at norske kroner appresierte mot disse landenes valutaer fra 1992 til 1994. Tall fra konjunkturbarometeret indikerer at kapasitetsnivået i norsk produksjon begrenset veksten i produksjon og eksport av bergverksprodukter i 1994 og 1995.

For varen møbler og andre industriprodukter var det vekst i eksportvolumet på rundt 9 prosent både i 1994 og 1995. Leveransene til hjemmemarkedet økte med kun 3,7 prosent i volum fra 1993 til 1995, samtidig som importvolumet økte med 16,3 prosent. En økende grad av internasjonal spesialisering de siste årene slår ut i sterk eksportvekst og reduserte markedsandeler på hjemmemarkedet.

Industriens fremtidsvurderinger

For deler av eksportrettet industri ble slutten av fjoråret preget av noe svakere markeder, og produktene ble også omsatt til lavere priser enn tidligere på året. Konjunkturbarometeret for 4. kvartal 1995 gir et inntrykk av hvordan norske industriledere (pr. 15. desember) vurderte utsiktene for virksomheten inn i 1. kvartal i år.

Bare et fåtall industribransjer venter vesentlig bedring i konjunkturutsiktene på kort sikt. Dette henger dels sammen med relativt høy aktivitet i 4. kvartal i fjor, men skyldes også noe større usikkerhet knyttet til utviklingen i internasjonale markeder. For industrien samlet svarte 18 prosent av foretakene at de venter bedre konjunkturer, 17 prosent venter dårligere, mens 64 prosent venter ingen vesentlige endringer i konjunkturene. Det høye aktivitetsnivået i de fleste bransjer gir fortsatt god lønnsomhet til dagens priser. Ser vi på enkeltkomponenter i konjunkturbarometeret er det tegn til at den sterke veksten vi har hatt gjennom de siste årene er i ferd med å svekkes.

For industrien sett under ett ble ordretilgangen fra eksportmarkedet gjennom 4. kvartal svakere enn ventet. Ordretilgangen fra hjemmemarkedene ble derimot - som ventet - noe høyere enn i 3. kvartal. Svakere total etterspørsel i 4. kvartal kombinert med et høyt produksjonsnivå har imidlertid tæret på samlet ordrebeholdning. Vel 30 prosent av foretakene går inn i 1. kvartal med lavere ordrebeholdninger, og tre av ti foretak vurderer størrelsen på ordrebeholdningen som for lav sett i forhold til nåværende produksjonsomfang. Manglende samsvar mellom produksjon og ordrebeholdningen har også ført til økte lagre av egne produkter. To av ti foretak bedømmer også lagerbeholdningen av egne produkter som for stor sett i forhold til omsetningen.

Markedsandelene

Norske produsenters markedsandeler på eksportmarkedet kan måles som forholdet mellom norsk eksport og et veid gjennomsnitt av den samlede vareimporten hos Norges viktigste handelspartnere, begge deler regnet i volum. Sammensetningen av norsk industrieksport avviker imidlertid betydelig fra vareimporten hos våre handelspartnere, slik at dette bare er grove indikatorer for norske produsenters markedsandeler på eksportmarkedene.

Med dette forbeholdet viser figurene at eksportmarkedsandelen for verkstedprodukter gikk ned fra 1989 til 1993, for deretter å øke sterkt i årene 1994 og 1995. Fallet i eksportmarkedsandelen i perioden 1989-1993 kan føres tilbake til at de norske eksportprisene økte mer enn prisene på konkurrerende utenlandske produkter fra 1988 til 1991. Eksport- og markedsveksten i 1994 og 1995 er nærmere omtalt i boksen om industrieksport.

Markedsandel og relativ pris for norsk eksport, verkstedprodukter. 1988 = 100

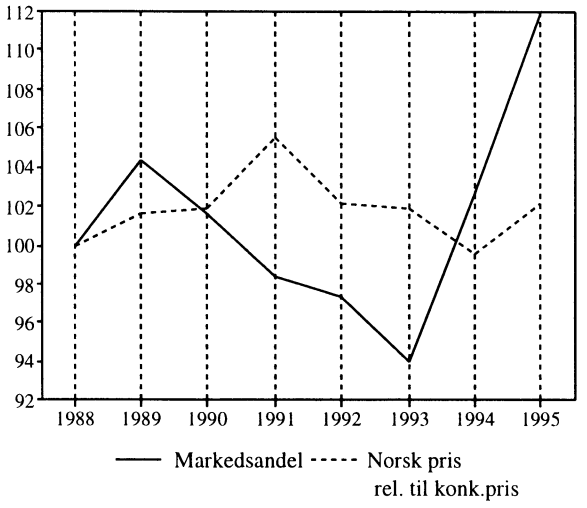

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Markedsandel og relativ pris for hjemmeleveranser, verkstedprodukter. 1988 = 100

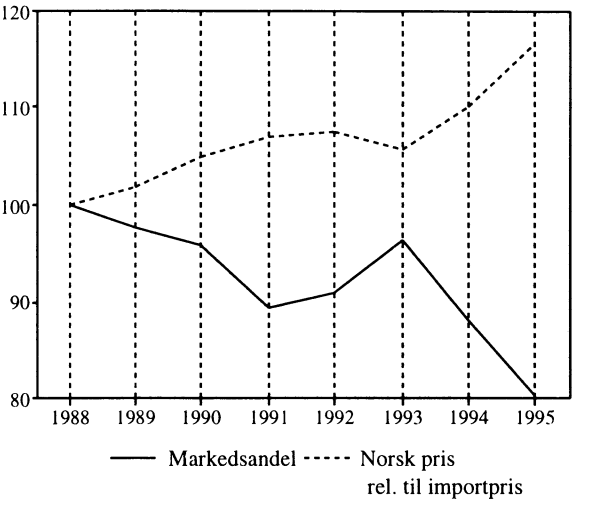

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Markedsandel og pris-kostnadsmargin for norsk eksport, industrielle råvarer. 1988 = 100

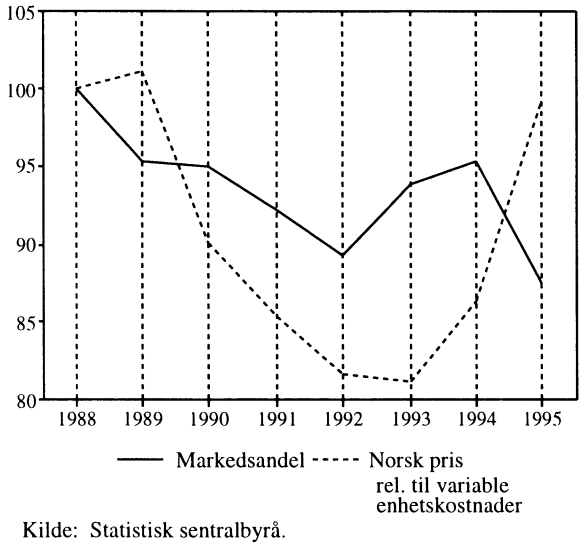

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Markedsandel og relativ pris for hjemmeleveranser, industrielle råvarer. 1988 = 100

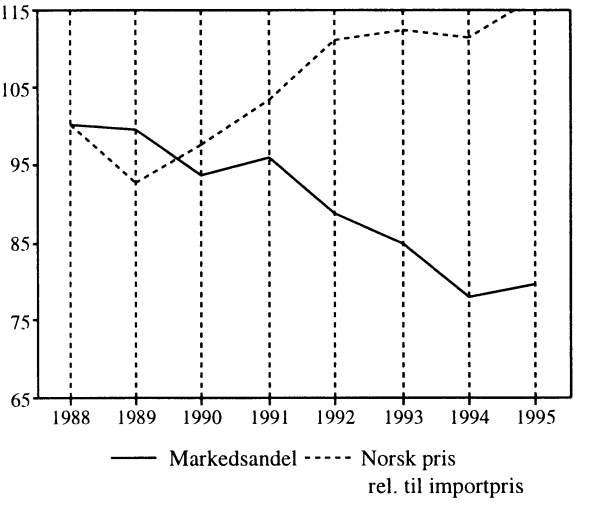

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Markedsandel og relativ pris for norsk eksport, andre varer fra industri og bergverk. 1988 = 100

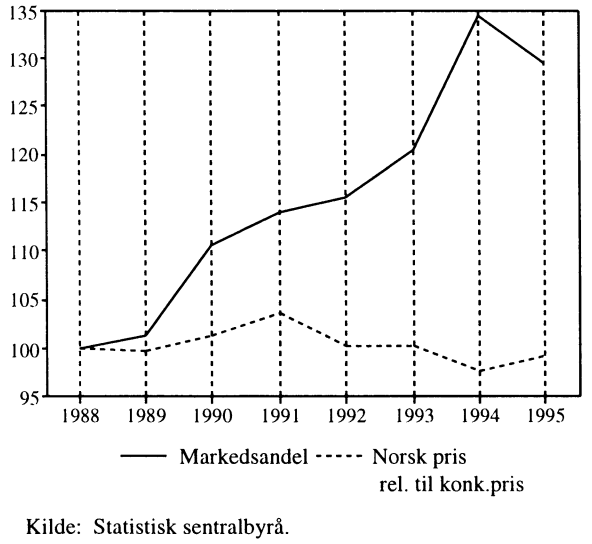

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Markedsandel og relativ pris for hjemmeleveranser, andre varer fra industri og bergverk. 1988 = 100

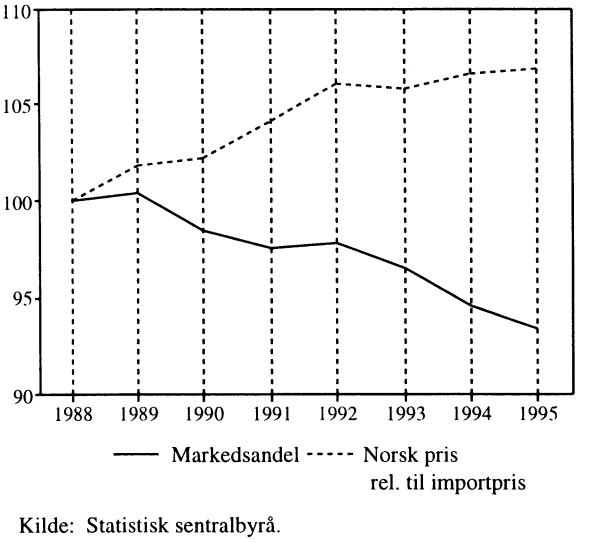

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

For industrielle råvarer ble eksportmarkedsandelen betydelig redusert fra 1988 til 1992. En faktor bak denne utviklingen var trolig at flere produksjonsenheter ble ulønnsomme som følge av den sterke nedgangen i forholdet mellom eksportpriser og variable enhetskostnader fra og med andre halvår 1989 til og med 1993.

Økningen i eksportmarkedsandelen for andre varer fra industri og bergverk i perioden 1988-1991 kan trolig i noen grad forklares av en svak innenlandsk etterspørsel i denne perioden og at produksjonen dermed i økende grad ble rettet mot eksport. Etter 1991 har en reduksjon i forholdet mellom eksportpriser og prisene på konkurrerende utenlandske produkter bidratt til å øke eksportmarkedsandelen.

Statistikkomlegginger i EU i 1993, som følge av opprettelsen av det indre marked og avskaffelse av grensekontroller, innebærer at veksten i den interne handelen mellom EU-landene fra 1992 til 1993 kan være undervurdert. Den reelle økningen i norsk industris markedsandeler på eksportmarkedet fra 1992 til 1993 kan derfor være noe lavere enn antydet i figurene.

Hjemmemarkedsandelene beregnes som leveranser fra innenlandske produsenter av ulike varer i forhold til samlet innenlandsk anvendelse av tilsvarende varer, begge deler regnet i volum.

Hjemmemarkedsandelen for verkstedprodukter og industrielle råvarer ble betydelig redusert fra 1988 til 1995. For andre varer fra industri og bergverk var reduksjonen i hjemmemarkedsandelen noe mindre. Fallet i hjemmemarkedsandelene i denne perioden kan i noen grad føres tilbake til at hjemmeprisene økte mer enn prisene på konkurrerende importvarer. Økt internasjonal arbeidsdeling har imidlertid også bidratt sterkt til nedgangen i norsk industris markedsandeler på hjemmemarkedet. Empiriske undersøkelser indikerer at betydningen av økt internasjonal spesialisering for nedgangen i hjemmemarkedsandelene er særlig stor for verkstedprodukter.

90-årenes handelsreformer

Den 1. januar 1994 trådte EØS-avtalen i kraft og fra 1995 begynte den nye GATT-avtalen å gjelde. De fleste bestemmelsene i disse avtalene blir faset inn gradvis, slik at de først vil påvirke norsk økonomi fullt ut fra rundt år 2005. En avtale mellom OECD-landene om fjerning av statstøtte til skipsverftsindustrien er under ratifisering. Fristen for iverksetting er foreløpig ikke fastsatt på grunn av uenighet.

De viktigste virkningene av reformene kan deles inn i fem grupper: *(a)* reduksjon av norske tollsatser, *(b)* fjerning av andre handelshindringer, *(c)* økt innenlandsk konkurranse som følge av anbudsregler eller deregulering, *(d)* fjerning av norske subsidier, *(e)* bedrede eksportvilkår.

Norske tollsatser var relativt lave også før 90-årenes reformer. Frihandelsavtalene med EF-landene og EFTA-avtalen sørget for tollfrihet på de aller fleste industriprodukter. Tollpreferanser ble også innrømmet mange utviklingsland gjennom det generelle preferansesystemet i GATT. Om lag 80 prosent av importen var således tollfri. Øvrig import av industrivarer (unntatt nærings- og nytelsesmidler og tekstiler og klær) var underlagt de ordinære tollsatsene fra GATT-avtalen av 1979, som i snitt (uveid) lå på 3,6 prosent. Ifølge Uruguay-runden skal norske ordinære tollsatser ned med et handelsveidd snitt på 39,5 prosent. I tillegg skal den ordinære tollen på tekstiler og klær ned fra 17 til 10 prosent.

Ingen av de tidligere handelsavtalene representerte noe effektivt hinder mot andre typer skjerming enn toll. Skjerming kan defineres som alle typer politikk som øker prisen på norske varer i forhold til den laveste prisen de kunne vært importert for fra verdensmarkedet når fraktkostnader er inkludert. Dette prisgapet i prosent er kalt *skjermingsraten* og er vist for aktuelle varer i tabell 1. Importen av jordbruksprodukter var strengt kvoteregulert. Dette gjaldt også for lite bearbeidede næringsmidler, mens foredlede næringsmidler var skjermet av variable importavgifter. Nytelsesmidler var gjenstand for tekniske krav som virket handelshindrende. Det samme var en del verkstedsprodukter, farmasøytiske produkter (inngår i *diverse industriprodukter*) og kunstgjødsel (inngår i *kjemiske råvarer*). For kunstgjødsel kan handelshindringene ha bidratt til å opprettholde innskrenket konkurranse på det norske markedet som åpnet for sterkere prisvirkninger av skjermingspolitikken. I sementmarkedet (inngår i *diverse industriprodukter*) fantes lignende forhold. Til tross for at det ikke var formelle handelshindringer, ble det handlet lite. Dette kan ikke

Tabell 1: Skjermingsrater før og etter handelsreformene (prosent)

Varer	Før handelsreformer	Etter handelsreformer
Jordbruksprodukter	71	65
Næringsmidler	52	44
Nytelsesmidler	45	28
Tekstiler og klær	3	1
Diverse industriprodukter	3	0
Kjemiske råvarer	3	0
Verkstedsprodukter	3	0
Oljeplattformer	3	0

Tabell 2: Prosentvise endringer i eksportvilkår som følge av handelsavtalene

Varer	Verdensmarkedspriser	Utenlandsk etterspørsel
Næringsmidler	-1,8	74,4
Nytelsesmidler	-1,8	74,4
Tekstiler og klær	-1,6	24,3
Diverse industriprodukter	0,0	21,3
Treforedlingsprodukter	-1,7	-
Kjemiske råvarer	-1,7	-
Metaller	-1,6	-
Verkstedsprodukter	-1,9	17,0
Fisk	-	-
Skip	-	-

Effekter på næringsstrukturen av 90-årenes handelsreformer

Virkningene av å gjennomføre EØS-avtalen, den nye GATT-avtalen, samt OECD-avtalen om fjerning av skipsverftsstøtte, vil få følger for ressursbruk og næringsstruktur i Norge. SSB har utført beregninger med sikte på å belyse dette. (Se Taran Fæhn og Leo Andreas Grünfeld: Recent leaps towards free trade - the impact on Norwegian industry and trade patterns, som kommer i serien SSB discussion paper.) Beregningene er gjort ved hjelp av likevektsmodellen MSG-5. En referansebane som beskriver et mulig forløp for norsk økonomi uten de nye handelspolitiske avtalene blir sammenlignet med en bane der reformene er innarbeidet. Det fokuseres på langsiktsløsningene, der alle tilpasningsmuligheter med rimelig sikkerhet er uttømt.

Tabell 3: Relativ endring i bruttoproduksjon og sektorpriser som følge av handelsreformene

Sektor	Brutto-produksjon	Sektor-pris
Jordbruk	0,0	11,2
Bygging av skip og plattformer	-0,6	7,6
Skogbruk	1,7	9,7
Elektrisitet	0,7	7,8
Fiske	0,0	7,1
Bygg- og anleggsvirksomhet	1,9	-0,2
Produksjon av konsumvarer	15,8	3,8
Varehandel	6,1	7,0
Produksjon av innsats- og investeringsvarer	-3,9	5,1
Råolje og naturgass, utvinning og transport	4,9	0,4
Treforedling	-0,4	6,6
Innenriks samferdsel	6,9	-7,6
Produksjon av kjemiske råvarer	-18,9	5,0
Utenriks sjøfart og oljeboring	0,2	0,0
Produksjon av metaller	-7,3	4,8
Bank- og forsikringsvirksomhet	1,5	-2,8
Verkstedsindustri	8,8	4,4
Boligtjenester	-0,1	13,8
Raffinering av jordolje	1,9	3,4
Annen privat tjenesteproduksjon	5,4	7,6

Tabell 4: Prosentvis endring i handel som følge av handelsreformene

Vare	Import	Eksport
Jordbruksprodukter	104,4	0,0
Skogbruksprodukter	1,3	0,0
Fisk	90,3	3,2
Næringsmidler	18,6	41,3
Nytelsesmidler	24,1	185,9
Tekstiler og klær	9,8	28,1
Diverse industriprodukter	12,4	11,5
Treforedlingsprodu..ter	23,6	-2,8
Kjemiske råvarer	9,3	-22,1
Metaller	14,8	-3,3
Verkstedsprodukter	11,8	12,9
Petroleumsprodukter	5,0	0,0
Skip	1,8	-12,1
Oljeplattformer	2,2	0,0

Resultatene antyder at reformene kan føre til en betydelig endring i næringsstrukturen. Det er forutsatt samme tilgang på arbeidskraft og kapital i de to banene. Dette fører til at BNP og bruttoinvesteringer endrer seg lite. Likevel øker konsumet med 5,6 prosent fordi importerte varer blir billigere, mens økte produsentpriser demper eksporten og vrir leveransene mot hjemmemarkedet. Konsumveksten er den viktigste grunnen til produksjonsveksten i de skjermede sektorene bygg- og anlegg, bank- og forsikring, innenlandsk transport, varehandel og andre private tjenester.

Produksjonsendringene i de konkurranseutsatte sektorene forklares i hovedsak av eksportendringene (se tabell 3 og 4), som igjen følger nokså direkte av de anslåtte endringene i eksportforholdene i tabell 2. Dette gir store vekstimpulser til verkstedsindustrien og konsumvareindustrien, som primært produserer nærings- og nytelsesmidler, tekstiler og klær. På grunn av reduserte priser på konkurrerende import går hjemmemarkedsandelene ned. Økte produsentpriser virker negativt på markedsandelene både ute og hjemme. Prisene trekkes riktignok noe ned av billigere importerte innsatsvarer og lavere prispåslag i en del skjermede sektorer. Lavere subsidiering av innsatsvarer trekker prisene opp. Dette gjelder spesielt fisk til konsumvareindustrien. Grunnen til økte priser er dog først og fremst reformenes positive generelle likevektseffekter på avlønning til kapital- og arbeidskraft. I modellen øker kapitalbrukerprisene med 17 prosent og lønnssatsene med 10 prosent på lang sikt. Årsaken til presset på faktorprisene er at driftsbalansen er forutsatt opprettholdt, slik at konsummulighetene ikke blir påvirket av at noe konsum blir forskjøvet ut i "uoverskuelig" fremtid. De direkte virkningene av handelsavtalene øker imidlertid eksportoverskuddet og er i konflikt med dette kravet. I modellen dempes dermed denne direkte effekten av økte faktorpriser og fallende konkurranseevne. Faktorprisene vris i retning av høyere brukerpris på kapital i forhold til lønn fordi reformene stimulerer til økt bruk av kapital i forhold til arbeidskraft, mens tilbudene er gitte. Årsaken er først og fremst reduserte kapitalvarepriser som følge av at importpriser og bygg- og anleggspriser går ned. Slike priseffekter bidrar til at produksjonen i innsats- og investeringsvareindustrien faller til tross for stor eksportmarkedsvekst for diverse industriprodukter. De kraftbaserte industriene - treforedling, produksjon av kjemiske råvarer og metallindustrien kan ikke utnytte vekstimpulsene ute på grunn av en forutsatt kapasitetsskranke i form av gitte leveranser av elektrisitet til gunstige priser. For dem gir økte faktorpriser produksjonsfall. Bygging av skip og oljeplattformer blir lite endret. Markedsandelene går ned som følge av reduserte subsidier, strengere anbudsregler og økte faktorpriser. I den andre retningen trekker økt transportvirksomhet innenlands og på sokkelen. Produksjonen i primærnæringene jordbruk og fiske vil ikke øke som følge av liberaliseringen fordi fiske- og tildels jordressursene er gitte og produksjonen regulert.

fullt ut forklares med høye transportkostnader, men skyldtes trolig også intern forståelse om prissetting og markedsdeling mellom de store europeiske produsentene. For kunstgjødsel og sement kan utilstrekkelig konkurranseregulering tolkes som handelshindrende politikk. Videre ble en del leveranser av oljeplattformer og -utstyr beskyttet mot utenlandsk konkurranse ved at norske anbud ble foretrukket også når prisene lå høyere. Såvel GATT- som EØS-avtalen hjemler bruk av kontroll og sanksjoner for å motarbeide bruk av slike handelshindrende tiltak. Bare for jordbruksvarer, næringsmidler, nytelsesmidler og tekstiler og klær vil det ifølge avtalene kunne opprettholdes noen vesentlig skjerming, og dette bare i form av tollsatser. For de tre førstnevnte varegruppene har Uruguay-forhandlingene fastsatt tollsatser som skal erstatte alle tidligere handelsreguleringer. For Norges del ligger satsene på de viktigste produktene så høyt at importen fortsatt vil være svært begrenset, til tross for at u-landsimport har fått lave tollsatser.

De strenge reglene for handelshindringer vil også kunne få konsekvenser for næringer som tradisjonelt er blitt betraktet som naturlig skjermet for utenlandsk konkurranse. Spesielt vil skjerpede regler for anbudskonkurranse og offentlig konkurranseregulering kunne øke den innenlandske konkurransen. Med utgangspunkt i en gjennomgang av studier av enkeltnæringer er det anslått en reduksjon i prismarginene i bygg- og anleggsnæringen med 5 prosent, i bank- og forsikringsvirksomhet med 10 prosent og i samferdselssektoren med 15 prosent.

Flere typer subsidier til fiskerisektoren, som er klassifisert som handelsvridende, er ifølge EØS-avtalen forbudt. Det er beregnet at det vil innebære en 40 prosents reduksjon i subsidiene fra 1991. Den nye GATT-avtalen har et detaljert regelverk for budsjettstøtte til jordbrukssektoren. Ordninger som virker konkurransevridende, er i prinsippet forbudt. Det finnes imidlertid mange unntak, og hvordan den totale budsjettstøtten til jordbruket vil påvirkes, avhenger av norske myndigheters tilpasning til avtaleverket. I beregningen er det totale subsidienivået i 1991 opprettholdt. Andre subsidier vil sannsynligvis ikke falle innunder GATTs eller EØS-avtalens definisjoner av uakseptabel støtte. Avtalen om skipsindustristøtte vil imidlertid, hvis den blir ratifisert, innebære bortfall av all budsjettstøtte til denne næringen.

Avtalene vil også endre forholdene på Norges eksportmarkeder. Fallet i verdensmarkedsprisene og økningen i utenlandsk etterspørsel, som er referert i tabell 2, er basert på beregninger gjort på fler -landsmodeller. Mens økt etterspørsel isolert sett vil stimulere eksporten, vil reduserte verdensmarkedspriser redusere vår relative konkurranseevne og virke i motsatt retning. For de fleste varene vil imidlertid eksportforholdene alt i alt bli klart forbedret, også på grunn av økt inntekt hos våre handelspartnere. Disse effektene er initiert av reduksjoner i handelshindringer og subsidier hos våre handelspartnere.

Bygge- og anleggsvirksomhet

Produksjonen i bygge- og anleggsvirksomheten viste sesongjustert en moderat nedgang gjennom fjoråret. Som følge av oppgang gjennom 1994 og inn i 1. kvartal i fjor, ble veksten på årsbasis likevel høyere enn året før. Ordretilgangen på bygge- og anleggsprosjekter viste samlet sett oppgang gjennom årets tre første kvartaler, og ordrereserven ved utgangen av 3. kvartal var betydelig høyere enn på samme tid året før. Aktiviteten i yrkesbyggsektoren lå på et høyere nivå enn i foregående år. Ordretilgangen på rehabiliteringsprosjekter var vesentlig større frem til 4. kvartal i fjor enn i samme periode året før. Den kraftige veksten i boligbyggingen gjennom 1994 stoppet imidlertid opp i fjor.

Bygge- og anleggsvirksomhet. Markedsutvikling og produksjon
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående periode[1]

	Mrd.kr[2]	Volum					Pris				
	1995	1995	95.1	95.2	95.3	95.4	1995	95.1	95.2	95.3	95.4
Bygge og anleggsinvesteringer i Fastlands-Norge[3]	79,0	19,9	7,9	0,4	-0,6	2,4	3,5	1,1	0,7	0,5	0,2
Bolig	27,3	14,0	3,3	-0,0	-2,1	-0,6	3,3	0,9	0,8	0,3	0,3
Offentlig forvaltning	20,1	10,3	10,8	-5,2	6,0	-7,5	3,5	1,2	0,5	0,7	0,2
Kraftforsyning	2,1	11,6	18,8	9,4	-18,1	-3,6	3,4	1,4	0,7	0,6	-0,4
Fastlands-Norge, ellers	29,5	35,1	9,7	4,2	-2,2	13,0	3,5	1,2	0,8	0,4	0,1
Bruttoproduksjon	100,7	10,5	13,7	-2,3	-1,2	-3,9	3,6	-0,4	2,3	-1,2	2,3
Produktinnsats	66,9	10,5	13,1	-2,3	-1,2	-3,5	3,0	-0,3	2,3	-1,1	1,9
Bruttoprodukt	33,9	10,5	14,7	-2,3	-1,4	-4,7	4,7	-0,5	2,2	-1,5	3,1

1) Markedspriser.
2) Nivåtall i løpende priser.
3) Utenom oljevirksomhet og sjøfart.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttoprodukt i bygge- og anleggsvirksomhet
Sesongjustert. 1991 = 100

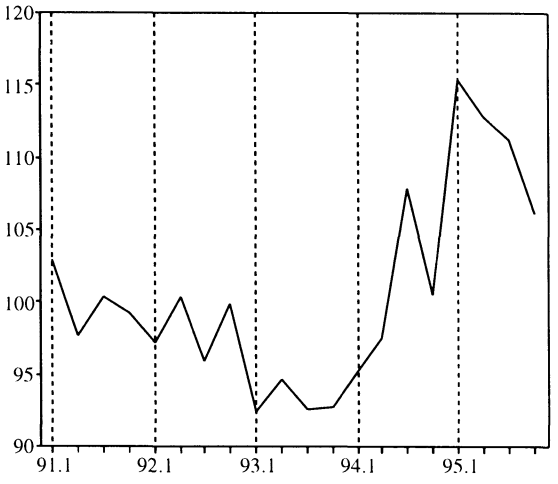

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

To bruktboligprisindikatorer og igangsettingen av nye boliger (sesongjustert)

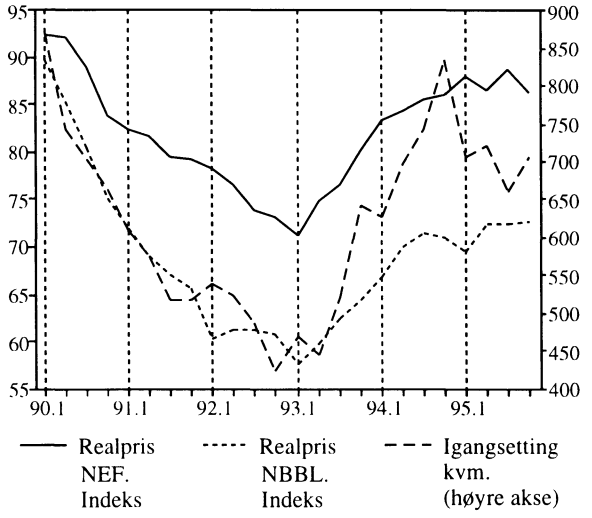

Kilde: NEF/ECON, NBBL og Statistisk sentralbyrå.

Produksjon

Bruttoproduksjonen i bygge- og anleggsvirksomhet var ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall 10,5 prosent større i 1995 enn i 1994, målt i faste priser. Etter en kraftig vekst på 13,7 prosent fra 4. kvartal 1994 til 1. kvartal 1995 viser sesongjusterte kvartalstall en svak nedgang mot slutten av året. Fra 3. til 4. kvartal i fjor sank produksjonen med 3,9 prosent. På etterspørselssiden økte investeringene i bygninger og anlegg med 18,3 prosent fra 1994 til 1995. De foreløpige kvartalstallene viser at boliginvesteringene økte med 14 prosent og bruttoinvesteringene i bygninger og anlegg i offentlig forvaltning med 10,3 prosent fra 1994 til 1995. For det øvrige fastlands-Norge økte investeringene i bygge- og anleggsvirksomhet med om lag 35 prosent i 1995.

Boliger

Foreløpige tall fra byggearealstatistikken viser et fall i igangsettingen av boliger fra 1994 til 1995 på 6 prosent. Gjennomsittsarealet pr. bolig økte noe, slik at igangsatt bruksareal bare gikk ned med 4,7. Nedgangen i antall igangsatte boliger i begynnelsen av året flatet ut i annet halvår, men skjøt imidlertid ny fart i årets siste måned. Det ble likevel påbegynt 35 prosent færre boliger i desember 1995 enn i samme måned året før. Nedgangen var størst i Oslo.

Søknadsinngangen på husbanklån lå i første halvdel av 1995 over nivået i samme periode året før, men falt betydelig mot slutten av året. Det var først og fremst redusert søknadsinngang fra de store private utbyggerne som bidro til nedgangen. Ifølge Husbanken begrunnet enkelte av aktørene fallet med at deres fortjenestemarginer er presset. En annen årsak til at de store utbyggerne var avventende mot slutten av fjoråret er usikkerhet rundt Husbankens nye rente og utlånspolitikk. Reduksjonen i søknadsmengden har vært konsentrert om fylkene Oslo, Akershus og Rogaland.

Totalt for 1995 mottok Husbanken 6,3 prosent færre søknader enn året før. Rammene til utlån på oppføring I-vilkår ble så godt som fullt utnyttet, mens nærmere 700 mill. kr av oppføring II-rammene på 3165 mill kr stod udisponert ved utgangen av 1995. I 1996 er utlånsrammene redusert med om lag 30 prosent, samtidig som en større andel av utlånene skal gå til omsorgsboliger o.l. Boligbyggingen fremover er derfor i større grad avhengig av utbyggernes muligheter til å hente tilstrekkelig lånefinansiering fra private låneinstitusjoner. Undersøkelser har vist at andre banker stiller større krav til sikkerhet enn Husbanken.

Yrkesbygg

Igangsetting av nye yrkesbygg lå på et høyt nivå gjennom hele 1995. Igangsatt bruksareal økte med 9,6 prosent fra 1994 til 1995, ifølge foreløpige tall fra byggearealstatistikken. Som følge av utbyggingen av det nye Rikshospitalet ble igangsatt bruksareal innen sektoren *helse- og veterinærvesen* mer enn doblet sammenlignet med 1994. Vi må tilbake til 1978 for å registrere høyere igangsettingstall for denne sektoren. Også innen *hotell og restaurantvirksomhet* og "annen" virksomhet, som bl.a. omfatter *samferdsel*, var det vekst i 1995. I næringssektoren *varehandel, bank, finans* og *forsikring* ble det relativt høye nivået fra 1994 opprettholdt.

Sysselsetting

Ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet lå sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomhet på et nivå 6,6 prosent over nivået i 1994. Antall utførte timeverk økte med 6 prosent i samme periode. Sesongjusterte kvartalstall fra Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) viser at veksten i sysselsettingen flatet ut gjennom 1995.

Ved utgangen av fjoråret registrerte Arbeidsdirektoratet 7461 helt arbeidsledige bygge- og anleggsarbeidere. Det er 1310 (eller 15 prosent) færre enn på samme tid året før.

Årsgjennomsnittet for 1995 lå på et nivå 21,2 prosent lavere enn i 1994.

Pris- og kostnadsutvikling

Bruktboligprisene fortsatte å stige i 1995, men ikke så sterkt som i de to foregående år. Ifølge Statistisk sentralbyrås prisstatistikk økte prisene på brukte boliger med 3,7 prosent fra 1. til 2. kvartal i fjor og med 2,2 prosent fra 2. til 3. kvartal, til et nivå 6,2 prosent over nivået ett år tidligere. Prisutviklingen varierer mellom de ulike boligtyper og mellom storbyene og resten av landet. Prisene på eneboliger har steget jevnt siden 1. kvartal 1993 og det var denne boligtypen som steg mest i pris fra 3. kvartal 1994 til 3. kvartal 1995 (8,5 prosent). Prisen på blokkleiligheter økte kraftig frem til 3. kvartal 1994, men har siden hatt en svakere prisutvikling enn eneboliger og småhus. Vi ser også at storbyene som førte an i prisoppgangen har hatt en svakere prisutvikling enn resten av landet fra 3. kvartal 1994 til 3. kvartal 1995.

SSBs prisstatistikk for 4. kvartal foreligger først i mars. Prisstatistikken til Norges Eiendomsmeglerforbund/ECON og NBBL for 4. kvartal i fjor, viser at veksten i bruktboligprisene flatet ut mot slutten av fjoråret. Det samme skjedde i 1994. Eiendomsmeglernes prisstatistikk viser en nedgang på 2,4 prosent på brukte boliger fra 3. til 4. kvartal, mens prisen på NBBLs andelsboliger i gjennomsnitt økte med under 1 prosent i samme periode. Som gjennomsnitt fra 1994 til 1995 økte prisene i annenhåndsmarkedet ifølge Norges eiendomsmeglerforbund med 5 prosent.

Ifølge markedsrapporten til Norsk Nærings Megling AS (NNM) for 4. kvartal 1995 er kontormarkedet i Oslo stabilt med tendens til økte leiepriser for kontorlokaler med høy standard og attraktiv beliggenhet. Prisundersøkelsen til Dagens Næringsliv fra januar i år bekrefter dette bildet. Deres statistikk viser at leieprisen for de fleste kontorkategorier i Oslo økte i 1995. Størst prisvekst hadde såkalte prestisjelokaler.

Byggekostnadsindeksene steg kraftig (mellom 6,0 og 7,8 prosent avhengig av boligtype) i perioden april 1994 til april 1995. Dette skjedde hovedsakelig som følge av den sterke veksten i trelastprisene i samme periode. Trelastmarkedet svekket seg våren 1995 og prisen på trelast falt til et lavere nivå igjen. Byggekostnadsindeksene for enebolig og rekkehus gikk derfor noe ned mot slutten av fjoråret, mens byggekostnadsindeksen for blokkleiligheter flatet ut.

Prisen på nye eneboliger steg med over 10 prosent fra 2. kvartal 1994 til 2. kvartal i fjor, for så å flate ut i 3. kvartal. SSBs prisindeks for nye eneboliger lå i 3. kvartal 1995 15 prosent over bunnivået i 1. kvartal 1993. I samme periode har prisindeksen for brukte eneboliger økt med 30 prosent.

Konkurser

Det er fortsatt stor nedgang i antall konkurser i bygge- og anleggsnæringen. Til og med 3. kvartal i fjor lå antall konkurser på et nivå om lag 22 prosent under nivået i samme periode året før. Det er store regionale forskjeller. Antallet konkurser i Oslo og Akershus er omtrent som i 1994. Enkelte fylker som Sør-Trøndelag og Troms har hatt økning i antall konkurser, mens fylkene Hedmark, Telemark og Nordland kan vise til stor nedgang.

Elektrisitetsforsyning

I 1995 ble det produsert 123,2 TWh (milliarder kWh) elektrisk kraft i Norge, det høyeste produksjonsnivået noensinne og en økning på 8,6 prosent i forhold til året før. Sterk vekst på slutten av året bidro til at også forbruket ble rekordhøyt i 1995. Som følge av mye nedbør og stort tilsig til vannmagasinene var fyllingsgraden i magasinene klart over det normale siste halvår i fjor. Dette ga lave spotpriser på elektrisitet, som igjen bidro til vekst i innenlandsk forbruk og eksport. Netto innenlandsk forbruk var på 106 TWh i 1995. Det er en økning på 2,7 prosent i forhold til 1994. Etterspørselen i alminnelig forsyning var i fjor på 72,1 TWh, opp 3,4 prosent fra foregående år. Tem-

Kraftbalansen januar-desember. TWh

	1993	1994*	1995*
Kraftproduksjon	120,1	113,5	123,2
+Import	0,6	4,8	2,2
-Eksport	8,5	5,0	8,6
-Pumpekraft	0,6	1,5	1,7
-Nett-tap	9,7	8,6	9,1
Netto innenlandsk forbruk	101,9	103,2	106,0
-Tilfeldig kraft, el-kjeler	7,9	5,3	5,8
-Kraftintensiv industri	27,4	28,2	28,1
-Alminnelig forsyning	66,6	69,7	72,1
(temperaturkorrigert)	(66,9)	(70,1)	(72,5)

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges vassdrags- og energiverk.

Spotmarkedspris på elektrisk kraft omsatt over Statnett Markeds børs

Gjennomsn. pris i uke 1 1994 til uke 4 1996, øre/KWh

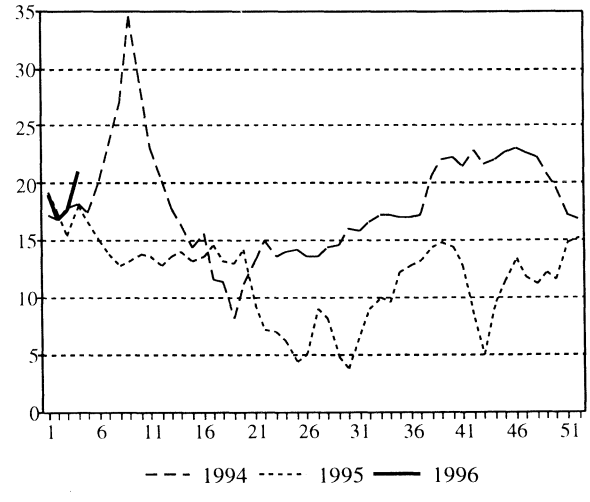

Kilde: Statnett Marked AS.

Fra den 8. januar i år har en felles norsk-svensk kraftbørs vært i virksomhet. I prinsippet skal det nå være en felles markedspris på kraft i Norge og Sverige. De siste årene har prisene i Sverige vært høyere enn kraftprisene i Norge. Et felles marked vil trolig innebære at prisen i Sverige må falle noe, mens den kan bli høyere enn den ellers ville ha vært i Norge. En viss prisforskjell vil alltid forekomme ved import og eksport som følge av krafttap ved overføringen og skyggepris på kapasiteten. Børshandelen med Sverige tillates bare hvis det er ledig transportkapasitet, så i perioder med høy etterspørsel og mangel på overføringskapasitet vil det kunne forekomme større prisforskjeller.

På sikt vil et felles norsk-svensk marked sannsynligvis føre til en mer stabil spotpris i Norge. Siden kraftproduksjonen i Norge er basert på vannkraft, har nedbørsmengden og tilsiget til vannmagasinene stor innvirkning på den norske prisen. Da Sverige produserer varmekraft og kjernekraft i tillegg til vannkraft, kan transaksjoner med Sverige virke stabiliserende på kraftprisen ved "tørre/våte" perioder i Norge. Svenskene har tilgang til ukemarkedet via den felles kraftbørsen, så handelen med Sverige vil trolig utvides til også å omfatte kontraktskraft.

peraturkorrigert lå forbruket i alminnelig forsyning enda høyere. I kraftintensiv industri var nettoforbruket av elektrisk kraft i fjor 28,1 TWh, en nedgang på 0,3 prosent i forhold til året før. I desember førte de ekstremt lave temperaturene over hele landet til svært høyt forbruk. I slutten av desember var også effektuttaket for første gang på over 20 000 MW.

I bl.a. treforedlingsindustrien er det mulig å veksle mellom elektrisitet og olje som brensel til elektrokjeler. Når prisen på elektrisitet går over et visst nivå i forhold til oljeprisen, skjer det en overgang til bruk av olje. Dette prisnivået varierer mellom ulike typer kjeler. For elektrokjeler som bruker lettolje som brensel, går en ved dagens oljepriser over til olje når spotprisen overstiger om lag 19-21 øre/kWh. I kjeler hvor tungolje benyttes, veksler en ved et noe lavere nivå på spotprisen da tungolje er et rimeligere brensel enn lettolje. Overgangprisen for disse typer kjeler er nå rundt 12-14 øre/kWh.

Forbruk av tilfeldig kraft til elektrokjeler var i 1995 på 5,8 TWh. Det er en økning på 9,2 prosent i forhold til året før. Den store økningen i bruk av tilfeldig kraft skyldes at den gjennomsnittlige spotprisen i fjor var en del lavere enn i 1994. Gjennomsnittlig spotpris i 1995 var på 11,3 øre/kWh mens den i 1994 var på hele 18,5 øre/kWh.

Det var en nedgang i salg av fyringsolje 1 og 2 og fyringsparafin siste halvår i 1995 i forhold til samme periode 1994. Dette har sammenheng med at det relative prisforholdet mellom fyringsolje/parafin og elektrisitet endret seg slik at det lønte seg å bruke elektrisitet.

Eksporten av elektrisk kraft var i fjor på 8,6 GWh, tilsvarende 7 prosent av den totale produksjonen. I forhold til året før er dette en økning på 72 prosent. Økningen skyldes lavere utvekslingspriser på eksportkraft. Den høye fyllingsgraden og de forholdsvis lave utvekslingsprisene i fjor høst/vinter, bidro til å utløse en spesielt høy utenlandsk etterspørsel i denne perioden. Importen i 1995 var på 2,2 GWh og utgjorde 2,1 prosent av netto forbruk. I forhold til året før gikk importen ned med 54,5 prosent.

Til tross for at det var forbruksrekord av kraft de siste månedene i fjor, lå spotprisen på et forholdsvis lavt nivå sammenlignet med prisnivået i denne perioden de siste årene. Gjennomsnittlig spotpris de tre siste månedene i fjor var på 11,7 øre/kWh mot hhv. 26,1 og 13,2 i tilsvarende periode i 1994 og 1993. At prisene var lave på slutten av 1995, har sammenheng med overskuddssituasjonen i vannmagasinene. Den høye fyllingsgraden i magasinene førte til at spotprisen falt fra 15 øre/kWh i uke 39 til om lag 5 øre/kWh i uke 45, noe som er svært lavt for denne årstiden. De høye spotprisene i 1994 skyldes at fyllingsgraden i magasinene var lav og at det var en kald vinter dette året. En annen årsak er at Sverige og Danmark ikke økte eksporten av elektrisk kraft til Norge i så stor utstrekning som den store prisforskjellen mellom landene skulle tilsi.

Det var en kraftig økning i omsetningen på spotmarkedet de siste månedene i 1995. Mens omsetningen de siste årene gjennomsnittlig har vært på mellom 200 og 400 GWh pr. uke, har den vært på godt over 600 GWh pr. uke siden oktober i fjor. Økningen har sammenheng med at omsetningen på Statnett marked er blitt omorganisert. Den 29. september gikk Statnett Marked over fra et forwardmarked til futuremarked i ukemarkedet. Dette innebærer at kjøperne og selgerne nå får en daglig avregning over gevinst og tap basert på verdiendringen fra foregående dag. Tidligere var kjøpere og selgere i låste posisjoner fra kontraktsinngåelse, og fikk ikke oppgjør for tap eller gevinst før leveringstidspunktet for kraften. Overgangen til et futuremarked har trukket flere aktører både til kraftbørsen og ukemarkedet. Statnett Marked kan melde om en oppgang i omsatt kvantum både i spotmarkedet og ukemarkedet etter omleggingen i september. Ukemarkedet har nå blitt et rent finansielt spekulasjonsmarked mens aktørene foretar den fysiske handelen av kraft over spotmarkedet. At svenske aktører nå har adgang til kraftbørsen, bidrar også til økt omsetning på spotmarkedet. De første ukene i 1996 var omsetningen på om lag 700 GWh pr. uke.

Primærnæringene

Produksjonen i primærnæringene økte ifølge foreløpige tall med 4,6 prosent i 1995, mens tallet på sysselsatte gikk ned med 1,3 prosent. Skogbruket, som står for vel 9 prosent av bruttoproduksjonsverdien, hadde en oppgang i produksjonen på rundt 6 prosent, etter en vekst på 1,5 prosent året før. Jordbruk og fiske står for henholdsvis 57 og 34 prosent av bruttoproduksjonsverdien.

Markedsutviklingen for jordbruksprodukter[1)]
Prosentvis endring fra året før

	Mrd. kr	Volum		Pris	
	1995	1994	1995	1994	1995
Produksjon	24,3	-3,5	1,2	0,8	-6,8
Eksport	0,4	-13,7	6,3	43,3	27,2
Hjemmeleveranser	23,8	-3,5	1,1	0,4	-7,3
Import	5,2	29,6	-3,3	7,0	3,0
Innenlandsk anvendelse	29,0	0,5	0,5	1,7	-5,7
Lagerendring	-2,2	..	..	..	..
Innenlandsk etterspørsel	31,2	3,7	2,1	1,8	-4,6

1) Basisverdi, dvs. markedsverdi fratrukket avgifter og handelsavanse.

Jordbruk

Utviklingen i 1995 føyet seg inn i den langvarige trenden som har preget forløpet i jordbruket; bruttoproduksjonen holdt seg relativt stabil i forhold til tidligere år, mens ressursinnsatsen ble svakt redusert og satt inn på større bruk. Fra 1994 til 1995 økte bruttoproduksjonen i faste priser med 1,2 prosent. Sysselsatte timeverk falt med 3,2 prosent, mens antall sysselsatte personer gikk ned med 2,2 prosent.

En rekke overgangsordninger førte til at den nye GATT avtalen ikke ble effektivt iverksatt før i juli 1995. Imidlertid er de nye tollsatsene, som har erstattet det tidligere kvotebaserte importvernet, foreløpig så høye at den effektive beskyttelsen av næringen mot importkonkurranse ikke er nevneverdig endret for de fleste viktige jordbruksprodukter. Faktisk lå de fleste prisene på jordbruksprodukter under importprisnivået. Disse prisene blir i hovedsak avtalt ved Jordbruksoppgjøret som såkalte målpriser. I fjor ble jordbruksstøtten trappet ned bl.a. ved en reduksjon i en rekke viktige målpriser, spesielt på kjøttvarer. Den samlede prisindeksen for jordbruksprodukter falt med 6,8 prosent fra 1994 til 1995. I tillegg til lavere produktpriser på hjemmemarkedet, ble dessuten også jordbruksoverføringene over statsbudsjettet redusert i 1995.

Fiske, fangst og fiskeoppdrettsnæringen

Samlet vokste bruttoproduktet i fiske, fangst og fiskeoppdrettsnæringen med 8,6 prosent i 1995. Oppdrettsnæringen hadde den sterkeste veksten med en økning på 19 prosent, men også bruttoproduktet innen fiske og fangst økte i 1995, nærmere bestemt med 6 prosent. For oppdrettsnæringen representerer utviklingen i 1995 en videreføring av trenden gjennom hele 80-tallet, hvor slaktet mengde av oppdrettslaks viste en sterk oppgang.

Eksporten fra fiske, fangst og oppdrettsnæringen vokste kraftig i 1995. Oppdrettsnæringen har en svært høy eksportandel. I 1995 ble rundt 94 prosent av de produserte varene i næringen eksportert, og eksporten økte markert gjennom året. Fiske og fangstnæringen har derimot en lav eksportandel; størstedelen av produksjonen anvendes som vareinnsats i foredlingsindustrien. Fiske og fangstnæringen hadde nedgang i eksporten i fjor.

Jordbruk. Produksjon og faktoretterspørsel
Prosentvis endring fra året før

	Mrd. kr	Volum		Pris	
	1995	1994	1995	1994	1995
Bruttoproduksjon[1)]	24,1	-3,6	1,2	0,8	-6,8
Vareinnsats	12,2	-5,8	-2,2	3,5	-0,5
Bruttoprodukt	11,9	-1,5	4,3	-1,7	-12,4
Bruttoinvesteringer	4,4	7,3	-2,9	1,7	2,2
Sysselsetting[2)]	159,1	-4,5	-3,2	..	..

1) Basisverdi, dvs. markedsverdi fratrukket avgifter og handelsavanse.
2) Total sysselsetting i mill. utførte timeverk.

Markedsutviklingen for varer fra fiske, fangst og fiskeoppdrettsnæringen[1)]
Prosentvis endring fra året før

	Mrd. kr	Volum		Pris	
	1995	1994	1995	1994	1995
Produksjon	13,8	14,3	11,3	4,4	-1,2
Eksport	5,4	15,5	16,7	2,1	-14,4
Hjemmeleveranser	8,4	13,4	7,1	6,2	9,8
Import	1,0	10,7	24,0	6,5	12,3
Innenlandsk anvendelse	9,5	13,0	9,0	6,3	9,7
Lagerendring	-0,1	..	..	..	..
Innenlandsk etterspørsel	9,6	7,5	3,5	4,8	6,4

1) Basisverdi, dvs. markedsverdi fratrukket avgifter og handelsavanse.

Eksporten fra oppdrettsnæringen består først og fremst av laks, i hovedsak fersk, mens ørreteksporten kun utgjør en liten andel. Danmark og Frankrike var de største avtakerne av fersk laks i 1995, mens Japan importerte mest frossen laks.

Produksjon og investering i primærnæringene
1984=100

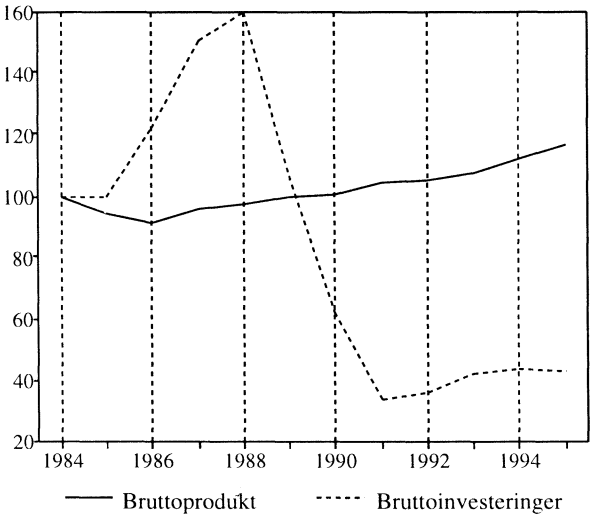

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fiske, fangst og fiskeoppdrettsnæringen. Produksjon og faktoretterspørsel
Prosentvis endring fra året før

	Mrd. kr	Volum		Pris	
	1995	1994	1995	1994	1995
Bruttoproduksjon[1]	14,2	14,4	11,2	4,2	-1,1
Vareinnsats	7,9	12,9	13,6	4,8	-0,7
Bruttoprodukt	6,3	16,1	8,6	3,7	-1,7
Bruttoinvesteringer	1,3	-1,7	3,1	-2,5	4,2
Sysselsetting[2]	32	0,7	1,2	..	..

1) Basisverdi, dvs. markedsverdi fratrukket avgifter og handelsavanse.
2) Total sysselsetting i mill. utførte timeverk.

Prisene på laks var i fjor høst under sterkt press, og eksportprisene på varer fra fiske, fangst og oppdrettsnæringen falt med vel 14 prosent fra 1994 til 1995. For fersk laks gikk prisene ned med 27,3 prosent fra juni til desember i fjor. Tall for de fire første ukene av 1996 viser imidlertid at prisene på fersk laks har tatt seg noe opp igjen.

Bruttoinvesteringene i fiske, fangst og oppdrettsnæringen økte med 3,1 prosent fra 1994 til 1995.

Utenriks sjøfart

Produksjonen i utenriks sjøfart økte drøyt 1 prosent i verdi i forhold til 1994, mens produksjonen i faste priser var tilnærmet konstant. Til tross for en relativt sterk oppgang i fraktratene i amerikanske dollar innenfor markeder som er viktige for den norske utenriksflåten, var prisøkningen i norske kroner for næringen som helhet bare 1 prosent. Dette har først og fremst sammenheng med at gjennomsnittlig dollarkurs for 1995 falt med om lag 10 prosent fra 1994 til 1995. Videre går en del norske skip på langsiktige avtaler sluttet tidligere år. Inntjening og fraktvolum for disse skipene vil dermed ikke påvirkes av kortsiktige endringer på fraktmarkedene.

Økningen i produksjonen i faste priser for norsk utenriks sjøfart er lavere enn den antatte veksten i verdensflåtens fraktvolum innenfor sentrale fraktmarkeder. Dette må ses på bakgrunn av den norske flåtens sammensetning og at den norske flåtens andel av verdensflåten er synkende. Etterspørselen etter tanktonnasje på verdensmarkedet var lavere enn etterspørselen etter bulkskip. Den norske utenriksflåten omfatter i tillegg andre typer skip enn tank- og bulkskip.

De siste årene har størrelsen på den norske utenriksflåten gått ned, målt både ved antall skip og ved dødvekttonn (dwt.). Siden det på samme tid har vært en økning i verdensflåten, synker den norske utenriksflåtens andel av denne. Denne utviklingen fortsatte gjennom 1995. I følge oppgaver fra Norges Rederiforbund var den norske utenriksflåten på 46,8 dwt. ved slutten av året 1995 mot 47,4 dwt. ett år tidligere. Målt i dwt. er den norske flåten redusert med nær 15 prosent siden toppåret 1991. Verdien av flåten i amerikanske dollar økte imidlertid med drøyt 8 prosent, fra 17,1 mrd. US$ ved inngangen av året til 18,5 mrd. US$ pr. 1. oktober 1995. Flåtens sammensetning endres i retning av mindre, dyrere og mer spesialisert tonnasje.

Det er først og fremst den norske flåten registrert i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS) som viser nedgang, mens tonnasjen for skip registrert i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR) og norskeide skip med utenlandsk flagg har økt noe i løpet av det siste året. NIS var en suksess da registeret ble opprettet i 1987, men siden 1991 har det vært en jevn nedgang i skip registrert i NIS, som følge av en stadig større grad av utflagging av den norske flåten. Selv om Norges posisjon som et av verdens største skipsfartsflagg er i ferd med å bli svekket, var det norske flagget pr. 1. juli 1995 fortsatt verdens 6. største etter Panama, Liberia, Hellas, Kypros og Bahamas.

Den norskeide kontraktsmassen besto pr. 1. oktober 1995 av kontrakter for bygging av 95 skip på tilsammen 5,5 mill. dwt. mot 4,2 mill. dwt. ved inngangen av året. Dette tilsvarer 12 prosent av den norske utenriksflåten. Av de norskeide kontraktene er 18 skip på tilsammen 2,5 mill. dwt. plassert ved norske verft.

Utenriks sjøfart sysselsatte 42,8 tusen personer i 1995. Dette tilsvarte om lag 2 prosent av samlet norsk sysselsetting. Sysselsettingen på norske skip regnes som norsk sysselsetting uansett om de sysselsatte er nordmenn eller utlendinger. Av de sysselsatte var 24,6 tusen utenlandske sjøfolk. Antall nordmenn ansatt i næringen har økt noe gjennom de siste par årene.

Utviklingen i fraktrater

Veksten i verdensøkonomien fra 1994 til 1995 har ført til økt etterspørsel etter skipstonnasje for transport av varer. Total etterspørsel etter tank- og bulktonnasje økte med mer enn 4 prosent ifølge foreløpige estimater fra Platou. Etterspørselen etter bulktonnasje økte med hele 6-7 prosent, mens etterspørselen etter tanktonnasje vokste med rundt 1 prosent. Tilbudet av skipstonnasje gikk imidlertid også opp fra 1994 til 1995, men veksten var lavere enn veksten i etterspørselen. Dette førte til økte fraktrater i markeder som er viktige for den norske utenriksflåten.

En viktig del av norsk utenriks sjøfart er oljetankskip. Det var en svak økning i produksjonen av olje fra 1994 til 1995. Samtidig ble verdensflåten av oljetankskip noe redusert. En sterk økning i salget av tankskip til opphugning i første halvår 1995 i forhold til første halvår 1994, bidro til økte fraktrater for oljetransport i 1995 i forhold til året før. Ratene har likevel ikke vært tilstrekkelig høye til å dekke både variable og faste kostnader. Dette gjelder særlig for store og nye oljetankskip. Oppgangen i fraktratene førte etterhvert til at nær alt salg av tankskip til opphugning stoppet opp. Transportmønsteret har også endret seg noe som følge av økt tilgang av olje fra felt nærmere de store forbruksområdene og tekniske fremskritt i offshore-

Utenriks sjøfart. Produksjon og faktoretterspørsel
Prosentvis endring fra (samme periode) året før

	Mrd.kr	Volum		Pris	
	1995	1994	1995	1994	1995
Produksjon	53,3	-4,5	0,3	0,9	1,0
Produktinnsats	36,0	-5,2	0,8	3,2	2,3
Bruttoprodukt	17,3	-3,2	-0,7	-3,4	-1,3
Bruttoinvesteringer	1,5	16,1	-69,2	-14,6	82,5
Sysselsetting	80,3[1]	-0,9[1]	-1,9[1]	4,4[2]	2,9[2]

1) Utførte millioner timeverk av lønnstakere og selvstendige
2) Lønnskostnader pr. utført timeverk
Kilde: Statistisk sentralbyrå

industrien. Økt tilgang av olje nærmere forbruksområdene betyr kortere fraktavstander, som er negativt for tankfarten.

En annen viktig del av norsk utenriksflåte er bulkskip for transport av malm, kull, korn m.v. Det var en sterk økning i verdensflåten av bulkskip fra 1994 til 1995, men en enda sterkere vekst i etterspørselen etter bulktonnasje førte til oppgang i fraktratene i denne perioden. En rekke markedsforhold bidro til den økte etterspørselen etter bulktonnasje; lengre transportdistanser, lageroppbygging av råmaterialer, økt kornhandel og økt omsetning av stål. Som følge av store leveringer av nye bulkskip gikk ratene noe ned utover høsten. Ratene for bulkskip er tilstrekkelige til å dekke både drifts- og kapitalutgifter.

Privat tjenesteyting

Produksjonen for de private tjenesteytende næringene sett under ett økte med 2,5 prosent i faste priser i forhold til året før. Veksten var sterkest innenfor *samferdsel* og *varehandel*. Med en gjennomsnittlig økning i prisene for næringene samlet sett på 1,9 prosent, var prisveksten i 1995 sterkere enn året før.

Produksjonen i *varehandelsnæringen* økte med 2,7 prosent i faste priser fra 1994 til 1995, på høyde med veksten i husholdningenes konsum. Utviklingen innen *hotell- og restaurantnæringen* ble i 1995 svak, etter at OL på Lillehammer sammen med en sterk oppgang i den underliggende innenlandske etterspørselen bidro til en produksjonsvekst på nær 12 prosent året før. Også produksjonen innen *forretningsmessig tjenesteyting* og *bank og forsikring* var langt svakere enn i året før, med vekstrater på henholdsvis 1,0 og 0,4 prosent.

For *innenriks samferdsel*, inkl. innenriks sjøfart, under ett økte produksjon og bruttoprodukt i faste priser med henholdsvis 5,7 og 5,9 prosent fra 1994 til 1995. Veksten i transport av gods og personer henger sammen med den generelle veksten i økonomien. For *lufttransport* kan også et økt og mer fleksibelt rutetilbud som følge av deregulering ha bidratt positivt. Innen *telekommunikasjon* har den tekniske fremgangen sammen med økt konkurranse ført til et bredere tilbud til lavere priser. For innenriks samferdsel under ett økte prisene med 1,4 prosent i 1995.

Bruttoinvesteringene i fast realkapital i faste priser økte med 17,8 prosent for de private tjenesteytende næringene samlet sett. Spesielt var det sterk investeringsvekst innen næringen tjenester tilknyttet transport. Dette må ses på bakgrunn av investeringene på Gardermoen.

Bruttoproduksjon i privat tjenesteyting, fastlands-Norge
Sesongjustert og glattet. 1991 = 100

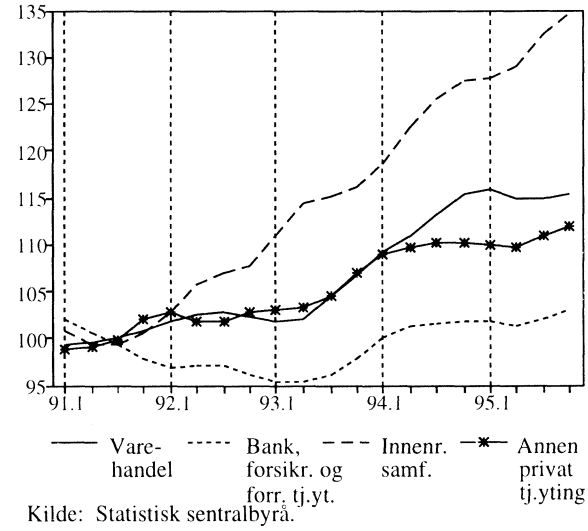

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Privat tjenesteyting, produksjon og investering
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal.

	Mrd. kr.[1]	Volum					Pris				
	1995	1995	95:1	95:2	95:3	95:4	1995	95:1	95:2	95:3	95:4
Produksjon	514,2	2,5	-1,9	1,4	2,2	0,4	1,9	1,2	-1,0	1,9	-0,5
Produktinnsats	218,8	2,5	-3,4	2,1	2,5	1,1	2,1	0,3	0,2	1,7	-0,2
Bruttoprodukt	295,4	2,6	-0,8	0,8	2,0	-0,1	1,8	1,8	-1,8	2,1	-0,7
Bruttoinvesteringer	53,9	17,8	8,5	-4,0	-1,4	9,0	1,4	0,1	0,7	-0,3	2,1
Sysselsetting	1193,3[2]	1,8[2]					3,8[3]				

1) Nivåtall i løpende priser
2) Total sysselsetting i millioner timeverk
3) Lønnskostnader pr. lønnstakertimeverk
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Prisutviklingen for privat tjenesteyting, fastlands-Norge
Sesongjustert. 1991 = 100

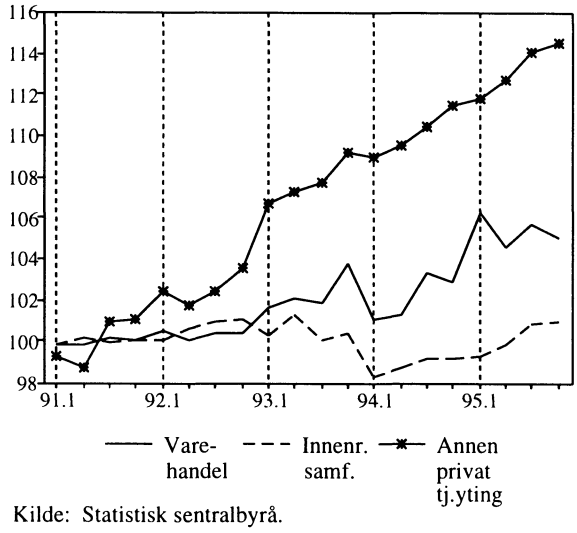

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Netto produksjonsskatter, lønnskostnader og brutto driftsresultat i prosent av bruttonasjonalprodukt

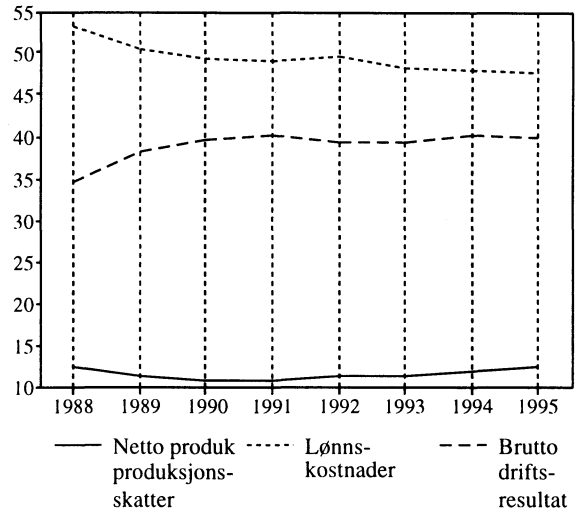

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sysselsettingen i private tjenesteytende næringer utgjør om lag 40 prosent av antall sysselsatte i alt. Fra 1994 til 1995 var det en økning i antall timeverk på 1,8 prosent for de private tjenesteytende næringene under ett, mot 1,2 prosent for landet som helhet. Sysselsettingsveksten innenfor private tjenesteytende næringer bidro dermed til den økte sysselsettingen for landet som helhet.

Bruttonasjonalprodukt etter inntektskomponenter

I nasjonalregnskapet er driftsresultat definert som bruttonasjonalproduktet (summen av bruttoproduktet for hver næring) fratrukket kapitalslit, lønnskostnader og netto produksjonsskatter (produkt- og næringsskatter, toll, merverdi- og investeringsavgift minus subsidier), og er et uttrykk for inntekten som tilfaller produksjonsfaktoren kapital og godtgjørelse for eierens egen arbeidsinnsats. Lønnskostnadene består av de to hovedkomponentene lønn (kontantlønn og naturallønn) og arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier.

Bruttonasjonalprodukt etter inntektskomponenter
Milliarder kroner

			Endring fra 1994 til 1995	
	1994	1995	Absolutt	Prosent
Bruttonasjonalprodukt	870,3	922,9	52,6	6,0
Netto produksjonsskatter	103,4	115,1	11,7	11,3
Lønnskostnader	416,6	440,5	23,9	5,7
Brutto driftsresultat	350,3	367,2	16,9	4,8
Fastlands-Norge				
Bruttoprodukt	736,8	786,1	49,3	6,7
Lønnskostnader	397,4	420,8	23,4	5,9
Brutto driftsresultat	245,4	259,3	13,9	5,7
Netto produksjonsskatter	93,9	106,0	12,1	12,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I det nye nasjonalregnskapet er det foreløpig ikke beregnet tall for kapitalslit. Derfor benyttes størrelsen brutto driftsresultat, dvs. driftsresultat inklusive kapitalslit. Det understrekes at usikkerheten i foreløpige tall er stor for residualstørrelser som brutto driftsresultat, og særlig på detaljert nivå. Så kort tid etter årets utløp har en derfor valgt å presentere inntektstall kun for landet samlet og for fastlands-Norge.

Foreløpige nasjonalregnskapstall i løpende priser viser et bruttonasjonalprodukt på 922,9 milliarder kroner for 1995. Dette er en økning på 52,6 milliarder kroner, eller 6,0 prosent fra 1994. Første anslag for netto produksjonsskatter gikk i samme periode opp med nærmere 12 milliarder kroner. Lønnskostnadene steg med 5,7 prosent til 440,5 milliarder kroner, mens brutto driftsresultat økte med 16,9 milliarder kroner til 367,2 milliarder kroner, en økning på 4,8 prosent fra 1994.

Ifølge foreløpige tall for fastlands-Norge økte bruttoproduktet med 49,3 milliarder kroner, eller 6,7 prosent fra 1994 til 1995. Lønnskostnadene steg med 5,9 prosent til 420,8 milliarder kroner. De utgjorde dermed om lag 53 prosent av bruttoproduktet for fastlands-Norge i 1995, omtrent det samme som i 1994. Brutto driftsresultat steg med 5,7 prosent til 259,3 milliarder kroner i 1995.

Arbeidsmarkedet

Ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet økte tallet på sysselsatte personer med 41 000 fra 1994 til 1995, tilsvarende 2,0 prosent. Økningen i antall utførte timeverk var vesentlig lavere, 1,2 prosent. Tall fra Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelser – AKU – tyder på at veksten i sysselsettingen var sterk gjennom hele fjoråret. I 4. kvartal 1995 var det sysselsatt 45 000 flere personer enn i samme kvartal året før.

Ifølge AKU var det i gjennomsnitt 107 000 arbeidsledige i 1995. Dette utgjorde 4,9 prosent av arbeidsstyrken, en nedgang på 0,5 prosentpoeng fra året før. Både AKU-tallene for arbeidsledige og tallene for registrerte ledige ved arbeidskontorene viste nedgang gjennom hele fjoråret. AKU-tallene for undersysselsatte økte imidlertid med 3 000 personer fra 1994 til 1995. I 1995 var ledigheten tilbake på samme nivå som i 1989, mens undersysselsettingen var vesentlig høyere, 87 000 i 1995 mot 59 000 i 1989.

Arbeidsstyrken økte med 35 000 personer fra 1994 til 1995, etter en økning på 20 000 året før. De underliggende demografiske forholdene alene tilsier en vekst i arbeidsstyrken i årene fremover på om lag 15 000 personer pr. år. Veksten vil i første rekke komme i aldersgruppen 25-54 år. Dette indikerer at en ytterligere nedgang i ledigheten forutsetter en fortsatt betydelig vekst i sysselsettingen de nærmeste årene.

Sysselsettingen

Ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet var det en klar økning i tallet på sysselsatte personer fra 1994 til 1995. Det var også vekst i antall utførte timeverk, selv om den var mindre. Den lavere veksten i ukeverk har sammenheng med at det var to færre virkedager og noe større fraværsomfang i 1995 enn i 1994. Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at det i 1995 i gjennomsnitt var 2 107 000 sysselsatte personer. Nasjonalregnskapet gir ikke opplysninger om sysselsettingen på kvartal, men tall fra AKU tyder på at veksten i sysselsettingen var jevnt sterk i alle kvartaler.

Jordbruket var eneste næring med klar nedgang i tallet på sysselsatte fra 1994 til 1995, ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet. Størst sysselsettingsvekst var det i bygge- og anleggsvirksomheten og i varehandelen. Industri og samferdsel hadde også en sysselsettingsvekst over gjennomsnittet for alle næringene. Innenfor industrien var veksten særlig sterk innen treforedling og verkstedindustri. Veksten i antall sysselsatte i offentlig forvaltning har vært avtagende fra 1990 og var i 1995 vesentlig lavere enn gjennomsnittlig vekst for alle næringer.

Arbeidsstyrken

Ifølge AKU var det i 1995 i gjennomsnitt 2 186 000 personer i arbeidsstyrken, en økning på 35 000 personer fra året før. Selv om det samtidig var en viss økning i antall personer i yrkesaktiv alder, gikk yrkesprosenten opp med ett prosentpoeng fra 1994 til 1995.

Fra 1994 til 1995 var det en økning på 4 000 personer i aldersgruppen 16-74 år. I de yngste aldersgruppene, preget av forholdsvis lav yrkesdeltagelse, var det nedgang i antall

Sysselsetting etter næring
Sysselsatte i 1000 personer. Vekstrater i prosent fra året før

	Sysselsatte personer		Vekstrater fra 1994		
	Nivå 1995	Endring fra 1994	Personer	Normal-årsverk	Timeverk
I alt	2107	41	2,0	1,9	1,2
Olje og utenriks sjøfart	64	-0	-0,5	-0,3	-1,4
Fastlands-Norge	2042	41	2,0	2,0	1,3
Industri og bergverksdrift[1)]	305	7	2,3	2,3	1,9
Annen vareproduksjon	228	5	2,3	2,6	1,2
Primærnæringer	105	-1	-1,3	-1,3	-2,4
Elektrisitetsforsyning	20	0	0,9	0,9	0,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	104	6	6,6	6,6	6,0
Tjenesteyting	837	21	2,5	2,4	1,8
Varehandel	293	10	3,6	3,5	2,8
Samferdsel	140	3	2,3	2,3	1,5
Annen tjenesteyting	426	8	1,9	1,8	1,1
Offentlig forvaltning	651	7	1,2	1,0	0,4
Statlig forvaltning	153	1	0,5	0,5	-0,2
Kommunal forvaltning	498	7	1,4	1,3	0,7

1) Med overgang til ny næringsinndeling (NACE) i nasjonalregnskapet er det ikke utarbeidet ny konkurransetypeinndeling.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige, 1000 personer
Sesongjusterte månedstall

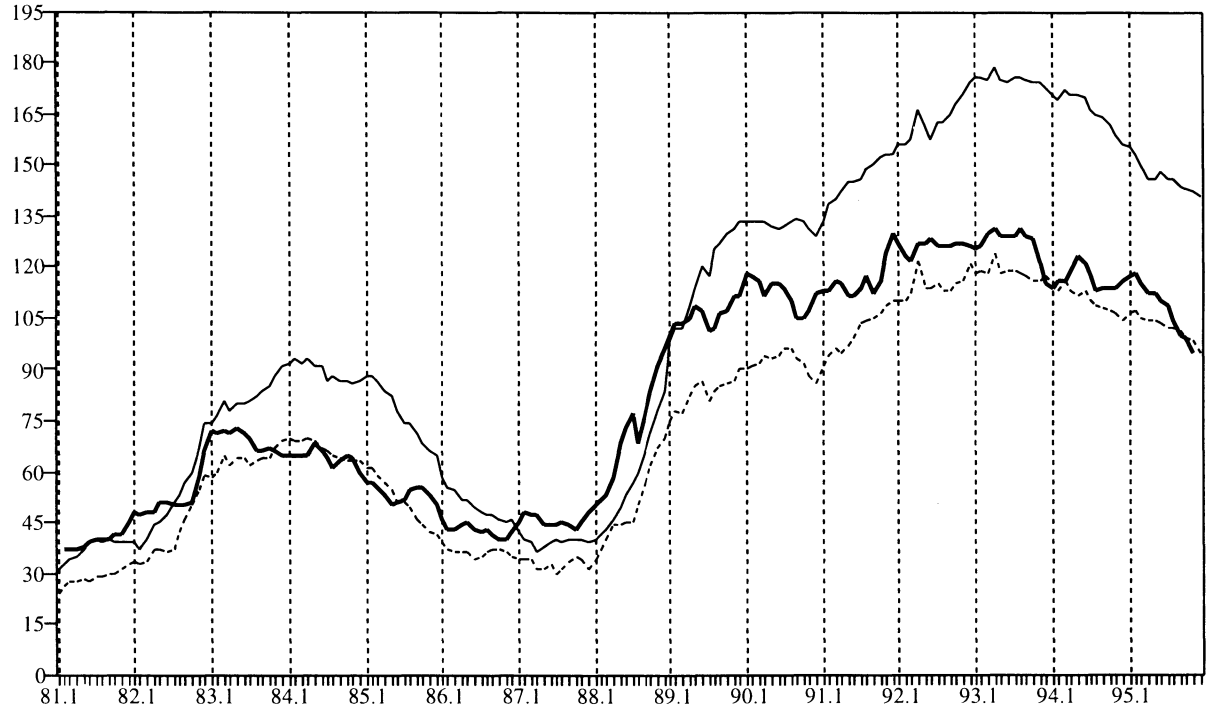

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Arbeidsdirektoratet.

Befolkning i yrkesaktiv alder
1000 personer

	Nivå 1995	Endring fra året før 1994	1995
16-74 år i alt	3140	10	4
16-24 år	295	-8	-7
25-54 år	1843	29	24
55-74 år	286	0	6
Arbeidsstyrken	2186	20	35
Arbeidsledige	107	-10	-10
Sysselsatte	2107	30	41
Normalårsverk	1810	25	34

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Arbeidsledige og arbeidsstyrke er hentet fra AKU, sysselsatte og normalårsverk er hentet fra nasjonalregnskapet.

Arbeidsstyrke, sysselsetting og utførte ukeverk i alt iflg. Arbeidskraftundersøkelsen
1990 = 100. Sesongjusterte og glattede månedstall

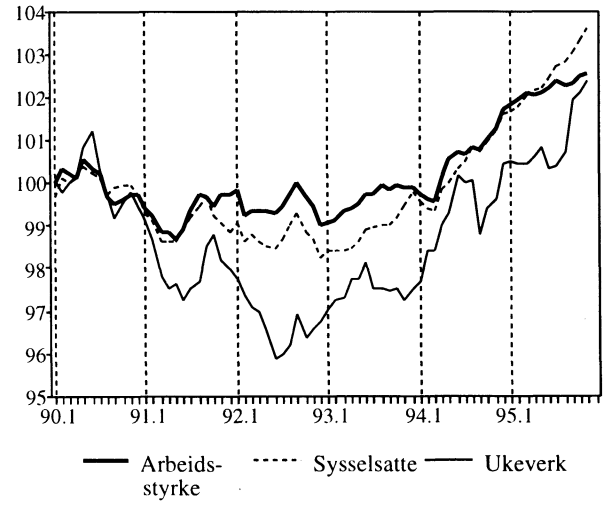

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

personer. I aldersgruppen 25-54 år, hvor yrkesdeltagelsen er høy, var det derimot en økning på 24 000 personer. Denne vridningen i befolkningens aldersammensetning bidro til en vekst i arbeidsstyrken utover det den beskjedne veksten i antall personer skulle tilsi.

Økning i yrkesprosenten siste år fant sted i alle aldersgrupper opp til 67 år, med unntak av kvinner 16-19 år og menn 20-24 år. Økningen i yrkesprosenten var størst i aldersgruppen 25-29 år. Tall fra AKU tyder på at nedgangen i yrkesprosenten blant ungdom (16-24 år) nå har stoppet. Dersom bedringen på arbeidsmarkedet fortsetter, er det sannsynlig at yrkesprosenten også vil gå noe opp for denne aldersgruppen. Under høykonjunkturen i 1987-88 var yrkesprosenten blant ungdom 7 prosentpoeng over dagens nivå. Forskjellen mellom kvinners og menns gjennomsnittlige yrkesprosent fortsetter å avta og er nå 11,2 prosentpoeng.

Noen begreper i arbeidsmarkedsstatistikken

De viktigste statistikkildene om arbeidsmarkedet er Arbeidsdirektoratets registerstatistikk, Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelser (AKU) og nasjonalregnskapet (NR). Nedenfor gjøres det rede for hovedtrekkene i disse statistikkene, og i hvilken grad de kan gi forskjellig inntrykk av tilstanden og utviklingen i arbeidsmarkedet.

Arbeidskraftundersøkelsene - AKU
AKU gjennomføres hver måned ved at et utvalg på om lag 8 000 personer intervjues om sin tilknytning til arbeidsmarkedet i en undersøkelsesuke denne måneden. Tallene publiseres kvartalsvis, men selv om grunnlaget da er 24 000 intervjuer, er det usikkerhet knyttet til tallene på grunn av tilfeldigheter og utvalgskjevhet. En nærmere redegjørelse for AKU finnes i Arbeidsmarkedstatistikk 1994 (NOS C 256).

Sysselsatte: Personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst en times varighet i undersøkelsesuken, vernepliktige og personer som var fraværende fra arbeid på grunn av sykdom, permisjon eller ferie.

Arbeidsledige: Personer helt uten inntektsgivende arbeid, som har søkt arbeid siste fire uker og som kan påta seg arbeid umiddelbart. Fra og med 1996 er AKUs betegnelse på arbeidsledige endret fra "arbeidssøkere uten arbeidsinntekt" til "arbeidsledige".

Arbeidsstyrken: Summen av sysselsatte og arbeidsledige.

Yrkesprosent: Andelen av en befolkningsgruppe som befinner seg i arbeidsstyrken. Brukt uspesifisert menes det andelen av alle personer fra 16 til 74 år som er i arbeidsstyrken.

Arbeidsdirektoratet
Registrerte arbeidssøkere: Personer som søker inntektsgivende arbeid ved arbeidskontorene og som er disponible for det arbeid som søkes. Hvorvidt en person har arbeid er uten betydning.

Registrerte arbeidsledige: Registrerte arbeidssøkere som er helt uten inntektsgivende arbeid. Skoleungdom og personer på arbeidsmarkedstiltak regnes ikke med til denne gruppen.

Deltakere på arbeidsmarkedstiltak: Personer som er sysselsatt ved ulike arbeidsmarkedstiltak administrert av arbeidsmarkedsmyndighetene. Personer som deltar på kvalifiseringstiltak, vil i AKU bli klassifisert som arbeidsledige om de oppfyller betingelsene om søkeaktivitet og tilgjengelighet for nytt arbeid.

Registrerte arbeidssøkere uten ordinært arbeid: Summen av registrerte arbeidsledige og sysselsatte i personrettede arbeidsmarkedstiltak (utenom attføring). Summen omtales mye i offentlig debatt som "bruttoledighet".

Nasjonalregnskapet
Sysselsatte personer: Antall sysselsatte personer er gjennomsnittlig antall heltids- og deltidsansatte over året, og ligger nær opp til AKUs sysselsettingsbegrep.

Utførte timeverk: Antall utførte timeverk over hele året. I denne definisjonen er det tatt hensyn til fravær og overtid.

Normalårsverk: Antall heltidsomregnede sysselsatte, dvs. for lønnstakere omregnet til heltid med andel av full post eller dellønnsbrøk som vekter, for selvstendige med basis i arbeidstid for mannlige selvstendige. Denne definisjonen tar utgangspunkt i at timeverkstallet i et normalårsverk er lik faktisk årlig arbeidstid for heltidsansatte.

Kilder til avvik
Det er stort sett god overensstemmelse i anslaget på totalt antall sysselsatte i NR og AKU. En systematisk nivåforskjell skyldes i stor grad at utlendinger i utenriks sjøfart ikke dekkes av AKU, mens de kommer med i NR. Det er større forskjeller mellom de to datakildene når det gjelder utførte timeverk/ukeverk. Et hovedproblem med ukeverkstallene i AKU er at de er beregnet på grunnlag av observasjoner i en undersøkelsesuke i hver måned. Hva som skjer utenfor disse undersøkelsesukene fanges ikke opp av AKU, i motsetning til NR som bygger på et mer omfattende statistikkgrunnlag. Ukeverkstallene fra AKU er derfor påvirket av tilfeldige svingninger i aktivitetsnivå og arbeidstid i undersøkelsesuken, for eksempel bevegelige helligdager.

Normalt har arbeidsledigheten (AKU) vært høyere enn antall registrerte arbeidsledige fordi ikke alle som har søkt arbeid har registrert seg ved arbeidskontorene og fordi en del av de som deltar på opplæringstiltak klassifiseres som arbeidsledige i AKU. I motsatt retning trekker at en del av de registrerte arbeidsledige ikke klassifiseres som arbeidsledige i AKU (på grunnlag av spørsmål om søking etter arbeid og tilgjengelighet for arbeidsmarkedet). Særlig gjelder dette eldre personer med lange ledighetsperioder.

Forskjeller mellom arbeidsledighet målt ved AKU og registrerte på arbeidskontorene, vil derfor svinge noe med konjunkturene og med nivå og sammensetning av arbeidsmarkedstiltakene. Etter at situasjonen på arbeidsmarkedet bedret seg fra 1993, har forskjellen mellom de to ledighetsmålene gradvis blitt mindre.

Ledigheten

Ifølge AKU var det i 1995 som gjennomsnitt for året 107 000 arbeidsledige, en nedgang på 10 000 personer fra 1994. Dette utgjorde 4,9 prosent av arbeidsstyrken, mot 5,4 prosent året før. De sesongjusterte ledighetstallene fra AKU viser ny nedgang mot slutten av 1995 etter en midlertidig utflating i 2. og delvis 3. kvartal. Summen av registrerte arbeidsledige og personer på personrettede tiltak viser tilsvarende utvikling. Ved utgangen av januar 1996 var det sesongjustert 141 000 personer enten registrert arbeidsledige eller sysselsatt på personrettede arbeidsmarkedstiltak utenom attføring. Dette utgjorde 6,4 prosent av arbeidsstyrken, og var 20 000 færre personer enn ved utgangen av januar 1995. For menn var det ifølge AKU nedgang i ledigheten i alle aldersgrupper fra 1994 til 1995. For kvinner var det økning i ledigheten første halvår, som imidlertid ble utlignet av en tilsvarende nedgang i andre halvår.

I 1995 var det i gjennomsnitt 102 200 registrerte arbeidsledige, en nedgang på 8 100 fra 1994. I tillegg var det ned-

Bruttostrømmer i arbeidsmarkedet

Det kan kanskje være overraskende at arbeidsledigheten ikke går ned omtrent like mye som sysselsettingen går opp. Fra 1994 til 1995 økte sysselsettingen med 44 000 personer, mens ledigheten bare ble redusert med 10 000 ifølge AKU (tabell 1). Dette henger sammen med at enkelte grupper utenfor arbeidsstyrken ble redusert i størrelse, bl.a. hjemmearbeidende kvinner og ungdom under utdanning, og gikk over til å bli sysselsatt..

Når arbeidsstyrken økte noe mer enn nedgangen i tallet på personer utenfor arbeidsstyrken, skyldes det at befolkningstallet i aldersgruppen 16-74 år økte med 4 000. Demografiske endringer, spesielt i befolkningens alderssammensetning, bidrar også til å forklare endringer i fordelingen på hovedsakelig virksomhet for personer utenfor arbeidsstyrken, f.eks. ved at tallet på pensjonister gikk ned som en følge av at det ble færre personer i alderen 67-74 år.

Tabell 1 viser bare endringer på gruppenivå. Bak slike netto endringstall i statistikken skjuler det seg omfattende strømmer av individer mellom de ulike gruppene. Endringer på gruppenivå mellom 1994 og 1995 bestemmes av differansen mellom inn- og utstrømningen av individer i samme tidsrom. Endringen i sysselsettingen fra 1994 til 1995 på 44 000 viser altså at tallet på nye sysselsatte personer var høyere enn tallet på dem som sluttet i arbeid. De nye sysselsatte kan eksempelvis komme fra gruppen av arbeidsledige, som på sin side "etterfylles" av nye ledige et stykke på vei. De nye ledige vil være en blanding av ferdigutdannet ungdom og andre personer utenfor arbeidsstyrken som nå forsøker å skaffe seg arbeid, samt en del tidligere sysselsatte som er blitt oppsagt.

AKU gir muligheter for å si noe om størrelsen på bruttostrømmene mellom ulike grupper. Det skyldes at de som intervjues i AKU, deltar ialt 4 ganger i løpet av halvannet år. Når vi analyserer endringer over en ettårsperiode som i tabell 1 og 2, vil halvparten av utvalget være felles på de to tidspunktene. Tabell 2 viser f.eks. hva personene i gruppen sysselsatte i 1.kvartal 1995 gjorde ett år tidligere.

Det framgår av tabell 2 at av de som var sysselsatt i 1.kvartal 1995, var hele 52 000 arbeidsledige ett år tidligere, dvs. et langt høyere tall enn det som isolert sett framgår av tabell 1 når det gjelder reduksjon i gruppen arbeidsledige. 150 000 var verken sysselsatte eller arbeidsledige ett år tilbake i tid, men utenfor arbeidsstyrken, hvorav flertallet var under utdanning.

Om vi i stedet tar utgangspunkt i de arbeidsledige (ifølge AKU) pr. 1.kvartal 1994, og undersøker hvilken gruppe de tilhørte ett år seinere, viser det seg at 46 prosent av dem hadde fått seg arbeid, mens de resterende fordelte seg likt på henholdsvis fortsatt arbeidsledig og utenfor arbeidsstyrken.

Tallene vi her har presentert for strømmer (tabell 2), har en større usikkerhet knyttet til seg enn de vanlige AKU-tallene som ligger til grunn for tabell 1. Det skyldes dels at vi bare baserer oss på halve utvalget, og dels at ulike målefeil i AKU slår sterkere ut for tall over strømmer.

Tabell 1. Endringer i ulike befolkningsgrupper (16-74 år) fra 1994 til 1995. Årsgjennomsnitt AKU

I arbeidsstyrken	+ 34 000
Sysselsatte	+ 44 000
Arbeidsledige	- 10 000
Utenfor arbeidsstyrken	- 30 000
Hjemmearbeidende	- 10 000
Pensjonister	- 9 000
Under utdanning	- 7 000
Andre	- 4 000

Tabell 2. Sysselsatte i 1.kvartal 1995 etter aktivitet ett år tidligere. AKU

Sysselsatte ialt 1.kv. 1995	2 040 000
Aktivitet 1.kv. 1994:	
Sysselsatt	1 838 000
Arbeidsledig	52 000
Utenfor arbeidsstyrken	150 000
Herav:	
Under utdanning	90 000
Hjemmearbeidende	20 000
Annet	40 000

Registrerte arbeidsledige og ledige stillinger
1000 personer

	Januar 1996	Endring fra januar 1995
Registrerte arbeidsledige	102,6	-14,7
- helt permitterte	9,8	0,4
Delvis permitterte	8,8	0,4
Personrettede arbeidsmarkedstiltak	47,6	-2,2
Tilgang ledige stillinger	26,5	6,5
Beholdning ledige stillinger	9,7	0,3

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

gang på 10 800 i omfanget på arbeidsmarkedstiltakene. Ved utgangen av januar 1996 var det sesongjustert registrert 94 000 arbeidsledige, og dette er 12 000 færre enn samme måned året før.

I 1995 var det i gjennomsnitt over året ifølge AKU 40 000 langtidsledige. Dette utgjorde om lag 47 prosent av gjennomsnittlig antall arbeidsledige (med kjent søketid) i samme periode. Det var 5 000 færre langtidsledige i 1995 enn i 1994, men andelen langtidsledige var likevel noe lavere i 1994, 45 prosent.

Målt ved summen av registrerte arbeidsledige og personer i arbeidsmarkedstiltak hadde Finnmark den høyeste ledig-

Tilbud og etterspørsel etter ulike typer arbeidskraft

Arbeidsstyrken er sammensatt av personer med ulik utdanning og kvalifikasjoner. Tilbud og etterspørsel etter de ulike typer arbeidskraft kan utvikle seg ulikt og gi ubalanser i arbeidsmarkedet. I 1994 og 1995 har det funnet sted en sterk vekst i sysselsettingen, og arbeidsledigheten har blitt redusert. Til tross for dette er ledigheten fortsatt klart høyere enn før den begynte å stige kraftig i 1988. Det har blitt reist spørsmål om det likevel er i ferd med å oppstå flaskehalsproblemer, slik at lønnsveksten kan tilta ved en høyere ledighet enn tidligere. Kunnskap om mulige framtidige ubalanser kan også være til hjelp for de som står overfor valg av utdanning og kan ha betydning for utdanningsmyndighetene og arbeidsmarkedsetatens innretning av opplæringstiltak.

For å bidra til større innsikt i disse spørsmålene har Statistisk sentralbyrå i samarbeid med Arbeidsdirektoratet utviklet en beregningsmodell som framskriver tilbud og etterspørsel for ulike typer arbeidskraft etter utdanning. Opplegget er utformet som en ettermodell til den makroøkonomiske modellen MODAG og den demografiske tilgangsmodellen MOSART. En konsistent utvikling i etterspørselen etter arbeidskraft i de ulike næringene hentes fra MODAG, og sysselsettingen i hver næring fordeles på de ulike utdanningsgruppene ved et sett med fordelingsnøkler. Tilgangen blir fordelt med utgangspunkt i utdanningsframskrivinger fra MOSART. Opplegget blir oppdatert når det skjer endringer i datagrunnlaget eller det blir utført nye makroøkonomiske eller demografiske framskrivinger.

De siste beregningene som er gjennomført med opplegget, bygger på Statistisk sentralbyrås makroøkonomiske framskrivinger presentert i Økonomiske analyser 9/95. Selv om nedgangen i ledigheten for 1996 og 1997 nå er anslått til å bli litt sterkere enn det som følger fra disse framskrivingene, er dette av underordnet betydning for omtalen av utsiktene for de ulike typer arbeidskraft. De makroøkonomiske beregningene indikerer at veksten i norsk økonomi er i ferd med å avta. Dette vil gi seg utslag i svakere sysselsettingsvekst, men avtakende vekst i arbeidsstyrken kan tilsi at arbeidsledigheten fortsatt går svakt nedover. Målt med definisjonen i Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelser (AKU) er ledigheten anslått å komme ned i vel 90 000 personer, eller 3,9 prosent av arbeidsstyrken, i år 2000 mot 4,9 prosent regnet som årsgjennomsnitt for 1995.

I beregningsopplegget er arbeidskraften delt inn i ulike typer utdanning etter lengde og fagfelt. Både utdanningsfordelingen av sysselsettingen og tilbøyelighetene til å velge ulike typer utdanning er basert på datagrunnlag fra 1993. I løpet av de siste 15 årene har andelen av de sysselsatte med videregående og høyere utdanning vært i klar vekst i de fleste næringer. I beregningene er det lagt til grunn at veksten i disse andelene vil fortsette i om lag samme tempo, men slik at veksten i andelen med bare videregående skole vil avta. Det er en del usikkerhet rundt disse forutsetningene, og analyser av faktorer som forklarer sysselsettingens sammensetning etter utdanning, har til nå ikke gitt klare resultater. Som vist i figurene nedenfor, vil de ovenfor-

Vekst i tilbud og etterspørsel for personer med utdanning innen økonomi, samfunnsfag og jus. 1990-2000. Prosent

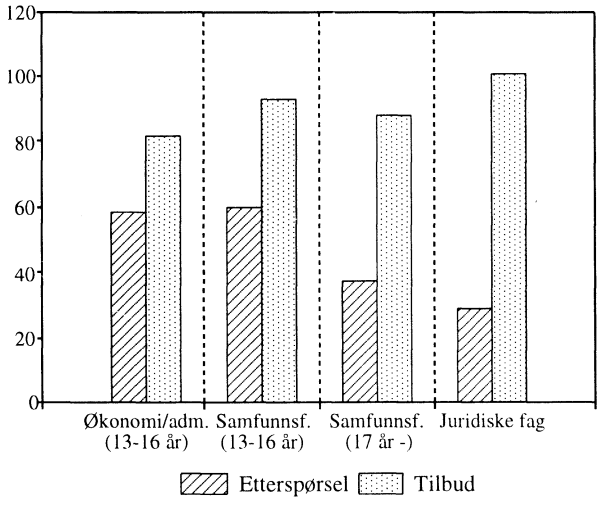

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vekst i tilbud og etterspørsel for personer med utdanning innen industri og tekniske fag. 1990-2000. Prosent

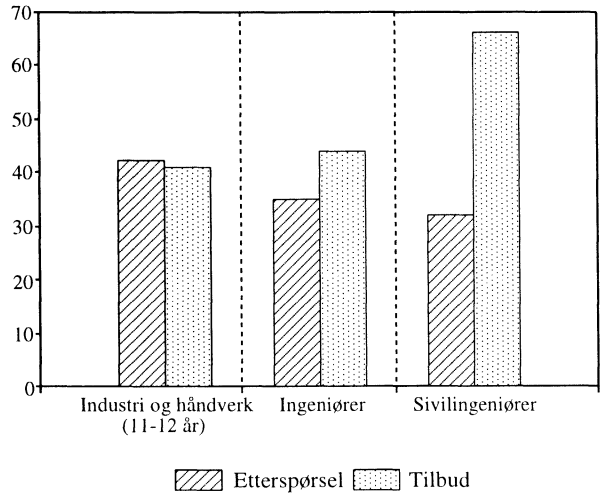

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vekst i tilbud og etterspørsel for personer med utdanning innen helsefag. 1990-2000. Prosent

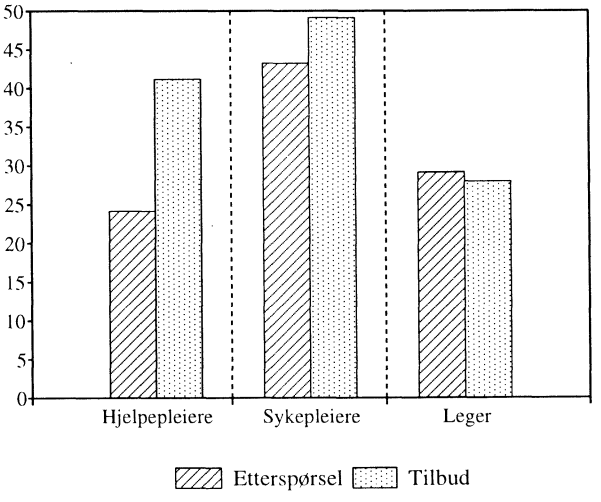

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

nevnte forutsetningene sammen med en vridning av sysselsettingen i retning av privat og offentlig tjenesteyting, lede til en klar vekst i etterspørselen etter arbeidstakere med videregående og høyere utdanning i løpet av 1990-tallet. Etterspørselsveksten vil spesielt gjøre seg gjeldende for personer med utdanning innen økonomi/administrasjon og samfunnsfag, men også for sykepleiere og fagarbeidere innen industri og håndverk. Behovet for ingeniører, sivilingeniører, lærere (særlig førskolelærere) jurister og leger vil også øke merkbart, mens etterspørselen etter personer med bare grunnskoleutdanning vil avta.

I takt med oppgangen i arbeidsledigheten fram til og med 1993 var det en betydelig vekst i kapasiteten i videregående og høyere utdanning for å motvirke arbeidsledighetsproblemene blant ungdom. Basert på de observerte utdanningstilbøyelighetene fra 1993 vil dette etter hvert gi seg utslag i en kraftig økning i tilgangen på utdannet arbeidskraft. For flere grupper kan tilgangen øke langt mer enn etterspørselen. Dette gjelder særlig for økonomer med høyere utdanning, samfunnsvitere og jurister hvor tilgangen øker mellom 80 og 100 prosent fra 1990 til 2000. Arbeidsledigheten for disse gruppene trenger likevel ikke å øke ettersom flere trolig vil gå inn på ikke-tradisjonelle områder. Det kan derfor bli en strekere økning i andelen av de sysselsatte med høyere utdanning i de fleste næringer enn det som er observert de siste 15 årene. De forventede ubalansene kan også bidra til å dempe søkningen til flere studieretninger, men såpass mange er under utdanning at veksten i tilgangen likevel vil bli sterk fram mot århundreskiftet.

Tilgangen ventes også å vokse klart sterkere enn etterspørselen for ingeniører, sivilingeniører og lærere (utenom førskolelærere). Selv om det er lagt til grunn en langt svakere vekst i helse- og sosialsektoren enn det som var vanlig på 1980-tallet, viser beregningene tilnærmet balanse mellom vekst i tilgang og etterspørsel for de fleste typer helsepersonell (med unntak av hjelpepleierne). Med underdekning i utgangspunktet og en noe sterkere vekst i helse- og sosialsektoren enn det som er lagt til grunn for de makroøkonomiske beregningene, kan det likevel fortsatt bli et udekket behov for helsepersonell i årene framover. Det ventes også en tilnærmet balanse mellom veksten i samlet tilgang og etterspørsel for fagarbeidere innenfor industri og håndverk. Med en fortsatt relativt stor arbeidsledighet for denne gruppen, kan eventuell mangel bli begrenset til enkelte spesialistgrupper. Bortsett fra for disse gruppene og for helsepersonell vil den sterke veksten i tilgangen trolig forhindre at det oppstår store flaskehalsproblemer på arbeidsmarkedet i de nærmeste årene, selv om ledigheten samlet sett fortsetter å avta.

heten i 1995, tett fulgt av Nordland, Nord-Trøndelag og Telemark. Troms og Rogaland var de eneste fylkene som ikke hadde nedgang i ledigheten fra 1994 til 1995. Sogn og Fjordane hadde lavest registrert ledighet med 2,9 prosent. Arbeidsmarkedstiltakene bidrar til en utjevning av den registrerte arbeidsledigheten mellom landsdelene som i hovedsak ligger mellom 4 og 5 prosent.

Arbeidstakere som er helt permitterte, regnes med blant de registrerte arbeidsledige, og i 1995 utgjorde de i gjennomsnitt 5 800 personer, 1 700 færre enn året før. Delvis permitterte omfattet 6 300 personer, 100 færre enn året før. Omfanget av permitteringer fortsetter dermed å avta og er nesten nede på samme nivå som i 1987. Tallet på delvis permitterte har derimot endret seg lite de siste fire årene.

Tilgangen på ledige plasser økte i første halvår i 1995, men avtok noe mot slutten av året. I gjennomsnitt var det for 1995 en tilgang på 23 000 ledige plasser hver måned. Beholdningen av ledige plasser var i gjennomsnitt 8 800 i 1995. På grunn av brudd i statistikken over ledige plasser fra og med januar 1995, kan årsgjennomsnittstallene for 1995 ikke sammenlignes med tallene for tidligere år. Månedstallene for januar 1996 sammenlignet med januar 1995 viser at tilgangen på ledige plasser økte med 6 500, mens beholdningen av ledige plasser var om lag på samme nivå.

Undersysselsetting

AKU gir også tall for undersysselsetting, det vil si deltidsansatte som søker mer arbeid og som er tilgjengelig for dette arbeidet innen en måned etter intervjutidspunktet. I 1995 var det 87 000 personer som var undersysselsatt etter denne definisjonen, en økning på 3 000 personer fra året før.

Forskjellen i ledigheten mellom kvinner og menn blir mindre når en betrakter undersysselsettingen som en form for delvis arbeidsledighet. Ifølge AKU var i gjennomsnitt 61 000 menn og 46 000 kvinner arbeidsledige i 1995, mens 19 000 menn og 67 000 kvinner var undersysselsatte.

Mange undersysselsatte ønsker bare noen få timer i tillegg, og mange arbeidsledige har ønske om deltidsarbeid. Ved å summere tilbudet av arbeidstimer fra de arbeidsledige og de undersysselsatte får vi et tall på det totale urealiserte arbeidstilbudet som arbeidsledige og undersysselsatte representerer målt i timer. Omfanget av det urealiserte

Arbeidsledige og undersysselsatte ifølge AKU. Personer og tilbud av ukeverk (37,5 timer). 1000

	Nivå	Endring fra året før	
	1995	1994	1995
Arbeidsledige			
Personer	107	-10	-10
Ønsket antall ukeverk	93	-11	-10
Undersysselsatte			
Personer	87	-5	3
Ønsket merarbeidstid i ukeverk	36	-2	2
Tilbud av ukeverk i alt	128	-13	-9

Kilde: Statistisk sentralbyrå. AKU årsgjennomsnitt 1995

arbeidstilbudet, omregnet i heltidsstillinger, tilsvarte 128 000 årsverk i 1995, en nedgang på 9 000 fra året før.

Hvis vi regner ledighet med utgangspunkt i det urealiserte arbeidstilbudet, svarer 128 000 årsverk til 6,9 prosent av alle årsverk som arbeidsstyrken tilbyr. Dette var en nedgang på 0,6 prosentpoeng fra 1994.

Arbeidsmarkedstiltakene

I 1995 var det i gjennomsnitt 44 800 personer sysselsatt ved personrettede arbeidsmarkedstiltak utenom attføring. Dette er 11 100 færre enn i 1994. Sesongjustert var det nedgang i nivået på disse tiltakene gjennom første halvår 1995. Mot slutten av året var det derimot en viss oppgang i tiltakene, sesongjustert. Blant arbeidsmarkedstiltakene er kvalifiseringstiltak den viktigste gruppen med 64 prosent av alle tiltakene i 1995. Blant ungdom under 20 år var i gjennomsnitt 4 800 sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak, samtidig som 4 500 i samme aldersgruppe var registrert ledige.

Arbeidsmarkedstiltak
1000 personer

	1995	Endring fra 1994
Personrettede arbeidsmarkedstiltak i alt	44,8	-11,1
Off.sysselsettingstiltak	8,8	-2,5
Lønnstilskudd til arb.givere	3,9	-0,4
Kvalifiseringstiltak	28,6	-7,7
Arbeidsmarkedskurs	8,2	-4,0
Praksisplasser	9,8	-3,7
Utdanningsvikariater	3,3	-0,5
Herav ungdom under 20 år	4,8	-2,4

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

Lønns- og prisutviklingen

Lønnsutviklingen

De foreløpige nasjonalregnskapstallene viser at lønnsveksten ikke lenger er fallende. Lønn pr. normalårsverk for økonomien som helhet økte med 3,3 prosent fra 1994 til 1995 mot 3,1 prosent året før. Da det var to flere arbeidsdager i 1995 enn i 1994 og omfanget av betalt fravær økte i 1995, kom veksten i lønn pr. timeverk opp i 3,9 prosent i 1995.

Den gjennomsnittlige lønnsveksten pr. normalårsverk innenfor markedsrettet virksomhet og ideelle organisasjoner er for 1995 foreløpig beregnet til 3,3 prosent mot 3,1 prosent i offentlig virksomhet. God lønnsomhet medvirket til at lønnsveksten i viktige utekonkurrerende industrinæringer ble spesielt stor, med *treforedlingsindustrien* på topp med 5,9 prosent. Den laveste lønnsøkningen innen industrinæringene var i *teko-industrien*, med en vekst på 2,6 prosent. Innenfor hovedgruppene økte lønningene i *bygge- og anleggsvirksomheten* minst, med 2,3 prosent. Dette har sammenheng med en meget svak lønnsutvikling i anleggsvirksomheten, hvor det tradisjonelt er store svingninger i lønningene. Styrking av norske kroner i forhold til dollar bidro til at lønningene i *utenriks sjøfart* bare steg med 1,5 prosent, ettersom hyren til utenlandske sjøfolk på norske skip tradisjonelt har vært fastsatt i dollar.

Som i de foregående to årene, bidro nedgang i antall rekrutter også i 1995 til at gjennomsnittlig utbetalt lønn i *forsvaret* steg mer enn i øvrige deler av *statsforvaltningen*. Lønn pr. normalårsverk i *forsvaret* økte med 3,5 prosent i 1995, mens veksten i sivil *statlig forvaltning* var 3,0 prosent, det samme som i *kommuneforvaltningen*.

Lønn etter næring
Prosentvis vekst fra året før

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Pr. normalårsverk[1]							
I alt	4,3	4,8	5,2	3,8	3,3	3,1	3,3
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-1,8	-2,3	3,0	3,4	8,1	3,7	3,1
Fastlands-næringer	4,5	5,0	5,2	3,8	3,1	3,1	3,3
Industri og bergv.	5,3	6,0	6,0	4,0	3,2	3,2	3,7
Annen vareprod.	3,2	4,0	5,2	3,9	2,6	2,9	2,5
Primærnæringer	4,6	5,5	7,2	4,6	2,5	2,9	2,6
Kraftforsyning	4,7	4,2	5,0	3,0	2,8	2,7	3,0
Bygg- og anleggsvirksomhet	3,0	3,6	4,8	4,0	2,9	2,8	2,3
Privat tjenesteyting	4,6	5,6	5,5	4,2	3,6	3,3	3,3
Varehandel	5,0	6,5	5,8	4,1	3,9	3,3	3,5
Samferdsel	3,8	5,3	5,3	4,7	3,1	3,1	3,4
Annen tjenesteyting	4,6	5,2	5,3	4,0	3,4	3,4	3,2
Off. forvaltning	4,6	4,4	4,7	3,4	3,0	2,8	3,1
Stat	3,4	4,2	5,0	4,5	3,4	3,7	3,3
Sivil	3,7	4,3	4,6	3,9	2,8	2,4	3,0
Forsvaret	3,0	4,8	2,9	3,4	4,3	5,0	3,5
Kommune	5,1	4,5	4,6	3,0	2,8	2,4	3,0
Pr. timeverk							
I alt	4,6	5,1	5,1	2,7	3,3	3,0	3,9
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,0	-3,2	2,5	2,9	7,9	3,5	4,0
Fastlands-næringer	4,8	5,5	5,2	2,7	3,0	3,0	3,9
Industri og bergv.	4,6	6,0	5,5	2,8	2,9	2,9	4,1
Annen vareprod.	3,8	4,8	5,0	2,1	2,8	2,4	3,0
Primærnæringer	5,4	6,2	8,0	4,0	2,3	2,7	3,4
Kraftforsyning	5,0	4,7	4,8	1,4	2,7	2,5	3,7
Bygg- og anleggsvirksomhet	3,4	4,5	4,3	1,6	3,1	2,3	2,7
Privat tjenesteyting	5,2	6,0	5,5	2,9	3,4	3,1	4,0
Varehandel	5,5	7,0	5,8	2,8	3,7	3,0	4,0
Samferdsel	4,5	5,5	5,8	3,4	3,0	3,0	4,3
Annen tjenesteyting	5,0	5,5	5,2	2,6	3,2	3,1	3,9
Off. forvaltning	5,2	4,7	4,9	2,8	2,9	2,9	3,7
Stat	4,3	4,6	5,2	3,5	3,3	3,9	3,9
Sivil	4,4	4,9	4,5	2,4	2,7	2,4	3,7
Forsvaret	4,3	4,8	2,9	2,2	3,8	4,7	3,9
Kommune	5,5	4,8	4,7	2,5	2,7	2,5	3,6

1) Summen av antall heltidsansatte og antall deltidsansatte omregnet til heltid.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Reallønnsveksten i senere år

Etter en nedgang i reallønningene i 1989 og en forholdsvis beskjeden økning i 1990, har reallønnsveksten så langt på 1990-tallet ligget i området knapt 1 til 1 3/4 prosent. I 1995 økte gjennomsnittlig reallønn pr. normalårsverk med 0,8 prosent, mot 1,7 prosent i 1994. Den sterke veksten i 1994 må ses på bakgrunn av den svært lave prisstigningen det året. På denne bakgrunn kan en si at det har vært en svakt fallende tendens i reallønningene gjennom de siste fem årene.

Lønnsutviklingen har variert noe mellom de ulike sektorene. Fra 1988 til 1995 økte industrilønningene reelt sett med 11,0 prosent, mens reallønnsveksten i den sivile delen av offentlig sektor var under det halve, med 4,4 prosent. For økonomien som helhet var økningen i reallønn pr. normalårsverk 7,3 prosent.

Vekst i reallønn pr. normalårsverk
I alt. Prosent

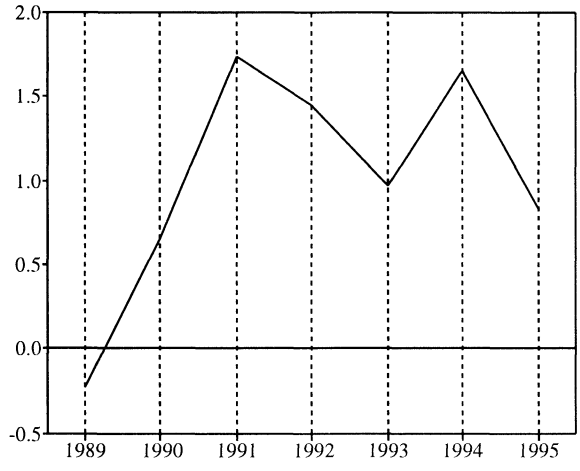

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Reallønn pr. normalårsverk
Indeks. 1988=100

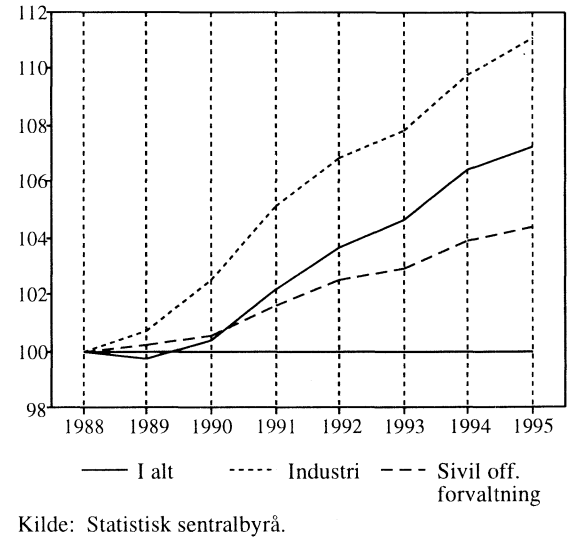

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Noen lønnsbegreper

Lønn pr. normalårsverk: Nasjonalregnskapsbegrep som er lik forholdstallet mellom total lønn inklusive overtidsgodtgjørelse samt lønn under sykdom og fødselspermisjon betalt av arbeidsgiver på den ene siden og antall normalårsverk på den andre. Antall normalårsverk defineres som summen av antall heltidsansatte og antall deltidsansatte omregnet til heltidsansatte.

Lønn pr. timeverk: Nasjonalregnskapsbegrep som er lik forholdstallet mellom total lønn (inklusive alle tillegg) og antall utførte timeverk regnet inklusive overtid og eksklusive fravær.

Årslønn: Begrep som bl.a. benyttes av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene og som omfatter samlet lønn eksklusive overtidsgodtgjørelse en lønnstaker oppnår hvis vedkommende har utført et avtalefestet normalårsverk og året har en normal lengde. Lønnsveksten med utgangspunkt i dette begrepet ligger normalt nær opp til veksten i lønn pr. normalårsverk. Avvik vil i første rekke ha sammenheng med endringer i omfanget av overtid.

Overheng: Overhenget inn i 1995 forteller hvor mye lønnsnivået i slutten av 1994 ligger over årsgjennomsnittet for 1994. Overhenget angir dermed hva lønnsveksten i 1995 ville ha blitt, dersom det ikke hadde blitt gitt lønnstillegg dette året.

Tariffmessig lønnsøkning: Tariffmessig lønnsøkning er generelle tillegg, lavlønnstillegg, garantitillegg (LO/NHO-området), tillegg på minstelønnssatser og liknende som er fastsatt i tariffavtaler etter sentrale eller forbundsvise forhandlinger mellom arbeidstakernes og arbeidsgivernes organisasjoner. Tilleggene kan gjelde fra ulike tidspunkt.

Lønnsglidning: Lønnsglidning er lønnsøkning som ikke kommer fra tarifftillegg. Lønnsglidningen blir dermed en restpost som blant annet inneholder lønnstillegg gitt ved lokale forhandlinger, personlige tillegg og endringer i akkord og bonus. Effekten av strukturelle endringer i sysselsettingen som for eksempel endringer i alderssammensetning, utdanningsstruktur og omfanget av skiftarbeid, slår også ut i lønnsglidningen.

Dekomponering av årslønnsvekst: Gjennomsnittlig årslønnsvekst i 1995 kan dekomponeres i tre deler:

- Overhenget inn i 1995 (skyldes lønnsvekst gjennom fjoråret, både lønnsglidning og tarifftillegg gitt i 1994)
- Bidraget til årslønnsvekst i 1995 fra tariffmessig lønnsøkning i 1995 (tarifftillegg avtalt i 1995, multiplisert med antall timer/dager/måneder som det gjelder for i 1995 - som prosent av årslønnen i 1994)
- Bidraget fra lønnsglidningen gjennom 1995 (all lønnsøkning gjennom 1995 som ikke er avtalt i tariffoppgjøret i 1995 - som andel av årslønnen i 1994)

Tariffoppgjøret våren 1995 innebar moderate sentrale lønnstillegg. Arbeidere i LO/NHO-området ble gitt et generelt tillegg på 80 øre pr. time fra 1. april. Oppgjørene i øvrige deler av privat sektor endte med sentrale tillegg på linje med - eller noe over resultatet i LO/NHO-oppgjøret.

I offentlig sektor ble det gitt et generelt tillegg på 3600 kroner på årsbasis, som sammen med andre lønnsjusteringer er beregnet å ha bidratt med 1,7 prosentpoeng til årslønnsveksten i 1995 i staten og 2,0 prosentpoeng i kommunene.

For industriarbeidere i NHO-bedrifter har Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene anslått årslønnsveksten i 1995 til 3 1/2 prosent. Tarifftillegget bidro med 0,8 prosentpoeng, mens overhenget inn i 1995 ble beregnet til 1,1 prosent. Lønnsglidningen gjennom 1995 ble anslått til 1 1/2 prosent, en økning fra 1,1 prosent i 1994 og 0,8 prosent i 1993.

Det gjennomsnittlige overhenget inn i 1996 er av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene anslått til 1 1/4 prosent mot 1,0 prosent for 1995.

Prisutviklingen

Konsumprisindeksen gikk opp med 2,4 prosent fra 1994 til 1995, mot 1,4 prosent året før. Økningen i prisstigningstakten kan langt på vei forklares av at satsen for merverdiavgiften ble hevet med ett prosentpoeng fra 1. januar i fjor, samtidig som elektrisitetsprisene og avgiftene på drivstoff økte markert. Veksten i husleiene tok seg også noe opp i fjor etter å ha vært meget lav gjennom 1994 som følge av det kraftige rentefallet gjennom 1993 og 1994.

Prisstigningstakten på 12-månedersbasis viste en synkende tendens gjennom andre halvår i fjor og kom i desember ned i 2,2 prosent. Dette forløpet har sammenheng med spesielle forhold året før, som avgiftsøkninger på tobakk og bensin fra 1. juli 1994 og en unormalt kraftig økning i kaffe- og potetprisene gjennom høsten 1994. Korrigert for normale sesongvariasjoner har den underliggende tendensen i prisstigningen i de fire siste månedene ligget på rundt 1,5 prosent på årsbasis. Dette peker i retning av lavere prisstigning i 1996 enn i fjor. Med unntak av en kraftig nedsettelse av bilavgiftene, er statlige avgifter fra 1. januar i år regulert om lag i takt med forventet prisstigning. Hvis avgiftsendringene får fullt gjennomslag i prisene til forbrukerne, vil de bidra til å redusere konsumprisveksten med om lag 0,4 prosentpoeng sammenliknet med et prisjustert opplegg. Under tilsvarende forutsetninger bidro myndighetenes avgiftsopplegg i fjor, til en prisøkning på rundt 0,7 prosentpoeng. Økningen i elektrisitetsprisene forventes også å bli betydelig lavere i 1996 enn i 1995. På grunn av en varslet nedsettelse av husbankrentene fra 1. juli i år, vil husleiekomponenten i konsumprisindeksen trolig vokse moderat også i 1996. Beregninger med den makroøkonometriske modellen KVARTS gir et anslag på veksten i konsumprisindeksen på 1,6 prosent i 1996. Prisstigningstakten

Konsumprisindeksen etter konsumkategori
Prosentvis endring fra samme periode året før

	Jan.-des. 1994	Jan.-des. 1995	Des. 1995
I alt	1,4	2,4	2,2
Matvarer	1,5	1,5	0,7
Drikkevarer og tobakk	3,9	4,3	2,3
Klær og skotøy	1,5	0,9	1,3
Bolig, lys og brensel	0,9	2,8	2,4
Møbler og husholdningsartikler	1,4	1,8	1,1
Helsepleie	2,3	4,5	3,7
Reiser og transport	1,5	3,2	2,8
Fritidssysler og utdanning	2,1	2,1	2,3
Andre varer og tjenester	0,2	2,3	3,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindekser
Prosentvis endring fra samme måned året før

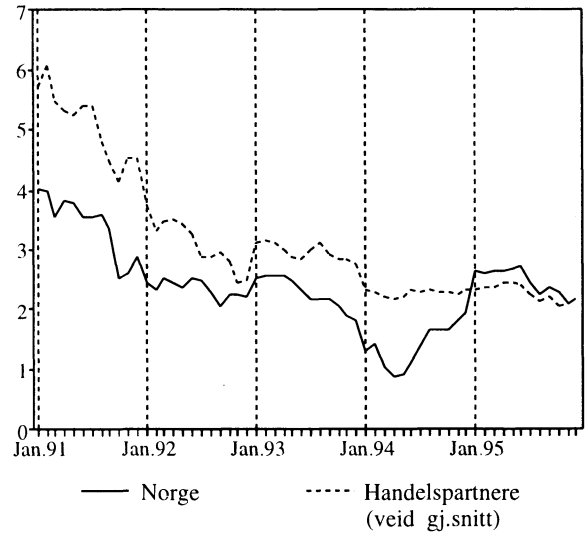

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

på 12-månedersbasis vil trolig avta sterkt fra desember til januar for så å holde seg forholdsvis stabil ut året.

Av konsumprisindeksens delindekser var det gruppene *helsepleie* og *drikkevarer og tobakk* som hadde den sterkeste veksten fra 1994 til 1995, med om lag 2 prosentpoeng høyere vekst enn totalindeksen. Lavest var prisstigningen for gruppene *klær og skotøy* og *matvarer*, med en vekst på 1-1,5 prosentpoeng under gjennomsnittet. I de øvrige delindeksene var økningen forholdsvis nær gjennomsnittet. Den høye prisveksten i *helsepleie* skyldtes i stor grad opphevelsen av prisreguleringen på reseptfrie legemidler fra årsskiftet 1994-95, mens den for *drikkevarer og tobakk* i første rekke var et resultat av avgiftsøkninger pr. 1. juli 1994 og 1. januar 1995. Den lave prisveksten på *klær og skotøy* skyldtes blant annet moderat nedgang i importprisene. Et svakt prisfall på jordbruksprodukter som følge av reduksjon i de avtalebestemte maksimalprisene ved jordbruksoppgjøret i fjor, og bare moderat prisvekst på fiskevarer har bidratt til den forholdsvis lave prisveksten på matvarer.

Konsumprisindeksen etter leveringssektor
Prosentvis endring fra samme periode året før

	Jan.-des. 1994	Jan.-des. 1995	Des. 1995
I alt	1,4	2,4	2,2
1. Jordbruksvarer	0,1	-0,1	-0,4
2. Fiskevarer	-0,8	0,6	0,0
3. Andre norskproduserte konsumvarer	1,9	3,9	3,1
3.1 Lite påvirket av verdensmarkedets priser	1,5	4,6	3,4
3.2 Påvirket av verdensmarkedet pga. stort importinnhold eller råstoffpris bestemt på verdensmarkedet	1,7	4,7	4,5
3.3 Påvirket av verdensmarkedet pga. konkurranse fra utlandet	2,7	2,2	1,4
4. Importerte konsumvarer	2,3	2,3	1,5
4.1 Uten norsk konkurranse	2,7	3,1	1,6
4.2 Med norsk konkurranse	1,8	0,9	1,5
5. Husleie	0,6	1,4	1,5
6. Andre tjenester	1,1	2,7	3,0
6.1 Med arbeidslønn som dominerende prisfaktor	2,6	4,3	3,7
6.2 Også med andre viktige pris-komponenter	0,5	2,2	2,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindeksen etter leverende sektor og etter produktenes eksponering for utenlandsk konkurranse viser at importerte varer bare steg ubetydelig mindre i pris enn gjennomsnittet i 1995. Det var sterkest prisvekst for norskproduserte varer eksklusive primærnæringsvarer som i liten grad påvirkes av konkurranse fra utlandet. Også tjenester utenom husleie med arbeidslønn som dominerende prisfaktor steg klart mer enn gjennomsnittet i denne perioden. Foruten jordbruks- og fiskevarer, var prisøkningen meget beskjeden for husleie og importerte konsumvarer med norsk konkurranse.

Den importveide verdien av norske kroner steg med 2 1/2 prosent fra 1994 til 1995. Utviklingen i kronekursen skulle dermed ha bidratt til å trekke prisveksten på importerte konsumvarer ned. Med prisvekst hos våre handelspartnere på linje med vår er det litt overraskende at importerte konsumvarer i gjennomsnitt ikke har bidratt mer til lavere prisvekst. En forklaringsfaktor er at importvarer i større grad enn hjemmeproduserte varer og tjenester berøres av endringer i den generelle momssatsen. Det kan også ha sammenheng med at importen av konsumvarer har en annen landfordeling enn importen til andre anvendelser, og at valutakursendringer for mange varer slår ut i importpriser med et visst tidsetterslep.

Det har vært en tendens til en svak nedgang i prisstigningen hos våre handelspartnerne i den senere tiden. Målt fra samme måned året før har konsumprisveksten for et veid gjennomsnitt av våre handelspartnere gått ned fra 2,4 prosent i april i fjor til 2,1 prosent i november 1995 (som er den siste måneden det foreligger tall for). På årsbasis ser prisveksten i 1995 ut til å bli 2,3 prosent, det vil si uforandret gjennomsnittlig prisvekst fra året før.

Husholdningene

Disponibel realinntekt: Sterk vekst fra 1994 til 1995

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk husholdningenes brutto disponible inntekter nominelt opp med om lag 5 prosent fra 1994 til 1995. Med en vekst i nasjonalregnskapets deflator for konsum i husholdningene og ideelle organisasjoner på rundt 2 prosent, ga dette en vekst i husholdningenes brutto disponible realinntekter på i underkant av 3 prosent. Veksten i disponibel realinntekt (se boks) er anslått til 2,7 prosent.

Husholdningenes lønnsinntekter gikk reelt sett opp med 3,5 prosent fra 1994 til 1995 og ga et bidrag til veksten i brutto disponibel realinntekt på 3,1 prosentpoeng. Bak denne utviklingen ligger en oppgang i utførte timeverk på 1,7 prosent og en oppgang i gjennomsnittlig realtimelønn for lønnstakere på om lag 2 prosent.

Den nominelle veksten i husholdningenes brutto blandede inntekter fra 1994 til 1995 tilsvarte om lag prisstigningen og ga således ikke noe bidrag til veksten i brutto disponibel realinntekt. Stønadene fra det offentlige økte reelt med i underkant av 2 prosent fra 1994 til 1995 og ga et bidrag til veksten i husholdningenes brutto disponible realinntekter på 0,6 prosentpoeng. Til sammenligning var

Noen nasjonalregnskapsbegreper

Ved hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det innført noen nye inntektsbegreper, som kort omtales nedenfor.

- *Brutto blandet inntekt* omfatter i tillegg til brutto driftsresultat lønn til selvstendig næringsdrivende.
- *Andre inntekter* omfatter stønader fra utlandet, overføringer fra ideelle organisasjoner og andre overføringer til idelle organisasjoner fra innenlandske sektorer og overføringer til husholdninger fra innenlandske sektorer utenom det offentlige.
- *Andre utgifter* omfatter stønader til utlandet, og overføringer fra husholdninger til innenlandske sektorer utenom det offentlige
- *Brutto sparing* er definert som brutto disponibel inntekt pluss korreksjon for sparing i pensjonsfond minus konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.
- *Brutto sparerate* er definert som brutto sparing som andel av brutto disponibel inntekt.

Med utgangspunkt i realkapitaltall fra det gamle nasjonalregnskapet er det beregnet tentative kapitalslitstall. Ved å trekke husholdningenes andel av beregnet kapitalslit fra brutto disponibel inntekt fremkommer et anslag for husholdningenes disponible inntekt. Dette er brukt som utgangspunkt for å beregne sparing og sparerate (netto).

Husholdningenes inntekter og utgifter[1)]
Milliarder kroner

	Løpende priser		Faste 1994-priser	Realvekst 1994-1995	Bidrag til vekst i disponibel realinntekt
	1994	1995	1995	Prosent	Prosentpoeng
Inntekter	754,3	790,1	773,1	2,5	4,0
Lønn	415,1	439,1	429,7	3,5	3,1
Brutto blandet inntekt	117,3	119,9	117,3	0,0	0,0
Formuesinntekter	34,5	36,2	35,4	2,6	0,2
Offentlige stønader	141,8	147,6	144,4	1,8	0,6
Andre inntekter	45,6	47,4	46,3	1,5	0,2
Utgifter	265,2	276,5	270,5	2,0	-1,1
Skatt av inntekt og formue[2)]	188,6	200,4	196,1	4,0	-1,6
Formuesutgifter	46,5	43,9	43,0	-7,5	0,7
Andre utgifter	30,2	32,1	31,4	4,0	-0,3
Brutto disponibel inntekt	489,1	513,7	502,6	2,8	
Korr. sparing i pensj.fond	1,9	2,0	1,9	0,0	
Konsum	437,1	458,7	448,8	2,7	
Brutto sparing	53,9	56,9			
Brutto sparerate	11,0	11,1			
Memo:					
Kapitalslit[3)]	22,7	23,9			
Disponibel inntekt	466,4	489,7	479,2	2,7	
Sparing	31,3	33,0			
Sparerate	6,7	6,7			

1) På grunn av avrundingsfeil summerer ikke underkomponentene seg nøyaktig opp til totaltallene.
2) Tallet for skatt av inntekt og formue i 1994 er forandret i forhold til tidligere publiserte tall.
3) I forbindelse med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det foreløpig ikke beregnet nye tall for kapitalslitet i husholdningssektoren. Kapitalslitet i tabellen er derfor anslag.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Korrigert sparerate

I Nasjonalregnskapet tas det ikke hensyn til at varige konsumgoder utenom bolig yter konsumtjenester utover det året de anskaffes. Ved beregning av den korrigerte spareraten anslås først tjenestekonsumet av varige goder. Tjenestekonsumet av varige goder er definert lik summen av verdiforringelsen og realavkastningen på beholdningen av slike goder, og erstatter kjøpene av disse godene når korrigert konsum beregnes. Realavkastningen, som også nyttes til å korrigere inntekt for husholdningene, er satt lik 2,5 prosent.

Varige konsumgoder utenom bolig består av egne transportmidler (dvs. hovedsakelig personbiler), møbler, elektriske artikler og varige fritidsvarer. Vegdirektoratets tall for registrerte personbiler etter alder har blitt utnyttet for beregning av den tekniske depresieringen av bilbeholdningen. Siden en ikke har tilsvarende tall for andre konsumgoder har en lagt til grunn samme overlevelsesprofil som for personbiler.

Beregningen av verdiforringelsen for varige goder utenom bolig er gjennomført uten at en har brukt observerte data for annenhåndspriser for disse kapitalgodene. Ved beregning av bruktprisene har en gjort en forenklende antagelse om et perfekt fungerende annenhåndsmarked. En slik antagelse gjør det mulig å avlede bruktprisene ut fra kjennskap til den fysiske depresieringen samt priser på nye varige konsumgoder.

Hverken ved beregning av den ordinære eller den korrigerte spareraten er omvurdering av verdien på varige konsumgoder innarbeidet i inntektsbegrepet. Utviklingen i spareratene må følgelig ses i lys av den omvurdering av realkapitalen som har funnet sted i samme periode.

Utviklingen i personlig konsum

I og med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er personlig konsum innført som et nytt begrep. Personlig konsum er definert som summen av konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner og individuelt konsum i offentlig forvaltning. Med individuelt konsum i offentlig forvaltning forstår en forbruk som er knyttet til enkeltindivider. Konsumet i offentlig forvaltning inneholder i tillegg en kollektiv komponent der generell administrasjon, forsvar, rettsvesen mv. inngår. Individuelt konsum i offentlig forvaltning består igjen av individuelt konsum i statsforvaltningen og individuelt konsum i kommuneforvaltningen. Individuelt konsum i offentlig forvaltning utgjorde i 1995 i underkant av 123 milliarder kroner. Volumveksten for individuelt konsum i offentlig forvaltning var i 1995 på 1,5 prosent, dvs. en del lavere enn veksten i konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner. Volumveksten for personlig konsum lå derfor 0,2 prosentpoeng under veksten i konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.

Utviklingen i personlig konsum
Volum- og prisendring fra foregående år i prosent

	Mrd. kr[1]	Volumendring		Prisendring	
	1995	1994	1995	1994	1995
Konsum i hush. og ideelle org.	458,7	4,6	2,7	1,3	2,2
Individuelt konsum i off. forv.	122,8	2,6	1,5	1,9	1,8
- Statsforvaltningen	26,5	2,1	3,0	0,5	1,0
- Kommuneforvaltningen	96,3	2,7	1,0	2,3	2,0
Personlig konsum	581,5	4,2	2,5	1,5	2,1

1) Nivåtall i løpende kroner.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

realveksten i offentlige stønader fra 1993 til 1994 kun 0,4 prosent. Realveksten i offentlige stønader i perioden 1994 til 1995 kan hovedsakelig tilskrives vekst i utbetalinger av uførepensjon og sykepenger.

Husholdningenes innbetaling av skatt på inntekt og formue gikk reelt opp med 4 prosent fra 1994 til 1995 og ga et negativt bidrag til veksten i husholdningenes brutto disponible realinntekter på 1,6 prosentpoeng.

Utviklingen i husholdningenes nettoformuesutgifter ga et positivt bidrag til veksten i deres brutto disponible realinntekter på i underkant av ett prosentpoeng fra 1994 til 1995. Nedgangen i nettoformuesutgifter skyldes dels vekst i nettofordringene og dels at gjennomsnittsrenten på husholdningenes lån gikk noe sterkere ned enn gjennomsnittsrenten på fordringer.

Konsum og sparing i husholdninger og ideelle organisasjoner: Uendret sparerate fra 1994 til 1995

Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner gikk ifølge foreløpige tall fra nasjonalregnskapet reelt opp med 2,7 prosent fra 1994 til 1995 etter en realvekst på 4,6 prosent fra 1993 til 1994. Med en økning i husholdningenes brutto disponible realinntekter i samme størrelsesorden, innebærer dette om lag uendret brutto sparerate fra 1994 til 1995. Husholdningenes sparerate (netto) er med utgangspunkt i dette anslått til om lag 6,7 prosent i 1995.

Ifølge Norges Banks finansregnskap pr. 2. kvartal 1995 har husholdningenes nettofordringsrate, dvs. nettofordringene i prosent av disponibel inntekt, stor sett vært i vekst siden første halvår av 1992. Ved utgangen av 2. kvartal 1995 var nettofordringsraten kommet opp i om lag 36 prosent (sesongjustert) mot i underkant av 33 prosent ved utgangen av 4. kvartal 1994.

Nasjonalregnskapets sparerate for husholdningssektoren er basert på en forutsetning om at varige forbruksgoder utenom bolig konsumeres i sin helhet i det året de anskaffes. Ved å behandle kjøp av konsumgoder utenom bolig som investering og ikke som konsum, er det mulig å beregne en korrigert sparerate som tar hensyn til at konsumkapitalen yter tjenester over flere år. Den korrigerte spareraten viser stort sett samme forløp som den ordinære spareraten over perioden 1991-1995, men størrelsen på endringene for de to spareratene er forskjellig. Mens den ordinære spareraten holdt seg om lag uendret fra 1994 til 1995 gikk den korrigerte spareraten opp med om lag 0,6 prosentpoeng. Oppgangen i den korrigerte spareraten i 1995 har blant annet sammenheng med at veksttakten for kjøp av varige goder utenom bolig gikk noe ned sammenlignet med foregående år.

Varekonsumet: Svakere vekst i 1995 enn i 1994

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall gikk varekonsumet opp med 3,0 prosent fra 1994 til 1995 etter en vekst på 5,3 prosent fra 1993 til 1994. Flere av varegruppene viste sesongjustert en nedgang fra 3. til 4. kvartal i fjor.

En nedgang i veksten i kjøp av personbiler fra i underkant av 30 prosent i 1994 til i underkant av 7 prosent i 1995 ga et betydelig bidrag til at utviklingen i varekonsumet ble mer dempet i fjor enn året før. Antall førstegangsregistrerte personbiler gikk, ifølge tall fra Vegdirektoratet, opp fra om lag 91 300 i 1994 til om lag 97 900 i 1995. Fra og med høsten i fjor har den underliggende tendensen for førstegangsregistreringene vært negativ. I desember ble det bare registrert i overkant av 3 800 personbiler. Dette svake tallet må imidlertid ses i lys av den forhåndsannonserte reduksjonen i engangsavgiften på personbiler fra 1. januar 1996. Denne avgiftsreduksjonen, som kan gi en nedgang i prisene på inntil 7 prosent, gjorde det lønnsomt å utsette bilkjøp til 1996.

Reservedeler til egne transportmidler mv. var den gruppen under varekonsumet som hadde sterkest vekst fra 1994 til 1995. Denne oppgangen må ses i sammenheng med at bilparken i de senere år har vært i vekst.

Møbler og elektriske artikler hadde sterk vekst fra 1994 til 1995 i likhet med fra 1993 til 1994. Enda sterkere var veksten i kjøpene av utstyr til fritidssysler og underholdning. Disse varene gikk opp med nesten 9 prosent i fjor. Ved siden av en klar vekst i disponibel realinntekt de senere årene, har trolig den sterke oppgangen for disse varene sammenheng med en svært moderat prisutvikling. Mens nasjonalregnskapets prisdeflator for konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner gikk opp med hhv. 1,3 og 2,2 prosent i 1994 og 1995, var prisstigningen for møbler og elektriske artikler 0,8 prosent i begge år. For utstyr til fritidssysler og underholdning gikk prisene ned både i 1994 og 1995.

Matvarekonsumet, som etter hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet utgjør i underkant av 14 prosent av totalt konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, gikk opp med 3,8 prosent i 1995. Dette var noe svakere enn veksten fra 1993 til 1994. Den sterke oppgangen i matvarekonsumet de siste årene kan henge sammen med at matvareprisene har gått langt mindre opp enn gjennomsnittet av konsumprisene.

Både konsumet av drikkevarer og tobakk, som sammen utgjør 7 prosent av totalkonsumet, gikk opp fra 1994 til 1995 etter en markert nedgang året før.

Konsumet av klær og skotøy, som utgjør i underkant av 6 prosent av totalt konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, gikk ned etter oppgang året før.

Mens husholdningenes forbruk av brensel mv. gikk sterkt ned fra 1994 til 1995, var det en klar oppgang i elektrisitetskonsumet. Samlet økte energiutgiftene knyttet til bolig

Husholdningenes sparerate

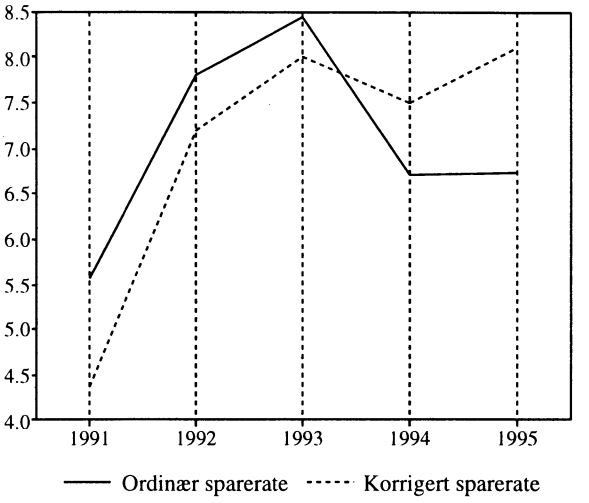

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner
Sesongjustert. 1991 = 100

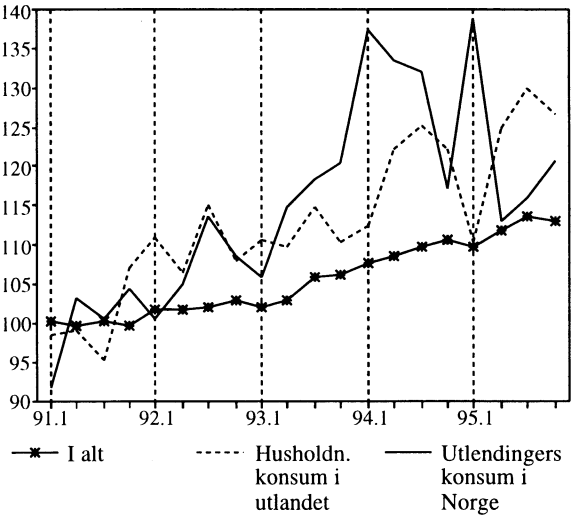

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Registrerte nye personbiler
1000 stk. Sesongjustert.

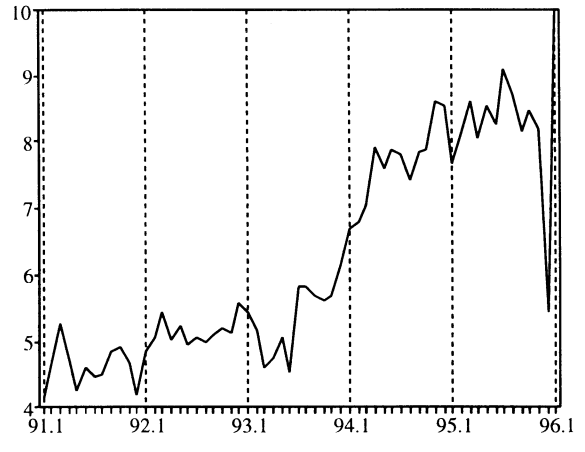

og driftsbygninger med i underkant av 2 prosent fra 1994 til 1995. Middeltemperaturen i 1995 var om lag som i 1994. Dette betyr at det var en oppgang i energikonsumet også etter temperaturkorriging.

Tjenestekonsumet: Svakere vekst enn for varekonsumet

Tjenestekonsumet består av konsum i husholdninger og i ideelle organisasjoner. I 1995 utgjorde tjenestekonsumet i ideelle organisasjoner og i husholdninger hhv. i overkant av 5 og i underkant av 40 prosent av totalt konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner. De foreløpige nasjonalregnskapstallene viser en volumvekst for tjenestekonsumet i alt som var klart svakere i 1995 enn i 1994.

Konsumet av boligtjenester, som i 1995 utgjorde nesten 18 prosent av totalt konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, gikk opp med 1 prosent fra 1994 til 1995. Dette var noe lavere vekst enn fra 1993 til 1994. Hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet innebærer at beregningsrutinene for konsumet av boligtjenester har blitt lagt om. Den dominerende komponenten i boligkonsumet representerer verdien av tjenestestrømmen fra boligkapitalen. Denne er forsøkt beregnet ved å utnytte informasjon om husleie knyttet til ulike boligkategorier. Ifølge de foreløpige nasjonalregnskapstallene gikk denne delen av boligtjenestene opp med 1 prosent i volum både i 1994 og i 1995.

På årsbasis var det vekst i de fleste tjenestekonsumkategoriene, men konsumet av hotell- og restauranttjenester, som i 1995 utgjorde 5 prosent av totalt konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, gikk ned. Denne nedgangen må ses i sammenheng med et høyt konsumnivå i 1994 på grunn av avviklingen av de olympiske vinterlekene. Det var også nedgang for tjenestegruppen transport med jernbane og sporvei.

Post- og teletjenester er den kategorien i tjenestekonsumet som vokser sterkest. På grunn av nedgang i tellerskrittsatser har prisen på denne konsumkategorien blitt betydelig redusert i de senere årene. Dette har i sterk grad virket stimulerende på konsumutviklingen.

Konsumet av tjenester knyttet til bilforsikring og verkstedreparasjoner gikk klart opp fra 1994 til 1995. Denne sterke økningen må ses i lys av at bilbeholdningen har vært i vekst de senere årene etter at bilsalget har tatt seg opp.

Utviklingen i husholdningers og ideelle org. konsum fordelt på hovedgrupper
Volum- og prisendring fra foregående år i prosent

	Mrd. kroner[1]	Volumendring		Prisendring	
	1995	1994	1995	1994	1995
Varekonsum	249,5	5,3	3,0	1,6	2,6
Tjenestekonsum	205,8	4,2	1,6	0,8	1,7
- Husholdninger	182,1	4,4	1,8	0,6	1,6
- Boligtjenester	81,3	1,6	1,0	0,9	1,5
- Andre tjenester	100,8	6,8	2,4	0,4	1,7
- Ideelle organisasjoner	23,7	2,2	0,4	2,6	3,0
Hushold. konsum i utlandet	18,1	8,6	2,5	2,6	0,9
Utlendingers konsum i Norge	14,7	13,3	-7,8	0,9	1,7
Konsum i hush. og ideelle org.	458,7	4,6	2,7	1,3	2,2

[1] Nivåtall i løpende kroner
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner
Sesongjustert[1]. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Mrd. kroner	Volumendring				Prisendring			
	1995	95.1	95.2	95.3	95.4	95.1	95.2	95.3	95.4
Matvarer	62,5	0,5	2,3	2,4	-2,2	0,5	0,8	0,0	-0,1
Drikkevarer og tobakk	32,0	2,4	-2,9	7,1	-2,3	1,4	0,6	-0,3	1,7
Elektrisitet	17,5	4,3	7,0	-0,6	1,9	5,2	-1,0	1,2	1,5
Brensel	2,0	11,4	-6,2	-10,4	1,8	-2,0	0,9	0,4	0,4
Driftsutg. til egne transportmidler	30,3	1,5	-2,0	1,5	1,4	2,3	1,2	-0,5	1,1
Klær og skotøy	26,7	-2,6	0,2	-1,4	-0,7	1,5	-0,9	0,3	-0,2
Andre varige goder	36,5	0,6	2,3	1,5	1,2	0,1	0,1	0,1	-0,2
Helsepleie	15,0	0,3	-0,0	0,8	0,6	1,9	0,9	0,1	1,9
Bolig	81,5	-0,0	0,1	0,7	0,2	0,5	0,3	0,5	0,2
Kjøp av egne transportmidler	20,3	0,9	1,3	1,7	-8,1	0,6	0,6	0,6	-0,2
Bruk av off. transportmidler mv.	26,5	-0,9	1,8	1,4	1,7	0,1	0,0	1,1	-0,7
Andre varer	25,7	-0,0	0,3	0,8	0,7	1,1	0,1	0,8	0,6
Andre tjenester	78,8	-1,2	1,1	1,8	0,3	0,6	0,7	0,7	0,2
Hushold. konsum i utlandet	18,1	-9,7	13,3	3,9	-2,6	-0,9	0,2	2,3	0,9
Utlendingers konsum i Norge	14,7	18,4	-18,7	2,7	4,1	3,8	-2,8	2,5	-0,9
Konsum i husholdninger og ideelle org.	458,7	-0,8	2,0	1,6	-0,6	0,8	0,4	0,4	0,4
- tendens [2]		0,6	1,1	1,0	0,1	0,5	0,7	0,4	0,2

1) For aggregeringsnivået i denne tabellen jfr. nederste avsnitt i den tekniske merknaden om kvartalstallene.
2) Endring i sesongjustert og glattet serie.

Konsum av varer og tjenester
Andeler i prosent av totalt konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner i 1995. Volum- og prisendring fra foregående periode i prosent.

	Andel	Volumendring		Prisendring	
		1994	1995	1994	1995
Matvarer	13,6	5,0	3,8	1,2	1,1
Drikkevarer	4,7	5,0	3,7	1,4	3,7
Tobakk	2,3	-8,3	1,4	11,5	8,1
Klær og sko	5,8	3,0	-2,3	1,4	0,7
Materialer for reparasjoner i leid bolig	0,1	-1,7	-5,4	4,7	5,4
Elektrisitet	3,8	0,9	3,0	-0,6	7,2
Brensel og fjernvarme	0,4	0,3	-6,9	2,4	0,4
Div. husholdningsutstyr	1,1	3,9	4,4	1,6	1,2
Andre husholdningsartikler	0,8	7,1	3,9	-0,8	1,1
Møbler og elektr. artikler	3,7	7,5	5,9	0,8	0,8
Briller ortopedisk utstyr mv.	0,3	-0,7	1,7	1,6	1,7
Legemidler og helseartikler	0,6	-2,0	-4,5	2,1	11,1
Kjøp av egne transportmidl.	4,4	29,6	6,8	4,4	3,5
Reservedeler mv.	1,0	23,6	14,0	0,9	3,3
Bensin og oljer	3,7	-1,1	-2,0	0,3	5,4
Utstyr til fritidssysler og underholdning	3,1	6,1	8,9	-0,4	-0,9
Aviser, bøker, blomster mv.	2,7	8,5	-0,8	1,2	2,4
Utdanningsmateriell	0,2	2,3	-2,0	2,4	4,3
Andre personlige artikler	0,8	6,6	11,9	2,1	0,9
Kosmetikk og toalettpreparater	1,1	-1,4	0,3	1,9	3,8
Varer i alt[2)]	54,4	5,3	3,0	1,6	2,6
Helsestell[1)]	0,8	-0,2	1,0	2,4	2,9
Kultur og fritid[1)]	1,0	4,4	-0,7	2,6	3,1
Undervisning[1)]	0,2	3,8	6,5	3,8	2,2
Andre formål[1)]	3,1	2,1	0,2	2,5	3,0
Reparasjon av klær og sko	0,0	1,2	0,5	0,9	-0,2
Husleie	16,3	1,0	1,0	0,7	1,3
Tjenester i tilknytning til bolig	1,4	10,1	1,7	3,6	4,1
Div. husholdningstjenester	0,3	5,4	4,9	4,2	6,5
Helsetjenester	1,5	3,0	1,7	2,1	4,5
Bilforsikring, verkstedrep. mv.	1,8	4,2	3,7	1,0	3,5
Transporttjenester ellers	3,8	6,2	4,3	-0,5	2,7
Transport med jernbane og sporvei	0,5	4,8	-3,7	-0,3	0,8
Underholdning, spill mv.	2,7	3,8	3,4	2,4	3,4
Utdanning	0,3	2,0	2,9	3,6	1,9
Hotell- og restauranttjenester	5,0	6,5	-0,9	1,3	1,4
Post og teletjenester	1,6	11,7	6,7	-7,6	-6,0
Andre tjenester	4,5	10,6	2,3	1,0	1,4
Tjenester i alt[2)]	44,9	4,2	1,6	0,8	1,7

1) Konsum i ideelle organisasjoner
2) På grunn av avrundingsfeil summerer ikke andelene seg opp til totalen.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Utviklingen i korreksjonspostene

Mens husholdningenes konsum i utlandet gikk opp med 2,5 prosent fra 1994 til 1995, var det en nedgang i utlendingers konsum i Norge på nærmere 8 prosent. Tall fra Statistisk sentralbyrås hotellstatistikk viser at antall overnattinger foretatt av utlendinger gikk ned med 1,1 prosent fra 1994 til 1995, etter oppgang hvert år siden 1989. Som et resultat av hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er nivået på husholdningenes konsum i utlandet betydelig nedjustert. Dette har sammenheng med at selskapsreiser nå regnes som en egen konsumgruppe under konsum av transporttjenester og at forretningsreisendes andel av konsumutgiftene i utlandet nå er omklassifisert til produktinnsats. Dette innebærer videre at differansen mellom nivåene for husholdningenes konsum i utlandet og utlendingers konsum i Norge er langt mindre enn før.

Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge

Utenriksøkonomi

Foreløpige beregninger viser et overskudd på driftsbalansen overfor utlandet på 32,3milliarder kroner i 1995, 11,2 milliarder kroner mer enn i 1994.

Økningen i overskuddet fra 1994 til 1995 skyldes dels høyere overskudd på vare- og tjenestebalansen og dels redusert underskudd på rente- og stønadsbalansen. For vare- og tjenestebalansen i alt var det et eksportoverskudd i 1995 på 55,8 milliarder kroner, en forbedring på 3,5 milliarder kroner i forhold til 1994. Underskuddet på rente- og stønadsbalansen ble redusert med 7,7 milliarder kroner, fra 31,3 milliarder kroner i 1994 til 23,5 milliarder kroner i 1995.

Eksportverdien økte med 17,8 milliarder kroner fra 1994 til 1995, hvorav 15,1 milliarder kroner kan føres tilbake til økt verdi for eksporten av tradisjonelle varer, og 5,1 milliarder kroner til økt verdi på eksporten av olje og gass. Veksten i verdien av eksporten av tradisjonelle varer fordeler seg med 5,6 milliarder kroner på volum og 9,5 milliarder kroner på pris. For en del industrivarer, som f.eks. metaller og treforedlingsprodukter, har prisveksten vært spesielt sterk, opp mot 20 - 30 prosent i forhold til 1994. Hele oppgangen i verdien av eksporten av råolje og naturgass kan føres tilbake til økt eksportvolum idet prisene på denne delen av eksporten ble redusert med 3,3 prosent. Eksporten av skip og oljeplattformer endret seg relativt lite fra 1994 til 1995. Eksporten av tjenester ble redusert i 1995 med 2,5 milliarder kroner, noe som skyldes en reduksjon i volum på 4,4 prosent. Det er poster som utlendingers kjøp i Norge, forretningsmessige tjenester, bank og forsikringstjenester og tjenester tilknyttet transport som sterkest bidro til denne volumnedgangen. Bruttofrakter opptjent i utenrikssjøfart utgjør om lag halvparten av tjenestene men denne posten endret seg relativt lite fra 1994 til 1995.

Samlet importverdi økte med 14,3 milliarder kroner, eller 5,1 prosent, fra 1994 til 1995. Økningen skyldes hovedsakelig vekst i importvolumet, mens importprisene endret seg relativt lite. Det var importen av tradisjonelle varer som viste økning i 1995. Verdien av denne delen av importen gikk opp med 9,8 prosent. Det er særlig verkstedprodukter, metaller, kjemiske og mineralske produkter og kjemiske råvarer som viser vekst. Import av skip og oljeplattformer ble redusert i 1995 med 2,8 milliarder kroner, noe som tilsvarer en nedgang på 22 prosent. Tjenesteimporten ble redusert med 1,3 milliarder kroner fra 1994 til 1995, som følge av en volumnedgang idet prisene på denne delen av importen gikk opp. Det er særlig direkte import ved oljevirksomhet som falt i volum, men også andre tjenester som bank og forsikringstjenester, og leiearbeid og reparasjoner har hatt en reduksjon i volum.

Rente- og stønadsbalansen viser netto betalinger av renter, overføringer, og aksjeutbytte mv. til og fra utlandet. Inkludert her er reinvestert fortjeneste på direkte investeringer. Reinvestert fortjeneste er definert som direkte investors andel av ikke utbetalt overskudd. Foreløpige anslag viser at underskuddet på rente- og stønadsbalansen ble redusert med 7,7 milliarder i forhold til 1994. Nedgangen skyldes hovedsakelig at aksjeutbytte mv (inkludert reinvestert fortjeneste) betalt til utlandet ble redusert med vel 5 milliarder kroner i 1995. I tillegg ble netto renteutgifter redusert med 3,4 milliarder, både som følge av økte renteinntekter og reduserte renteutgifter. Overføringer til Norge fra utlandet ble redusert med rundt 1 milliard kroner fra 1994 til 1995, mens overføringer fra Norge til utlandet endret seg lite.

Driftsbalansen
Milliarder kroner

											Endring fra 1994 til 1995		
	1994	1995	94.1	94.2	94.3	94.4	95.1	95.2	95.3	95.4	Verdi	Volum	Pris
Eksport	334,7	352,5	78,9	82,0	83,9	89,9	89,2	86,0	87,7	89,7	17,8	11,2	6,6
Skip og oljeplattformer mv.	11,0	11,1	2,2	2,0	2,5	4,4	2,1	3,6	3,5	1,8	0,1	0,7	-0,6
Råolje og naturgass	106,4	111,5	25,6	27,1	24,8	28,9	28,0	27,5	25,7	30,3	5,1	8,9	-3,8
Tradisjonelle varer	128,1	143,2	29,7	30,8	32,0	35,6	38,0	33,7	34,7	36,8	15,1	5,6	9,5
Tjenester	89,2	86,7	21,4	22,1	24,7	20,9	21,1	21,0	23,8	20,8	-2,5	-3,9	1,4
Import	282,4	296,8	67,2	70,2	71,6	73,5	71,1	73,4	74,6	77,8	14,3	11,3	3,0
Skip og oljeplattformer mv.	12,6	9,8	4,5	3,8	2,0	2,4	2,7	2,5	2,0	2,6	-2,8	-2,6	-0,1
Råolje	0,9	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3	0,0
Tradisjonelle varer	184,4	202,5	43,4	44,9	45,8	50,3	49,2	49,7	49,2	54,4	18,1	16,6	1,5
Tjenester	84,6	83,3	19,1	21,3	23,5	20,6	18,8	20,8	23,1	20,7	-1,3	-2,9	1,7
Vare og tjenestebalansen	52,3	55,8	11,8	11,8	12,4	16,4	18,1	12,6	13,2	11,9	3,5	..	..
Rente og stønadsbalansen	-31,3	-23,5	-5,7	-7,6	-7,0	-10,9	-6,9	-7,4	-4,7	-4,5	7,7	..	..
Driftsbalansen	21,1	32,3	6,0	4,1	5,4	5,5	11,2	5,1	8,5	7,4	11,2	..	..

Foreløpige beregninger viser at Norges nettogjeld overfor utlandet gikk ned med 45,3 milliarder kroner fra 1994 til 1995. Forskjellen mellom overskuddet på driftsregnskapet og endringen i nettogjelden utgjøres av nettokapitaloverføringer og omvurderinger av fordringer og gjeld, hovedsakelig som følge av valutakursendringer. Ifølge finanstellingen hadde Norge bruttofordringer overfor utlandet ved utgangen av 1994 på 385 milliarder kroner, mens Norges bruttogjeld var 406 milliarder kroner. Norges nettogjeld var ifølge finanstellingen dermed 21 milliarder kroner ved utgangen av 1994. Ved å koble det foreløpige tallet for endringen i nettogjeld fra utenriksregnskapet for utgangen av 1995 med finanstellingens beholdningstall ved utgangen av 1994, fremkommer det at Norge nå er i en nettofordringsposisjon overfor utlandet for første gang siden 1946. Nettofordringer ved utgangen av 1995 er anslått til 24 milliarder kroner.

Fordringer og gjeld overfor utlandet

Finanstelling og finansielle sektorbalanser

Finanstellingen gir en samlet oversikt over Norges fordringer og gjeld overfor utlandet ved utgangen av hvert år fordelt på finansobjekt, innenlandsk sektor, næring og land. Statistikken bygger på oppgaver som hvert år innhentes fra alle juridiske personer som Statistisk Sentralbyrå vet har finansielle mellomværende med utlandet. I finanstellingen er aksjer, ihendehaverobligasjoner og andre verdipapirer vurdert til pålydende verdi.

Finansielle sektorbalanser viser norske institusjonelle sektorers fordringer og gjeld overfor hverandre og overfor utlandet. Balansene er fordelt på finansobjekter i markedsverdi. Balansene omfatter kun finansielle beholdninger og dermed ikke andre formuesobjekter som realkapital, lagerkapital og immaterielle rettigheter. Statistikken bygger på regnskapsstatistikk fra de norske sektorene, samt Statstisk sentralbyrå's verdipapirstatistikk, finanstellingen overfor utlandet, og opplysninger fra Norges Bank, Verdipapirsentralen, Oslo Børs m.v.

For utlendingers beholdning av norske verdipapirer beregnes markedsverdier ved å utnytte data fra Verdipapirsentralen og Oslo Børs. For nordmenns beholdninger av utenlandske verdipapirer er det mangelfull informasjon om markedsverdier, og i praksis benyttes derfor finanstellingens tall for bokførte verdier for de utenlandske verdipapirene. Den ulike behandlingen av fordringer og gjeld kan ha store konsekvenser for anslagene for endring i nettogjeld, spesielt i perioder med store kurssvingninger på verdipapirer. Finanstellingen fanger ikke opp slike omvurderinger. Finansielle sektorbalanseer fanger dem opp på gjeldssiden, men bare i begrenset grad på fordringssiden. De to kildene kan dermed gi svært ulike bilder av uviklingen i nettogjeld, som illustrert i tabellen.

Mill.kr	1991	1992	1993
Endring i nettogjeld i følge finansielle sektorbalanser	-25416	-8663	23083
Endring i nettogjeld i følge finanstellingen	-23733	-11321	-16222

I følge finansielle sektorbalanser økte Norges nettogjeld i 1993 med 23 milliarder kroner, mens nettogjelden ifølge finanstellingen ble redusert med 16 milliarder kroner. 1993 var et år preget av store kurssvingninger på verdipapirer både på Oslo Børs og på utenlandske børser. Ifølge "European stock Exchange Statistics" 1992 -1994 hadde Oslo Børs en oppgang i 1993 på 64 prosent, mens kursstigningen ellers i Vest-Europa var på mellom 30-55 prosent. Fordi det benyttes markedsverdier på norske verdipapirer og bokførte på utenlandske, vil finansielle sektorbalanser overvurdere Norges nettogjeld ved utgangen av 1993. Det kan derfor være mest hensiktsmessig å benytte finanstellingens tall når endringen i Norges nettogjeld skal vurderes.

Utenriksregnskapet og Norges nettogjeld

Endringen i Norges nettogjeld overfor utlandet beregnes også i utenriksregnskapet (UR). UR bygger på Norges Banks valutastatistikk og statistikk fra Statistisk sentralbyrå. Regnskapet viser Norges økonomiske transaksjoner med utlandet og består av et driftsregnskap og et kapitalregnskap. Driftsregnskapet omfatter eksport og import av varer og tjenester, betaling av renter, aksjeutbytte mv. og stønader til og fra utlandet. Kapitalregnskapet omfatter bl.a lån til og fra utlandet og omsetning av norske og utenlandske verdipapirer. Overskuddet på driftsregnskapet skal være lik netto finanskapitaltransaksjoner korrigert for kapitaloverføringer, dvs. endringen i nettogjeld som følge av transaksjoner. I tillegg beregnes endring i nettogjeld som ikke skyldes transaksjoner, hvorav den viktigste posten er omvurderinger som følge av endringer i valutakurser. Summen av netto finanskapitaltransaksjoner og andre endringer ikke forårsaket av transaksjoner gir endringen i nettogjelden.

Foreløpige beregninger av Norges nettogjeld/nettofordringer

Det er behov for å kunne anslå endringen i Norges nettogjeld på et tidligere tidspunkt enn det som er mulig på grunnlag av finanstellingen og finansielle sektorbalanser. Dette kan gjøres ved å trekke overskuddet på driftsregnskapet fra sist kjente balanse fra enten finanstellingen eller eventuelt finansielle sektorbalanser, og korrigere for kjente omvurderinger og nettokapitaloverføringer. Siden utenriksregnskapet er et transaksjonsbasert system vil verdiene registrert der være et estimat på markedsverdier og det er dermed isolert sett naturlig å benytte seg av balansetallene fra finansielle sektorbalanser. Som følge av problemene finasielle sektorbalanser har med markedsverdier på utenlandske verdipapirer, har en imidlertid valgt å bruke finanstellingens balanser som utgangspunkt i beregningene av de foreløpige tallene for endringene i Norges nettogjeld.

At finanstellingen regner verdipapirer til pålydende verdi, mens utenriksregnskapet benytter transaksjonsverdi for tilsvarende papirer, kan imidlertid gi opphav til differanser mellom de to statistikkene. I tillegg kan periodiseringsforskjeller og manglende informasjon om omvurderinger føre til forskjeller.

Netto fordringer for Norge. Balansetall
Milliarder kroner

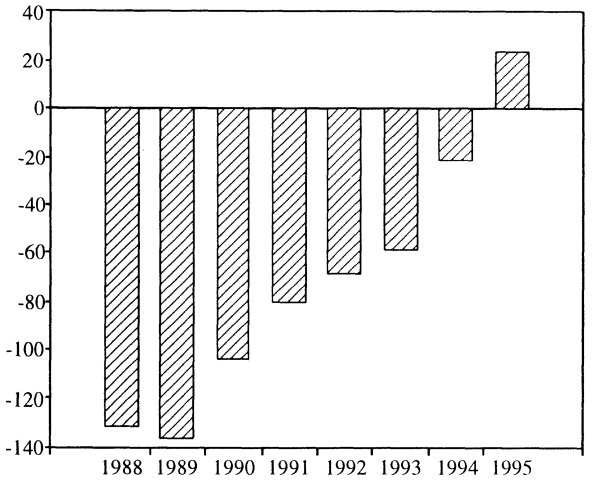

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksportoverskudd og overskudd på rente- og stønadsbalansen. Milliarder kroner

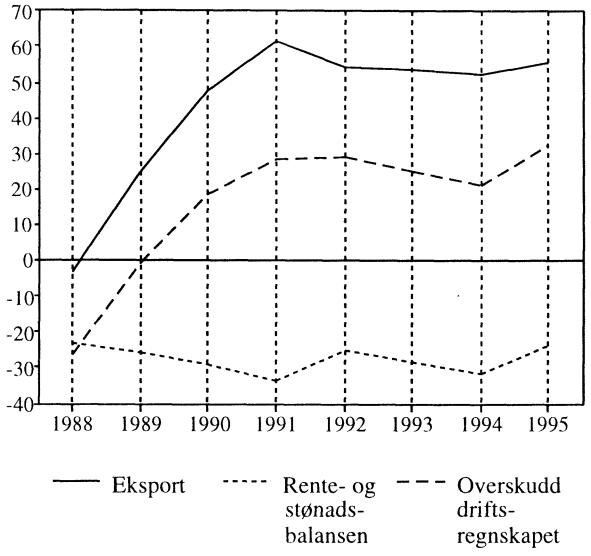

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Brutto disponibel inntekt og sparing for Norge

Brutto disponibel inntekt for et land gir uttrykk for hva landet har til disposisjon til konsum og brutto sparing. Brutto disponibel inntekt for Norge er definert som bruttonasjonalprodukt i løpende priser korrigert for overføringer til og fra utlandet (renter, stønader og aksjeutbytte, reinvestert fortjeneste mv.). Beregninger for 1995 viser at brutto disponibel inntekt for Norge var 899 milliarder kroner. Dette er 7,2 prosent høyere enn året før. Ved å deflatere med en prisindeks for innenlandsk bruk av varer og tjenester, dvs. for konsum og realinvesteringer, kommer en fram til begrepet *brutto disponibel realinntekt for Norge*. Foreløpige beregninger viser at brutto disponibel realinntekt for Norge steg med 5,1 prosent i 1995 mot 4,1 prosent i 1994.

Endring i brutto disponibel realinntekt kan dekomponeres i bidrag fra henholdsvis produksjonvekst, endring i rente- og stønadsbalansen og endring i bytteforholdet overfor utlandet (forholdet mellom eksport- og importpriser). Utvikling i samlet produksjon bidro med 3,9 prosent til veksten i disponibel realinntekt i 1995. Foreløpige tall viser at 28,2 prosent av dette skyldes produksjonsvekst i utvinning og rørtransport av olje og gass. Lav prisvekst på både eksport og import førte til at bytteforholdet forble omtrent uendret fra 1994 til 1995. Bedringen av rente- og stønadsbalansen i 1995 bidro til å øke brutto disponibel realinntekt med omtrent 1 prosent.

Brutto sparing for Norge er definert som brutto disponibel inntekt fratrukket konsum i husholdningssektoren og i offentlig forvaltning. Brutto sparing for landet som helhet tilsvarer summen av brutto realinvesteringer, netto finansinvestering og netto kapitaloverføringer fra Norge. Realinvestering er lik netto anskaffelse av produksjonskapital, netto finansinvestering er lik overskuddet på driftsbalansen

Eksport og import
Prosentvis endring fra 1994 til 1995

	Verdi	Volum	Pris
Eksport	5,3	3,7	1,6
Skip og oljeplattformer mv.*	0,6	5,9	-5,0
Råolje og naturgass	4,8	8,3	-3,3
Tradisjonelle varer	11,8	4,4	7,1
Tjenester	-2,8	-4,4	1,7
Import	5,1	4,1	0,9
Skip og oljeplattformer mv.*	-22,0	-21,0	-1,3
Råolje	28,4	31,3	-2,2
Tradisjonelle varer	9,8	9,0	0,7
Tjenester	-1,5	-3,5	2,0

*Inkl. moduler og direkte eksport/import av varer ved oljevirksomhet

Brutto disponibel realinntekt for Norge
Prosentvis endring fra året før

	1993	1994	1995
Brutto disponibel realinntekt for Norge, vekst-%:	2,0	4,2	5,1
Vekstbidrag fra:			
Produksjonsvekst i oljevirksomhet	0,8	1,7	1,1
Produksjonsvekst ellers	1,3	4,2	2,8
Endring i bytteforholdet	0,2	-1,4	0,2
Endring i rente- og stønadsbalansen	-0,3	-0,3	1,0

overfor utlandet korrigert for kapital overføringer, mens kapitaloverføringer til og fra utlandet består av overføringer av fast kapital, finansiering av investering i fast kapital og ettergivelse av gjeld. Det er ikke tatt hensyn til omvurdering av realkapitalen, petroleumsreservene, andre natur-

Disponibel inntekt for Norge og netto innenlandsk bruk av varer og tjenester
Milliarder 1992-kroner

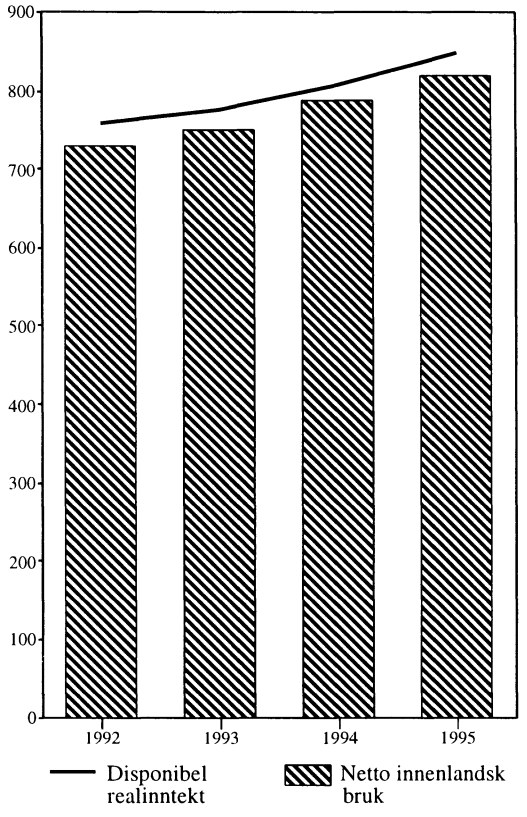

Bruttonasjonalproduktet fratrukket kapitalslit gir uttrykk for den nettoinntekten som skapes i Norge i løpet av et år. Trekker en deretter fra netto renter, aksjeutbytte og stønader til utlandet, får en et uttrykk for den inntekten som kan brukes til konsum og sparing. Ved å korrigere for prisstigningen, får en frem hvordan den disponible realinntekten har utviklet seg over tid. I figuren er disponibel realinntekt for Norge i perioden 1992-1995 sammenstilt med utviklingen i netto innenlandsk bruk av varer og tjenester, som er summen av privat konsum og netto realinvesteringer, regnet i faste priser. Differansen tilsvarer overskuddet på driftsregnskapet overfor utlandet.

ressurser eller utenlandsgjelden ved beregningen av sparingen i nasjonalregnskapet.

Foreløpige beregninger viser at brutto sparing for Norge økte med 33,5 milliarder kroner fra 1994 til 1995, noe som tilsvarer en økning på rundt 15,5 prosent.

Brutto spareraten for Norge, dvs. brutto sparing for landet som andel av Norges brutto disponible inntekt, var 28 prosent i 1995 mot 26 prosent i 1994. Bruttoinvesteringene økte med rundt 11 prosent fra 1994 til 1995 mens netto finansinvesteringene økte med 55 prosent. Netto kapitaloverføringer utgjør en liten andel av sparingen, ca. 0,5 prosent. Sparingens sammensetning endret seg dermed ved at realinvesteringens andel av sparingen ble redusert fra om lag 90 prosent i 1994 til 87 prosent i 1995.

Befolkning

Ved utgangen av 1995 var det i Norge omtrent 4 371 000 innbyggere. Foreløpige tall viser at folkemengden økte med 22 500 i 1995. Tilveksten på 0,5 prosent er relativt sterk sett i forhold til årlig gjennomsnitt i perioden 1980-1990 (0,4 prosent), men lavere enn i 1992-1993 (0,6 prosent). Økningen etter 1990 har vært høy, og den skyldes både relativt stor naturlig tilvekst og høy nettoinnvandring fra utlandet. I følge foreløpige tall var den naturlige tilveksten i 1995 om lag 15 500 (61 000 fødte minus 45 500 døde). Både for fødte og døde var det en oppgang på 1 800 sammenliknet med året før. Innvandringsoverskuddet ser ut til å bli 7 000 i 1995.

Fruktbarhet

Etter en oppgang i antall fødte på 20 prosent fra 1983 til 1990, har fødselstallet i de siste fem år vært mer stabilt, mellom 60 000 og 61 000 per år. Noe av oppgangen fra 1983-1990 skyldtes at det ble flere kvinner i fødedyktig alder, mens om lag 13 prosentpoeng skyldtes økt fødselshyppighet, særlig blant kvinner mellom 26 og 35 år. Utviklingen siden 1990 synes å være et tegn på at den fruktbarhetsoppgangen vi hadde fra 1983, nå er over.

Samlet fruktbarhetstall i 1994 var 1,87 mot 1,66 på det laveste (1983) og 1,93 på det høyeste (1990). Med samlet fruktbarhetstall for et bestemt år, menes det gjennomsnittlige barnetall en kvinne vil ha ved slutten av sin fødedyktige periode om hun gjennomlever hele denne perioden med de aldersspesifikke fødselshyppigheter fra dette året. Oppgangen i antall fødte på 1980-tallet skyldtes primært at en del årskull tidligere hadde utsatt første fødsel, og at det derfor var et stort "etterslep" å ta igjen. Samtidig ble tendensen til å utsette første fødsel svakere mot slutten av 1980-tallet. Mye av det etterslepet som var, er nå hentet inn, samtidig som det igjen er en viss nedgang i yngre kvinners (under 30 år) fødselsrater. Det har vært en svak økning i barneflokkenes størrelse, slik at sannsynligheten for at tobarnsmødre skal få et tredje og fjerde barn har blitt noe større.

Etter at nedgangen i fruktbarheten stoppet engang på 1970-tallet, og det i flere land, særlig i Norden, til og med var en oppgang på slutten av 1980-tallet, synes det de siste årene igjen å være synkende fruktbarhet også i resten av Norden og i mesteparten av Vest-Europa. Utviklingen i Norge likner i hovedtrekkene på det som skjer ellers i Vest-Europa. De land som nå har lavest fruktbarhet, er Italia og Spania med under 1,25 barn pr. kvinne, mens tidligere Øst-Tyskland er helt nede i 0,77. Fruktbarheten har stort sett sunket i Øst-Europa etter kommunismens fall. I enkelte av disse landene er fruktbarheten nå lavere enn det vest-europeiske gjennomsnittet.

Familie og samliv

Tallet på inngåtte ekteskap har variert noe fra år til annet etter at den langvarige nedgangen stoppet tidlig på 1980-tallet. I 1994 ble det inngått 20 600 ekteskap, 1 100 flere enn året før. For personer som ikke har vært gift tidligere, er giftermålshyppigheten for dem under 30 år fortsatt fallende, mens den i 1994 økte noe for dem som var 30 år og eldre. Forutsatt en giftermålshyppighet som i 1994, vil på lang sikt 40 prosent av mennene og 36 prosent av kvinnene aldri komme til å gifte seg.

Nedgangen i tallet på ekteskap henger sammen med at stadig flere velger å leve i samboerforhold uten å inngå formelt ekteskap, men dette er ikke nok til fullt ut å kompensere for nedgangen. Andelen blant kvinner 20-44 år som levde i samboerforhold var i 1995 23 prosent, mot bare 5 prosent i 1977. Andelen gifte sank fra 73 prosent i 1977 til 48 prosent i 1995. I yngre aldersgrupper, det vil si fram til slutten av 20-årene, er det flere samboende enn gifte.

Gjennomsnittlig giftemålsalder har økt med omlag fire og et halvt år siden tidlig på 1970-tallet, og var ved første giftemål i 1994 29,8 år for menn og 27,2 for kvinner. Aldersforskjellen mellom partene har ikke endret seg i perioden.

En stadig økende andel av fødslene skjer utenfor ekteskap (46 prosent i 1994). Av barn født utenfor ekteskap har fire femtedeler samboende foreldre. Et mindretall av førstefødslene skjer nå innenfor ekteskapet.

I 1994 var det 10 900 ektepar som ble skilt, det samme som i foregående år. Oppgangen i skilsmissetallene har vært beskjeden siden 1990, da det ble registrert 10 200 skilsmisser. Dersom skilsmissehyppighetene fra 1994 holder seg, vil 48 prosent av ekteskapene som inngås nå, oppløses på lang sikt. Tilsvarende tall beregnet på basis av skilsmissehyppighetene i 1980, var 30 prosent. Det finnes ingen statistikk over oppløsning av samboerforhold.

Dødelighet

For 1995 viser foreløpige tall 45 500 dødsfall. Endringene i aldersstruktur har lenge vært slik at uten nedgang i dødeligheten ville det vært en betydelig årlig vekst i tallet på døde. I 1994 var forventet levealder ved fødselen 80,8 år for kvinner og 74,9 år for menn. Det gir en økning på 0,4 år for kvinner og 0,6 år for menn sammenliknet med 1993. Etter noen år med liten bedring, har levealderen økt relativt mye siden slutten av 1980-tallet, og levealderen i Norge nærmer seg nå de høyeste i Europa. Fortsatt er imidlertid forventet levealder for begge kjønn noe høyere i Sverige og i Island enn i Norge, og forventet levealder for kvinner er noe lavere enn for kvinner i Frankrike, Sveits

Årlig endring i folketallet i noen aldersgrupper
1000 personer

	1992	1993	1994	1995	1996[1)]	1997[1)]
I alt	26	26	24	25	25	24
0-6	10	8	6	4	2	0
7-15	-1	3	3	3	9	10
16-19	-10	-9	-8	-4	-2	1
20-39	8	5	2	1	-5	-6
40-54	21	21	19	19	21	15
55-66	-5	-3	0	1	0	6
67-79	-1	-1	-3	-3	-4	-5
80+	4	2	4	4	4	5
0-19	-2	2	1	7	9	11
20-66	24	22	21	19	16	14
67+	3	1	1	0	0	0

1) Anslag fra NOS C 176: Framskriving av folkemengden 1993-2050 (Alternativ M1)
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

og Spania. Etter midten av 1980-tallet har forventet levealder økt klart mer for menn enn for kvinner.

Innenlands flytting

Den innenlandske mobiliteten varierer i takt med konjunkturene. Etter en viss økning i antall flyttinger mellom kommunene utover på 1980-tallet, var det en klar nedgang i 1988-1992. Mobiliteten var i 1992 den laveste siden krigen.

Konjunkturendringer ser ut til å ha påvirket utviklingen i 1994. Innenlandske flyttinger økte med 11 600 fra 1993 til 1994, slik at det totale antall flyttinger mellom kommuner kom opp i 177 500. Korrigert for kommunesammenslåinger de siste årene, er mobilitetsnivået det høyeste siden 1988. Dette kan skyldes at mange unge antakelig kom senere i gang med å etablere seg, på grunn av lavkonjunktur i årene forut. Kvinner hadde på 1950- og 1960-tallet klart høyere flyttetilbøyelighet enn menn. Forskjellen mellom kvinner og menn er nå forsvunnet, mens ulikhetene i aldersmønsteret er som før.

Den geografiske omfordelingen av befolkningen som følge av innenlandsk flytting, fortsatte i 1994 etter omtrent samme mønster som i de seneste årene. Alle kystfylker fra og med Hordaland og nordover hadde flyttetap for tredje år på rad. For Nord-Norge viser flyttebalansen for 1993 og 1994 en forverring i forhold til årene rundt 1990, men er fortsatt under halvparten av hva det var i de største utflyttingsperiodene, rundt midten av 1980-tallet og i andre halvdel av 1960-årene. Også innlandsfylkene på Østlandet hadde flytteunderskudd, mens de sentrale fylkene på Østlandet og særlig Oslo og Akershus hadde overskudd. Flytteoverskudd var det dessuten i Rogaland, mens Aust-Agder hadde overskudd og Vest-Agder underskudd i forhold til innenlandske flyttinger.

Mange fylker har i de senere årene hatt et til dels betydelig innflyttingsoverskudd fra utlandet. Dette overskuddet har for enkelte fylker radikalt bedret den heller ugunstige innenlandske flyttebalansen.

Effekten av flyttinger, fødsler og dødsfall ga folketilvekst i alle fylker bortsett fra Hedmark, Oppland, Telemark og Nord-Trøndelag. Størst tilbakegang i 1994 var det i Hedmark, hvor innbyggertallet gikk mer tilbake enn i noe annet år i etterkrigstiden. Folketallet økte mest i Oslo, Akershus og Rogaland. Veksten i Oslo skyldtes hovedsakelig nettoinnflytting, særlig fra utlandet. For de to øvrige fylkene hadde fødselsoverskuddet størst betydning.

Flytting til og fra utlandet

For statsborgere i Norge og andre vest-europeiske land, har flyttingene i stor grad sammenheng med arbeidsmarkedet hos oss og i nabolandene. For de øvrige lands statsborgere er det de politiske, økonomiske og sosiale forhold i hjemlandet og den norske innvandringspolitikken, som ofte er avgjørende. Fra 1991 har vi hatt en betydelig nettoinnvandring fra utlandet, for 1995 er den anslått til å bli om lag 7 000.

Aldersstruktur

Hovedtrekkene i befolkningens aldersstruktur forandrer seg langsomt. Tabell 1 viser endringstall for aldersgrupper for årene 1992-94 sammen med framskrivinger for 1995, 1996 og 1997. Fruktbarhetsoppgangen har gitt en økning i antallet små barn, en økning som i følge framskrivingstallene snart er over. Fra 1993 har det også vært en oppgang i antall barn i skolepliktig alder. Den vil forsterkes kraftig i løpet av de aller nærmeste årene. Elevgrunnlaget for den videregående skolen avtar fortsatt, men langsommere enn i de foregående år.

De fleste yrkesaktive er i aldersgruppene mellom 20 og 66 år. Her var samlet tilvekst om lag 21 000 i 1994. Det var en svak økning i de yngre aldre (1 600 i aldersgruppen 20-39 år), en sterk økning (19 000) i aldersgruppen 40-54 år og et konstant nivå blant de eldste (55-66 år). Utsiktene for de nærmeste årene er at tilveksten i aldersgruppen 40-54 år vil holde seg og deretter gå noe ned. For de yngste og de eldste snus utviklingen, slik at økningen blant de yngste avløses av nedgang og nedgangen blant de eldste erstattes av en oppgang.

Antallet i pensjonsalderen (67 år og over) gikk opp med 1 000 i 1994. I de nærmeste årene vil antallet i pensjonsalderen være uendret, men med en nedgang i aldersgruppen 67-79 år, og en økning i antall personer 80 år og over.

Økonomisk-politisk kalender 1995

Januar

1. Sverige, Finland og Østerrike opptas som nye medlemmer i EU.

2. Den norske strømforsyningsprodusenten Mascot Electronic AS får ordrer verdt over 500 millioner kroner fra forskjellige mobiltelefonprodusenter.

3. Hærens nye stormpanservogner får kanontårn fra Kværner Eureka. Leveransene har en verdi på rundt 500 millioner kroner. Hagglunds Vehicle AB fikk kontrakten med forsvaret i fjor under forutsetning av at de kjøpte varer og tjenester i Norge.

4. EFTAs overvåkingsorgan ESA behandler det norske detaljmonopolet for vin og brennevin. Overvåkingsorganet slår utvetydig fast at detaljmonopolet strider mot EØSavtalens forbud mot kvantitative handelsrestriksjoner og bestemmelser om monopoler. ESA har tidligere sagt at de vil avskaffe Vinmonopolets enerett til import, eksport og engrossalg.

7. Det er inngått forlik mellom Hambros Bank og den norske stat i forbindelse med Rekstensaken. Forliket mellom Hambros Bank og Norsk Garantiinstitutt for Skip og Borefartøyer (GI), sikrer staten 300 millioner kroner og innebærer avslutningen på jakten etter en skjult Rekstenformue i utlandet.

10. Sveriges finansminister, Gøran Persson, legger frem et statsbudsjett hvor det skal spares 21,7 milliarder kroner de nærmeste 18 månedene. Målet er å presse statsgjelden under 60 prosent av BNP mot, nærmere 100 prosent i dag.

13. Freia AS overlater distribusjonen av sjokoladeprodukter til de store matvarekjedenes egne grossister. I første omgang blir 114 Freiaansatte oppsagt.

14. Telenor Mobil gir svenske Ericsson kontrakten på å bygge ut GSMnettet i Norge. Rammeavtalen har en verdi på rundt 500 millioner kroner og en varighet på tre år.

14. Aker Offshore Partner og Kværner Installasjon i Stavanger tildeles oppdrag verdt tilsammen 2,3 milliarder kroner av Statoil. Avtalen har fem års varighet og gjelder vedlikehold og mindre modifikasjoner på plattformene Statfjord og Gullfaks.

17. Kværner får i oppdrag å bygge tre nye cruiseskip til en verdi av 5 milliarder kroner. Skipene som bygges for det amerikanske Carnival Cruise Lines, skal bygges ved Kværner MasaYards i Finland (se også 6. desember, 1994).

17. Samvirkebevegelsen i Norge markerer i dag 150 årsdagen for verdens første samvirkelag. Også 100 årsdagen for etableringen av Samvirkebevegelsens internasjonale organisasjon blir markert. Samvirke bevegelsen i Norge har en årlig omsetting på bortimot 100 milliarder kroner og omlag 1,3 millioner medlemmer.

20. Akademikernes Fellesorganisasjon (AF) er tatt opp som medlem i Nordens Faglige Samorg (NFS). Det er AFs samarbeidsavtale med LO som har banet vei for avtalen. NFS har åtte millioner medlemmer i Norden.

25. Gassforhandlingsutvalget (GFU), Total og den franske monopolimportøren Gaz de France undertegner i dag en ny og omfattende avtale om salg av norskprodusert naturgass til Frankrike. Avtalen har en varighet på 26 år og gjelder totalt 40 millioner toe. naturgass. Leveransene starter i år 2001 og når et platånivå på 2 millioner toe. pr. år i 2005. Avtalen har en bruttoverdi ved levering på omlag 4,5 milliarder USD.

26. Regjeringen lider to nederlag i Stortinget. Finans minister Sigbjørn Johnsen må konstatere at skjerpelsen av delingsmodellen avvises og at flertallet i finanskomiteen heller vil ha et differensiert personinntektstak. I tillegg fikk justisminister Grethe Faremo sin aksjelovproposisjon i retur fra justiskomiteen med beskjed om å lage en egen aksjelov for småbedriftene.

27. Regjeringen gir sin tilslutning til utbyggingsplanen for en ny gassrørledning fra Trollterminalen, den såkalte Zeepipe fase IIb. De totale investeringene er på 3,3 milliarder kroner. Rørledningen skal gå fra stigerørs plattformen 16/11E i Nordsjøen til Kollsnes.

31. Norsk Helikopter får kontrakten verdt 500 millioner kroner for helikoptertransport fra Sola til Ekofiskområdet. Avtalen gjelder en femårsperiode.

Februar

1. Postverket fikk et overskudd på 466 millioner kroner etter at regnskapet for 1994 er gjort opp. De samlede inntektene var 10,1 milliarder kroner mens utgiftene var på 9,6 milliarder kroner.

2. Remøy Holding får den største forsyningsskips kontrakten i Nordsjøen, verdt rundt 400 millioner kroner. I følge avtalen skal Statoil leie et nybygd forsyningsskip til 150 millioner kroner i tolv år, med mulighet til forlengelse i ytterligere seks år.

2. Europakommisjonen godkjenner mer statsstøtte til det Kværnereide Warnovverftet i Tyskland. Kommisjonen sier ja til en investeringsstøtte på tilsammen 202,5 millioner tyske mark, i underkant av 1 milliard norske kroner.

3. Nærings og energiminister Jens Stoltenberg utlyser 56 blokker på kontinentalsokkelen, 16 i Nordsjøen og 40 lenger nord i Norskehavet, som ledd i 15. konsesjons runde.

7. Miljø og energikomiteen sier ja til utbygging og drift av Nornefeltet.

13. Regjeringen vedtar å gi opp importmonopolet på vin og brennevin. Med denne avgjørelsen håper de å redde detaljmonopolet fra angrep fra EFTAdomstolen.

14. Den norske Bank legger frem tidenes største over skudd. For 1994 var overskuddet på 2,68 milliarder kroner, mot 0,94 milliarder kroner året før.

16. Statoil legger frem sitt beste resultat noensinne. Overskudd etter skatt var på 5,4 milliarder kroner for 1994, mot 3,4 milliarder for 1993. Selskapet vil betale 11,5 milliarder kroner i skatt og 1,6 milliarder kroner i utbytte til staten.

20. Norsk Hydro legger frem et driftsresultat på 7,27 milliarder kroner og et nettoresultat på 4,04 milliarder kroner for 1994, dette er en økning med henholdsvis 3,23 og 1,04 milliarder kroner i forhold til 1993.

23. Ved å blåse liv i sitt tyske datterselskap inngår Saga Petroleum en avtale med det tyske gassdistributørselskapet Wingas. Avtalen gjelder 15 års leie av transport og lagerkapasitet for gass, samt videresalg av gassen til Wingas. Saga har søkt Gassforhandlingsutvalget om å kjøpe gassen, som representerer en verdi på omlag 1 milliard kroner årlig. Bakgrunnen for avtalen er at Wingas flere ganger tidligere har fått avslag om kjøp av norsk naturgass.

24. Aker og Kværner får hver sin kontrakt med Statoil. Aker skal stå for sammenstilling og oppkopling på Nornefeltet, mens Kværner skal stå for sammen koplingsarbeidet på Sleipner Tplattformen. Aker og Kværners kontrakter er verdt henholdsvis 460 og 315 millioner kroner.

Mars

1. Farsundbedriften Bredero Price Norway får tidenes største rørbehandlingskontrakt. Kontrakten med Statoil gjelder rustbehandling og betonglegging av 200000 rør og har en verdi på 2 milliarder kroner. Rørene skal fra 1999 frakte gass til kontinentet.

4. Nera AS får en kontrakt med det amerikanske telefon selskapet AT&T om levering av mikrobølge radiolinjer til en verdi av 500 millioner kroner. Leveransen er en del av verdens største telekommunikasjonsprosjekt som AT&T bygger for den saudiarabiske stat.

9. Stortinget vedtar å bygge ut Nornefeltet utenfor Nordlandskysten. Utbyggingen kommer til å koste rundt 8 milliarder kroner (jfr. 7. februar).

9. Regjeringen vedtar EUs konsesjonsdirektiv for oljevirksomheten. Dermed godtar Norge at olje og gass hører inn under EØSavtalen.

13. T. Skretting og AS Biomar får kontrakt på fôrleveranser for omlag 500 millioner kroner med oppdrettsselskapene Frøya Holding AS og Mowi AS. Etter å ha forhandlet om leveranser hver for seg valgte kjøperne å samarbeide om kontrakten. T. Skretting får 80 prosent av leveransene mens AS Biomar får resten.

13. Oljeproduksjonen på Statfjordfeltet passerer 3 milliarder fat. Feltet har dermed produsert olje for over 500 milliarder kroner siden 1979.

14. SAS bestiller 35 Boeing 737-maskiner, modell 600, til en verdi av 8,5 milliarder svenske kroner. I tillegg kommer opsjoner på ytterligere 35 flymaskiner, som kan omgjøres til levering av større fly. De første flyene skal leveres i slutten av 1999, og deretter fortløpende frem til 2002.

15. Norsk Hydro, som operatør for Njordfeltet, inngår en intensjonsavtale med Aker Stord AS om en EPC-kontrakt (engineering, procurement and construction) for en flytende stålplattform. Kontrakten har en verdi på omlag 2,8 milliarder kroner og innebærer at plattformen skal være klar for uttauing fra Aker Stord innen 30. juni 1997.

15. LO bryter lønnsforhandlingene med NHO. Lønnsoppgjøret for 250 000 arbeidstakere i privat sektor må dermed avgjøres i megling. Årsaken til bruddet var misnøye med størrelsen og innretningen på arbeidsgivernes tilbud.

16. Tofte Industrier AS selger sin toppmoderne klorfabrikk til India, hvor den blant annet skal produsere miljøgiftige plantevernmidler. Fabrikken som lå på Hurum, måtte legge ned i 1991 på grunn av protester fra både myndigheter og miljøvernorganisasjoner.

17. Kværners svenske datterselskap Kværner Enviro Power skal levere et komplett søppelgjenvinningsanlegg til Thailand. Anlegget vil koste omlag 375 millioner kroner.

21. Det australske gruveselskapet Broken Hill tar over deler av ilmenittverket i Tyssedal. 200 millioner kroner skal investeres i smelteverket. I fremtiden vil verket bruke råstoff fra Australia, og dermed slutte å kjøpe råstoff fra Titania i Dalane.

22. Forsikringsgruppen som forsikret Sleipnerplattformen, ledet av Vesta, stevner Norwegian Contractors (NC) og morselskapet Aker. De krever å få tilbakebetalt 2,3 milliarder kroner av forsikringsutbetalingen. Dette er det største regresskravet som er reist i Norge. Sleipnerplattformen sank i Gansfjorden i 1991.

22. Det norsk-svenske arbeidsfellesskapet AF MNFP får en kontrakt med NSB Gardemobanen AS verdt omlag 1,8 milliarder kroner. Selskapet skal gjøre grunnarbeidet på strekningen Åråsen-Leisundveien.

27. På vegne av sine 22 norske kraftprodusenter har Euro-Kraft Norge AS inngått en kraftutvekslingsavtale med Tysklands største kraftprodusent EuroStrom. Avtalen utløser investeringer for omlag 4 milliarder kroner i nye kraftkabler fra Norge til Tyskland. Kontrakten gjelder gjensidige leveranser i 25 år med start senest 1. januar 2003.

30. Statoil oppjusterer reserveanslagene på Smørbukkfeltet til det dobbelte, dette utgjør en økning med omlag 290 millioner fat. For eierne betyr dette 32 milliarder kroner i økte salgsinntekter.

31. Norske Skog kjøper ut kompanjongen i sin franske papirfabrikk, utvider sponplatefabrikken i Braskereidfoss og kjøper opp sponplatekonkurrenten Agnes Fabrikker. Tilsammen utgjør dette investeringer, kjøp og overtakelse av lån for over 840 millioner kroner.

April

3. Orkla kjøper Procordia av Volvo for nesten 3,7 milliarder kroner. Orkla blir med dette Nordens største innen mat og drikke, med 21 000 ansatte og en omsetning på 26 milliarder kroner.

3. Transocean og Wilrig fusjonerer og blir verdens tredje største riggselskap. Det nye selskapet ventes å få en omsetning på 3,5 milliarder kroner i år.

3. Transocean Petroleum Technology inngår en kontrakt med Saga Petroleum om leveranser av boretjenester og vedlikehold av boremodulen Snorre TLP. Kontrakten har en varighet på fire år og en verdi på 310 millioner kroner.

4. NHO og LO blir enige om lønnsoppgjøret (jfr. 15. mars). På gjennomsnittslønnen er det avtalt et tillegg på 80 øre, pluss 85 øre for dem som ikke har lokal forhandlingsrett. De som tjener mindre enn 90 prosent av gjennomsnittslønnen får 80 øre ekstra, eller tilsammen 1,60 kroner.

5. Rikstrygdeverket skrinlegger overgangen til det nye EDB-systemet Tress 90 etter å ha brukt mer enn 600 millioner kroner. Overgangen til det nye systemet hadde opprinnelig en pris på 1,3 milliarder kroner. Rikstrygdeverket vil fortsette å bruke dagens ni år gamle system.

5. Alcatel Telettra Norway får en rammekontrakt verd 500 millioner kroner med British Telecom. Selskapet skal levere fiberoptiske linjesystemer til det engelske høyhastighetsnettet for tale og data.

5. Sveriges finansminister Göran Persson legger frem en ny økonomisk sparepakke for å berolige pengemarkedet. Blant annet skal syke-, barsel- og arbeidsledighetstrygd ned til 75 prosent av dagens nivå og matvaremomsen reduseres fra 21 prosent til 12 prosent.

7. Statoil investerer rundt en milliard kroner i Malaysia. Selskapet skal styrke handelsposisjonen i Sørøst-Asia og kjøper 15 prosent i en utvidelse av Melakaraffineriet.

20. Kværner Pulping får kontrakter verdt tilsammen 190 millioner kroner av det brasilianske konsernet Votorantim. Kontrakten omfatter utstyr i forbindelse med Votorantims planer om å modernisere to av sine cellulose- og papirfabrikker.

21. Arbeidstakerorganisasjonene i staten legger frem kravene i forbindelse med statsoppgjøret. Felles for alle er krav om økt kjøpekraft og tiltak for likelønn.

24. Norge og Europakommisjonen blir enige om nye tollfrie kvoter på norsk fiskeeksport til EU. Avtalen tar hensyn til de nye medlemslandene i EU, og Norges tollfrie kvote øker med gjennomsnittet av eksporten til disse landene i perioden 1992 til 1994.

25. Westamarin AS får kontrakten på byggingen av Stena Lines fire nye katamaraner. Kontrakten har en verdi på 1,4 milliarder kroner.

25. De to bondelagenes forhandlingsledere legger frem sine krav i forbindelse med jordbruksoppgjøret. Kravet innebærer en prisnedgang til bøndene med 195 millioner kroner, samt nullvekst i støtten over statsbudsjettet.

25. De kommuneansattes representanter legger frem sine lønnskrav. Kommunal sektor i LO's forhandlingssammenslutning (LOK) krever 5 700 mer til de som tjener under 146 700 kroner, og 4 500 kroner mer til de som tjener over dette nivået (lønnstrinn 11). I tillegg vil LOK ha ekstra tillegg i lønnstrinn 1 til 5. Akademikernes Fellesorganisasjon i kommunal sektor (AFK) krever et opprykk i lønnstrinn for alle, samt et ekstratillegg på 0,5 prosent til de med lønn over 309 800 kroner (lønnstrinn 51). Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund i kommunal sektor (YSK) krever blant annet et flatt kronetillegg på 5 500 kroner per år til alle.

Statstjenestemannskartellet i LO og Norsk Lærerlag krever tillegg på 5 700 kroner for de i lønnstrinn 1 til 11, og 4 500 kroner for de i lønnstrinn 12 til 75, med virkning fra 1. mai. Organisasjonene krever i tillegg en sentral likelønnspott på 1,1 prosent av årslønnsmassen. De statsansatte i YS krever et likt kronebeløp på 5 500 kroner per år til alle med virkning fra 1. mai. Samtidig krever de et sentralt justeringsoppgjør rettet mot midlere og lavere lønninger hvor hovedtyngden er kvinner.

Når det gjelder likelønnsspørsmålet vil både YS og AF ha avsatt en pott til lokale forhandlinger.

28. Saga Petroleum noteres på New York børsen for første gang.

Mai

6. Det norske forsvaret inngår kontrakt med Hughes om kjøp av raketter for om lag 4,5 milliarder kroner. Avtalen pålegger den amerikanske produsenten å tilgodese norsk industri med delleveranser. Rakettene skal brukes på F-16 fly.

10. Conoco Norway døper Heidrunplattformen. Plattformen er den første betong-strekkstagsplattformen i verden, og en av Norges største industrisatsinger med mer en 25 milliarder kroner investert. Oljeproduksjonen fra Heidrun starter i august, og vil gi staten skatte- og avgiftsinntekter på rundt 7 milliarder kroner årlig fra år 2000.

10. Revidert nasjonalbudsjett for 1995 legges frem. Finansminister Sigbjørn Johnsen krymper underskuddet på statsbudsjettet til seks milliarder kroner. I 1996 vil et overskudd på 10 milliarder kroner settes inn på Statens oljefond.

10. Norges største gasskunde, den tyske distributøren Ruhrgas, har sendt en forespørsel til Gassforhandlingsutvalget (GFU) om å få kjøpe ytterligere to milliarder kubikkmeter gass årlig. I slutten av april avslo GFU en søknad fra Saga om å kjøpe norsk gass som skulle videreselges til Ruhrgaskonkurrenten Wingas. Forespørselen fra Ruhrgas representerer gass for 1,3 milliarder kroner årlig, dobbelt så mye som Saga ville selge til Wingas.

11. SAS og Lufthansa inngår en samarbeidsavtale hvor hovedbestanddelen blir en samordning av selskapenes rutenett over hele verden. Samarbeidsavtalen skal tre i kraft 1. januar 1996 forutsatt at den blir godkjent av EU-kommisjonen.

12. Staten og bondeorganisasjonene blir enige om en ny jordbruksavtale som innebærer at støtten til bøndene blir redusert med 900 millioner kroner. Av dette er 380 millioner kroner reduserte overføringer over statsbudsjettet, og 520 millioner kroner er reduserte priser til bøndene på jordbruksprodukter. Dette betyr at forbrukerne får billigere kjøtt, ost og melk.

17. Etter en uke under slep er Trollplattformen fremme på feltet der den skal bli stående de neste 70 årene. Feltet er Europas største gassfelt til havs med om lag 1 300 milliarder kubikkmeter utvinnbare gassreserver. Trollplattformen er verdens største betongplattform, og den første bunnfaste plattformen på over 300 meters dyp. Total pris for Troll fase 1 ventes å bli om lag 30 milliarder kroner.

22. Administrerende direktør i NSB, Kristian Rambjørg, fratrer sin stilling med umiddelbar virkning. Styret i NSB mener det er nødvendig med et lederskifte for å løse de enorme økonomiske problemene i selskapet.

24. Ullsteinkonsernet får en skipskontrakt til 220 millioner kroner. Kontrakten er inngått med den sør-koreanske staten, og gjelder et seismisk forskningsfartøy. Sør-Korea er forøvrig verdens nest største verftsnasjon.

30. Wilrig får en kontrakt med det brasilianske oljeselskapet Petrobras for boring av dypvannsbrønner på den brasilianske kontinentalsokkelen. Kontrakten er verdt omlag 360 millioner kroner.

31. Akademikernes Fellesforbund, Norsk Politiforbund og Norsk Lærerlag tar ut en del av sine medlemmer i streik. Blant de streikende er leger, polititjenestemenn og førskolelærere.

Juni

1. Flom på østlandet gjør store ødeleggelser på bygninger, veier og dyrket mark. Det er usikkert om Naturskadepoolens pott på 1,8 milliarder kroner er tilstrekkelig til å dekke tapene.

1. Norsk Hydro og Kværner Masa-Yards undertegner en intensjonsavtale om utbygging av en flytende lagringsenhet på Njordfeltet. Kontrakten har en verdi på 470 millioner kroner.

1. Norske Skog investerer 370 millioner kroner i Follum Fabrikker i Hønefoss til utvikling av to nye papirtyper av høy kvalitet.

3. Regjeringen beslutter å innføre tvungen lønnsnevnd for politiet.

6. Etter at Akademikernes Fellesorganisasjon varslet opptrapping av streiken, ved blant annet å inkludere flyveledere og-værvarslingstjenesten, beslutter regjeringen å iverksette tvungen lønnsnevnd. Norsk Lærerlag har besluttet at streiken blant førskolelærere skal trappes ytterligere opp.

12. Stortinget vedtar EUs oljedirektiv. Dette innebærer at EØS - avtalen skal gjelde også på den norske kontinentalsokkelen.

13. Borregaard i Sarpsborg åpner et rense- og bioforbrenningsanlegg som det har kostet 200 millioner kroner å bygge. Anlegget er en konsekvens av betydelige reduksjoner i konsesjonene for utslipp fra prosessanlegg i Sarpsborg.

20. Dyno Industrier er valgt til eneleverandør av oljekjemikalier til Norsk Hydros virksomhet på kontinentalsokkelen. Leveransene gjelder for fem år fremover og er verdt om lag 150 millioner kroner.

20. Petroleum Geo-Services (PGS) signerer en kontrakt som gir dem enerett til å drive seismiske undersøkelser av havbunnen utenfor Kina. Kontrakten er verdt flere hundre millioner kroner og har en varighet på fem år.

21. Oljeselskapet Shell beslutter å stanse planene for dumping av oljeriggen "Brent Spar" i Nord-Atlanteren på grunn av omfattende internasjonale protester.

30. Selskapet Advanced Production & Loading fra Arendal får tildelt en kontrakt verdt 120 millioner kroner fra Norsk Hydro. Kontrakten gjelder selskapets flytende produksjonsløsning til Njordfeltet.

Juli

1. Norge inngår en avtale med EU om handel med bearbeidede landbruksvarer. Avtalen sikrer tollfrie import- og eksportkvoter mellom Norge og EU. Kvotene baserer seg på gjennomsnittlig import og eksport for hvert av vareslagene mellom Norge og Sverige, Finland og Østerrike i perioden 1991 - 1993.

6. Statistisk sentralbyrå legger frem reviderte nasjonalregnskapstall for perioden 1988 - 1992.

10. Søviknes Verft i Haram har inngått en avtale om å bygge en reketråler for det danske selskapet Ocean Prawn. Kontrakten har en verdi på 100 millioner kroner.

13. Norsk Hydro gir klarsignal til utbygging av smelteverket i Årdal. Utbyggingen har en ramme på 1,7 milliarder kroner. I tillegg vil Norsk Hydro bruke noen hundre millioner på å ruste opp kraftverk.

15. Fosen Mekaniske Verksted (FMV) har undertegnet en kontrakt med de finske rederiene United Shipping LTDAB og Birka Line AB om levering av fire ro-ro skip. Kontrakten er verdt rundt 1 milliard kroner.

17. Helikopter Service AS har fått i oppdrag å bygge opp helikoptertjenestene til oljefeltet Hibernia i Canada. Kontrakten er verdt om lag 250 millioner kroner.

29. Tandberg Data har fått en toårig kontrakt med det amerikanske selskapet Sun Microsystem til en antatt verdi av 125 millioner kroner. Sun Microsystem er verdens største leverandør av UNIX arbeidsstasjoner, og kontrakten gjelder Tandbergs båndbaserte lagringsteknologi QIC (Quarter Inch Cartridge).

August

10. Det er 300 år siden de første offentlig godkjente pengesedlene i Danmark-Norge ble utgitt. Det var Kong Christan V som ga kjøpmann Jørgen thor Møhlen i Bergen tillatelse til å gi ut sedlene, de såkalte Møhlen-sedlene. Sedlene ble datert 10. august 1695 og satt i omløp omgående.

10. Oljeselskapet BP har tildelt Scandinavian Service Partner & Industrial Catering en femårig forpleiningskontrakt for feltene Ula og Gyda. Avtalen har en verdi på 220 millioner kroner.

10. Kongsberg Offshore AS har undertegnet en kontrakt på levering av teknologisk utstyr til det brasilianske statsoljeselskapet Petrobras. Kontrakten, som har en verdi på 100 millioner kroner, gjelder leveranser av nyutviklet utstyr som brukes til å kontrollere oljeutviklingen på store dyp.

11. Selskapet Hydro Agri International, som eies av Norsk Hydro, inngår en kontrakt med det japanske verftet Hitachi Zosen om bygging av to nye gasstankskip. Kontrakten har en verdi på om lag 80 millioner amerikanske dollar, eller om lag 500 millioner kroner.

18. Etter sterkt press fra Gassforhandlingsutvalget (Norsk Hydro og Statoil) gir Saga Petroleum opp forsøket på å selge gass til Tyske Wingas. Dermed forsvinner fremtidige gassinntekter på 15 milliarder kroner i tillegg til strategiske eierandeler i det tyske gassnettet. Gassforhandlingsutvalget begrunner sin holdning med at det er negativt å selge gass til hovedkonkurrenten til Ruhrgas, som er Norges største gasskunde.

22. AF - gruppen får en kontrakt som omfatter grunnarbeider på Gardermobanen. Kontraktsummen blir på 176 millioner kroner, der størstedelen tildeles av NSB Gardermobanen AS.

22. Borregaard investerer 190 millioner kroner i Borregaard ChemCell for å kunne tilby høykvalitetscellulose.

26. Saga Petroleum oppgraderer de utvinnbare reservene på Snorrefeltet med 57 millioner fat olje, til en brutto salgsverdi på nær 6 milliarder kroner.

29. Kongsberg Offshore tildeles en kontrakt verdt mellom 2,5 og 3 milliarder kroner fra Statoil. Avtalen omfatter leveranser av samtlige anlegg for undervannsproduksjon til Statoil de neste fem årene, og er den største i sitt slag som er inngått. Norske underleverandører kan regne med å få oppdrag for rundt halvparten av kontraktssummen, som vil utgjøre mellom 1000 og 1500 årsverk.

31. Kværner Rosenberg i Stavanger skal bygge om en tidligere oljeplattform til verdens første oppskytningsrampe for bæreraketter. Prosjektet har fått navnet "Sea Launch" og er et samarbeid mellom Kværner gruppen, Boeing (USA), NPO Yuzhnoye (Ukraina) og RSC Energia (Russland). Ombyggingen vil koste om lag 500 millioner kroner og sysselsette mellom 400 og 500 personer ved Rosenberg i 12 til 14 måneder. Rakettene skal skyte opp kommersielle satellitter, hovedsakelig telekommunikasjonssatellitter.

Kværner skal også levere et ro-ro skip som skal fungere som forsyningsskip og kontrollsenter for satellittutskytningene. Denne ordren er verdt omlag 600 millioner kroner.

31. Helikopter Service's datterselskaper, Bond Helicopter i Storbritannia og Lloyds Helicopter i Australia, får kontrakter til en samlet verdi av 250 millioner kroner.

31. Norsk Forsvarsteknologi (NFT) inngår en avtale med de to amerikanske forsvarsindustriselskapene GM Hughes Aerospace og Raython Company. Avtalen gjelder salg av mellomdistanseraketter hvor NFT har utviklet og produsert ildledningssystemet. Markedet er beregnet til 30 milliarder kroner over de neste 10 årene. NFTs andel er beregnet til 3 milliarder kroner.

September

1. Aker Verdal får kontrakten for bygging av stålunderstell og pæler, samt utstyrsmodulen til prosess- og transportplattformen, i forbindelse med Ekofisk II utbyggingen. Kontraktene med Phillips Petroleum er verdt om lag 500 millioner kroner.

1. Aker Verdal får kontrakter for om lag 500 millioner kroner med Phillips Petroleum i forbindelse med Ekofisk II utbyggingen.

8. Oljeselskapet Conoco må betale Akers datterselskap Norwegian Contractors 330 millioner kroner som kompensasjon for kostnadsøkninger i forbindelse med arbeidet på Heidrunplattformen. Aker krevde i utgangspunktet mellom 500 og 800 millioner kroner.

9. Den amerikanske bildelprodusenten A-CMI etablerer en bildelfabrikk på Lista. Anlegget, som innebærer investeringer for 260 millioner kroner, vil gi 250 nye arbeidsplasser. Elkem Aluminium blir medeier og underleverandør.

18. Oceanor undertegner en tre-årig kontrakt med BPPT, det sentrale direktoratet for teknologi og industriutvikling i Indonesia, verdt om lag 100 millioner kroner. Prosjektet innebærer etablering av et maritimt miljøovervåkingssystem, Seawatch.

19. Statoil inngår en avtale med Conoco om overtagelse av 257 bensinstasjoner i Irland. Avtalen koster Statoil om lag 500 millioner kroner og gjelder fra årsskiftet.

20. Europakommisjonen godkjenner joint venture mellom matvaredivisjonene i Orkla og Volvo under betingelse av at Orkla selger Hansa Bryggeri i Bergen slik at det nye selskapet ikke blir for dominerende i det norske ølmarkedet.

21. Statoil tildeler Aker en tilleggsordre på over 130 millioner kroner. Ordren med Aker Offshore Partner gjelder arbeider i forbindelse med gassrørledningen Norfra.

22. Selmer tildeles en kontrakt med Oslo Hovedflyplass til en verdi av 221 millioner kroner. Selmer skal være hovedentreprenør for oppdraget med utvendige fasader, solavskjerming og adkomstsystemer.

22. Larsen Oil & Gas i Bergen får bore- og testproduksjonsoppdrag for 140 millioner kroner på britisk sokkel neste år.

29. Etter omfattende lekkasjer legger finansminister Sigbjørn Johnsen frem forslag til Nasjonalbudsjett for 1996. Budsjettet viser et overskudd på 10,6 milliarder kroner.

Oktober

4. Norway Seafood/RGI inngår en avtale om å bygge 16 fiskefartøyer for russiske rederier til en verdi av minst 1,4 milliarder kroner. Båtene som skal bygges på Brattvåg Skipsverft, skal fiske på russiske kvoter.

5. Alcatel Kabel Norge inngår en kontrakt med Telenor om leveranser av kabler verdt 270 millioner kroner.

7. Brattvåg Skipsverft inngår en kontrakt med et russiske rederi som driver fiske på Stillehavskysten, om bygging av fem fartøyer. Kontrakten er verdt 508 millioner kroner.

17. Statoil melder seg på i kampen om det irske oljeselskapet Aran med et bud på 2 milliarder kroner.

18. Kværner Pulping AB får en kontrakt med Stora Cell i Sverige verdt om lag 185 millioner svenske kroner.

19. Eeg-Henriksen Anlegg får en kontrakt på 268 millioner kroner for bygging av 13 kilometer av stamveitunnelen mellom Aurland og Lærdal.

23. Langsten Slip & Båtbyggeri i Romsdal får bygge en fabrikktråler for Norway Seafood AS. Kontrakten er på 400 millioner kroner. Skroget skal bygges ved Tangen Verft i Kragerø.

24. Esso Norge inngår en avtale med Smedvig om kjøp av spesialskipet SPU 380 til 1,82 milliarder kroner i forbindelse med den foreslåtte utbyggingen av Balder feltet.

24. Norsk Hydro inngår en langsiktig kontrakt om boring av produksjonsbrønner for Hydro-opererte felt med selskapet Odfjell Drilling and Consulting Company. Kontrakten forventes å bli verdt rundt 700 millioner kroner.

31. Raufoss Technology får to storkontrakter. Den ene er til Canada og gjelder salg av M72 for 150 millioner kroner. Den andre er en utviklingskontrakt for 30 mm ammunisjon med den norske hær for om lag 75 millioner kroner.

November

1. PLM Moss Glassverk AS er den første bedriften som nektes statsstøtte som følge av EØS avtalen. Den svenske ledelsen vurderer å legge ned bedriften etter at EFTAs overvåkingsorgan ESA sa nei til unntak fra grunnavgift for emballasje til drikkevarer.

1. Det er politisk flertall på Stortinget for privatisering av Ofotbanen. NSB og SJ går inn med 24,5 prosent hver av aksjene i det nye selskapet Malmtrafikk AS. De resterende 51 prosent av aksjene eies av det svenske selskapet LKAB.

2. Veidekke AS inngår en kontrakt om byggingen av Amanda Storsenter i Haugesund. Kontrakten er en totalentreprise til om lag 210 millioner kroner.

2. Alcatel Telecom Norway får to kontrakter med det norske forsvaret på til sammen 185 millioner kroner. Den ene kontrakten gjelder forsvarets digitale nett, mens den andre gjelder et sambandskontrollsystem til Luftforsvaret.

2. Russiske og norske myndigheter undertegner, ved Eksportfinans og den russiske utenlandsbanken Vnjesekonombank, en avtale om finansiering av eksport av kapitalvarer og skip til Russland. Avtalen åpner for bygging av russiske fiskebåter ved norske skipsverft.

3. Ugland-gruppen inngår en betydelig avtale om frakt av olje fra oljefeltet Hibernian utenfor Canada. Kontrakten innebærer at Ugland og deres canadiske partner bygger et isforsterket tankskip ved Samsung i Sør Korea til 750 millioner kroner.

3. Carnival Cruise går inn med i overkant av 50 millioner amerikanske dollar i Kloster Cruise, og vil dermed eie to tredjedeler av selskapet. Pengene redder Kloster fra konkurs.

4. NSB får fullmakt til å selge eiendeler for å frigjøre kapital. NSB skal selge aksjer i Narvesen for 500 millioner kroner i tillegg til eiendommer for 300 millioner kroner. Pengene skal investeres i nytt materiell.

4. Veidekke inngår en kontrakt i forbindelse med byggingen av Norsk Bransjesenter på Skøyen i Oslo. Kontrakten er verdt 170 millioner kroner.

8. Norsk Hydro får en kontrakt på salg av norskprodusert gjødsel til Kina. Kontrakten er verdt om lag 200 millioner kroner. Solberg & Andersen inngår en kontrakt verdt om lag 170 millioner kroner om leveranser og opplæring i forbindelse med fem drikkevannsanlegg.

10. Regjeringen beslutter å forlenge verftsstøtten på flere hundre millioner kroner inn i 1996, som følge av at OECD-avtalen om avvikling av verftsstøtten fra 1. januar sprakk.

15. Ullsteinkonsernet får en kontrakt på byggingen av et kombinert offshorefartøy til 290 millioner kroner. Oppdragsgiver er det sveitsiske rederiet Care Offshore.

17. Stortinget vedtar ny verdipapirhandellov som skal tre i kraft fra nyttår. Den nye loven innebærer bl.a. endringer i kapitaldekningsregler for verdipapirforetak og regler for short-salg.

17. Russland, som overtok utenlandslånene til det tidligere Sovjetunionen, inngår en avtale med kreditorene etter fire års forhandlinger om nedbetaling av gjelden.

18. Haugesund Mekaniske Verksted inngår en kontrakt med Norsk Hydro om bygging av Visund-plattformen. Kontrakten er verdt 3,1 milliarder kroner.

19. Torstein Moland trekker seg fra stillingen som sentralbanksjef etter at han ble ilagt en straffeskatt på 45 prosent av Oslo ligningsnemnd på grunn av grov uaktsomhet i den såkalte "Airbussaken". Moland har klaget saken inn for overligningsnemnden.

21. Presidentene i Bosnia, Kroatia og Serbia underskriver en omfattende fredsavtale, som kan innebære slutten på nesten fire års krig.

21. Konkurransetilsynet godkjenner ikke bransjeavtalen som regulerer norsk bokomsetning. Tilsynet krever at omsetningen av skole- og lærebøker blir unntatt fra avtalen.

21. Stortinget vedtar å forlenge Norsk Hydros kraftavtale for aluminiumsverket i Årdal.

22. Som ventet vedtar OPECs ministerråd å videreføre dagens produksjonskvote på 24,52 millioner fat pr. dag inn i 1996.

23. Det blir brudd i forhandlingene mellom Norges Fiskarlag og staten om fiskeriavtalen for 1996.

24. Sammen med NCC sikrer Eeg-Henriksen seg en kontrakt på 510 millioner kroner for innredningsarbeider på ekspedisjonsbygget på Gardermoen. Med sideentrepriser omfatter oppdraget arbeider for omlag 1,1 milliarder kroner.

30. Odfjell Drilling inngår en intensjonsavtale om en treårs kontrakt med Statoil for oppgradering av en eldre borerigg. Kontrakten er verdt vel 500 millioner kroner.

Desember

1. Regjeringen legger frem salderingsproposisjonen. Til tross for at utgiftene er økt med 3,5 milliarder kroner i forhold til Nasjonalbudsjettet, øker overskuddet og overføringene til oljefondet fra 10,6 til 12,6 milliarder kroner.

1. Spanias utenriksminister Javier Solana utnevnes til ny generalsekretær i NATO.

3. Fiskeriminister Jan Henry T. Olsen beordrer stans i all foring av laks over to kilo for å hindre ytterligere overproduksjon. Forbudet gjelder frem til 15. januar 1996.

5. Moen Slip i Nord-Trøndelag inngår en kontrakt med Independent Fisheries Ltd. på New Zealand om bygging av en hekketråler. Kontrakten er verdt 70 millioner kroner og sikrer 60 arbeidsplasser ut 1996.

7. Staten selger i underkant av 100 millioner aksjer i Kreditkassen, med et tap på 1,1 milliarder kroner. Staten eier fortsatt 51 prosent av aksjene i banken.

7. Kværner Pulping Inc. i USA får en kontrakt på om lag 160 millioner kroner med en av Nord-Amerikas største masse- og papirprodusenter. Kontrakten, som omfatter leveranser av en Chemrec Recovery Booster med tilhørende system, representerer et kommersielt gjennombrudd for denne teknologien som er utviklet og patentert av Kværner.

9. Skibsaksjeselskapet Storli i Bergen bestiller to nye kjemikalietankere for levering i 1998 fra Kværner Florø. Ski-

pene har en samlet pris på 150 millioner dollar. Rederiet har opsjon på levering av ytterligere to skip i 1999.

14. Statoil overtar det irske oljeselskapet Aran Energy. Statoil er villig til å betale i overkant av to milliarder kroner for selskapet, som har 40 ansatte og i fjor hadde en omsetning på litt under en milliard kroner.

16. Haugesund Mekaniske Verksted inngår en intensjonsavtale med Kværner Rosenberg AS om bygging av stålunderstellet til Visundplattformen. Kontrakten er verdt om lag 300 millioner kroner.

16. Nærings- og energiminister Jens Stoltenberg legger frem planene for utbyggingen av Åsgårdfeltet på Haltenbanken. Utbyggingen vil koste 27 milliarder kroner.

16. Stortingets finanskomité legger frem sin innstilling til neste års statsbudsjett. Regjeringen får flertall mot seg på budsjettposter som utgjør om lag 300 millioner kroner, i tillegg til endringer på drøyt 2,5 milliarder kroner som ble foretatt i regjeringens opplegg i høst.

16. I forbindelse med Njordutbyggingen gir Norsk Hydro to kontrakter, verd 365 millioner kroner, til Coflexip Stena Offshore Norge AS.

22. ABB tildeles kontrakten for undervannssystemet til Essos Balderfelt i Nordsjøen. Kontrakten har en verdi på 650 millioner kroner. ABB skal levere hele systemet for undervannsproduksjon. I tillegg inneholder kontrakten en opsjon på ytterligere 11 brønner til en verdi av om lag 500 millioner kroner.

22. Raufoss Automotive (RAA) får en kontrakt med Volvo verd over 2 milliarder kroner. RAA skal levere støtfangersystemer og andre karosserikomponenter til Volvo Personvagnar AB. En betingelse for avtalen er at Raufoss investerer 250 millioner kroner i en ny komponentfabrikk i Gøteborg.

23. Nocon AS, eksportselskapet på anleggsiden i Veidekke og Selmer, får en kontrakt på bygging av tunneler i Italia verdt 150 millioner kroner.

Januar 1996

9. Dyno tildeles en kontrakt med Saga Petroleum på 116 millioner kroner. Kontrakten gjelder leveranser av produksjonskjemikalier til Snorre- og Vigdisfeltet.

17. Kværner Pulping får en kontrakt på modernisering av en kjemisk cellulosefabrikk i Monte Alegre til en verdi av 440 millioner kroner.

22. Tildelingen i 15. konsesjonsrunde på norsk kontinentalsokkel offentliggjøres av Nærings- og energidepartementet. De norske operatørselskapene Statoil, Norsk Hydro og Saga Petroleum får tilbud om 8 av totalt 18 operatørskap. Franske Elf og amerikanske Conoco, hvis kostnadsoverskridelser tidligere har ført til at staten har tapt fem milliarder kroner, blir ikke tildelt operatørskap og står dermed uten nye arbeidsoppgaver i Norge. Oljeselskapene har en ukes frist til å akseptere tilbudene.

22. Styret for Postverket behandler en rapport som konkluderer med at ekspedisjonsnettet må reduseres kraftig. Omstillingen vil kreve en reduksjon på 3500 årsverk og nedleggelse av 900 postkontorer innen 1999.

23. Regjeringen gir både Den norske Bank og nederlandske Aegon konsesjon til å kjøpe forsikringsselskapet Vital. I praksis vil dette si at DnB kjøper opp Vital, da 99 prosent av aksjeeierne i Vital vil ha DnB som eiere. 2,8 milliarder kroner er beløpet DnB, som eier 10 prosent av Vital fra før, må betale for resten av selskapet.

25. Stortinget gir NSB tillatelse til å selge sine aksjer i Narvesen. NSB eier i dag 41 prosent av aksjene i Narvesen.

26. Raufoss AS investerer 250 millioner kroner i et produksjonsanlegg for plaststøping, lakkering og montering av støtfangersystemer ved Gøteborg (se omtale 22. des. -95). Volvo satte som forutsetning at Raufoss flyttet produksjonen til nær Volvos fabrikk ved Gøteborg da den langsiktige leveringsavtalen ble inngått. Mellom 170 og 200 arbeidsplasser på Raufoss vil bli berørt i forbindelse med flytting av produksjonen

26. Rettighetshaverne på Vargfeltet, Saga Petroleum og Statoil, beslutter at feltet skal bygges ut. Vedtaket er gjort med forbehold om myndighetenes godkjennelse. I denne forbindelse er tre hovedkontrakter delt ut. Far East Livingston Shipbuilding skal levere produksjonsskip (kontraktssum om lag 1,5 milliarder kroner), Aker Verdal, i samarbeid med Saipem UK, skal levere ferdig installert brønnhodeplattform (kontraktssum om lag 250 millioner kroner), og Coflexip Stena Offshore Norge skal levere feltledninger og stigerør (kontraktssum om lag 130 millioner kroner).

29. Alle oljeselskaper som ble tilbudt operatørskap i 15. konsesjonsrunde, aksepterer tilbudet.

Februar

1. Statnett avgjør at det skal investeres 120 millioner kroner i nye kraftlinjer og transformatorstasjoner på Hadeland og i Ringerike.

5. Regjeringen godkjenner Esso Norges plan for utbygging og drift av Balderfeltet 180 kilometer vest for Stavanger. Utbyggingskostnadene er anslått til i underkant av 5 milliarder kroner. Balder er identisk med den første lisensen som ble tildelt i Norge i 1965, men først i den senere tid er det utviklet teknologi som er avansert nok til en lønnsom utbygging av Balderfeltet. Utvinnbare reserver i feltet er anslått til 170 millioner fat olje.

Innholdsfortegnelse for ØKONOMISKE ANALYSER og ECONOMIC SURVEY de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser og Economic Survey kan fås ved henvendelse til Eva Ivås, Statistisk sentralbyrå, telefon: 22 86 45 70, telefax: 22 11 12 38, E-mail: eiv@ssb.no

ES 1/95

Economic survey 1994

Hilde Lurås: Rent from Norwegian natural resources

ES 2/95

Economic trends

Torstein Bye and Tor Arnt Johnsen: Norway - the Nordic power house.

Mette Rolland: Prospects for the world economy.

ES 3/95

Economic trends

Article: Revised Norwegian national accounts

ES 4/95

Economic trends

Einar Bowitz and Ådne Cappelen: Economic developments in Norway.

Finn Roar Aune, Torstein Bye and Tor Arnt Johnsen: The costs of decommissioning nuclear power stations. The Swedish example.

Annegrete Bruvoll and Karin Ibenholt: Projections of waste quantities in Norway.

ØA 1/95

Konjukturtendensene.

Dennis Fredriksen: MOSART - en modell for framskrivinger av befolkningen.

Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl: CO_2-avgifter og petroleumsformue.

Helge Næsheim og Ståle Drevdal: Utvikling i sysselsetting, ledighet og yrkespassivitet i de nordiske land.

Kjersti-Gro Lindquist: Konkurranseevnen i norsk industri.

Ådne Cappelen og Mette Rolland: Makroøkonomisk utvikling på mellomlang sikt.

ØA 2/95

Økonomisk utsyn over året 1994.

ØA 3/95

Hanne A. Gravningsmyhr: Pensjonister, pensjon og skattlegging

Nils Marting Stølen og Turid Åvitsland: Regional arbeidsmarkedsutvikling 1990-2000

Einar Bowitz: Hva er MODAG?

Hanne A. Gravningsmyhr: LOTTE - en modell for beregning av skatt og trygd

Godkjente doktoravhandlinger:

Leif Andreassen: Econometric analysis of disequilibrium

Kjersti-Gro Lindquist: The market power of Norwegian exporters

ØA 4/95

Elin Berg: Utviklingen på det europeiske gassmarked.

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken: Norske CO_2-utslipp 1987-1993.

Audun Langørgen: Kommunenes økonomiske tilpasning over tid.

ØA 5/95

Konjunkturtendensene.

Einar Bowitz: MODAG-modellenes prognoseegenskaper 1991-1994.

Audun Langørgen: Virkninger av politiske reformer på antall tilsynsplasser og sysselsettingen i barnehager.

ØA 6/95

Konjunkturtendensene.

Håkon Vennemo: Økt levestandard, men dårligere miljø?

Jon Petter Nossen og Lars Sundell: Revisjon av finansstatistikken for offentlig forvaltning

ØA 7/95

Finn Roar Aune, Torstein Bye og Tor Arnt Johnsen: Kostnader ved nedleggelse av svenske atomkraftverk.

Karine Nyborg: Nytte-kostnadsanalyser og politiske vurderinger.

Britt Justad og Kjersti Halvorsrud: Finansielle sektorbalanser 1988-1993. Hovedresultater og metoder.

Bjørn E. Naug: Importandeler, relative priser og konkurranseevne. En analyse basert på importandelsmodellen i MODAG.

ØA 8/95

Iulie Aslaksen, Hanne A. Gravningsmyhr og Jørgen Aasness: Fordelingseffektivitet av ulike typer direkte beskatning - en analyse av "barnerelevante" ordninger.

Karl Ove Aarbu: Skattereformens betydning for endringen i skatt for aksjeselskaper fra 1991 til 1992.

Inger Texmon: På egne ben. Om ungdoms flytting fra foreldrehjemmet.

Lasse Sigbjørn Stambøl: Flytting i ulike grupper på arbeidsmarkedet.

Annegrete Bruvoll og Karin Ibenhold: Framskriving av avfallsmengder i Norge.

Erling Joar Fløttum: Publiseringen av reviderte nasjonalregnskapstall - hvorfor Statistisk sentralbyrå ikke ventet på de andre landene.

ØA 9/95

Konjunkturtendensene.

Ådne Cappelen og Einar Bowitz: Norsk økonomisk utvikling 1996-2000.

Knut A. Magnussen og Mette Rolland: Den internasjonale konjunkturutviklingen mot år 2000.

Thor Olav Thoresen og Karl Ove Aarbu: Skattereformen og progressivitet i skattesystemet.

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Hilde Christiane Bjørnland:
Trends, Cycles and Measures of Persistence in the Norwegian Economy
SØS 92, 1995. Sidetall 109.
ISBN 82-537-4220-7

This study analyses empirically the business cycles in Norway using quarterly national accounts from 1967 to 1994. To extract the cyclical component, we need to eliminate the trend component in the data. However, the cycle will not be invariant to whether we describe the trend as stochastic or deterministic. Testing for unit roots allows us to determine whether a series is best described by a stochastic trend or by a deterministic (linear) trend. By using a test for unit roots that allows for a structural break in the slope or the drift of the linear trend alternative, we can reject the unit root hypothesis for e.g. unemployment and investment, and instead describe them by a linear trend with one structural break. The structural break point is unknown a priori, and for unemployment and investment it is estimated to have occurred in the late 1980s. To extract cyclical components in the economic variables, we use a variety of stochastic and deterministic trend alternatives. The detrended data (the business cycles), are thereafter analysed both in the time domain and the frequency domain. In the time domain we concentrate on persistence and correlations, whereas in the frequency domain we establish whether the cycles we have estimated have any important periodic components. We then investigate whether the business cycle components are sensitive to the methods of trend extraction used. We find that for some variables, the measures of business cycles are qualitatively independent of the way we have extracted the trend, although quantitatively, the results may differ somewhat. For instance, analysing the correlations between GDP and other economic time series, we find that some variables are persistently procyclical (e.g. consumption, import, investment and productivity) or persistently countercyclical (e.g. unemployment). However, the magnitude of these correlations varies. For other variables, the business cycles vary considerably with the detrending methods used. For example, traditional exports, real wage and consumer prices show both a procyclical and countercyclical pattern, depending on how we define the trend component in these series. The sensitivity of business cycles to the measurement of the trend, implies that one should be careful not to extract the trend component without first examining the dynamic properties in the data.

Rapporter

Grete Dahl, Else Helene Flittig, Jorunn Lajord og Dennis Fredriksen:
Trygd og velferd
Rapporter 95/29, 1995. Sidetall 91.
ISBN 82-537-4198-7

Trygd og velferd gir et bilde av de økonomiske levekårene og velferdssituasjonen for mottakere av pensjon og overgangsstønad fra folketrygden. Levekårene er kartlagt ved hjelp av opplysninger om trygdemottakernes inntekt og formue, boligforhold, deltakelse i yrkesaktivt arbeid etc. Opplysningene gjelder for begynnelsen av 1990-årene, men det er også gitt trekk for utviklingen i det siste tiåret. Publikasjonen inneholder en oversikt over framveksten av trygdesystemet i Norge. Det er også foretatt beregninger som viser veksten i utgiftene til alders- og uførepensjon i årene som kommer.

Det er store levekårsforskjeller blant pensjonistene. Etterlattepensjonistene kommer gjennomgående bedre ut enn alders- og uførepensjonistene, men innen hver pensjonistgruppe er det også betydelige forskjeller. Enslige forsørgere med overgangsstønad er en svakstilt gruppe, og spesielt vanskeligstilte er stønadsmottakere som ikke deltar i yrkesaktivt arbeid. Utviklingen i sentrale levekårskomponenter viser at pensjonistene i gjennomsnitt har bedret sine økonomiske levekår på 1980-tallet. Dette gjelder også i forhold til befolkningen generelt. Det finnes ikke offisiell statistikk som viser levekårsutviklingen for enslige forsørgere med overgangsstønad.

Det er første gang Statistisk sentralbyrå gir ut en så mangesidig og sammenfattet publikasjon om trygdemottakeres levekår. Publikasjonen er delt i 8 hovedkapitler. Kapittel 1 gir en oppsummering av de viktigste resultatene som presenteres i boka, og kapittlene 2-8 inneholder en detaljert og emnevis framstilling av disse resultatene. Kapittlene 1-7 er skrevet av Grete Dahl, Else Flittig og Jorunn Lajord. Grete Dahl har også ledet arbeidet med publikasjonen. Kapittel 8 er skrevet av Dennis Fredriksen.

Et redaksjonsutvalg har gitt faglige merknader og råd til opplegget og innholdet av publikasjonen. Redaksjonsutvalget har bestått av underdirektør Odd Helge Askevold, Sosial- og helsedepartementet, ekspedisjonssjef Bjørn Halvorsen, Sosial- og helsedepartementet, fagdirektør Gunvor Iversen, Statistisk sentralbyrå, forsker Arne S. Andersen, Statistisk sentralbyrå og førstekonsulent Jon Epland, Statistisk sentralbyrå. Som stedfortredere for Bjørn Halvorsen (tidl. avd.direktør i Rikstrygdeverket) har deltatt kontorsjef Grete Michaelsen, Rikstrygdeverket og førstekonsulent Michael B. Nielsen, Rikstrygdeverket.

Finn Roar Aune:
Virkninger på de nordiske energimarkedene av en svensk kjernekraftutfasing
Rapporter 95/34, 1995. Sidetall 58.
ISBN 82-537-4213-4

Svensk kjernekraft utgjør omtrent halvparten av den svenske elektrisitetsproduksjonen. Hvis Sverige gjør alvor av å fase ut kjernekraften innen 2010, noe som det svenske parlamentet vedtok etter folkeavstemningen om kjernekraft i 1980, vil dette medføre store omleggingen i svensk energiforsyning. Omfanget av omleggingene vil blant annet avhenge av om det blir dannet et vel fungerende nordisk energimarked. Hvis ikke noe uforutsett skjer, blir det opprettet et felles norsk/svensk elektrisitetsmarked fra og med 1/1 1996, og det ligger an til at også Finland og Danmark etterhvert integreres i dette markedet.

Svensk kjernekraftutfasing vil i et integrert nordisk elektrisitetsmarked påvirke elektrisitetsprisene i både Sverige, Norge, Danmark og Finland. I denne rapporten er virkningene av en svensk kjernekraftutfasing på de nordiske energimarkedene analysert med hjelp av Nordisk energimarkedmodell som er utviklet ved Statistisk sentralbyrå.

Høyere elektrisitetspriser medfører lavere forbruk av elektrisk kraft i alle de nordiske landene og større produksjon av elektrisitet i Norge, Danmark og Finland. I Sverige går samlet produksjon av elektrisitet ned, men nedgangen i produksjonen i kjernekraftverkene blir delvis oppveid av økt produksjon i andre typer kraftverk. Sverige vil også øke nettoimporten, mens Danmark og Finland øker sin nettoeksport. Virkningen på norsk nettoeksport av elektrisitet er ikke så stor. Forbruket av fyringsolje stiger noe i de nordiske landene som følge av svensk kjernekraftutfasing, men effekten er marginal i forhold til reduksjonen i elektrisitetsforbruket. Kjernekraftutfasing i Sverige medfører økte CO_2-utslipp, både som følge av økt sluttbruk av fyringsolje og som følge av økt produksjon av elektrisitet ved bruk av fossile brensler. I denne sammenheng analyseres virkningen av kjernekraftutfasing på de nordiske energimarkedene i et regime med (forholdsvis) høye CO_2-avgifter som harmoniseres på nordisk nivå.

De samfunnsøkonomiske velferdsvirkningene av en svensk kjernekraftutfasing er klart i Sverige på en slik måte at hver reaktor legges ned etter 25 års drift (utfasing til 2010) i stedet for etter 40 års drift (mye tyder på at økonomisk levetid for en kjernekraftreaktor er minst 40 år), taper Sverige 77,4 milliarder norske kroner hvis det ikke er CO_2-avgifter, 112,9 milliarder med en CO_2-avgift på 350 norske kroner pr. tonn utsluppet CO_2 og 151,4 milliarder med en gradvis økende CO_2-avgift fra 350 norske kroner pr. tonn utsluppet CO_2 i 1995 til 1050 norske kroner pr. tonn utsluppet CO_2 i 2030. Alle virkningene er neddiskontert til 1995 med en diskonteringsrente på 7 prosent. Netto velferdsgevinst i de tilsvarende alternativene er for Norge 1,1 milliarder, 4,5 milliarder og 2,9 milliarder norske kroner, for Danmark 0,3 milliarder, 14,6 milliarder og 24,0 milliarder norske kroner og for Finland -0,6 milliarder, 10,3 milliarder og 34,2 milliarder norske kroner. Netto velferdsvirkninger i denne sammenheng er summen av virkningene på produsent- og konsumentoverskuddene i elektrisitetsmarkedet pluss endringen i innkomne CO_2-avgifter fra elektrisitetsproduksjon.

Analysene er gjort med en partiell modell, og virkninger på samlet produksjonsnivå i de nordiske økonomiene av en svensk kjernekraftutfasing er dermed ikke tatt hensyn til. Dette tilsier at virkningene på de nordiske energimarkedene av en svensk kjernekraftutfasing kan være større enn det som framkommer i denne rapporten.

Tom Kornstad:
Vridninger i lønnstakernes relative brukerpriser på bolig, ikke-varige goder og fritid 1985/96 til 1992/93
Rapporter 95/36, 1995. Sidetall 35.
ISBN 82-537-4216-9

Denne rapporten studerer hvordan skattesystemet vrir de relative prisene på boligkonsum, fritid og konsum av ikke-varige goder for enslige lønnstakere og for ektepar hvor begge ektefellene er lønnstakere. Vridningene beregnes ved å tallfeste hvor stor den relative prisen mellom for eksempel boligkonsum og konsum av ikke-varige goder er som andel av den relative prisen uten inntektsskatt, og på basis av slike beregninger for alle lønnstakerhusholdene i datamaterialet presenteres spredningstabeller og gjennomsnittstall for vridningene. Datamaterialet er hentet fra inntekts- og formuesundersøkelsene 1985, 1986, 1989 og 1990, og ved å framskrive 1990-dataene til 1992 og 1993 lages det også beregninger for 1992/93. Beregningene indikerer at den gjennomsnittlige vridningen i den relative brukerprisen mellom bolig og ikke-varige goder, og mellom bolig og fritid, er redusert fra 1985/86 og fram til i dag, for både enlige lønnstakere og for lønnstaker-ektepar. Størrelsen på reduksjonene avhenger imidlertid av forutsetningen om prisutviklingen på boliger fra ett år til det neste. Skatteomleggingen fra 1986 til 1992 har også redusert den gjennomsnittlige vridningen i den relative prisen på ektefellers fritid og den relative prisen mellom fritid og ikke-varige goder. For alle prisforholdene gjelder det at skattesystemet fortsatt gir tildels betydelige vridninger. Omleggingen av skattesystemet fra 1985/86 og fram til i dag har redusert spredningen i vridningene i den relative brukerprisen mellom bolig og ikke-varige goder.

George John's Limperopoulos:
Usikkerhet i oljeprosjekter
Rapporter 95/38, 1995. Sidetall 72.
ISBN 82-537-4222-3

Det sentrale temaet i denne rapporten er vurdering av oljeprosjekter under den usikkerhet som preger oljemarkedet. Svingninger i oljeprisene gjennom tid og deres betydning for den internasjonale økonomien understreker oljepris som den viktigste usikkerhetsfaktor.

Oljeprissjokket i 1973 bidro til lavkonjunktur i de store industrilandene på grunn av at produksjonen i stor grad var avhengig av et høyt oljeforbruk. Samtidig gjorde de høye prisene at oljeprosjekter ble mer lønnsomme, selv i oljefelt med høye produksjonskostnader som feltene i Nordsjøen. Oljeprisnedgangen i 1986 førte til at mange oljeproduserende land, også Norge, fikk betydelig svekket i utenriksbalanse på grunn av at forventninger om sterk inntektsvekst hadde ført til en svært ekspansiv økonomisk politikk. De lave oljeprisene gjorde at mange oljeprosjekter ikke lenger var lønnsomme. Oljerenten ble redusert. Forventninger om fremtidige oljeinntekter ble mindre.

Med en slik iøyenfallende usikkerhetsdimensjon ved oljevirksomhet er hovedmålet ved oljeinvesteringer å maksimere forventet avkastning. Rapporten viser hvorledes vi kan kvantifisere risiko ved oljeprosjekter og anvende kapitalverdimodellen til å se en lineær sammenheng mellom forventet avkastning og risikoenheter ved oljeinvesteringer, slik at vi kan beregne den godtgjøring en investor må ha for å påta seg risikoen til et oljeprosjekt.

Rapporten gir også en innføring av realopsjoner i oljeprosjektevaluering ut fra anslag for og risikojusterte rentesatser. Fleksibiliteten ved å bruke realopsjoner i evaluering av oljeprosjekter, reduserer risiko knyttet til oljeprosjekter og gir dem en tilleggsverdi. Verdien av muligheten til å kunne utsette beslutning til et fremtidig tidspunkt er ikke til stede ved beregning av oljeprosjektenes verdi ved den tradisjonelle nåverdikalkyle.

Black-Scholes-modellen presenteres og tilpasses tilfellet der en investering i et ikke utbygd oljefelt evalueres. Her brukes spotprisutviklingen som den eneste usikkerhetsfaktor. Selv om umiddelbar utbygging skulle være lønnsomt i seg selv, kan det være mer lønnsomt å utsette feltutbyggingsbeslutningen.

Ut fra på R.C. Pindycks hypotese om at aksjekursens varians kan være et godt uttrykk for usikkerheten i markedet, testes sammenhengen mellom oljeinvesteringer og risiko, som i Pindycks undersøkelse for USA ga gode resultater. Det observerte standardavviket i OBX aksjekursindeks er brukt som et mål for usikkerheten i markedet. Grangers kausalitetstest er anvendt på sammenhengen mellom standardavvik i OBX-indeksens kurs og oljeinvesteringer. Rapporten bygger på en hovedoppgave til sosialøkonomisk embetseksamen.

Einar Bowitz, Nils-Øyvind Mæhle, Virza S. Sasmitawidjaja og Sentot B. Widoyono:
MEMLI - The Indonesian Model for Environmental Analysis. Technical Documentation
Rapporter 96/1, 1996. Sidetall 70.
ISBN 82-537-4223-1

The Indonesian model for environmental and macroeconomic analysis (MEMLI) is documented. MEMLI is a 29 sector nation-

wide model designed to analyse effects of traditional economic policy measures as well as new policies such as tax-based environmental policies, within the government administration in Indonesia. According to the model changes in energy prices induce factor substitution. Energy in physical units and CO_2 emissions due to combustion of fuels are among the variables included. The model captures important elements from the traditions of input-output modelling, general equilibrium modelling and macroeconomic modelling. The report contains the equation structure and simulations of changes in a number of policy variables. According to the model, there is a significant potential for reducing pollution by using the market mechanism without harmful effects on traditional macroeconomic variables.

Discussion Papers

Jørgen Aasness, Erik Biørn og Terje Skjerpen:
Distribution of Preferences and Measurement Errors in a Disaggregated Expenditure System
DP no. 149, 1995. Sidetall 51.

A complete system of consumer expenditure functions with 28 commodity groups is modelled and estimated by means of Norwegian household panel data. Measurement errors are carefully modelled. Total consumption expenditure is modelled as a latent variable, purchase expenditures on different goods and two income measures are considered as indicators of this basic variable. The distribution of individual differences in preferences, represented by individual, time invariant latent variables in the expenditure functions, is structured by means of a two level utility tree which permits a partimonious parameterization. The usual assumption of no measurement error in total expenditure is clearly rejected. The standard assumption in factor analysis of uncorrelated measurement errors (purchase residuals) of food groups which may be explained by rational shopping behavior of the households. The purchase residuals for automobiles show negative serial correlation and positive correlation with the volatile components of latent total expenditure, which is reasonable for such a durable good. The first and second order moments of the observed variables, which are the input in the analysis, consist of 2015 elements which are modelled by means of 213 structural parameters in our reference model. The maximum likelihood estimates of the latter have, with only a few exceptions, the expected sign and a reasonable size.

Tor Jakob Klette og Svein Erik Førre:
Innovation and Job Creation in a Small Open Economy. Evidence from Norwegian Manufacturing Plants 1982-92
DP no. 159, 1995. Sidetall 34.

It is often claimed that the opportunities to create new manufacturing jobs in open, high-cost economies such as Norway, are concentrated in products which are technologically advanced and knowledge intensive. This paper examines the relationship between job creation and innovation, as measured by R&D investments, in Norwegian manufacturing. We compare job creation in plants belonging to R&D firms to plants belonging to firms without R&D. We also compare job creation in plants belonging to high and low tech industries. Our data set covers more than 80 percent of manufacturing employment in Norway over the period 1982-92. The paper challenges the optimistic view about job creation in R&D intensive firms and high-tech industries. Some main findings are: (i) Net job creation is not higher in high-tech industries. (ii) There is no clear-cut positive relationship between net job creation and the R&D-intensity of the firm. (iii) There is less net job creation and less job-security in R&D-intensive firms in the late 1980s and early 1990s.

Steinar Holden, Dag Kolsrud og Birger Vikøren:
Noisy signals in target zone regimes. Theory and Monte Carlo experiments
DP no. 160, 1995. Sidetall 27.

Previous empirical evidence indicates that uncovered interest rate parity (UIP) does not hold for target zone exchange rates, like those in the European Monetary System and in the Nordic countries. We explore a target zone model where the market inferes the probability of a realignment of the band on the basis of a noisy signal. We show theoretically and through Monte Carlo simulations that if the market overrates the information content in the signal, then this may explain the empirical results obtained from testing UIP for target zone exchange rates.

Torbjørn Hægeland:
Monopolistic Competition, Resource Allocation and the Effects of Industrial Policy
DP no. 161, 1996. Sidetall 22.

An indicator of allocation effects of industrial policy is derived from a theoretical framework of monopolistic competition. The indicator gives a qualitative picture of how industrial policy affects industry structure and resource allocation, it identifies the policy measures that work as industry assistance under various assumptions about underlying parameters, and it allows a consistent comparison of the assistance effects of different measures. Indicator calculations of industrial policy represent an efficient alternative to numerical general equilibrium analyses, especially in international comparisons. Illustrative indicator calculations of Norwegian industrial policy are presented.

Reprints

Petter Jakob Bjerve:
Innverknaden frå Ragnar Frisch på norsk makroøkonomisk planlegging og politikk
Reprints no. 80, 1995. Sidetall 10

Særtrykk fra Sosialøkonomen, Vol. 10, 1995

Rolf Aaberge, John K. Dagsvik og Steinar Strøm:
Labor Supply Responses and Welfare Effects of Tax Reforms
Reprints no. 81, 1995. Sidetall 25.

Reprint from Scandinavian Journal of Economics no. 4, Vol. 97, 1995

Snorre Kverndokk:
Tradeable CO_2 Emission Permits: Initial Distribution as a Justice Problem
Reprints no. 82, 1996. Sidetall 20.

Reprint from Environmental Values, Vol. 4, 1995, 129-148.

Documents

Dag Kolsrud:
Documentation of Computer Programs that Extend the SEEM Model and Provide a Link to the RAINS Model
Documents 96/1, 1996. Sidetall 41.

Notater

Tor Wiersdalen Karlsen:
Energimarkedet fra 1973 og fram mot 2010
Notater 95/58, 1995. Sidetall 15.

Tidligere utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Olav Ljones, Bjørg Moen og Lars Østby:
Mennesker og modeller. Livsløp og krysssløp. **SØS 78, 1992.**

Inger Gabrielsen:
Det norske skattesystemet 1992 (The Norwegian tax system 1992). **SØS 79, 1992.**

Einar Bowitz:
Offentlige stønader til husholdninger. En økonometrisk undersøkelse og modellanalyse. **SØS 80, 1992.**

Rolf Aaberge og Tom Wennemo:
Inntektsulikhet og inntektsmobilitet i Norge 1986-1990 (Income inequality and income mobility in Norway 1986-1990). **SØS nr. 82, 1993.**

Ingvild Svendsen:
Empirical Tests of the Formation of Expectations. A Survey of Methods and Results. **SØS 83, 1993.**

Bjørn E. Naug:
En økonometrisk analyse av utviklingen i importandelene for industrivarer 1968-1990. **SØS 84, 1994.**

Einar Bowitz og Ådne Cappelen:
Prisdannelse og faktoretterspørsel i norske næringer. **SØS 85, 1994.**

Klaus Mohn:
Modelling Regional Producer Behaviour - A Survey. **SØS 86, 1994.**

Knut A. Magnussen:
Old-Age Pensions, Retirement Behaviour and Personal Saving. A Discussion of the Literature. **SØS 87, 1994.**

Klaus Mohn, Lasse Stambøl og Knut Ø. Sørensen:
Regional analyse av arbeidsmarked og demografi. Drivkrefter og utviklingstrekk belyst ved modellsystemet REGARD. **SØS 88, 1994**.

Nils Martin Stølen:
Wage Formation and the Macroeconomic Functioning of the Norwegian Labour Market. **SØS 89, 1995**.

Tom Kornstad:
Empirical Life Cycle Models of Labour Supply and Consumption. **SØS 91, 1995.**

Rapporter

Arne Ljones, Runa Nesbakken, Svein Sandbakken og Asbjørn Aaheim:
Energibruk i husholdningene. **Rapporter 92/2, 1992.**

Knut Moum:
Klima, økonomi og tiltak (KLØKT). Rapporter 92/3, 1992.

Ådne Cappelen, Tor Skoglund og Erik Storm:
Samfunnsøkonomiske virkninger av et EF-tilpasset jordbruk. **Rapporter 92/7, 1992.**

Lasse S. Stambøl:
Flytting og utdanning 1986-1989. Noen resultater fra en undersøkelse av innenlandske flyttinger på landsdelsnivå og utdanning. **Rapporter 92/15, 1992.**

Anne Brendemoen, Solveig Glomsrød og Morten Aaserud:
Miljøkostnader i makroperspektiv. **Rapporter 92/17, 1992.**

Tor Arnt Johnsen:
Ressursbruk og produksjon i kraftsektoren. **Rapporter 92/20, 1992.**

Knut A. Magnussen and Terje Skjerpen:
Consumer demand in MODAG and KVARTS. **Rapporter 92/22, 1992.**

Skatter og overføringer til private. Historisk oversikt over satser mv. årene 1975-1992. **Rapporter 92/23, 1992.**

Terje Skjerpen og Anders Rygh Swensen:
Estimering av dynamiske utgiftssystemer med feiljusteringsmekanismer. **Rapporter 92/28, 1992.**

Charlotte Koren og Tom Kornstad:
Typehusholdsmodellen ODIN. **Rapporter 92/29, 1992.**

Karl Ove Aarbu:
Avskrivningsregler og leiepriser for kapital 1981-1992. **Rapporter 92/30, 1992.**

Naturressurser og miljø 1992. **Rapporter 93/1, 1993.**

Natural resources and the environment 1992. **Rapporter 93/1A, 1993.**

Anne Brendemoen:
Faktoretterspørsel i transportproduserende sektorer. **Rapporter 93/2, 1993.**

Audun Langørgen:
En økonometrisk analyse av lønnsdannelse i Norge. **Rapporter 93/5, 1993.**

Leif Andreassen, Truls Andreassen, Dennis Fredriksen, Gina Spurkland og Yngve Vogt:
Framskriving av arbeidsstyrke og utdanning. Mikrosimuleringsmodellen MOSART. **Rapporter 93/6, 1993.**

Dennis Fredriksen og Gina Spurkland:
Framskriving av alders- og uføretrygd ved hjelp av mikrosimuleringsmodellen MOSART. **Rapporter 93/7, 1993.**

Erling Holmøy, Bodil M. Larsen og Haakon Vennemo:
Historiske brukerpriser på realkapital. **Rapporter 93/9, 1993.**

Runa Nesbakken og Steinar Strøm:
Energiforbruk til oppvarmingsformål i husholdningene. **Rapporter 93/10, 1993.**

Bodil M. Larsen:
Vekst og produktivitet i Norge 1971-1990. **Rapporter 93/11, 1993.**

Kyrre Aamdal:
Kommunal ressursbruk og tjenesteyting. Makromodellen MAKKO. **Rapporter 93/14, 1993.**

Olav Bjerkholt, Torgeir Johnsen og Knut Thonstad:
Muligheter for en bærekraftig utvikling. Analyser på World Model. **Rapporter 93/15, 1993.**

Tom Andersen, Ole Tom Djupskås og Tor Arnt Johnsen:
Kraftkontrakter til alminnelig forsyning i 1992. Priser, kvantum og leveringsbetingelser. **Rapporter 93/16, 1993.**

Steinar Strøm, Tom Wennemo og Rolf Aaberge:
Inntektsulikhet i Norge 1973-1990. **Rapporter 93/17, 1993.**

Kjersti-Gro Lindquist:
Empirical Modelling of Export of Manufactures: Norway 1962-1987. **Rapporter 93/18, 1993.**

Knut Røed:
Den selvforsterkende arbeidsledigheten. Om hystereseeffekter i arbeidsmarkedet. **Rapporter 93/19, 1993.**

Dag Kolsrud:
Stochastic Simulation of KVARTS91. **Rapporter 93/20, 1993.**

Sarita Bartlett:
The Evolution of Norwegian Energy Use from 1950 to 1991. **Rapporter 93/21, 1993.**

Klaus Mohn:
Industrisysselsetting og produksjonsteknologi i norske regioner. **Rapporter 93/22, 1993.**

Torbjørn Eika:
Norsk økonomi 1988-1991: Hvorfor steg arbeidsledigheten så mye? **Rapporter 93/23, 1993.**

Skatter og overføringer til private. Historisk oversikt over satser mv. årene 1975-1993. **Rapporter 93/25, 1993.**

Thor Olav Thoresen:
Fordelingsvirkninger av overføringene til barnefamilier. Beregninger ved skattemodellen LOTTE. **Rapporter 93/26, 1993.**

Erling Holmøy, Torbjørn Hægeland, Øystein Olsen og Birger Strøm:
Effektive satser for næringsstøtte. **Rapporter 93/31, 1993.**

Torstein Bye, Ådne Cappelen, Torbjørn Eika, Eystein Gjelsvik og Øystein Olsen:
Noen konsekvenser av petroleumsvirksomheten for norsk økonomi. **Rapporter 94/1, 1994.**

Wenche Drzwi, Lisbeth Lerskau, Øystein Olsen og Nils Martin Stølen:
Tilbud og etterspørsel etter ulike typer arbeidskraft. **Rapporter 94/2, 1994.**

Hilde-Marie Branæs Zakariassen:
Tilbud av arbeidskraft i Norge. En empirisk analyse på kvartalsdata for perioden 1972-1990. **Rapporter 94/3, 1994.**

Haakon Vennemo:
A Growth Model of Norway with av Two-way Link to the Environment. **Rapporter 94/5, 1994.**

Leif Brubakk:
Estimering av en makrokonsumfunksjon for ikke-varige goder 1968-1991. **Rapporter 94/9, 1994.**

Marie W. Arneberg og Thor Olav Thoresen:
Syke- og fødselspenger i mikrosimuleringsmodellen LOTTE. **Rapporter 94/10, 1994.**

Klaus Mohn:
Monetarism and Structural Adjustment – The Case of Mozambique. **Rapporter 94/11, 1994.**

Tom Andersen, Ole Tom Djupskås og Tor Arnt Johnsen:
Kraftkontrakter til alminnelig forsyning i 1993. Priser, kvantum og leveringsbetingelser. **Rapporter 94/12, 1994.**

Asbjørn Aaheim:
Inntekter fra utvinning av norske naturressurser. Noen teoretiske betraktninger. **Rapporter 94/14, 1994.**

Tom-André Johansson:
En økonometrisk analyse av lagertilpasningen i norske industrisektorer. **Rapporter 94/16, 1994.**

Lasse S. Stambøl:
Flytting, utdanning og arbeidsmarked 1986-1990. En interaktiv analyse av sammenhengen mellom endringer i flyttetilbøyelighet og arbeidsmarked. **Rapporter 94/17, 1994.**

Anne Brendemoen, Mona I. Hansen og Bodil Larsen:
Framskriving av utslipp til luft i Norge. En modelldokumentasjon. **Rapporter 94/18, 1994.**

Erling Holmøy, Gunnar Nordén og Birger Strøm:
MSG-5. A Complete Description of the System of Equations. **Rapporter 94/19, 1994.**

Ragnhild Balsvik og Anne Brendemoen:
A Computable General Equilibrium Model for Tanzania. Documentation of the Model, the 1990 – Social Accounting Matrix and Calibration. **Rapporter 94/20, 1994.**

Audun Langørgen:
Framskriving av sysselsettingen i kommuneforvaltningen. **Rapporter 94/24, 1994.**

Mette Rolland:
Militærutgifter i utviklingsland. Metodeproblemer knyttet til måling av militærutgifter i norske programland. **Rapporter 94/26, 1994.**

Petter Jakob Bjerve:
Utviklingsoppdrag i Sri Lanka. **Rapporter 94/28, 1994.**

Marie W. Arneberg:
Dokumentasjon av prosjektet LOTTE-TRYGD. **Rapporter 94/29, 1994.**

Kirsten Hansen:
Skatter og overføringer til private. Historisk oversikt over satser mv. Årene 1975-1994. **Rapporter 94/21, 1994.**

Einar Bowitz, Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld og Knut Moum:
Norsk medlemskap i EU - en makroøkonomisk analyse. **Rapporter 94/25, 1994.**

Helge Brunborg og Svenn-Erik Mamalund:
Kohort- og periodefruktbarhet i Norge 1820-1993. **Rapporter 94/27, 1994.**

Elin Berg:
Estimering av investeringsrelasjoner med installasjonskostander. **Rapporter 94/30, 1994.**

Torbjørn Hægeland:
En indikator for effekter av næringspolitiske tiltak i en økonomi karakterisert ved monopolistisk konkurranse. **Rapporter 94/31, 1994.**

Bjørn E. Naug:
En økonometrisk modell for norsk eksport av industrielle råvarer. **Rapporter 95/2, 1995.**

Annegrete Bruvoll og Gina Spurkland:
Avfall i Noreg fram til 2010. **Rapport 95/8, 1995.**

Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld, Erling Holmøy, Torbjørn Hægeland og Birger Strøm:
Sammensetningen av den effektive støtten til norske næringer i 1989 og 1991. **Rapporter 95/9, 1995.**

Ole Tom Djupskås og Runa Nesbakken:
Energibruk i husholdningene 1993. Data fra forbruksundersøkelsen. **Rapport 95/10, 1995.**

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken:
Norske CO_2 utslipp 19871993. En studie av CO_2 avgiftens effekt. **Rapporter 95/14, 1995.**

Torstein Bye, Tor Arnt Johnsen og Mona I. Hansen:
Tilbud og etterspørsel av elektrisk kraft til 2020. Nasjonale og regionale fremskrivninger. **Rapporter 95/18, 1995.**

Marie W. Arneberg, Hanne A. Gravningsmyhr, Kirsten Hansen, Nina Langbraaten, Bård Lian og Thor Olav Thoresen:
LOTTE en mikrosimuleringsmodell for beregning av skatter og trygder. **Rapporter 95/19, 1995.**

Nico Keilman og Helge Brunborg:
Household Projections for Norway, 1990-2020. Part I: Macrosimulations. **Rapport 95/21, 1995.**

Leif Brubakk, Morten Aaserud, Wilma Pellekaan og Fritz von Ostvoorn:
SEEM - An Energy Demand Model for Western Europe. **Rapporter 95/24, 1995.**

Hilde Lurås:
Framskriving av miljøindikatorer. **Rapporter 95/25, 1995.**

Knut H. Alfsen, Bodil Larsen og Haakon Vennemo:
Bærekraftig økonomi? Noen alternative modellscenarier for Norge mot år 2030. **Rapport 95/27, 1995.**

Lasse S. Stambøl:
Flytting og arbeidsstyrken. Flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos arbeidsledige og sysselsatte i perioden 1988-1993. **Rapport 95/28, 1995.**

Terje Skjerpen:
Seasonal Adjustment of First Time Registered New Passenger Cars in Norway by Structural Time Series Analysis. **Rapport 95/30, 1995.**

Tor Arnt Johnsen og Bodil M. Larsen:
Kraftmarkedsmodell med energi- og effektdimensjon. **Rapport 95/33, 1995.**

Discussion Papers

Haakon Vennemo:
Tax reforms when utility is composed of additive functions. **DP no. 78, 1993.**

John K. Dagsvik:
Discrete and continuous choice, max-stable processes and independence from irrelevant attributes. **DP no. 79, 1993.**

John K. Dagsvik:
How large is the class of generalized extreme value random utility models? **DP no. 80, 1993.**

Hugo Birkelund, Eystein Gjelsvik and Morten Aaserud:
Carbon/energy taxes and the energy market in Western Europe. **DP no. 81, 1993.**

Einar Bowitz:
Unemployment and the growth in the number of recipients of disability benefits in Norway. **DP no. 82, 1993.**

Leif Andreassen:
Theoretical and econometric modeling of disequilibrium. **DP no. 83, 1993.**

Kjell Arne Brekke:
Do Cost-Benefit Analyses favour Environmentalists? **DP no. 84, 1993.**

Leif Andreassen:
Demographic forecasting with a dynamic stochastic microsimulation model. **DP no. 85, 1993.**

Geir B. Asheim and Kjell Arne Brekke:
Sustainability when Resource Management has Stochastic Consequences. **DP no. 86, 1993.**

Olav Bjerkholt and Yu Zhu:
Living Conditions of Urban Chinese Households around 1990. **DP no. 87, 1993.**

Rolf Aaberge:
Theoretical Foundations of Lorenz Curve Orderings. **DP no. 88, 1993.**

Jørgen Aasness, Erik Biørn and Terje Skjerpen:
Engel Functions, Panel Data, and Latent Variables - with Detailed Results. **DP no. 89, 1993.**

Ingvild Svendsen:
Testing the Rational Expectations Hypothesis. Using Norwegian Microeconomic Data. **DP no. 90, 1993.**

Einar Bowitz, Asbjørn Rødseth and Erik Storm:
Fiscal Expansion, the Budget Deficit and the Economy: Norway 1988-91. **DP no. 91, 1993.**

Rolf Aaberge, Ugo Colombino and Steinar Strøm:
Labor Supply in Italy. **DP no. 92, 1993.**

Tor Jakob Klette:
Is Price Equal to Marginal Costs? An Integrated Study of Price-Cost Margins and Scale Economies among Norwegian Manufacturing Establishments 1975-90. **DP no. 93, 1993.**

John K. Dagsvik:
Choice Probabilities and Equilibrium Conditions in a Matching Market with Flexible Contracts. **DP no. 94, 1993.**

Tom Kornstad:
Empirical Approaches for Analysing Consumption and Labour Supply in a Life Cycle Perspective. **DP no. 95, 1993.**

Tom Kornstad:
An Empirical Life Cycle Model of Savings, Labour Supply and Consumption without Intertemporal Separability. **DP no. 96, 1993.**

Snorre Kverndokk:
Coalitions and Side Payments in International CO_2 Treaties. **DP no. 97, 1993.**

Torbjørn Eika:
Wage Equations in Macro Models. Phillips Curve versus Error Correction Model Determination of Wages in Large-Scale UK Macro Models. **DP no. 98, 1993.**

Anne Brendemoen and Haakon Vennemo:
The Marginal Cost of Funds in the Presence of External Effects. **DP no. 99, 1993.**

Kjersti-Gro Lindquist:
Empirical Modelling of Norwegian Exports: A Disaggregated Approach. **DP no. 100, 1993.**

Anne Sofie Jore, Terje Skjerpen and Anders Rygh Swensen:
Testing for Purchasing Power Parity and Interest Rate Parities on Norwegian Data. **DP no. 101, 1993.**

Runa Nesbakken and Steinar Strøm:
The Choice of Space Heating System and Energy Consumption in Norwegian Household. **DP no. 102, 1993.**

Asbjørn Aaheim and Karine Nyborg:
"Green National Product": Good Intensions, Poor Device? **DP no. 103, 1993.**

Knut H. Alfsen, Hugo Birkelund and Morten Aaserud:
Secondary Benefits of the EC Carbon/Energy Tax. **DP no. 104, 1993.**

Jørgen Aasness and Bjart Holtsmark:
Consumer Demand in a General Equilibrium Model for Environmental Analysis. **DP no. 105, 1993.**

Kjersti-Gro Lindquist:
The Existence of Factor Substitution in the Primary Aluminium Industry. A Multivariate Error Correction Approach on Norwegian Panel Data. **DP no. 106, 1993.**

Snorre Kverndokk:
Depletion of Fossil Fuels and the Impact of Global Warming. **DP no. 107, 1994.**

Knut A. Magnussen:
Precautionary Saving and Old-Age Pensions. **DP no. 108, 1994.**

Frode Johansen:
Investment and Financial Constraints. An empirical Analysis of Norwegian Firms. **DP no. 109, 1994.**

Kjell Arne Brekke and Pål Børing:
The Volatility of Oil Wealth under Uncertainty About Parameter Values. **DP no. 110, 1994.**

Margaret J. Simpson:
Foreign Control and Norwegian Manufacturing Performance. **DP no. 111, 1994.**

Yngve Willasen and Tor Jakob Klette:
Correlated Measurement Errors, Bounds on Parameters, and a Model of Producer Behavior. **DP no. 112, 1994.**

Dag G. Wetterwald:
Car Ownership and Private Car Use. A Microeconometric Analysis Based on Norwegian Data. **DP no. 113, 1994.**

Knut Einar Rosendahl:
Does Improved Environmental Policy Enhance Economic Growth? Endogenous Growth Theory Applied to Developing Countries. **DP no. 114, 1994.**

Leif Andreassen, Dennis Fredriksen og Olav Ljones:
The Future Burden of Public Pension Benefits. A Microsimulation Study. **DP no. 115, 1994.**

Anne Brendemoen:
Car Ownership Decisions in Norwegian Households. **DP no. 116, 1994.**

Audun Langørgen:
A MAcromodel of Local Government Spending Behaviour in Norway. **DP no. 117, 1994.**

Kjell Arne Brekke:
Utilitarism, Equivalence Scales and Logaritnmic Utility. **DP no. 118, 1994.**

Kjell Arne Brekke, Hilde Lurås og Karine Nyborg:
Sufficient Welfare Indicators, Allowing Disagreement in Evaluations of Social Welfare. **DP no. 119, 1994.**

Tor Jakob Klette:
R&D, Scope Economies and Company Structure: A "Not-so-Fixed Effect" Model of Plant Performance. **DP no. 120, 1994.**

Yngve Willassen:
A Generalization of Hall's Specification of the Consumption Function. **DP no. 121, 1994.**

Erling Holmøy, Torbjørn Hægeland og Øystein Olsen:
Effective Rates of Assistance for Norwegian Industries. **DP no. 122, 1994.**

Klaus Mohn:
On Equity and Public Pricing in Developing Countries. **DP no. 123, 1994.**

Jørgen Aasness, Erling Eide og Terje Skjerpen:
Criminometrics, Latent Variables, Panel Data, and Different Types of Crime. **DP no. 124, 1994.**

Erik Biørn og Tor Jakob Klette:
Errors in Variables and Panel Data: The Labour Demand Response to Permanent Changes in Output. **DP no. 125, 1994.**

Ingvild Svendsen:
Do Norwegian Firms Form Extrapolative Expectations? **DP no. 126, 1994.**

Tor Jakob Klette og Zvi Griliches:
The Inconsistency of Common Scales Estimators when Output Prices are Unobserved and Endogenous. **DP no. 127, 1994.**

Knut Einar Rosendahl:
Carbon Taxes and the Petroleum Wealth. **DP no. 128, 1994.**

Søren Johansen og Anders Rygh Swensen:
Testing Rational Expectations in Vector Autoregressive Models. **DP no. 129, 1994.**

Tor Jakob Klette:
Estimating Price-Cost Margins and Scale Economies from a Panel of Microdata. **DP no. 130, 1994.**

Leo Andreas Grünfeld:
Monetary Aspects of Business Cycles in Norway. An Exploratory Study Based on Historical Data. **DP no. 131, 1994.**

Kjersti-Gro Lindquist:
Testing for Market Power in the Norwegian Primary Aluminium Industry. **DP no. 132, 1994.**

Tor Jakob Klette:
R&D, Spillovers and Performance among Heterogenous Firms. An Empirical Study Using Microdata. **DP no. 133, 1994.**

Kjell Arne Brekke og Hanne A. Gravningsmyhr:
Adjusting NNP for instrumental or defensive expenditures. An analytical approach. **DP no. 134, 1994.**

Thor Olav Thoresen:
Distributional and Behavioural Effects of Child Care Subsidies. **DP no. 135, 1995.**

Tor Jakob Klette og Astrid Mathiassen:
Job Creation, Job Destruction and Plant Turnover in Norwegian Manufacturing. **DP no. 136, 1995.**

Karine Nyborg:
Project Evaluations and Decision Processes. **DP no. 137, 1995.**

Leif Andreassen:
A Framework for Estimating Disequilibrium Models with Many Markets. **DP no. 138, 1995.**

Leif Andreassen:
Aggregation when Markets do not Clear. **DP no. 139, 1995.**

Terje Skjerpen:
Is there a Business Cycle Component in Norwegian Macroeconomic Qarterly Time Series? **DP no. 140, 1995.**

John K. Dagsvik:
Probabilistic Choice Models for Uncertain Outcomes. **DP no. 141, 1995.**

Marit Rønsen:
Matemal Employment in Norway, a Parity-Specific anallysis of the Return to Full-Time and Part-Time Work after Birth. **DP no. 142.**

Annegrete Bruvoll, Solveig Glomsrød og Haakon Vennemo:
The Environmental Drag on Longterm Economic Performance. Evidence from Norway. **DP no. 143, 1995.**

Torstein Bye og Tor Arnt Johnsen:
Prospects for a Common, Deregulated Nordic Electricity Market. **DP no. 144, 1995.**

Brita Bye:
A Dynamic Equilibrium Analysis of a Carbon Tax. **DP no. 145, 1995.**

Thor Olav Thoresen:
The Distributional Impact of the Norwegian Tax Reform Measured by Disproportionality. **DP no. 146, 1995.**

Erling Holmøy og Torbjørn Hægeland:
Effective Rates of Assistance for Norwegian Industries. **DP no. 147, 1995.**

Jørgen Aasness, Torstein Bye og Hans Terje Mysen:
Welfare Effects of Emission Taxes in Norway. **DP no. 148, 1995.**

Einar Bowitz, Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld og Knut Moum:
Transitory Adjustment Costs and Long Term Welfare Effects of an EUmembership The Norwegian Case. **DP no. 150, 1995.**

Ingvild Svendsen:
Dynamic Modelling of Domestic Prices with Time-varying Elasticities and Rational Expectations. **DP no. 151, 1995.**

Ingvild Svendsen:
Forward- and Backward Looking Models for Norwegian Export Prices. **DP no. 152, 1995.**

Audun Langørgen:
On the Simultaneous Determination of Current Expenditure, Real Capital, Fee Income, and Public Debt in Norwegian Local Government. **DP no. 153, 1995.**

Alexandra Katz og Torstein Bye:
Returns to Publicly Owned Transport Infrastructure Investment. A Cost Function/Cost Share Approach for Norway, 1971-1991. **DP no. 154, 1995.**

Karl Ove Aarbu:
Some Issues About the Norwegian Capital Income Imputation Model. **DP no. 155, 1995.**

Pål Boug, Knut Anton Mork og Trond Tjemsland:
Financial Deregulation and Consumer Behavior: the Norwegian Experience. **DP no. 156, 1995.**

Bjørn E. Naug og Ragnar Nymoen:
Import Price Formation and Pricing to Market: A Test on Norwegian Data. **DP no. 157, 1995.**

Rolf Aaberge:
Choosing Measures of Inequality for Empirical Applications. **DP no. 158, 1995.**

Reprints

Bjart Holtsmark og Kyrre Aamdal:
Makroøkonomiske konsekvenser av befolkningsutviklinga. **Reprints no. 62, 1993.** Reprints from Nov. 1992:1. *Trygghet - verdighet - omsorg.* ISSN 0333-2306.

T.Ø. Kobila:
An application of reflected diffusions of the problem of choosing between hydro and thermal power generation. **Reprints no. 63, 1993.** Reprint from Stochastic processes and their applications (44 (1993) 117-139). Elsevier Science Publishers B.V., North-Holland, 1993. ISSN 0304-4149.

Olav Bjerkholt and Eystein Gjelsvik:
Common Carriage for Natural Gas: the Producers' Perspective. **Reprints no. 64, 1993.** Reprint from Einar Hope and Steinar Strøm (eds.) *Energy Markets and Environmental Issues: A European Perspective.* Scandinavian University Press 1992. ISBN 82-00-21435-4.

T.Ø. Kobila:
A Class of Solvable Stochastic Investment Problems Involving Singular Controls. **Reprints no. 65, 1993.** Reprints from *Stochastics and Stochastics Reports*, 43, 29-63. Gordon and Breach Science Publishers, S.A., USA, 1993.

Jørgen Aasness, Erling Eide and Terje Skjerpen:
Crimonometrics, Latent Variables, and Panel Data. **Reprints no. 66, 1993.** Reprint from K. Haagen, D.J. Bartholomew and M. Deistler (eds.): *Statistical Modelling and Latent Variables.* Elsevier Science Publishers B.V. North-Holland, 1993.

Petter Jakob Bjerve:
Feilslegen politikk? Analyse og vurdering av den makroøkonomiske politikken i 1986-1992. **Reprints no. 67, 1994.** Særtrykk fra *Sosialøkonomen*, 1993, 11, 22-27.

Jørgen Aasness, Erik Biørn and Terje Skjerpen:
Engel Functions, Panel Data, and Latent Variables. **Reprints no. 68, 1994.** Reprint from *Econometrica*, 1993, 61, 6, 1395-1422.

Knut H. Alfsen og Hans Viggo Sæbø:
Environmental Quality Indicators: Background, Principles and Examples from Norway. **Reprints no. 69, 1994.** Reprint from *Environmental and Resource Economics*, 1993, 3, 415-435.

John K. Dagsvik:
Discrete and Continuous Choice, Max-Stable Processes, and Independence from Irrelevant Attributes. **Reprints no. 70, 1994**. Reprint from *Econometrica*, 1994, 62, 5, 1179-1205.

Snorre Kverndokk:
Coalitions and Side Payments in International CO_2 Treaties. **Reprints no. 72, 1995**. Reprint from Ekko C. Van Ierland (ed.): *International Environmental Economics, Theories, Models and Applications to Climate Change, International Trade and Acidification.* Developments in Environmental Economics 4, 1994, 45-76. Elsevier Science Publishers B.V. Amsterdam.

Knut Anton Mork, Øystein Olsen og Hans Terje Mysen:
Macroeconomic Responses to Oil Price Increases and Decreases in Seven OECD Countries. **Reprints no. 73, 1995**. Reprint from *The Energy Journal* 15, 4, 1994, 19-35.

John K. Dagsvik:
How Large is the Class of Generalized Extreme Value Random Utility Models? **Reprints no. 74, 1995**. Reprint from *Journal of Mathematical Psychology* 39, 1, 1995, 90-98

Knut Alfsen, Hugo Birkelund Morten Aaserud:
Impacts of an EC Carbon/Energy Tax and Deregulationg Thermal Power Supply on CO_2, SO_2 and NO_x Emmissions. **Reprints no. 76, 1995**. Reprint from *Environmental and Resource Economics*, Vol. 5, 1995, 165-189.

Odd Aukrust:
The Scandinavian Contribution to National Accounting. **Reprints no. 77, 1995**. Reprint from Z. Kennesey (ed.): *The Accounts of Nations Amsterdam*, IOS Press, 1994. ISBN 90-51-5199-156-8.

Olav Bjerkholt:
Introduction: Ragnar Frisch, the originator of Econometrics. **Reprints no. 78, 1995.** Reprint from O. Bjerkholt (ed.): *Foundations of Modern Econometrics. The Selected Essays of Ragnar Frisch,* Volume I. Aldershot, UK: Edward Elgar, pp. xiii-lii, 1995.

Documents

Haakon Vennemo:
Welfare and the Environment. Implications of a recent tax reform in Norway. **Documents 94/1, 1994.**

Knut H. Alfsen:
Natural Resource Accounting and Analysis in Norway. **Documents 94/2, 1994.**

Olav Bjerkholt:
Ragnar Frisch 1895-1995. **Documents 94/3, 1994**.

Anders Rygh Swensen:
Simple examples on smoothing macroeconomic time series. **Documents 95/1, 1995**.

Chunping Zhao, Olav Bjerkholt, Tore Halvorsen and Yu Zhu:
The Flow of Funds Accounts in China. **Documents 95/3, 1995**.

Hanne A. Gravningsmyhr:
Analysing Effects of Removing Survivors' Pensions, Using the Microsimulation Model LOTTE. **Documents 95/5, 1995.**

Pål Boug:
User's Guide. The SEEMmodel Version 2.0. **Documents 95/6, 1995.**
Einar Bowitz, NilsØyvind Mæhle, Virza S. Sasmitawidjaja og Sentot B. Widoyono:
MEMLI An Environmental Model for Indonesia. Technical Documentation of Data Programs and Procedures. **Documents 95/7, 1995.**

Knut H. Alfsen, Torstein Bye, Solveig Glomsrød og Henrik Wiig:
Integrated Assessment of Soil Degradation and Economic Growth in Ghana. **Documents 95/8, 1995.**

Olav Bjerkholt:
Ragnar Frisch and the Foundation of the Econometric Society and Econometrica. **Documents 95/9, 1995.**

Petter Jakob Bjerve:
The Influence of Ragnar Frisch on Macroeconomic Planning and Policy in Norway. **Documents 95/10, 1995.**

Notater

Klaus Mohn, Lasse S. Stambøl og Knut Ø. Sørensen:
REGARDs formelle struktur. **Notater 93/3, 1993.**

Jing Li:
The potential of Norwegian official consumption statistics in marketing research. **Notater 93/4, 1993.**

Asbjørn Aaheim og Runa Nesbakken:
Data om husholdningers stasjonære energibruk. **Notater 93/5, 1993.**

Kjell Wettergreen:
Bestemmelse av konjunkturelle vendepunkter. **Notater 93/16, 1993.**

Erik Storm:
Offentlige utgifter og inntekter i MODAG. **Notater 93/19, 1993.**

Mario A. De Franco, Solveig Glomsrød, Henning Høie, Torgeir Johnsen and Eduardo Marín Castillo:
Soil erosion and economic growth in Nicaragua. **Notater 93/22, 1993.**

Bjart Holtsmark:
Folketrygdens alderspensjoner. Dokumentasjon av en modell for fremskrivning av utgiftene og for analyse av regelendringer. **Notater 93/24, 1993.**

Olav Bjerkholt:
Review of Macroeconomic Modelling Needs of the Ministry of Planning of the Kingdom of Saudi Arabia. **Notater 93/25, 1993.**

Einar Bowitz og Inger Holm:
MODAG. Teknisk dokumentasjon pr. 1.6. 1993. **Notater 93/26, 1993.**

Harald Koch-Hagen og Bodil Larsen:
TRAN. Dokumentasjon av en ettermodell for transportetterspørselen i MSG-EE. **Notater 93/33, 1993.**

Tom Eek, Jan Erik Sivertsen, Tor Skoglund and Knut Ø. Sørensen:
Economic Accounts at Regional Level: Methods and Data for Norway. **Notater 93/35, 1993.**

Knut H. Alfsen:
Demand for commercial and own transport services in production sectors. **Notater 93/39, 1993.**

Dennis Fredriksen:
MOSART. Teknisk dokumentasjon. **Notater 93/41, 1993.**

Dennis Fredriksen:
Dokumentasjon av input til MOSART. **Notater 93/42, 1993.**

Jørgen Aasness and Bjart Holtsmark:
Consumer Demand in MSG-5. **Notater 93/46, 1993.**

Stein Inge Hove:
Nedrustning av forsvaret. En modellbasert analyse. **Notater 93/47, 1993.**

Erling Holmøy og Birger Sørensen:
Virkningsberegninger på MSG-5, 1991-versjonen. **Notater 94/11, 1994.**

Knut Ø. Sørensen:
En databank med fylkesfordelte nasjonalregnskapstall. **Notater 94/12, 1994.**

Bjart Holtsmark:
Tjenesteytende virksomhet i Norge. Revidert versjon, august 1994. **Notater 94/13, 1994.**

Torbjørn Eika, Stein Inge Hove og Laila Haakonsen:
KVARTS i praksis. Macro-systemer og rutiner. **Notater 94/15, 1994.**

Einar Bowitz og Inger Holm:
Nye relasjoner i MODAG, januar 1994. Teknisk dokumentasjon. **Notater 94/17, 1994.**

Marie W. Arneberg:
LOTTE-TRYGD. Teknisk dokumentasjon. **Notater 94/22, 1994.**

Dennis Fredriksen:
MOSART. Teknisk dokumentasjon **Notater 95/5, 1995.**

Kjetil Olsen:
Nytte- og kostnadsvirkninger av en norsk oppfyllelse av nasjonale utslippsmålsettinger. **Notater 95/7, 1995.**

Ådne Cappelen, Terje Skjerpen og Jørgen Aasness: Konsumetterspørsel, tjenesteproduksjon og sysselsetting. En mikro til makro analyse. **Notater 95/17, 1995.**

Hans Terje Mysen:
Nordisk energimarkedsmodell. Dokumentasjon av delmodell for energietterspørsel i industrien. **Notater 95/24, 1995.**

Bjørn E. Naug:
Eksport og importlikninger i KVARTS. **Notater 95/29, 1995.**

Bjørn E. Naug:
Etterspørsel etter arbeidskraft en litteraturoversikt. **Notater 95/31, 1995.**

Tor Jakob Klette:
Vekst og produktivitet i norsk industri. Hovedrapport fra et NFR-prosjekt. **Notater 95/35, 1995.**

Lisbeth Lerskau:
Oversikt over konjunkturindikatorer i databasen NORMAP på FAME. **Notater 95/40, 1995.**

Bjørn E. Naug:
Estimering av eksportrelasjoner på disaggregerte kvartalsdata. **Notater 95/46, 1995.**

Knut Moum:
Beregning av bruttoproduksjon og eierinntekt i boligsektoren i nasjonalregnskapet - noen metodiske synspunkter. **Notater 95/47, 1995.**

Tom Kornstad:
Simulering av konsum og arbeidstilbud i et livsløpsperspektiv. **Notater 95/52, 1995.**

Audun Langørgen:
Faktorer bak kommunale variasjoner i utgifter til sosialhjelp og barnevern. **Notater 95/56, 1995.**

Tabell- og diagramvedlegg

Innhold Side

A. Nasjonalregnskap for Norge

Tabell A1	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Mill. kr	1*
Tabell A2	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1992-priser. Mill. kr	2*
Tabell A3	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	3*
Tabell A4	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	4*
Tabell A5	Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Løpende priser. Mill. kr	5*
Tabell A6	Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Faste 1992-priser. Mill. kr	5*
Tabell A7	Bruttonasjonalprodukt etter sluttavendelse. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	6*
Tabell A8	Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	6*
Tabell A9	Produksjon. Løpende priser. Mill. kr	7*
Tabell A10	Produksjon. Faste 1992-priser. Mill. kr	8*
Tabell A11	Produksjon. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	9*
Tabell A12	Produksjon. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	10*
Tabell A13	Produktinnsats. Løpende priser. Mill. kr	11*
Tabell A14	Produktinnsats. Faste 1992-priser. Mill. kr	12*
Tabell A15	Produktinnsats. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	13*
Tabell A16	Produktinnsats. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	14*
Tabell A17	Bruttoprodukt. Løpende priser. Mill. kr	15*
Tabell A18	Bruttoprodukt. Faste 1992-priser. Mill. kr	16*
Tabell A19	Bruttoprodukt. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	17*
Tabell A20	Bruttoprodukt. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	18*
Tabell A21	Hovedtall for konsum. Løpende priser. Mill. kr	19*
Tabell A22	Hovedtall for konsum. Faste 1992-priser. Mill. kr	19*
Tabell A23	Hovedtall for konsum. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
Tabell A24	Hovedtall for konsum. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	20*
Tabell A25	Konsum i husholdninger. Løpende priser. Mill. kr	21*
Tabell A26	Konsum i husholdninger. Faste 1992-priser. Mill. kr	21*
Tabell A27	Konsum i husholdninger. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	22*
Tabell A28	Konsum i husholdninger. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	22*
Tabell A29	Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Mill. kr	23*
Tabell A30	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1992-priser. Mill. kr	24*
Tabell A31	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	25*
Tabell A32	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	26*
Tabell A33	Eksport. Løpende priser. Mill. kr	27*
Tabell A34	Eksport. Faste 1992-priser. Mill. kr	28*
Tabell A35	Eksport. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	29*
Tabell A36	Eksport. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	30*
Tabell A37	Import. Løpende priser. Mill. kr	31*
Tabell A38	Import. Faste 1992-priser. Mill. kr	32*
Tabell A39	Import. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme peirode året før	33*
Tabell A40	Import. Prisindekser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	34*
Tabell A41	Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Mill. kr	35*
Tabell A42	Sysselsetting etter næring. Lønnstakere og selvstendige	36*
Tabell A43	Lønnsvekst etter næring. Lønnstakere. 1995. Prosentvis endring fra året før	37*

B. Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell B1:	Olje- og gassproduksjon	38*
Tabell B2:	Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse	38*
Tabell B3:	Industriproduksjon - produksjonsindeksen	38*
Tabell B4:	Ordretilgang - industri	39*
Tabell B5:	Ordrereserver - industri	39*
Tabell B6:	Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning	40*
Tabell B7:	Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen	40*
Tabell B8:	Boligbygging	40*
Tabell B9:	Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	41*
Tabell B10:	Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	41*
Tabell B11:	Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	41*
Tabell B12:	Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	41*
Tabell B13:	Timefortjeneste	42*
Tabell B14:	Konsumprisindeksen	42*
Tabell B15:	Engrospriser	42*

Tabell B16: Utenrikshandel - verditall ... 43*
Tabell B17: Utenrikshandel - indekser ... 43*

Diagrammer

Olje- og gassproduksjon ... 44*
Produksjonsindeksen ... 44*
Ordreindeksen - industri ... 45*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger ... 46*
Ordreindeksen - bygge- og anleggsvirksomhet ... 46*
Arbeidsledighet og sysselsetting ... 47*
Antatte og utførte investeringer i industrien ... 47*
Detaljomsetning mv. ... 47*
Lønninger ... 47*
Konsum- og engrospriser ... 48*
Nominell rente på tre-måneders plasseringer ... 48*
Utenrikshandel ... 48*

C. Nasjonalregnskapstall for utvalgte OECD-land

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt ... 49*
Tabell C2: Privat konsum ... 49*
Tabell C3: Offentlig konsum ... 49*
Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital ... 50*
Tabell C5: Eksport av varer og tjenester ... 50*
Tabell C6: Import av varer og tjenster ... 50*
Tabell C7: Privat konsumdeflator ... 51*
Tabell C8: Arbeidsledighet ... 51*

D. Konjunkturindikatorer for utlandet

Tabell D1: Sverige ... 52*
Tabell D2: Danmark ... 52*
Tabell D3: Storbritannia ... 52*
Tabell D4: Tyskland (vest) ... 52*
Tabell D5: Frankrike ... 53*
Tabell D6: USA ... 53*
Tabell D7: Japan ... 53*

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	437070	458668	102809	103795	110952	119514	106769	109517	117691	124692
Varekonsum	236196	249483	54503	55626	58333	67734	57324	59340	61962	70857
Tjenester	199050	205783	48516	48073	52166	50295	49869	49440	54228	52246
Husholdningenes konsum i utlandet	17540	18136	2933	3868	6739	4000	2825	3957	7138	4217
Utlendingers konsum i Norge	-15716	-14734	-3143	-3772	-6286	-2515	-3249	-3220	-5637	-2628
Konsum i offentlig forvaltning	185485	190683	45482	45911	46809	47284	47316	48047	47193	48126
Konsum i statsforvaltningen	75094	76495	18435	18594	18937	19129	18798	19317	18798	19583
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	53770	54608	13209	13317	13552	13692	13421	13790	13631	13766
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21325	21887	5225	5277	5385	5437	5377	5527	5166	5817
Konsum i kommuneforvaltningen	110391	114187	27048	27317	27872	28155	28518	28730	28395	28544
Bruttoinvestering i fast kapital	175969	189331	39083	45164	44462	47259	43318	46245	45264	54503
Oljeutvinning og rørtransport	54189	48741	12384	16869	13325	11611	10402	11996	12314	14029
Utenriks sjøfart og oljeboring	2304	1428	1368	792	930	-787	782	1147	-1271	771
Fastlands-næringer	119476	139162	25331	27503	30206	36435	32134	33102	34222	39703
Industri og bergverk	12089	16558	2135	2633	3283	4037	3074	4032	4389	5062
Annen vareproduksjon	11387	11983	2137	3258	2981	3011	2319	3208	3012	3442
Offentlig forvaltning	27701	29412	5619	5842	6608	9632	6177	6425	7419	9392
Boligtjenester	23191	27332	4822	5251	6142	6976	6697	6612	6822	7201
Annen tjenesteyting	45108	53876	10617	10520	11192	12779	13867	12825	12578	14606
Lager	19496	28420	9836	5325	2234	2101	12312	7157	4012	4939
Bruttoinvesteringer i alt	195465	217751	48920	50489	46695	49360	55630	53402	49277	59442
Innenlandsk anvendelse	818020	867102	197210	200195	204456	216158	209715	210966	214161	232260
Etterspørsel fra fastlands-Norge	742031	788513	173622	177209	187967	203233	186219	190666	199106	212521
Eksport i alt	334746	352519	78934	81978	83946	89888	89165	85950	87725	89679
Tradisjonelle varer	128103	143193	29700	30751	32031	35621	38020	33718	34657	36798
Råolje og naturgass	106440	111546	25624	27131	24756	28929	28000	27546	25734	30266
Skip og plattformer	11029	11095	2171	1970	2499	4390	2064	3647	3549	1835
Tjenester	89174	86685	21438	22127	24660	20948	21081	21039	23785	20780
Samlet anvendelse	1152766	1219621	276144	282174	288402	306046	298880	296916	301886	321939
Import i alt	282436	296751	67174	70218	71565	73479	71059	73358	74554	77780
Tradisjonelle varer	184361	202468	43402	44855	45843	50261	49207	49698	49168	54395
Råolje	867	1113	221	207	232	207	326	356	270	161
Skip og plattformer	12620	9849	4455	3813	1950	2402	2725	2542	2026	2556
Tjenester	84588	83321	19096	21343	23540	20609	18801	20762	23090	20668
Bruttonasjonalprodukt	870330	922870	208970	211956	216837	232567	227821	223558	227332	244159
Fastlands-Norge	736772	786091	177217	178009	184930	196617	193952	189539	195064	207536
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	133558	136778	31753	33947	31908	35950	33869	34018	32268	36623
Fastlands-næringer	657729	698411	159391	158909	165116	174312	174266	167731	173175	183239
Industri og bergverk	101825	116228	24738	25951	24037	27099	29653	28972	27378	30225
Annen vareproduksjon	71532	78548	17550	14043	19838	20100	20811	16107	20240	21389
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	139124	144941	34085	34434	35130	35477	35483	36150	36073	37235
Privat tjenesteproduksjon	345248	358694	83018	84481	86112	91636	88318	86502	89484	94389
Korreksjonsposter	79043	87680	17826	19099	19813	22305	19687	21808	21888	24297

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	422064	433577	99892	100413	106998	114761	101413	103574	111197	117393
Varekonsum	227528	234294	53050	53676	55884	64918	54040	55612	58119	66522
Tjenester	192925	196060	47059	46624	50825	48417	47763	47141	51756	49401
Husholdningenes konsum i utlandet	16900	17315	2826	3748	6504	3823	2722	3870	6795	3929
Utlendingers konsum i Norge	-15289	-14092	-3042	-3636	-6215	-2396	-3112	-3048	-5472	-2459
Konsum i offentlig forvaltning	176675	177819	43881	43924	44396	44474	44512	44677	44245	44385
Konsum i statsforvaltningen	71303	71142	17733	17743	17919	17908	17673	17978	17507	17985
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	51420	51259	12783	12827	12902	12908	12752	12951	12821	12734
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	19882	19883	4950	4916	5017	5000	4920	5027	4685	5251
Konsum i kommuneforvaltningen	105372	106677	26148	26181	26477	26566	26840	26699	26738	26400
Bruttoinvestering i fast kapital	167394	176001	37464	42883	42498	44549	40616	43221	41877	50287
Oljeutvinning og rørtransport	51149	44889	11769	16038	12540	10802	9682	11122	11309	12777
Utenriks sjøfart og oljeboring	1919	623	1272	673	844	-870	592	1086	-1628	573
Fastlands-næringer	114326	130488	24423	26172	29114	34617	30341	31013	32197	36937
Industri og bergverk	11650	15696	2056	2539	3193	3862	2935	3824	4167	4770
Annen vareproduksjon	10969	11285	2064	3142	2886	2877	2196	3037	2841	3210
Offentlig forvaltning	26639	27698	5465	5626	6375	9173	5861	6055	6973	8809
Boligtjenester	22386	25529	4753	5109	5888	6636	6314	6169	6352	6694
Annen tjenesteyting	42683	50281	10085	9756	10772	12070	13036	11928	11863	13455
Lager	20466	29917	9813	5607	2595	2451	12107	7316	5055	5438
Bruttoinvesteringer i alt	187860	205918	47277	48490	45093	47000	52723	50538	46933	55725
Innenlandsk anvendelse	786598	817314	191050	192827	196487	206235	198649	198788	202374	217503
Etterspørsel fra fastlands-Norge	713065	741884	168196	170509	180507	193852	176267	179264	187638	198715
Eksport i alt	332230	344441	80392	81008	82300	88530	85695	82998	86969	88779
Tradisjonelle varer	126514	132038	29925	30730	31338	34520	34492	31211	31983	34352
Råolje og naturgass	114741	124298	28974	28264	26267	31236	30327	29525	30080	34365
Skip og plattformer	10889	11531	2150	1996	2447	4296	2172	3621	3807	1931
Tjenester	80086	76574	19342	20018	22247	18478	18704	18640	21098	18131
Samlet anvendelse	1118828	1161756	271442	273834	278787	294766	284344	281786	289343	306282
Import i alt	272635	283911	64927	68318	69160	70230	67817	70906	71298	73889
Tradisjonelle varer	180522	196805	42528	44255	45098	48641	47801	48467	48027	52510
Råolje	976	1281	243	238	260	236	361	396	340	183
Skip og plattformer	12348	9760	4357	3750	1900	2341	2684	2588	1967	2522
Tjenester	78789	76064	17798	20076	21903	19012	16972	19455	20964	18673
Bruttonasjonalprodukt	846193	877845	206515	205516	209626	224536	216526	210880	218045	232394
Fastlands-Norge	708149	731194	172227	171361	177305	187257	180934	175895	182020	192346
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	138044	146651	34288	34156	32322	37279	35593	34985	36026	40048
Fastlands-næringer	639748	658884	156541	155084	160114	168009	164135	158597	163572	172580
Industri og bergverk	97217	100540	23707	24901	22924	25686	25937	25237	23244	26122
Annen vareproduksjon	72256	78344	18205	14369	19675	20007	20133	15793	20608	21811
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	131792	133829	32770	32644	33083	33296	33113	33111	33502	34103
Privat tjenesteproduksjon	338482	346171	81860	83170	84433	89020	84952	84455	86219	90545
Korreksjonsposter	68401	72311	15686	16277	17190	19248	16799	17299	18447	19766

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A3. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,6	2,7	5,6	4,9	4,2	4,0	1,5	3,1	3,9	2,3
Varekonsum	5,3	3,0	8,1	5,5	4,3	3,8	1,9	3,6	4,0	2,5
Tjenester	4,2	1,6	4,5	4,6	4,2	3,4	1,5	1,1	1,8	2,0
Husholdningenes konsum i utlandet	8,6	2,5	1,8	8,8	11,1	9,4	-3,7	3,3	4,5	2,8
Utlendingers konsum i Norge	13,3	-7,8	32,6	13,5	13,2	-4,5	2,3	-16,2	-11,9	2,6
Konsum i offentlig forvaltning	1,1	0,6	1,3	1,3	0,9	1,0	1,4	1,7	-0,3	-0,2
Konsum i statsforvaltningen	-0,6	-0,2	-0,3	-0,4	-1,0	-0,8	-0,3	1,3	-2,3	0,4
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	-0,2	-0,3	0,2	0,4	-0,8	-0,4	-0,2	1,0	-0,6	-1,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,8	0,0	-1,7	-2,3	-1,6	-1,8	-0,6	2,3	-6,6	5,0
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	1,2	2,4	2,5	2,2	2,2	2,6	2,0	1,0	-0,6
Bruttoinvestering i fast kapital	5,5	5,1	7,9	14,7	6,6	-4,5	8,4	0,8	-1,5	12,9
Oljeutvinning og rørtransport	-7,6	-12,2	-1,6	13,8	-10,9	-29,2	-17,7	-30,7	-9,8	18,3
Utenriks sjøfart og oljeboring	60,0	-67,5	35,9	-213,4	-861,4	-189,9	-53,4	61,4	-292,9	-165,8
Fastlands-næringer	12,0	14,1	12,0	9,6	12,4	13,8	24,2	18,5	10,6	6,7
Industri og bergverk	6,5	34,7	-4,1	-3,6	7,7	20,7	42,7	50,6	30,5	23,5
Annen vareproduksjon	-4,4	2,9	-9,9	4,1	-12,9	0,6	6,4	-3,3	-1,5	11,6
Offentlig forvaltning	-0,8	4,0	-0,2	-5,4	-1,2	2,1	7,2	7,6	9,4	-4,0
Boligtjenester	25,9	14,0	17,2	26,5	30,7	28,0	32,8	20,8	7,9	0,9
Annen tjenesteyting	22,1	17,8	28,6	18,4	24,2	18,3	29,3	22,3	10,1	11,5
Lager	53,2	46,2	-2,7	-775,5	-33,3	.	23,4	30,5	94,8	121,8
Bruttoinvesteringer i alt	9,2	9,6	5,5	32,6	3,0	0,3	11,5	4,2	4,1	18,6
Innenlandsk anvendelse	4,9	3,9	4,6	9,8	3,1	2,5	4,0	3,1	3,0	5,5
Etterspørsel fra fastlands-Norge	4,8	4,0	5,3	4,6	4,6	4,9	4,8	5,1	4,0	2,5
Eksport i alt	8,5	3,7	11,4	4,2	7,8	10,7	6,6	2,5	5,7	0,3
Tradisjonelle varer	13,3	4,4	11,0	9,3	19,8	13,5	15,3	1,6	2,1	-0,5
Råolje og naturgass	11,6	8,3	18,9	10,2	8,4	9,3	4,7	4,5	14,5	10,0
Skip og plattformer	-11,0	5,9	-13,2	-53,6	-21,0	82,4	1,0	81,4	55,6	-55,0
Tjenester	0,8	-4,4	5,3	1,8	-2,5	-0,7	-3,3	-6,9	-5,2	-1,9
Samlet anvendelse	5,9	3,8	6,5	8,1	4,5	4,8	4,8	2,9	3,8	3,9
Import i alt	6,6	4,1	7,6	11,1	4,7	3,6	4,5	3,8	3,1	5,2
Tradisjonelle varer	15,0	9,0	14,1	17,9	16,3	11,9	12,4	9,5	6,5	8,0
Råolje	-17,8	31,3	-16,5	-6,1	-21,1	-25,0	48,5	66,8	31,1	-22,2
Skip og plattformer	-33,7	-21,0	-7,8	-10,9	-56,4	-56,0	-38,4	-31,0	3,5	7,7
Tjenester	-0,0	-3,5	-1,6	3,1	-3,0	1,8	-4,6	-3,1	-4,3	-1,8
Bruttonasjonalprodukt	5,7	3,7	6,2	7,1	4,4	5,2	4,8	2,6	4,0	3,5
Fastlands-Norge	4,8	3,3	4,4	5,9	4,5	4,6	5,1	2,6	2,7	2,7
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	10,3	6,2	15,9	13,8	3,7	8,5	3,8	2,4	11,5	7,4
Fastlands-næringer	4,5	3,0	3,9	5,5	4,4	4,3	4,9	2,3	2,2	2,7
Industri og bergverk	5,6	3,4	2,8	8,0	5,7	5,9	9,4	1,4	1,4	1,7
Annen vareproduksjon	2,2	8,4	0,5	5,8	2,2	1,2	10,6	9,9	4,7	9,0
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	1,8	1,5	1,9	1,8	2,0	1,4	1,0	1,4	1,3	2,4
Privat tjenesteproduksjon	5,8	2,3	5,9	6,3	5,5	5,7	3,8	1,5	2,1	1,7
Korreksjonsposter	8,0	5,7	9,9	9,2	6,1	7,1	7,1	6,3	7,3	2,7

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A4. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,3	2,2	1,4	1,0	1,5	1,3	2,3	2,3	2,1	2,0
Varekonsum	1,6	2,6	1,5	1,4	2,0	1,7	3,2	3,0	2,1	2,1
Tjenester	0,8	1,7	1,3	0,5	0,7	0,8	1,3	1,7	2,1	1,8
Husholdningenes konsum i utlandet	2,6	0,9	1,7	2,2	3,6	1,9	-0,0	-0,9	1,4	2,6
Utlendingers konsum i Norge	0,9	1,7	1,4	0,7	0,9	0,7	1,0	1,8	1,8	1,8
Konsum i offentlig forvaltning	2,2	2,1	2,1	2,1	2,4	2,3	2,6	2,9	1,2	2,0
Konsum i statsforvaltningen	2,0	2,1	1,8	1,8	2,3	2,0	2,3	2,5	1,6	1,9
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	1,5	1,9	1,4	1,2	2,0	1,6	1,8	2,6	1,2	1,9
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,1	2,6	3,0	3,6	2,8	3,1	3,5	2,4	2,7	1,9
Konsum i kommuneforvaltningen	2,4	2,2	2,3	2,2	2,5	2,5	2,7	3,1	0,9	2,0
Bruttoinvestering i fast kapital	2,2	2,3	2,2	3,1	1,4	2,2	2,2	1,6	3,3	2,2
Oljeutvinning og rørtransport	3,0	2,5	2,6	4,2	2,7	3,0	2,1	2,5	2,5	2,1
Utenriks sjøfart og oljeboring	-25,2	91,0	-13,8	66,3	.	-24,4	22,8	-10,3	-29,2	48,8
Fastlands-næringer	2,3	2,1	2,9	3,0	1,3	2,2	2,1	1,6	2,4	2,1
Industri og bergverk	1,0	1,7	2,4	1,1	0,0	0,9	0,8	1,7	2,5	1,5
Annen vareproduksjon	1,1	2,3	1,7	1,1	0,8	0,7	2,0	1,9	2,7	2,5
Offentlig forvaltning	2,1	2,1	1,9	2,2	1,6	2,4	2,5	2,2	2,6	1,5
Boligtjenester	2,8	3,3	1,2	2,1	3,4	3,9	4,5	4,3	3,0	2,3
Annen tjenesteyting	2,9	1,4	4,8	5,2	0,4	2,0	1,0	-0,3	2,0	2,5
Lager	-3,2	-0,3	-0,8	-27,7	-16,5	415,1	1,4	3,0	-7,8	5,9
Bruttoinvesteringer i alt	1,5	1,6	1,6	2,6	0,4	1,6	2,0	1,5	1,4	1,6
Innenlandsk anvendelse	1,6	2,0	1,6	1,6	1,5	1,6	2,3	2,2	1,7	1,9
Etterspørsel fra fastlands-Norge	1,7	2,1	1,8	1,6	1,7	1,7	2,3	2,3	1,9	2,0
Eksport i alt	-2,2	1,6	-6,1	-2,9	-1,5	1,4	6,0	2,3	-1,1	-0,5
Tradisjonelle varer	0,8	7,1	-1,9	-0,6	0,9	4,5	11,1	8,0	6,0	3,8
Råolje og naturgass	-8,3	-3,3	-16,2	-8,5	-6,8	-1,8	4,4	-2,8	-9,2	-4,9
Skip og plattformer	1,9	-5,0	3,8	-1,3	1,9	3,0	-5,9	2,1	-8,7	-7,0
Tjenester	1,4	1,7	1,4	1,3	1,4	1,8	1,7	2,1	1,7	1,1
Samlet anvendelse	0,4	1,9	-0,7	0,3	0,6	1,5	3,3	2,3	0,9	1,2
Import i alt	1,0	0,9	1,4	1,8	0,8	0,3	1,3	0,7	1,1	0,6
Tradisjonelle varer	0,5	0,7	1,2	0,8	-0,1	0,4	0,9	1,2	0,7	0,3
Råolje	-7,7	-2,2	-5,2	-7,0	-11,2	-6,8	-0,7	3,1	-11,2	-0,0
Skip og plattformer	0,1	-1,3	-3,6	9,2	-1,3	-1,3	-0,7	-3,4	0,4	-1,2
Tjenester	2,5	2,0	3,5	2,6	3,2	0,7	3,2	0,4	2,5	2,1
Bruttonasjonalprodukt	0,3	2,2	-1,3	-0,2	0,5	1,9	4,0	2,8	0,8	1,4
Fastlands-Norge	1,8	3,3	1,4	1,4	1,8	2,4	4,2	3,7	2,7	2,8
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-7,4	-3,6	-14,9	-7,9	-6,5	-0,6	2,8	-2,2	-9,3	-5,2
Fastlands-næringer	1,0	3,1	1,2	0,7	1,5	0,4	4,3	3,2	2,7	2,3
Industri og bergverk	3,1	10,4	1,2	1,7	2,3	6,9	9,6	10,2	12,3	9,7
Annen vareproduksjon	1,0	1,3	0,7	1,0	1,1	1,0	7,2	4,3	-2,6	-2,4
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,8	2,6	2,6	2,7	2,6	3,2	3,0	3,5	1,4	2,5
Privat tjenesteproduksjon	-0,4	1,6	0,7	-0,5	1,0	-2,5	2,5	0,8	1,8	1,3
Korreksjonsposter	8,9	4,9	2,8	7,2	4,3	21,0	3,1	7,4	2,9	6,1

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A5. Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	870330	922870	208970	211956	216837	232567	227821	223558	227332	244159
Innenlandsk anvendelse	818020	867102	197210	200195	204456	216158	209715	210966	214161	232260
Konsum i alt	622555	649351	148291	149706	157761	166798	154085	157564	164884	172818
Konsum i husholdninger	414160	434991	97175	98113	105183	113689	100956	103632	111724	118679
Konsum i statsforvaltningen	75094	76495	18435	18594	18937	19129	18798	19317	18798	19583
Konsum i kommuneforvaltningen	110391	114187	27048	27317	27872	28155	28518	28730	28395	28544
Konsum i ideelle organisasjoner	22910	23677	5633	5682	5769	5825	5813	5885	5967	6012
Bruttoinvesteringer i alt	195465	217751	48920	50489	46695	49360	55630	53402	49277	59442
Bruttoinvestering i fast kapital	175969	189331	39083	45164	44462	47259	43318	46245	45264	54503
Boligtjenester	23191	27332	4822	5251	6142	6976	6697	6612	6822	7201
Bruttoinvestering, markedsrettet	122378	129453	28065	33471	30956	29887	29621	32411	30295	37126
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	13693	14213	2784	2770	2984	5155	3117	3085	3445	4566
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	14008	15199	2835	3072	3624	4477	3060	3340	3974	4826
Bruttoinvestering, ideelle organisasjoner	2698	3133	577	600	756	764	824	797	728	785
Lager	19496	28420	9836	5325	2234	2101	12312	7157	4012	4939
Eksport i alt	334746	352519	78934	81978	83946	89888	89165	85950	87725	89679
Import i alt	282436	296751	67174	70218	71565	73479	71059	73358	74554	77780

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A6. Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	846193	877845	206515	205516	209626	224536	216526	210880	218045	232394
Innenlandsk anvendelse	786598	817314	191050	192827	196487	206235	198649	198788	202374	217503
Konsum i alt	598739	611396	143773	144337	151394	159235	145926	148251	155442	161778
Konsum i husholdninger	400287	411717	94468	94989	101538	109292	95976	98134	105719	111888
Konsum i statsforvaltningen	71303	71142	17733	17743	17919	17908	17673	17978	17507	17985
Konsum i kommuneforvaltningen	105372	106677	26148	26181	26477	26566	26840	26699	26738	26400
Konsum i ideelle organisasjoner	21777	21860	5424	5424	5459	5469	5437	5440	5478	5505
Bruttoinvesteringer i alt	187860	205918	47277	48490	45093	47000	52723	50538	46933	55725
Bruttoinvestering i fast kapital	167394	176001	37464	42883	42498	44549	40616	43221	41877	50287
Boligtjenester	22386	25529	4753	5109	5888	6636	6314	6169	6352	6694
Bruttoinvestering, markedsrettet	115765	119832	26682	31566	29507	28011	27662	30250	27869	34051
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	13093	13411	2689	2638	2874	4892	2959	2913	3242	4296
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	13546	14286	2776	2988	3501	4281	2901	3142	3731	4512
Bruttoinvestering, ideelle organisasjoner	2604	2942	564	582	729	729	779	747	682	734
Lager	20466	29917	9813	5607	2595	2451	12107	7316	5055	5438
Eksport i alt	332230	344441	80392	81008	82300	88530	85695	82998	86969	88779
Import i alt	272635	283911	64927	68318	69160	70230	67817	70906	71298	73889

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A7. Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Faste 1992-priser.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	5,7	3,7	6,2	7,1	4,4	5,2	4,8	2,6	4,0	3,5
Innenlandsk anvendelse	4,9	3,9	4,6	9,8	3,1	2,5	4,0	3,1	3,0	5,5
Konsum i alt	3,6	2,1	4,3	3,8	3,2	3,1	1,5	2,7	2,7	1,6
Konsum i husholdninger	4,8	2,9	5,8	5,1	4,3	4,1	1,6	3,3	4,1	2,4
Konsum i statsforvaltningen	-0,6	-0,2	-0,3	-0,4	-1,0	-0,8	-0,3	1,3	-2,3	0,4
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	1,2	2,4	2,5	2,2	2,2	2,6	2,0	1,0	-0,6
Konsum i ideelle organisasjoner	2,2	0,4	2,3	2,3	2,0	2,3	0,2	0,3	0,3	0,6
Bruttoinvesteringer i alt	9,2	9,6	5,5	32,6	3,0	0,3	11,5	4,2	4,1	18,6
Bruttoinvestering i fast kapital	5,5	5,1	7,9	14,7	6,6	-4,5	8,4	0,8	-1,5	12,9
Boligtjenester	25,9	14,0	17,2	26,5	30,7	28,0	32,8	20,8	7,9	0,9
Bruttoinvestering, markedsrettet	3,6	3,5	8,3	17,6	3,9	-12,3	3,7	-4,2	-5,5	21,6
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	-3,9	2,4	4,5	-15,1	-9,3	2,5	10,0	10,4	12,8	-12,2
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	2,3	5,5	-4,3	5,2	6,6	1,7	4,5	5,2	6,6	5,4
Bruttoinvestering, ideelle organisasjoner	19,6	13,0	5,8	4,3	37,4	31,1	38,1	28,4	-6,4	0,6
Lager	53,2	46,2	-2,7	-775,5	-33,3	.	23,4	30,5	94,8	121,8
Eksport i alt	8,5	3,7	11,4	4,2	7,8	10,7	6,6	2,5	5,7	0,3
Import i alt	6,6	4,1	7,6	11,1	4,7	3,6	4,5	3,8	3,1	5,2

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A8. Bruttonasjonalprodukt etter sluttanvendelse. Prisindeker 1992=100.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	0,3	2,2	-1,3	-0,2	0,5	1,9	4,0	2,8	0,8	1,4
Innenlandsk anvendelse	1,6	2,0	1,6	1,6	1,5	1,6	2,3	2,2	1,7	1,9
Konsum i alt	1,6	2,1	1,6	1,4	1,8	1,6	2,4	2,5	1,8	2,0
Konsum i husholdninger	1,3	2,1	1,3	1,0	1,5	1,3	2,3	2,2	2,0	2,0
Konsum i statsforvaltningen	2,0	2,1	1,8	1,8	2,3	2,0	2,3	2,5	1,6	1,9
Konsum i kommuneforvaltningen	2,4	2,2	2,3	2,2	2,5	2,5	2,7	3,1	0,9	2,0
Konsum i ideelle organisasjoner	2,6	3,0	2,5	2,6	2,8	2,4	2,9	3,3	3,1	2,6
Bruttoinvesteringer i alt	1,5	1,6	1,6	2,6	0,4	1,6	2,0	1,5	1,4	1,6
Bruttoinvestering i fast kapital	2,2	2,3	2,2	3,1	1,4	2,2	2,2	1,6	3,3	2,2
Boligtjenester	2,8	3,3	1,2	2,1	3,4	3,9	4,5	4,3	3,0	2,3
Bruttoinvestering, markedsrettet	2,2	2,2	2,5	3,5	1,1	2,0	1,8	1,0	3,6	2,2
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	2,2	1,3	2,4	3,1	1,3	2,2	1,7	0,9	2,3	0,8
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	1,9	2,9	1,4	1,4	2,0	2,6	3,3	3,4	2,9	2,3
Bruttoinvestering, ideelle organisasjoner	2,0	2,8	1,5	1,5	2,0	2,5	3,3	3,4	2,7	2,1
Lager	-3,2	-0,3	-0,8	-27,7	-16,5	415,1	1,4	3,0	-7,8	5,9
Eksport i alt	-2,2	1,6	-6,1	-2,9	-1,5	1,4	6,0	2,3	-1,1	-0,5
Import i alt	1,0	0,9	1,4	1,8	0,8	0,3	1,3	0,7	1,1	0,6

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A9. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	1469062	1546028	350861	362135	364404	391661	382702	378626	378406	406294
Jordbruk	25604	24133	5191	5611	9105	5697	5048	5225	8467	5394
Skogbruk	3041	3898	918	846	333	944	1588	1056	323	931
Fiske og fiskeoppdrett	12928	14218	3418	2945	3064	3501	4298	3185	3176	3559
Olje og gassutvinning	133408	138588	31805	34143	31019	36442	33988	34164	32604	37833
Utv. av råolje og naturgass	127014	132736	29756	32582	29727	34950	32580	32953	31227	35976
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	6394	5853	2049	1561	1292	1492	1408	1212	1377	1856
Bergverksdrift	4674	4885	987	1215	1201	1272	1129	1268	1183	1306
Industri	335188	359336	80398	85373	79935	89483	91969	90345	84114	92908
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	81492	81841	18757	21590	19875	21269	19591	21496	19466	21289
Tekstil, bekledning og skotøy	5748	5738	1440	1486	1229	1593	1650	1450	1188	1450
Treforedling	17570	22869	4193	4174	4301	4902	5500	5551	5727	6092
Grafisk produksjon	25608	27526	6470	6320	6051	6766	6980	6635	6462	7449
Raffinering	15719	13591	3868	3908	4016	3927	3517	3563	3482	3030
Kjemiske råvarer	17799	19505	4402	4336	4372	4689	5316	4994	4835	4360
Kjemiske og mineralske prod.	24001	27011	5849	6194	5456	6501	7005	6676	6183	7148
Metaller	30165	34010	6924	7530	7580	8131	8904	8356	8216	8535
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	94340	103343	23230	24300	21765	25045	27116	25859	23356	27012
Trevare-, møbelindustri og annen industri	22745	23902	5265	5534	5289	6658	6392	5766	5200	6545
Kraftforsyning	27839	30878	8310	6040	5731	7758	8751	6698	6295	9135
Bygg og anlegg	87989	100737	18310	20395	23748	25536	23179	24717	25318	27523
Varehandel	140126	148388	31951	33528	34188	40459	35846	35492	35698	41352
Hotell og restaurant	28206	28296	6387	6597	7530	7692	6045	6545	7727	7979
Rørtransport	14692	16003	3606	3673	3420	3993	3931	3820	3930	4323
Samferdsel	103887	111893	23262	25956	27184	27485	25224	27678	29425	29566
Sjøfart	57733	58256	13675	14554	15198	14306	14468	14838	14688	14262
Utenriks sjøfart	52548	53281	12610	13139	13662	13137	13489	13437	13213	13142
Innenriks sjøfart	5185	4974	1065	1416	1535	1169	979	1400	1475	1120
Bank og forsikring	55652	54858	13574	13415	13926	14737	14193	12188	14008	14470
Boligtjenester	73383	75046	18145	18205	18415	18618	18500	18634	18891	19021
Forretningsmessig tjenesteyting	79572	82224	20378	19670	17769	21755	21414	19864	18282	22664
Privat tjenesteyting	79460	83593	20157	19064	20704	19535	21175	20020	21845	20553
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	205681	210794	50391	50906	51936	52450	51957	52889	52434	53514
Statsforvaltningen	74871	74580	18342	18531	18906	19092	18146	18795	18492	19147
Sivilt	53321	52593	13062	13198	13464	13597	12825	13323	13054	13391
Forsvar	21550	21987	5280	5333	5442	5495	5321	5472	5438	5756
Kommuneforvaltningen	130810	136214	32049	32375	33030	33358	33811	34094	33942	34367
Fastlands-næringer	1268413	1338155	302840	311180	316304	338089	331294	327205	328660	350996
Markedsrettet	1155744	1224102	274162	284707	285154	311721	303491	298238	297850	324523
Ikke markedsrettet	313318	321926	76699	77429	79250	79940	79211	80388	80555	81771

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A10. Produksjon. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	1428285	1473127	345911	353261	352391	376721	364241	361098	361586	386203
Jordbruk	25608	25910	5196	5563	9050	5798	5186	5362	9391	5970
Skogbruk	3370	3576	1100	1010	328	932	1439	951	306	881
Fiske og fiskeoppdrett	12791	14221	3481	2911	2965	3435	3951	3205	3045	4021
Olje og gassutvinning	140683	150541	34916	35007	32280	38480	36124	35907	36852	41658
Utv. av råolje og naturgass	135388	145400	33259	33722	31183	37223	34904	34830	35642	40024
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	5295	5141	1657	1284	1098	1257	1220	1076	1211	1634
Bergverksdrift	4640	4828	981	1210	1191	1258	1094	1259	1171	1305
Industri	327138	335142	79541	83937	77620	86041	86057	84639	78146	86300
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	82881	84407	19192	21950	20179	21560	20043	22197	20121	22048
Tekstil, bekledning og skotøy	5803	5647	1425	1483	1262	1633	1622	1432	1175	1418
Treforedling	18109	19025	4502	4409	4410	4788	4931	4732	4573	4790
Grafisk produksjon	23887	24793	6052	5902	5639	6295	6321	5990	5812	6671
Raffinering	15862	14054	3860	3983	3949	4069	3721	3661	3650	3022
Kjemiske råvarer	17184	17007	4364	4231	4241	4348	4614	4277	4131	3984
Kjemiske og mineralske prod	23455	25153	5674	6153	5416	6212	6584	6256	5752	6560
Metaller	27795	27084	6734	7063	6936	7061	7025	6724	6545	6789
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	90775	96180	22632	23487	20667	23989	25426	24128	21605	25021
Trevare-, møbelindustri og annen industri	21387	21792	5105	5276	4921	6086	5770	5242	4783	5998
Kraftforsyning	28052	30416	8395	6158	5794	7706	8553	6664	6274	8925
Bygg og anlegg	84932	93883	18044	19835	22762	24291	21815	23012	23517	25539
Varehandel	137629	141393	31926	33149	33273	39282	34100	33996	33977	39321
Hotell og restaurant	27397	27233	6150	6334	7684	7229	5858	6252	7776	7347
Rørtransport	13829	14661	3407	3470	3188	3764	3573	3514	3599	3976
Samferdsel	106142	112709	23899	26553	27705	27984	25661	28010	29484	29553
Sjøfart	50203	50094	11983	12771	13145	12305	12592	12658	12588	12255
Utenriks sjøfart	45218	45375	10951	11407	11676	11183	11657	11335	11195	11188
Innenriks sjøfart	4986	4719	1032	1364	1468	1122	935	1323	1393	1067
Bank og forsikring	53045	53591	13101	13192	13376	13376	13456	13060	13423	13650
Boligtjenester	70836	71526	17564	17593	17757	17922	17739	17769	17952	18066
Forretningsmessig tjenesteyting	75247	75540	19543	18721	16722	20260	19972	18399	16648	20521
Privat tjenesteyting	71677	72909	18306	17387	18498	17487	18590	17619	18830	17870
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	195067	194955	48381	48461	49054	49171	48480	48822	48606	49046
Statsforvaltningen	70778	68700	17603	17606	17791	17778	16898	17411	16929	17462
Sivilt	50685	48727	12601	12639	12721	12725	12028	12435	11997	12266
Forsvar	20093	19973	5002	4968	5070	5053	4869	4976	4932	5196
Kommuneforvaltningen	124289	126255	30778	30855	31263	31394	31583	31411	31677	31584
Fastlands-næringer	1228556	1262550	296638	303378	305246	323294	312886	310342	309941	329381
Markedsrettet	1129660	1173101	272069	279221	277121	301249	289815	286267	286465	310555
Ikke markedsrettet	298626	300026	73843	74040	75270	75473	74426	74831	75121	75648

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A11. Produksjon. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	5,1	3,1	4,7	6,1	4,6	5,0	5,3	2,2	2,6	2,5
Jordbruk	-3,6	1,2	-5,5	4,9	-8,5	-1,1	-0,2	-3,6	3,8	3,0
Skogbruk	1,5	6,1	-15,9	10,9	9,4	16,4	30,8	-5,8	-6,8	-5,5
Fiske og fiskeoppdrett	14,4	11,2	12,3	15,9	17,8	12,6	13,5	10,1	2,7	17,1
Olje og gassutvinning	12,1	7,0	17,9	16,3	4,7	10,2	3,5	2,6	14,2	8,3
Utv. av råolje og naturgass	12,7	7,4	17,5	17,2	5,3	11,4	4,9	3,3	14,3	7,5
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-0,7	-2,9	27,1	-2,6	-9,0	-16,4	-26,3	-16,2	10,3	30,0
Bergverksdrift	5,5	4,1	-6,8	6,2	6,4	15,7	11,5	4,1	-1,7	3,7
Industri	5,5	2,4	3,1	7,6	5,8	5,6	8,2	0,8	0,7	0,3
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,0	1,8	1,2	6,2	6,8	1,8	4,4	1,1	-0,3	2,3
Tekstil, bekledning og skotøy	9,4	-2,7	0,5	14,9	10,0	12,7	13,8	-3,4	-6,9	-13,2
Treforedling	9,4	5,1	6,3	6,3	14,4	11,1	9,5	7,3	3,7	0,0
Grafisk produksjon	3,2	3,8	1,9	5,7	3,0	2,3	4,5	1,5	3,1	6,0
Raffinering	3,3	-11,4	4,5	-1,4	-0,0	10,7	-3,6	-8,1	-7,6	-25,7
Kjemiske råvarer	3,0	-1,0	2,8	-0,4	5,4	4,1	5,7	1,1	-2,6	-8,4
Kjemiske og mineralske prod.	8,6	7,2	3,1	13,4	7,2	10,5	16,0	1,7	6,2	5,6
Metaller	8,9	-2,6	12,9	12,6	6,9	4,0	4,3	-4,8	-5,6	-3,8
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	5,1	6,0	1,9	8,3	3,7	6,3	12,3	2,7	4,5	4,3
Trevare-, møbelindustri og annen industri	8,2	1,9	3,1	13,0	8,0	8,9	13,0	-0,6	-2,8	-1,5
Kraftforsyning	-5,5	8,4	0,6	-4,2	-6,1	-11,7	1,9	8,2	8,3	15,8
Bygg og anlegg	7,9	10,5	3,2	2,7	16,9	8,2	20,9	16,0	3,3	5,1
Varehandel	8,3	2,7	9,1	7,9	8,5	7,9	6,8	2,6	2,1	0,1
Hotell og restaurant	11,9	-0,6	16,9	12,1	8,5	11,2	-4,8	-1,3	1,2	1,6
Rørtransport	10,4	6,0	15,7	15,6	2,3	8,6	4,9	1,3	12,9	5,6
Samferdsel	7,5	6,2	5,2	8,4	4,2	12,1	7,4	5,5	6,4	5,6
Sjøfart	-3,2	-0,2	-6,8	-2,6	-0,5	-3,0	5,1	-0,9	-4,2	-0,4
Utenriks sjøfart	-4,5	0,3	-8,0	-4,2	-1,6	-4,3	6,5	-0,6	-4,1	0,0
Innenriks sjøfart	10,6	-5,4	8,5	12,8	9,0	12,2	-9,4	-3,0	-5,1	-4,9
Bank og forsikring	4,7	1,0	5,1	4,3	5,8	3,5	2,7	-1,0	0,4	2,1
Boligtjenester	1,0	1,0	1,4	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	0,8
Forretningsmessig tjenesteyting	4,6	0,4	5,1	6,1	5,7	1,9	2,2	-1,7	-0,4	1,3
Privat tjenesteyting	3,1	1,7	3,3	3,6	2,9	2,5	1,6	1,3	1,8	2,2
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	1,2	-0,1	1,3	1,4	1,1	1,1	0,2	0,7	-0,9	-0,3
Statsforvaltningen	-0,9	-2,9	-0,6	-0,6	-1,2	-1,0	-4,0	-1,1	-4,8	-1,8
Sivilt	-0,2	-3,9	0,1	0,3	-0,8	-0,4	-4,5	-1,6	-5,7	-3,6
Forsvar	-2,5	-0,6	-2,4	-2,9	-2,2	-2,5	-2,7	0,2	-2,7	2,8
Kommuneforvaltningen	2,5	1,6	2,5	2,6	2,6	2,3	2,6	1,8	1,3	0,6
Fastlands-næringer	4,7	2,8	3,7	5,3	4,9	4,8	5,5	2,3	1,5	1,9
Markedsrettet	6,1	3,8	5,6	7,4	5,5	6,0	6,5	2,5	3,4	3,1
Ikke markedsrettet	1,4	0,5	1,5	1,4	1,4	1,3	0,8	1,1	-0,2	0,2

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A12. Produksjon. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	0,6	2,0	-0,2	0,2	1,3	0,9	3,6	2,3	1,2	1,2
Jordbruk	0,8	-6,8	8,6	6,2	-1,1	-6,9	-2,6	-3,4	-10,4	-8,0
Skogbruk	-0,6	20,8	-7,9	-8,2	13,1	11,4	32,2	32,5	4,2	4,4
Fiske og fiskeoppdrett	4,2	-1,1	2,1	-0,3	5,6	9,3	10,8	-1,8	0,9	-13,2
Olje og gassutvinning	-6,8	-2,9	-13,5	-6,9	-5,6	-1,2	3,3	-2,4	-7,9	-4,1
Utv. av råolje og naturgass	-7,2	-2,7	-14,8	-7,6	-5,8	-1,0	4,3	-2,1	-8,1	-4,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	4,7	-5,7	9,5	9,3	-0,2	-0,3	-6,7	-7,4	-3,4	-4,3
Bergverksdrift	0,4	0,4	-1,4	0,8	0,2	2,0	2,6	0,3	0,2	-1,0
Industri	1,8	4,6	0,7	1,1	2,1	3,3	5,7	4,9	4,5	3,5
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	0,5	-1,4	0,2	0,5	1,0	0,3	0,0	-1,5	-1,8	-2,1
Tekstil, bekledning og skotøy	-1,1	2,6	1,0	1,2	-2,9	-3,7	0,7	1,1	3,7	4,8
Treforedling	2,3	23,9	-3,9	0,1	2,4	10,4	19,8	23,9	28,4	24,2
Grafisk produksjon	3,1	3,6	2,9	3,2	3,2	3,3	3,3	3,4	3,6	3,9
Raffinering	-4,3	-2,4	-3,3	-6,6	-1,0	-6,2	-5,7	-0,8	-6,2	3,9
Kjemiske råvarer	3,5	10,7	3,0	2,2	1,4	7,2	14,2	13,9	13,5	1,5
Kjemiske og mineralske prod.	0,8	4,9	1,5	-0,5	-0,7	2,9	3,2	6,0	6,7	4,1
Metaller	9,2	15,7	2,4	7,5	9,2	17,6	23,3	16,6	14,9	9,2
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv	0,7	3,4	0,4	0,1	1,4	0,9	3,9	3,6	2,7	3,4
Trevare-, møbelindustri og annen industri	5,9	3,1	3,4	5,4	7,2	7,3	7,4	4,9	1,2	-0,3
Kraftforsyning	-0,5	2,3	-0,7	-0,7	1,0	-1,1	3,4	2,5	1,4	1,7
Bygg og anlegg	2,8	3,6	1,2	2,0	3,4	4,0	4,7	4,5	3,2	2,5
Varehandel	-0,2	3,1	-0,5	-0,8	1,5	-0,8	5,0	3,2	2,3	2,1
Hotell og restaurant	1,3	0,9	2,2	1,2	1,0	0,7	-0,6	0,5	1,4	2,1
Rørtransport	3,0	2,7	4,4	3,7	7,0	-2,0	4,0	2,7	1,8	2,5
Samferdsel	-1,7	1,4	-2,1	-2,6	-0,9	-1,3	1,0	1,1	1,7	1,9
Sjøfart	0,7	1,1	0,4	0,4	-1,9	4,3	0,7	2,9	0,9	0,1
Utenriks sjøfart	0,9	1,0	0,6	0,6	-2,0	4,7	0,5	2,9	0,9	-0,0
Innenriks sjøfart	0,4	1,4	0,4	0,3	0,1	1,0	1,4	2,0	1,2	0,7
Bank og forsikring	2,0	-2,4	8,4	3,3	10,6	-10,1	1,8	-8,2	0,2	-3,8
Boligtjenester	0,7	1,3	1,4	0,5	0,4	0,5	0,9	1,3	1,5	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting	2,3	2,9	2,3	1,9	2,9	2,2	2,8	2,8	3,3	2,9
Privat tjenesteyting	2,6	3,4	2,4	2,4	2,7	2,7	3,4	3,6	3,6	3,0
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,6	2,5	2,5	2,4	2,7	2,7	2,9	3,1	1,9	2,3
Statsforvaltningen	2,6	2,6	2,3	2,4	3,0	2,7	3,1	2,6	2,8	2,1
Sivilt	2,4	2,6	2,1	1,9	3,0	2,6	2,9	2,6	2,8	2,2
Forsvar	3,1	2,6	3,0	3,6	2,8	3,1	3,5	2,4	2,7	1,9
Kommuneforvaltningen	2,6	2,5	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8	3,4	1,4	2,4
Fastlands-næringer	1,4	2,7	1,4	1,0	2,1	1,1	3,7	2,8	2,3	1,9
Markedsrettet	0,2	2,0	-0,9	-0,3	1,1	0,6	3,9	2,2	1,0	1,0
Ikke markedsrettet	2,1	2,3	2,2	2,0	2,1	2,2	2,5	2,7	1,8	2,1

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A13. Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	710588	742330	168410	177778	175288	189112	182787	184800	180848	193894
Jordbruk	12572	12229	2256	4942	3190	2183	2177	4833	3161	2057
Skogbruk	588	642	190	173	59	166	259	172	54	157
Fiske og fiskeoppdrett	6986	7878	1733	1576	1676	2001	2035	1775	1745	2323
Olje og gassutvinning	31043	33855	7731	7674	7098	8541	8022	7938	8309	9586
Utv. av råolje og naturgass	28322	31147	6891	7020	6528	7883	7387	7380	7668	8712
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2721	2708	840	653	570	658	635	558	641	874
Bergverksdrift	2784	2942	584	719	714	766	661	761	713	807
Industri	235252	245052	56062	59917	56384	62890	62784	61881	57205	63182
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	66092	66778	15146	17466	16148	17332	15995	17676	15854	17252
Tekstil, bekledning og skotøy	3540	3483	864	889	776	1011	998	872	730	883
Treforedling	13648	15727	3282	3257	3370	3739	3981	3902	3822	4022
Grafisk produksjon	13893	15141	3476	3393	3292	3732	3798	3606	3592	4145
Raffinering	14096	12143	3275	3622	3570	3629	3273	3282	3010	2577
Kjemiske råvarer	12780	12973	3217	3122	3163	3279	3537	3254	3154	3029
Kjemiske og mineralske prod.	15233	16789	3650	3961	3524	4099	4399	4149	3859	4382
Metaller	21919	22031	5111	5456	5576	5777	5718	5402	5293	5619
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	59817	64764	14751	15328	13632	16106	17044	16090	14558	17072
Trevare-, møbelindustri og annen industri	14232	15223	3289	3423	3334	4186	4041	3647	3333	4202
Kraftforsyning	6982	7696	2065	1510	1444	1963	2154	1650	1592	2301
Bygg og anlegg	58741	66873	12353	13592	15773	17023	15428	16344	16786	18315
Varehandel	56280	59387	12890	13359	13651	16380	14183	14020	14367	16816
Hotell og restaurant	15611	15673	3504	3586	4374	4147	3361	3578	4471	4263
Rørtransport	1143	1250	277	286	265	315	298	299	309	344
Samferdsel	52799	57138	11623	13065	13756	14355	12545	14042	14977	15574
Sjøfart	37904	38846	8875	9862	9720	9447	9781	9966	9702	9397
Utenriks sjøfart	34904	35990	8260	9049	8830	8766	9219	9166	8860	8745
Innenriks sjøfart	2999	2856	615	813	890	681	562	800	842	652
Bank og forsikring	15653	16088	3785	3808	3969	4092	4023	3777	4075	4213
Boligtjenester	11173	11765	2721	2747	2821	2884	2910	2924	2964	2967
Forretningsmessig tjenesteyting	35936	36986	9212	8826	8016	9882	9699	8838	8221	10229
Privat tjenesteyting	29770	30686	7550	7164	7663	7393	7774	7342	7949	7622
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	66557	65853	16306	16472	16806	16973	16474	16739	16361	16279
Statsforvaltningen	33712	31892	8259	8343	8513	8597	7838	8112	7816	8126
Sivilt	22942	21010	5620	5678	5793	5851	5197	5411	5077	5325
Forsvar	10770	10882	2639	2665	2720	2746	2641	2701	2739	2801
Kommuneforvaltningen	32845	33961	8047	8129	8293	8376	8636	8627	8545	8153
Ind. målte bank- og finanstjen.	32813	31492	8693	8499	7908	7714	8219	7923	7886	7463
Fastlands-næringer	610684	639743	143449	152271	151187	163777	157029	159473	155484	167757
Markedsrettet	583892	616288	136842	146124	143625	157301	151072	153044	149371	162801
Ikke markedsrettet	93883	94551	22875	23155	23755	24098	23496	23832	23591	23631

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A14. Produktinnsats. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	684332	701781	163440	172438	168488	179966	173098	175849	170552	182283
Jordbruk	12152	11880	2196	4799	3072	2086	2109	4686	3077	2008
Skogbruk	566	600	185	169	55	156	241	160	51	148
Fiske og fiskeoppdrett	6642	7543	1633	1487	1589	1932	1922	1674	1675	2272
Olje og gassutvinning	29631	31554	7453	7363	6765	8049	7568	7483	7711	8793
Utv. av råolje og naturgass	27034	29034	6641	6734	6227	7433	6970	6955	7117	7992
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2596	2521	812	630	538	616	598	528	594	801
Bergverksdrift	2674	2782	565	697	686	725	630	725	675	752
Industri	231887	236649	56249	59549	55201	60888	60584	59935	55398	60731
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	65204	66392	15105	17281	15843	16975	15751	17482	15806	17353
Tekstil, bekledning og skotøy	3497	3403	859	894	760	984	977	863	708	854
Treforedling	13871	14572	3448	3377	3378	3668	3777	3624	3502	3669
Grafisk produksjon	13484	13995	3416	3331	3183	3553	3568	3381	3281	3765
Raffinering	14807	13120	3604	3719	3687	3798	3474	3418	3408	2821
Kjemiske råvarer	12553	12423	3188	3091	3098	3176	3371	3125	3018	2910
Kjemiske og mineralske prod.	14892	15970	3603	3907	3439	3944	4181	3972	3652	4165
Metaller	21550	20999	5221	5477	5378	5475	5447	5214	5074	5264
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	57937	61412	14453	14989	13186	15308	16238	15395	13795	15985
Trevare-, møbelindustri og annen industri	14092	14362	3353	3484	3249	4007	3801	3462	3154	3944
Kraftforsyning	6779	7342	2024	1490	1404	1861	2063	1611	1518	2150
Bygg og anlegg	56358	62298	11974	13162	15104	16119	14476	15270	15605	16947
Varehandel	52438	53872	12164	12630	12677	14967	12992	12953	12946	14982
Hotell og restaurant	15249	15158	3423	3526	4277	4024	3261	3480	4328	4089
Rørtransport	1083	1148	267	272	250	295	280	275	282	311
Samferdsel	50418	53425	11209	12570	13069	13569	11894	13251	13893	14388
Sjøfart	33719	33824	7834	8844	8618	8423	8429	8743	8395	8257
Utenriks sjøfart	30972	31225	7265	8093	7809	7805	7914	8014	7628	7669
Innenriks sjøfart	2747	2600	569	751	809	618	515	729	768	588
Bank og forsikring	14682	14833	3626	3651	3702	3702	3724	3615	3715	3778
Boligtjenester	10627	10731	2635	2639	2664	2689	2661	2666	2693	2710
Forretningsmessig tjenesteyting	33694	33825	8751	8383	7488	9072	8943	8239	7455	9189
Privat tjenesteyting	28620	29004	7283	6972	7364	7001	7368	7041	7468	7127
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	63275	61126	15611	15817	15971	15876	15367	15711	15105	14943
Statsforvaltningen	31875	29358	7880	7960	8043	7992	7263	7543	7159	7393
Sivilt	21687	19289	5380	5430	5457	5420	4801	5038	4624	4826
Forsvar	10188	10069	2500	2531	2586	2571	2463	2505	2534	2567
Kommuneforvaltningen	31399	31768	7731	7857	7928	7884	8104	8168	7946	7550
Ind. målte bank- og finanstjen.	33840	34188	8358	8416	8533	8533	8584	8332	8563	8708
Fastlands-næringer	588807	603666	140097	148294	145132	155285	148752	151745	146368	156801
Markedsrettet	561079	579804	133120	141742	137362	148855	142600	145173	140195	151836
Ikke markedsrettet	89413	87788	21962	22279	22594	22578	21913	22344	21793	21739

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A15. Produktinnsats. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	4,6	2,5	3,4	5,1	5,1	5,0	5,9	2,0	1,2	1,3
Jordbruk	-5,8	-2,2	-6,3	-5,2	-6,2	-5,8	-3,9	-2,4	0,2	-3,7
Skogbruk	1,5	6,1	-15,9	10,9	9,4	16,4	30,8	-5,8	-6,8	-5,5
Fiske og fiskeoppdrett	12,9	13,6	12,4	14,7	17,4	8,6	17,7	12,6	5,4	17,6
Olje og gassutvinning	11,4	6,5	18,4	15,2	4,0	8,6	1,5	1,6	14,0	9,2
Utv. av råolje og naturgass	12,7	7,4	17,5	17,2	5,3	11,4	4,9	3,3	14,3	7,5
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-0,7	-2,9	27,1	-2,6	-9,0	-16,4	-26,3	-16,2	10,3	30,0
Bergverksdrift	5,5	4,1	-6,8	6,2	6,4	15,7	11,5	4,1	-1,7	3,7
Industri	5,5	2,1	3,2	7,4	5,9	5,5	7,7	0,6	0,4	-0,3
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,0	1,8	1,2	6,3	6,8	1,8	4,3	1,2	-0,2	2,2
Tekstil, bekledning og skotøy	9,4	-2,7	0,5	14,9	10,0	12,7	13,8	-3,4	-6,9	-13,2
Treforedling	9,4	5,1	6,3	6,3	14,4	11,1	9,5	7,3	3,7	0,0
Grafisk produksjon	3,2	3,8	1,9	5,7	3,0	2,3	4,5	1,5	3,1	6,0
Raffinering	3,3	-11,4	4,5	-1,4	-0,0	10,7	-3,6	-8,1	-7,6	-25,7
Kjemiske råvarer	3,0	-1,0	2,8	-0,4	5,4	4,1	5,7	1,1	-2,6	-8,4
Kjemiske og mineralske prod.	8,6	7,2	3,1	13,4	7,2	10,5	16,0	1,7	6,2	5,6
Metaller	8,9	-2,6	12,9	12,6	6,9	4,0	4,3	-4,8	-5,6	-3,8
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	5,1	6,0	1,8	8,4	3,8	6,4	12,3	2,7	4,6	4,4
Trevare-, møbelindustri og annen industri	8,2	1,9	2,9	13,0	8,1	9,1	13,4	-0,6	-2,9	-1,6
Kraftforsyning	-5,3	8,3	0,7	-4,1	-5,9	-11,5	1,9	8,1	8,1	15,5
Bygg og anlegg	7,9	10,5	3,2	2,7	16,9	8,2	20,9	16,0	3,3	5,1
Varehandel	8,3	2,7	9,1	7,9	8,5	7,9	6,8	2,6	2,1	0,1
Hotell og restaurant	11,9	-0,6	16,9	12,1	8,5	11,2	-4,8	-1,3	1,2	1,6
Rørtransport	10,4	6,0	15,7	15,6	2,3	8,6	4,9	1,3	12,9	5,6
Samferdsel	4,6	6,0	2,5	4,1	1,0	10,9	6,1	5,4	6,3	6,0
Sjøfart	-4,0	0,3	-11,9	-2,0	-0,1	-2,0	7,6	-1,2	-2,6	-2,0
Utenriks sjøfart	-5,2	0,8	-13,2	-3,2	-1,0	-3,0	8,9	-1,0	-2,3	-1,7
Innenriks sjøfart	10,6	-5,4	8,5	12,8	9,0	12,2	-9,4	-3,0	-5,1	-4,9
Bank og forsikring	4,7	1,0	5,1	4,3	5,8	3,5	2,7	-1,0	0,4	2,1
Boligtjenester	1,0	1,0	1,4	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	0,8
Forretningsmessig tjenesteyting	4,6	0,4	5,1	6,1	5,7	1,9	2,2	-1,7	-0,4	1,3
Privat tjenesteyting	3,0	1,3	3,2	3,5	2,9	2,6	1,2	1,0	1,4	1,8
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	0,1	-3,4	0,1	0,5	-0,6	0,5	-1,6	-0,7	-5,4	-5,9
Statsforvaltningen	-1,2	-7,9	-1,2	-0,8	-1,9	-0,9	-7,8	-5,2	-11,0	-7,5
Sivilt	-1,5	-11,1	-1,1	-1,0	-2,7	-1,2	-10,8	-7,2	-15,3	-11,0
Forsvar	-0,6	-1,2	-1,5	-0,4	-0,3	-0,2	-1,5	-1,0	-2,0	-0,2
Kommuneforvaltningen	1,5	1,2	1,4	1,9	0,9	1,9	4,8	4,0	0,2	-4,2
Ind. målte bank- og finanstjen.	4,7	1,0	5,1	4,3	5,8	3,5	2,7	-1,0	0,4	2,1
Fastlands-næringer	4,9	2,5	3,6	5,1	5,4	5,3	6,2	2,3	0,9	1,0
Markedsrettet	5,3	3,3	3,7	5,8	5,8	5,6	7,1	2,4	2,1	2,0
Ikke markedsrettet	0,9	-1,8	0,7	0,9	0,7	1,2	-0,2	0,3	-3,5	-3,7

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A16. Produktinnsats. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
I alt	1,7	1,9	2,1	1,4	2,3	1,0	2,5	1,9	1,9	1,2
Jordbruk	3,5	-0,5	3,5	3,3	4,3	3,0	0,5	0,2	-1,1	-2,1
Skogbruk	3,5	2,9	3,9	1,9	5,5	3,2	4,3	5,4	-1,2	-0,0
Fiske og fiskeoppdrett	4,8	-0,7	5,6	3,7	5,4	4,5	-0,2	0,0	-1,2	-1,3
Olje og gassutvinning	1,0	2,4	1,4	0,7	1,5	0,6	2,2	1,8	2,7	2,7
Utv. av råolje og naturgass	0,9	2,4	1,3	0,6	1,3	0,5	2,1	1,8	2,8	2,8
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	1,9	2,5	1,8	1,7	4,1	1,1	2,6	2,0	1,9	2,2
Bergverksdrift	2,2	1,6	2,4	1,7	2,9	1,6	1,4	1,6	1,6	1,6
Industri	1,3	2,1	0,4	0,8	2,0	1,7	4,0	2,6	1,1	0,7
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2,2	-0,8	4,4	3,2	2,5	-0,8	1,3	0,0	-1,6	-2,6
Tekstil, bekledning og skotøy	0,7	1,1	0,7	1,6	0,4	-0,0	1,5	1,5	1,0	0,6
Treforedling	1,6	9,7	-2,2	-0,4	3,1	5,8	10,7	11,6	9,4	7,5
Grafisk produksjon	1,9	5,0	0,6	1,1	3,0	2,8	4,6	4,7	5,9	4,8
Raffinering	-5,5	-2,8	-12,5	-5,3	-3,8	0,0	3,7	-1,4	-8,8	-4,4
Kjemiske råvarer	1,8	2,6	1,6	1,2	2,0	2,4	4,0	3,1	2,4	0,8
Kjemiske og mineralske prod.	2,0	2,8	1,8	1,7	2,1	2,3	3,9	3,0	3,1	1,2
Metaller	2,1	3,1	-1,7	-0,6	4,0	6,5	7,2	4,0	0,6	1,2
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,8	2,1	0,6	0,1	1,3	1,4	2,8	2,2	2,1	1,5
Trevare-, møbelindustri og annen industri	2,8	5,0	0,4	1,0	4,6	4,7	8,4	7,2	3,0	2,0
Kraftforsyning	0,9	1,8	1,0	0,5	2,7	0,1	2,3	1,0	2,0	1,5
Bygg og anlegg	2,4	3,0	2,1	1,9	2,8	2,7	3,3	3,7	3,0	2,3
Varehandel	2,3	2,7	2,2	1,5	3,6	2,1	3,0	2,3	3,1	2,6
Hotell og restaurant	2,2	1,0	1,7	2,1	2,7	2,0	0,7	1,1	1,0	1,2
Rørtransport	2,2	3,1	2,3	1,9	2,4	2,5	2,6	3,4	3,3	3,2
Samferdsel	2,5	2,1	2,5	1,8	3,7	2,0	1,7	2,0	2,4	2,3
Sjøfart	3,4	2,2	6,0	4,0	2,0	1,6	2,4	2,2	2,5	1,5
Utenriks sjøfart	3,2	2,3	6,0	3,9	1,3	1,4	2,5	2,3	2,7	1,5
Innenriks sjøfart	7,3	0,6	7,2	6,8	9,8	4,7	0,8	1,3	-0,3	0,7
Bank og forsikring	1,5	1,7	1,5	0,6	4,7	-0,3	3,5	0,2	2,3	0,9
Boligtjenester	3,4	4,3	2,1	2,9	4,3	4,4	5,9	5,4	3,9	2,1
Forretningsmessig tjenesteyting	2,2	2,5	2,3	1,7	3,7	1,5	3,0	1,9	3,0	2,2
Privat tjenesteyting	1,0	1,7	1,3	0,5	1,6	0,6	1,8	1,5	2,3	1,3
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,2	2,4	2,2	1,8	2,9	1,8	2,6	2,3	2,9	1,9
Statsforvaltningen	2,3	2,7	2,3	1,9	3,0	1,9	3,0	2,6	3,2	2,2
Sivilt	2,5	3,0	2,0	1,9	3,7	2,2	3,6	2,7	3,4	2,2
Forsvar	1,9	2,2	2,9	1,8	1,6	1,5	1,6	2,4	2,8	2,2
Kommuneforvaltningen	2,1	2,2	2,2	1,7	2,8	1,7	2,4	2,1	2,8	1,6
Ind. målte bank- og finanstjen.	-2,5	-5,0	9,2	0,7	-4,7	-13,6	-8,0	-5,8	-0,6	-5,2
Fastlands-næringer	1,9	2,2	1,5	1,4	2,8	1,9	3,1	2,3	2,0	1,4
Markedsrettet	1,8	2,1	1,6	1,4	2,6	1,7	3,1	2,3	1,9	1,5
Ikke markedsrettet	2,2	2,6	2,1	1,8	2,9	2,0	2,9	2,6	3,0	1,9

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A17. Bruttoprodukt. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	870330	922870	208970	211956	216837	232567	227821	223558	227332	244159
Jordbruk	13032	11905	2935	669	5915	3514	2871	391	5306	3337
Skogbruk	2453	3256	728	673	274	778	1329	884	269	774
Fiske og fiskeoppdrett	5941	6340	1685	1368	1388	1501	2263	1410	1430	1237
Olje og gassutvinning	102366	104734	24074	26469	23921	27901	25966	26226	24295	28247
Utv. av råolje og naturgass	98692	101589	22865	25562	23199	27067	25193	25573	23559	27264
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3673	3145	1210	908	722	834	773	653	736	983
Bergverksdrift	1890	1943	402	495	486	506	468	508	469	499
Industri	99935	114285	24336	25456	23550	26593	29186	28464	26908	29726
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	15400	15063	3611	4124	3727	3937	3596	3819	3612	4036
Tekstil, bekledning og skotøy	2208	2255	576	597	453	582	652	578	458	567
Treforedling	3922	7142	910	917	931	1163	1519	1649	1905	2070
Grafisk produksjon	11715	12385	2993	2928	2760	3034	3182	3029	2869	3304
Raffinering	1623	1448	593	286	446	299	244	280	471	453
Kjemiske råvarer	5019	6531	1185	1214	1210	1410	1779	1740	1681	1331
Kjemiske og mineralske prod.	8768	10223	2200	2233	1932	2403	2605	2527	2324	2766
Metaller	8245	11978	1813	2075	2003	2354	3185	2954	2923	2916
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	34523	38579	8479	8972	8133	8939	10072	9769	8798	9940
Trevare-, møbelindustri og annen industri	8513	8679	1975	2111	1955	2472	2351	2119	1867	2343
Kraftforsyning	20857	23182	6245	4530	4287	5795	6597	5049	4703	6834
Bygg og anlegg	29248	33865	5957	6803	7975	8513	7751	8373	8532	9208
Varehandel	83846	89001	19061	20169	20537	24079	21663	21472	21331	24536
Hotell og restaurant	12594	12623	2883	3011	3156	3545	2684	2968	3255	3716
Rørtransport	13549	14754	3329	3388	3154	3677	3633	3521	3621	3979
Samferdsel	51088	54755	11639	12890	13428	13130	12679	13636	14448	13992
Sjøfart	19830	19409	4800	4692	5478	4860	4687	4872	4985	4865
Utenriks sjøfart	17644	17291	4350	4090	4833	4371	4270	4271	4353	4397
Innenriks sjøfart	2186	2118	450	602	645	488	417	601	633	468
Bank og forsikring	39998	38770	9789	9607	9958	10644	10170	8412	9932	10257
Boligtjenester	62210	63280	15423	15458	15594	15734	15589	15711	15926	16054
Forretningsmessig tjenesteyting	43636	45238	11167	10843	9753	11873	11715	11026	10062	12435
Privat tjenesteyting	49690	52907	12607	11900	13041	12142	13401	12678	13896	12932
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	139124	144941	34085	34434	35130	35477	35483	36150	36073	37235
Statsforvaltningen	41159	42688	10083	10188	10393	10495	10308	10683	10676	11021
Sivilt	30379	31583	7442	7520	7671	7746	7628	7912	7977	8066
Forsvar	10780	11105	2641	2668	2722	2749	2680	2771	2699	2955
Kommuneforvaltningen	97965	102253	24002	24246	24737	24982	25175	25467	25397	26214
Ind. målte bank- og finanstjen.	-32813	-31492	-8693	-8499	-7908	-7714	-8219	-7923	-7886	-7463
Merverdi- og investeringsavgift	80787	86886	18899	19291	20106	22491	20562	21101	21794	23429
Andre produktskatter, netto	35140	36656	8284	9246	8638	8972	8330	9340	8994	9993
Statistiske avvik	-4070	-4370	-664	-939	-1023	-1445	-986	-709	-1013	-1661
Fastlands-næringer	657729	698411	159391	158909	165116	174312	174266	167731	173175	183239
Markedsrettet	571832	607817	137289	138779	141397	154366	152382	145395	148369	161671
Ikke markedsrettet	219455	227372	53855	54077	55627	55896	55753	56355	57074	58191

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A18. Bruttoprodukt. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	846193	877845	206515	205516	209626	224536	216526	210880	218045	232394
Jordbruk	13455	14030	3000	764	5979	3712	3077	676	6315	3962
Skogbruk	2804	2976	915	840	273	776	1197	791	255	733
Fiske og fiskeoppdrett	6149	6678	1847	1423	1376	1503	2029	1530	1370	1749
Olje og gassutvinning	111052	118987	27462	27643	25516	30431	28556	28424	29142	32865
Utv. av råolje og naturgass	108353	116366	26618	26989	24956	29791	27934	27875	28525	32032
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	2699	2621	844	655	559	641	622	549	617	833
Bergverksdrift	1966	2046	416	513	505	533	463	533	496	553
Industri	95251	98493	23291	24388	22419	25153	25473	24704	22748	25569
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	17677	18016	4087	4669	4335	4586	4291	4715	4315	4694
Tekstil, bekledning og skotøy	2307	2245	567	589	502	649	645	569	467	564
Treforedling	4238	4453	1054	1032	1032	1121	1154	1107	1070	1121
Grafisk produksjon	10404	10798	2636	2570	2456	2742	2753	2609	2531	2905
Raffinering	1054	934	257	265	262	270	247	243	243	201
Kjemiske råvarer	4631	4583	1176	1140	1143	1172	1244	1153	1113	1074
Kjemiske og mineralske prod.	8562	9182	2071	2246	1977	2268	2404	2284	2100	2395
Metaller	6244	6085	1513	1587	1558	1586	1578	1511	1470	1525
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	32838	34768	8179	8498	7481	8681	9188	8733	7810	9037
Trevare-, møbelindustri og annen industri	7295	7430	1752	1792	1672	2079	1969	1780	1628	2053
Kraftforsyning	21274	23075	6371	4668	4390	5845	6490	5053	4757	6775
Bygg og anlegg	28574	31585	6071	6673	7658	8172	7339	7742	7912	8592
Varehandel	85191	87521	19762	20519	20595	24315	21107	21043	21031	24339
Hotell og restaurant	12147	12075	2727	2808	3407	3205	2597	2772	3448	3257
Rørtransport	12746	13513	3141	3198	2938	3469	3293	3239	3317	3664
Samferdsel	55724	59284	12689	13984	14636	14415	13767	14760	15592	15165
Sjøfart	16484	16269	4149	3926	4527	3882	4163	3916	4193	3998
Utenriks sjøfart	14246	14151	3685	3314	3868	3379	3743	3322	3567	3518
Innenriks sjøfart	2239	2119	463	612	659	504	420	594	626	479
Bank og forsikring	38363	38758	9475	9541	9673	9673	9732	9446	9708	9872
Boligtjenester	60209	60795	14929	14954	15093	15233	15078	15103	15259	15356
Forretningsmessig tjenesteyting	41553	41715	10792	10338	9234	11188	11029	10160	9194	11332
Privat tjenesteyting	43057	43905	11023	10414	11134	10486	11222	10578	11362	10743
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	131792	133829	32770	32644	33083	33296	33113	33111	33502	34103
Statsforvaltningen	38903	39342	9723	9646	9748	9786	9634	9868	9770	10069
Sivilt	28999	29438	7221	7209	7265	7305	7227	7397	7373	7440
Forsvar	9904	9904	2502	2437	2483	2482	2407	2471	2397	2629
Kommuneforvaltningen	92890	94487	23047	22998	23335	23510	23479	23243	23731	24034
Ind. målte bank- og finanstjen.	-33840	-34188	-8358	-8416	-8533	-8533	-8584	-8332	-8563	-8708
Merverdi- og investeringsavgift	72554	75357	16941	17301	18149	20163	17781	18092	18801	20682
Andre produktskatter, netto	30612	31655	7330	7621	7808	7852	7723	7739	8219	7973
Statistiske avvik	-924	-513	-227	-229	-234	-234	-121	-201	-10	-181
Fastlands-næringer	639748	658884	156541	155084	160114	168009	164135	158597	163572	172580
Markedsrettet	568516	593199	138911	137660	139623	152322	147172	141276	146118	158633
Ikke markedsrettet	209276	212335	51918	51579	52813	52966	52556	52305	53480	53995

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A19. Bruttoprodukt. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	5,7	3,7	6,2	7,1	4,4	5,2	4,8	2,6	4,0	3,5
Jordbruk	-1,5	4,3	-5,0	217,2	-9,6	1,7	2,6	-11,5	5,6	6,7
Skogbruk	1,5	6,1	-15,9	10,9	9,4	16,4	30,8	-5,8	-6,8	-5,5
Fiske og fiskeoppdrett	16,1	8,6	12,2	17,2	18,2	18,2	9,8	7,5	-0,4	16,4
Olje og gassutvinning	12,3	7,1	17,7	16,6	4,9	10,6	4,0	2,8	14,2	8,0
Utv. av råolje og naturgass	12,7	7,4	17,5	17,2	5,3	11,4	4,9	3,3	14,3	7,5
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-0,7	-2,9	27,1	-2,6	-9,0	-16,4	-26,3	-16,2	10,3	30,0
Bergverksdrift	5,5	4,1	-6,8	6,2	6,4	15,7	11,5	4,1	-1,7	3,7
Industri	5,6	3,4	3,0	8,1	5,7	5,7	9,4	1,3	1,5	1,7
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	4,0	1,9	1,2	6,0	7,1	1,9	5,0	1,0	-0,5	2,4
Tekstil, bekledning og skotøy	9,4	-2,7	0,5	14,9	10,0	12,7	13,8	-3,4	-6,9	-13,2
Treforedling	9,4	5,1	6,3	6,3	14,4	11,1	9,5	7,3	3,7	0,0
Grafisk produksjon	3,2	3,8	1,9	5,7	3,0	2,3	4,5	1,5	3,1	6,0
Raffinering	3,3	-11,4	4,5	-1,4	-0,0	10,7	-3,6	-8,1	-7,6	-25,7
Kjemiske råvarer	3,0	-1,0	2,8	-0,4	5,4	4,1	5,7	1,1	-2,6	-8,4
Kjemiske og mineralske prod.	8,6	7,2	3,1	13,4	7,2	10,5	16,0	1,7	6,2	5,6
Metaller	8,9	-2,6	12,9	12,6	6,9	4,0	4,3	-4,8	-5,6	-3,8
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	5,1	5,9	2,2	8,2	3,6	6,1	12,3	2,8	4,4	4,1
Trevare-, møbelindustri og annen industri	8,1	1,8	3,3	12,9	7,8	8,5	12,3	-0,7	-2,6	-1,2
Kraftforsyning	-5,5	8,5	0,5	-4,2	-6,1	-11,8	1,9	8,2	8,4	15,9
Bygg og anlegg	7,9	10,5	3,2	2,7	16,9	8,2	20,9	16,0	3,3	5,1
Varehandel	8,3	2,7	9,1	7,9	8,5	7,9	6,8	2,6	2,1	0,1
Hotell og restaurant	11,9	-0,6	16,9	12,1	8,5	11,2	-4,8	-1,3	1,2	1,6
Rørtransport	10,4	6,0	15,7	15,6	2,3	8,6	4,9	1,3	12,9	5,6
Samferdsel	10,2	6,4	7,7	12,6	7,2	13,2	8,5	5,5	6,5	5,2
Sjøfart	-1,5	-1,3	4,5	-4,0	-1,3	-5,1	0,4	-0,3	-7,4	3,0
Utenriks sjøfart	-3,2	-0,7	4,0	-6,6	-2,9	-7,2	1,6	0,2	-7,8	4,1
Innenriks sjøfart	10,6	-5,4	8,5	12,8	9,0	12,2	-9,4	-3,0	-5,1	-4,9
Bank og forsikring	4,7	1,0	5,1	4,3	5,8	3,5	2,7	-1,0	0,4	2,1
Boligtjenester	1,0	1,0	1,4	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	0,8
Forretningsmessig tjenesteyting	4,6	0,4	5,1	6,1	5,7	1,9	2,2	-1,7	-0,4	1,3
Privat tjenesteyting	3,1	2,0	3,3	3,7	3,0	2,5	1,8	1,6	2,0	2,5
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	1,8	1,5	1,9	1,8	2,0	1,4	1,0	1,4	1,3	2,4
Statsforvaltningen	-0,6	1,1	-0,1	-0,5	-0,7	-1,1	-0,9	2,3	0,2	2,9
Sivilt	0,8	1,5	1,1	1,3	0,6	0,2	0,1	2,6	1,5	1,9
Forsvar	-4,4	-0,0	-3,2	-5,4	-4,2	-4,8	-3,8	1,4	-3,5	5,9
Kommuneforvaltningen	2,8	1,7	2,8	2,8	3,1	2,4	1,9	1,1	1,7	2,2
Ind. målte bank- og finanstjen.	4,7	1,0	5,1	4,3	5,8	3,5	2,7	-1,0	0,4	2,1
Merverdi- og investeringsavgift	6,1	3,9	7,0	6,0	5,8	5,7	5,0	4,6	3,6	2,6
Andre produktskatter, netto	7,1	3,4	9,2	9,4	5,1	5,2	5,4	1,6	5,3	1,5
Statistiske avvik	-27,7	-44,5	-27,7	-28,1	-26,7	-28,2	-46,8	-12,3	-95,7	-22,8
Fastlands-næringer	4,5	3,0	3,9	5,5	4,4	4,3	4,9	2,3	2,2	2,7
Markedsrettet	7,0	4,3	7,5	9,1	5,3	6,4	5,9	2,6	4,7	4,1
Ikke markedsrettet	1,6	1,5	1,8	1,7	1,7	1,4	1,2	1,4	1,3	1,9

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A20. Bruttoprodukt. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttonasjonalprodukt	0,3	2,2	-1,3	-0,2	0,5	1,9	4,0	2,8	0,8	1,4
Jordbruk	-1,7	-12,4	13,0	.	-3,8	-12,3	-4,6	-33,9	-15,1	-11,0
Skogbruk	-1,6	25,1	-10,6	-10,5	14,8	13,3	39,5	39,5	5,4	5,4
Fiske og fiskeoppdrett	3,7	-1,7	-1,3	-4,6	5,9	17,4	22,3	-4,2	3,5	-29,2
Olje og gassutvinning	-8,9	-4,5	-17,4	-9,0	-7,6	-1,7	3,7	-3,6	-11,1	-6,3
Utv. av råolje og naturgass	-9,3	-4,2	-18,7	-9,6	-7,6	-1,4	5,0	-3,1	-11,2	-6,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	6,8	-11,8	15,6	15,5	-3,3	-1,3	-13,2	-14,1	-7,5	-9,4
Bergverksdrift	-2,1	-1,2	-6,4	-0,5	-3,5	2,8	4,2	-1,5	-1,9	-4,9
Industri	3,2	10,6	1,4	1,8	2,4	7,0	9,7	10,4	12,6	10,0
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	-6,3	-4,0	-14,4	-9,5	-5,3	5,5	-5,2	-8,3	-2,6	0,1
Tekstil, bekledning og skotøy	-3,9	4,9	1,4	0,5	-7,9	-9,4	-0,5	0,3	8,5	12,1
Treforedling	4,6	73,4	-9,7	1,9	0,0	28,0	52,3	67,4	97,4	77,9
Grafisk produksjon	4,7	1,9	5,7	5,6	3,5	3,9	1,8	2,0	0,9	2,8
Raffinering	7,6	0,7	132,9	-20,5	28,7	-46,7	-57,2	6,7	14,3	104,0
Kjemiske råvarer	7,9	31,5	7,3	4,7	-0,2	20,1	42,0	41,8	42,7	3,0
Kjemiske og mineralske prod.	-1,1	8,7	1,1	-4,3	-5,4	4,0	2,1	11,3	13,2	9,0
Metaller	34,1	49,1	16,1	36,8	26,6	58,1	68,4	49,5	54,6	28,8
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,5	5,5	0,2	0,2	1,6	0,0	5,7	6,0	3,6	6,8
Trevare-, møbelindustri og annen industri	11,6	0,1	8,9	13,5	12,0	11,9	5,9	1,1	-1,9	-4,1
Kraftforsyning	-1,0	2,5	-1,3	-1,0	0,4	-1,5	3,7	3,0	1,3	1,7
Bygg og anlegg	3,5	4,7	-0,8	2,4	4,6	6,7	7,6	6,1	3,6	2,9
Varehandel	-1,8	3,3	-2,3	-2,3	0,1	-2,6	6,4	3,8	1,7	1,8
Hotell og restaurant	0,2	0,8	2,7	0,2	-1,3	-0,7	-2,2	-0,1	1,9	3,1
Rørtransport	3,1	2,7	4,6	3,9	7,4	-2,4	4,1	2,6	1,7	2,4
Samferdsel	-5,6	0,7	-6,2	-6,6	-5,0	-4,6	0,4	0,2	1,0	1,3
Sjøfart	-4,2	-0,8	-10,2	-6,2	-7,9	10,0	-2,7	4,1	-1,7	-2,8
Utenriks sjøfart	-3,4	-1,3	-10,3	-5,6	-7,3	12,1	-3,4	4,2	-2,3	-3,4
Innenriks sjøfart	-7,7	2,4	-7,7	-7,2	-10,8	-3,7	2,2	2,9	3,3	0,8
Bank og forsikring	2,2	-4,1	11,3	4,4	13,1	-13,3	1,1	-11,6	-0,6	-5,6
Boligtjenester	0,2	0,7	1,2	0,0	-0,3	-0,2	0,1	0,6	1,0	1,2
Forretningsmessig tjenesteyting	2,4	3,3	2,4	2,1	2,3	2,7	2,7	3,5	3,6	3,4
Privat tjenesteyting	3,5	4,4	3,1	3,6	3,4	4,1	4,4	4,9	4,4	4,0
Tjenesteproduksjon i offentlig forvaltning	2,8	2,6	2,6	2,7	2,6	3,2	3,0	3,5	1,4	2,5
Statsforvaltningen	2,8	2,6	2,3	2,8	2,9	3,4	3,2	2,5	2,5	2,1
Sivilt	2,3	2,4	2,1	1,9	2,5	2,9	2,4	2,5	2,5	2,2
Forsvar	4,4	3,0	3,1	5,5	4,1	4,8	5,5	2,4	2,7	1,5
Kommuneforvaltningen	2,8	2,6	2,7	2,7	2,4	3,1	3,0	3,9	1,0	2,6
Ind. målte bank- og finanstjen.	-2,5	-5,0	9,2	0,7	-4,7	-13,6	-8,0	-5,8	-0,6	-5,2
Merverdi- og investeringsavgift	1,9	3,5	2,0	2,1	1,0	2,5	3,7	4,6	4,6	1,6
Andre produktskatter, netto	18,7	0,9	16,5	17,1	11,2	31,2	-4,6	-0,5	-1,1	9,7
Statistiske avvik	88,4	93,6	98,3	104,3	201,4	41,5	179,0	-13,8	2204,5	48,9
Fastlands-næringer	1,0	3,1	1,2	0,7	1,5	0,4	4,3	3,2	2,7	2,3
Markedsrettet	-1,5	1,9	-3,2	-2,0	-0,5	-0,5	4,8	2,1	0,3	0,6
Ikke markedsrettet	2,1	2,1	2,3	2,1	1,8	2,2	2,3	2,8	1,3	2,1

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A21. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i alt	622555	649351	148291	149706	157761	166798	154085	157564	164884	172818
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	437070	458668	102809	103795	110952	119514	106769	109517	117691	124692
Konsum i husholdninger	414160	434991	97175	98113	105183	113689	100956	103632	111724	118679
Konsum i ideelle organisasjoner	22910	23677	5633	5682	5769	5825	5813	5885	5967	6012
Konsum i offentlig forvaltning	185485	190683	45482	45911	46809	47284	47316	48047	47193	48126
Konsum i statsforvaltningen	75094	76495	18435	18594	18937	19129	18798	19317	18798	19583
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	25507	26527	6285	6322	6415	6486	6549	6658	6696	6623
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	21325	21887	5225	5277	5385	5437	5377	5527	5166	5817
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	28263	28081	6925	6995	7137	7206	6872	7132	6935	7143
Konsum i kommuneforvaltningen	110391	114187	27048	27317	27872	28155	28518	28730	28395	28544
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	93468	96339	22902	23128	23599	23838	24086	24320	23902	24031
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	16923	17848	4146	4188	4273	4316	4432	4410	4494	4513
Personlig konsum	556045	581534	131995	133245	140966	149838	137405	140495	148289	155346
Kollektivt konsum	66510	67817	16296	16461	16795	16959	16681	17069	16595	17472

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A22. Hovedtall for konsum. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i alt	598739	611396	143773	144337	151394	159235	145926	148251	155442	161778
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	422064	433577	99892	100413	106998	114761	101413	103574	111197	117393
Konsum i husholdninger	400287	411717	94468	94989	101538	109292	95976	98134	105719	111888
Konsum i ideelle organisasjoner	21777	21860	5424	5424	5459	5469	5437	5440	5478	5505
Konsum i offentlig forvaltning	176675	177819	43881	43924	44396	44474	44512	44677	44245	44385
Konsum i statsforvaltningen	71303	71142	17733	17743	17919	17908	17673	17978	17507	17985
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	24581	25310	6099	6131	6170	6179	6322	6307	6467	6215
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	19882	19883	4950	4916	5017	5000	4920	5027	4685	5251
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	26840	25949	6684	6696	6732	6728	6430	6645	6355	6519
Konsum i kommuneforvaltningen	105372	106677	26148	26181	26477	26566	26840	26699	26738	26400
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	89308	90238	22151	22182	22441	22535	22712	22623	22622	22280
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	16064	16439	3997	4000	4036	4032	4127	4076	4116	4120
Personlig konsum	535952	549125	128142	128726	135609	143475	130448	132504	140286	145888
Kollektivt konsum	62787	62271	15631	15611	15785	15760	15478	15747	15156	15890

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A23. Hovedtall for konsum. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i alt	3,6	2,1	4,3	3,8	3,2	3,1	1,5	2,7	2,7	1,6
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,6	2,7	5,6	4,9	4,2	4,0	1,5	3,1	3,9	2,3
Konsum i husholdninger	4,8	2,9	5,8	5,1	4,3	4,1	1,6	3,3	4,1	2,4
Konsum i ideelle organisasjoner	2,2	0,4	2,3	2,3	2,0	2,3	0,2	0,3	0,3	0,6
Konsum i offentlig forvaltning	1,1	0,6	1,3	1,3	0,9	1,0	1,4	1,7	-0,3	-0,2
Konsum i statsforvaltningen	-0,6	-0,2	-0,3	-0,4	-1,0	-0,8	-0,3	1,3	-2,3	0,4
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	2,1	3,0	2,3	2,7	1,5	1,9	3,7	2,9	4,8	0,6
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,8	0,0	-1,7	-2,3	-1,6	-1,8	-0,6	2,3	-6,6	5,0
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	-2,1	-3,3	-1,7	-1,6	-2,9	-2,3	-3,8	-0,8	-5,6	-3,1
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	1,2	2,4	2,5	2,2	2,2	2,6	2,0	1,0	-0,6
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	2,7	1,0	2,7	2,8	2,6	2,6	2,5	2,0	0,8	-1,1
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	0,4	2,3	0,7	0,6	-0,0	0,3	3,3	1,9	2,0	2,2
Personlig konsum	4,2	2,5	4,9	4,4	3,8	3,7	1,8	2,9	3,4	1,7
Kollektivt konsum	-1,4	-0,8	-1,1	-1,3	-1,8	-1,5	-1,0	0,9	-4,0	0,8

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A24. Hovedtall for konsum. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i alt	1,6	2,1	1,6	1,4	1,8	1,6	2,4	2,5	1,8	2,0
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,3	2,2	1,4	1,0	1,5	1,3	2,3	2,3	2,1	2,0
Konsum i husholdninger	1,3	2,1	1,3	1,0	1,5	1,3	2,3	2,2	2,0	2,0
Konsum i ideelle organisasjoner	2,6	3,0	2,5	2,6	2,8	2,4	2,9	3,3	3,1	2,6
Konsum i offentlig forvaltning	2,2	2,1	2,1	2,1	2,4	2,3	2,6	2,9	1,2	2,0
Konsum i statsforvaltningen	2,0	2,1	1,8	1,8	2,3	2,0	2,3	2,5	1,6	1,9
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	0,5	1,0	0,7	0,3	0,7	0,5	0,5	2,4	-0,4	1,5
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,1	2,6	3,0	3,6	2,8	3,1	3,5	2,4	2,7	1,9
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	2,5	2,8	2,0	1,9	3,3	2,7	3,1	2,7	2,9	2,3
Konsum i kommuneforvaltningen	2,4	2,2	2,3	2,2	2,5	2,5	2,7	3,1	0,9	2,0
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	2,3	2,0	2,3	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	0,5	2,0
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	2,6	3,1	2,3	2,3	3,0	2,7	3,5	3,3	3,1	2,3
Personlig konsum	1,5	2,1	1,5	1,2	1,6	1,5	2,3	2,4	1,7	2,0
Kollektivt konsum	2,7	2,8	2,4	2,6	3,1	2,8	3,4	2,8	2,9	2,2

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A25. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger	414160	434991	97175	98113	105183	113689	100956	103632	111724	118679
Matvarer, drikkevarer og tobakk	89087	94503	20249	21934	22804	24099	21005	23700	24487	25312
Klær og skotøy	27120	26669	5563	6569	6444	8544	5618	6506	6321	8224
Bolig, lys og brensel	97520	101027	25842	23294	22942	25442	26242	24149	23760	26876
Møbler og husholdningsartikler	25745	27430	5684	5419	6264	8378	6035	5829	6774	8792
Helsepleie	10563	11177	2523	2603	2652	2786	2679	2737	2760	3001
Transport	64973	69846	14467	16799	17753	15954	16150	17992	19157	16546
Fritidssysler og underholdning	37396	39463	9021	7619	10361	10394	9669	7860	10892	11042
Utdanning	2153	2235	501	453	600	600	533	470	609	623
Hotell- og restauranttjenester	22923	23017	5098	5344	6460	6020	4786	5308	6668	6255
Andre varer og tjenester	34857	36223	8436	7983	8450	9987	8662	8346	8795	10420
Husholdningenes konsum i utlandet	17540	18136	2933	3868	6739	4000	2825	3957	7138	4217
Utlendingers konsum i Norge	-15716	-14734	-3143	-3772	-6286	-2515	-3249	-3220	-5637	-2628
Varekonsum	236196	249483	54503	55626	58333	67734	57324	59340	61962	70857
Tjenester	176140	182106	42883	42391	46397	44470	44056	43555	48261	46234
Tjenestekonsum, bolig	79272	81276	19492	19693	19975	20112	19972	20183	20504	20616
Tjenester, annet	96869	100830	23390	22698	26422	24358	24084	23371	27757	25618

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A26. Konsum i husholdninger. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger	400287	411717	94468	94989	101538	109292	95976	98134	105719	111888
Matvarer, drikkevarer og tobakk	86666	89768	19940	21430	21970	23325	20065	22511	23160	24032
Klær og skotøy	25955	25359	5445	6193	6233	8084	5441	6109	6073	7737
Bolig, lys og brensel	93933	95020	24977	22458	22069	24428	24724	22765	22372	25160
Møbler og husholdningsartikler	25084	26413	5582	5287	6101	8114	5859	5618	6513	8423
Helsepleie	9911	9927	2406	2473	2474	2558	2429	2437	2458	2604
Transport	61472	63705	13755	16010	16763	14944	14816	16411	17459	15019
Fritidssysler og underholdning	35970	37423	8659	7348	9925	10038	9133	7516	10234	10540
Utdanning	2017	2037	471	425	561	560	493	434	556	554
Hotell- og restauranttjenester	21999	21793	4839	5059	6500	5601	4543	4968	6581	5701
Andre varer og tjenester	35671	37048	8610	8192	8656	10213	8865	8543	8990	10650
Husholdningenes konsum i utlandet	16900	17315	2826	3748	6504	3823	2722	3870	6795	3929
Utlendingers konsum i Norge	-15289	-14092	-3042	-3636	-6215	-2396	-3112	-3048	-5472	-2459
Varekonsum	227528	234294	53050	53676	55884	64918	54040	55612	58119	66522
Tjenester	171148	174200	41635	41201	45366	42947	42326	41701	46277	43896
Tjenestekonsum, bolig	76152	76933	18765	18940	19177	19271	19016	19107	19360	19450
Tjenester, annet	94996	97268	22870	22261	26189	23676	23311	22593	26917	24446

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A27. Konsum i husholdninger. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger	4,8	2,9	5,8	5,1	4,3	4,1	1,6	3,3	4,1	2,4
Matvarer, drikkevarer og tobakk	3,6	3,6	7,7	0,4	4,4	2,4	0,6	5,0	5,4	3,0
Klær og skotøy	3,0	-2,3	4,0	5,2	0,3	2,7	-0,1	-1,4	-2,6	-4,3
Bolig, lys og brensel	1,4	1,2	4,4	1,6	0,7	-0,9	-1,0	1,4	1,4	3,0
Møbler og husholdningsartikler	6,7	5,3	9,9	8,1	3,2	6,3	4,9	6,3	6,8	3,8
Helsepleie	1,2	0,2	2,0	2,1	1,3	-0,4	1,0	-1,5	-0,6	1,8
Transport	10,1	3,6	9,1	13,4	8,5	9,5	7,7	2,5	4,2	0,5
Fritidssysler og underholdning	6,1	4,0	2,7	9,2	6,4	6,7	5,5	2,3	3,1	5,0
Utdanning	2,1	1,0	-1,0	1,9	4,3	2,8	4,7	2,0	-0,9	-1,1
Hotell- og restauranttjenester	6,5	-0,9	12,8	6,7	3,5	4,9	-6,1	-1,8	1,2	1,8
Andre varer og tjenester	8,6	3,9	9,2	9,5	9,8	6,4	3,0	4,3	3,9	4,3
Husholdningenes konsum i utlandet	8,6	2,5	1,8	8,8	11,1	9,4	-3,7	3,3	4,5	2,8
Utlendingers konsum i Norge	13,3	-7,8	32,6	13,5	13,2	-4,5	2,3	-16,2	-11,9	2,6
Varekonsum	5,3	3,0	8,1	5,5	4,3	3,8	1,9	3,6	4,0	2,5
Tjenester	4,4	1,8	4,8	4,9	4,5	3,6	1,7	1,2	2,0	2,2
Tjenestekonsum, bolig	1,6	1,0	1,6	1,2	1,9	1,7	1,3	0,9	1,0	0,9
Tjenester, annet	6,8	2,4	7,6	8,3	6,5	5,2	1,9	1,5	2,8	3,3

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A28. Konsum i husholdninger. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Konsum i husholdninger	1,3	2,1	1,3	1,0	1,5	1,3	2,3	2,2	2,0	2,0
Matvarer, drikkevarer og tobakk	2,2	2,4	1,4	2,0	2,8	2,7	3,1	2,9	1,9	1,9
Klær og skotøy	1,4	0,6	3,0	1,5	1,4	0,3	1,1	0,4	0,7	0,6
Bolig, lys og brensel	0,7	2,4	1,2	0,4	0,5	0,7	2,6	2,3	2,2	2,6
Møbler og husholdningsartikler	0,9	1,2	0,7	0,6	0,8	1,2	1,2	1,2	1,3	1,1
Helsepleie	2,1	5,6	0,6	0,6	2,6	4,2	5,2	6,7	4,8	5,8
Transport	1,4	3,7	1,6	0,9	1,4	2,0	3,6	4,5	3,6	3,2
Fritidssysler og underholdning	1,0	1,4	1,8	0,8	1,1	0,4	1,6	0,9	1,9	1,2
Utdanning	3,1	2,8	4,1	4,3	3,1	1,5	1,6	1,6	2,5	5,1
Hotell- og restauranttjenester	1,3	1,4	2,1	1,3	1,0	0,8	0,0	1,1	1,9	2,1
Andre varer og tjenester	-0,6	0,1	-0,4	-1,3	-0,2	-0,6	-0,3	0,3	0,2	0,0
Husholdningenes konsum i utlandet	2,6	0,9	1,7	2,2	3,6	1,9	-0,0	-0,9	1,4	2,6
Utlendingers konsum i Norge	0,9	1,7	1,4	0,7	0,9	0,7	1,0	1,8	1,8	1,8
Varekonsum	1,6	2,6	1,5	1,4	2,0	1,7	3,2	3,0	2,1	2,1
Tjenester	0,6	1,6	1,1	0,2	0,5	0,6	1,1	1,5	2,0	1,7
Tjenestekonsum, bolig	0,9	1,5	1,6	0,7	0,6	0,7	1,1	1,6	1,7	1,6
Tjenester, annet	0,4	1,7	0,7	-0,2	0,4	0,5	1,0	1,5	2,2	1,9

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A29. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttoinvestering i fast kapital	175969	189331	39083	45164	44462	47259	43318	46245	45264	54503
Bygg og anlegg	66526	81454	13050	14717	18385	20373	18550	19719	20549	22636
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	21457	19210	5021	6960	5131	4345	3548	4467	5339	5856
Bore-rigger og moduler	26292	25235	5718	8236	6293	6046	5811	6500	5894	7031
Skip og båter	4701	3022	2608	1432	1026	-365	1211	1499	-838	1150
Transportmidler	15287	16021	3838	3948	3475	4026	4166	3819	3765	4271
Maskiner og utstyr	41705	44389	8848	9870	10152	12835	10033	10241	10557	13559
Jordbruk	4414	4377	763	1339	1240	1072	763	1314	1231	1069
Skogbruk	617	636	153	154	154	157	159	159	158	160
Fiske og fiskeoppdrett	1217	1307	412	352	202	251	387	336	214	370
Olje og gassutvinning	45187	42270	10194	13346	11235	10412	9665	10487	9814	12305
Utvinning av råolje og naturgass	45580	42356	10802	13444	10975	10359	9636	10447	10015	12258
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-393	-86	-608	-98	260	53	29	40	-201	47
Bergverksdrift	341	554	48	66	91	136	119	129	123	184
Industri	11748	16004	2088	2567	3192	3901	2955	3903	4267	4879
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	3101	3476	642	687	841	931	649	995	880	951
Tekstil, bekledning og skotøy	217	227	41	60	46	71	61	51	39	77
Treforedling	444	1413	42	76	116	210	171	316	450	477
Grafisk produksjon	1003	888	191	210	263	340	194	164	174	356
Raffinering	157	233	16	29	31	81	48	67	32	86
Kjemiske råvarer	1411	3393	226	291	328	566	564	914	929	985
Kjemiske og mineralskeprodukter	661	974	105	163	136	257	163	199	285	327
Metaller	954	1353	146	181	286	340	308	283	357	405
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	2891	2957	546	679	850	816	605	648	838	866
Trevare-, møbelindustri og annen industri	909	1090	132	192	295	289	192	266	283	348
Kraftforsyning	4138	4547	577	1166	1134	1261	742	1121	1135	1548
Bygg og anlegg	1000	1115	233	246	251	270	268	278	274	295
Varehandel	15443	17828	3391	3675	3864	4514	4286	4292	4215	5035
Hotell og restaurant	2026	2336	477	471	553	524	599	634	552	551
Rørtransport	8609	6385	1582	3425	2350	1252	766	1549	2299	1771
Samferdsel	12713	16466	3364	2857	2832	3660	4585	3547	3719	4615
Sjøfart	3356	2064	2190	1074	790	-699	921	1250	-978	871
Utenriks sjøfart	2697	1514	1976	890	670	-840	754	1107	-1070	724
Innenriks sjøfart	659	550	214	184	120	141	168	143	92	147
Bank og forsikring	2603	3060	540	586	729	747	747	774	736	803
Boligtjenester	23191	27332	4822	5251	6142	6976	6697	6612	6822	7201
Forretningsmessig tjenesteyting	4843	5903	1097	1183	1230	1334	1481	1503	1403	1516
Privat tjenesteyting	6821	7733	1534	1563	1866	1859	2001	1931	1862	1939
Offentlig forvaltning	27701	29412	5619	5842	6608	9632	6177	6425	7419	9392
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	13693	14213	2784	2770	2984	5155	3117	3085	3445	4566
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	14008	15199	2835	3072	3624	4477	3060	3340	3974	4826
Fastlands-næringer	119476	139162	25331	27503	30206	36435	32134	33102	34222	39703

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A30. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttoinvestering i fast kapital	167394	176001	37464	42883	42498	44549	40616	43221	41877	50287
Bygg og anlegg	64175	75938	12861	14315	17620	19379	17464	18367	19094	21014
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	19779	17398	4608	6504	4743	3924	3223	4087	4843	5245
Bore-rigger og moduler	25111	23418	5546	7901	5959	5705	5470	6069	5439	6441
Skip og båter	4250	2130	2489	1297	931	-468	996	1442	-1213	905
Transportmidler	13551	14250	3451	3252	3250	3599	3757	3343	3494	3656
Maskiner og utstyr	40528	42866	8510	9614	9995	12409	9706	9914	10221	13025
Jordbruk	4244	4126	733	1287	1201	1023	723	1238	1163	1001
Skogbruk	596	597	150	149	148	149	150	149	148	149
Fiske og fiskeoppdrett	1170	1205	396	340	194	239	362	329	195	321
Olje og gassutvinning	42563	38917	9630	12664	10584	9686	8995	9722	8992	11208
Utvinning av råolje og naturgass	42967	39008	10239	12763	10329	9635	8967	9684	9194	11164
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-403	-91	-609	-99	254	51	28	38	-202	45
Bergverksdrift	329	528	46	64	88	130	114	123	117	174
Industri	11321	15168	2010	2475	3105	3731	2821	3701	4050	4596
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	2992	3314	618	661	820	893	621	948	843	901
Tekstil, bekledning og skotøy	210	216	39	57	45	68	59	48	37	73
Treforedling	425	1327	41	72	112	200	161	297	424	445
Grafisk produksjon	967	846	183	202	257	326	186	157	167	336
Raffinering	151	221	16	28	30	77	46	64	30	81
Kjemiske råvarer	1365	3200	218	283	320	544	541	862	871	927
Kjemiske og mineralskeprodukter	619	900	98	153	128	240	149	183	265	302
Metaller	924	1293	142	176	280	327	296	271	342	384
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	2792	2821	528	657	826	781	579	619	801	822
Trevare-, møbelindustri og annen industri	876	1030	127	185	288	276	182	252	269	326
Kraftforsyning	4001	4309	561	1131	1100	1209	707	1060	1077	1464
Bygg og anlegg	958	1048	224	234	243	257	253	260	259	274
Varehandel	14596	16630	3217	3401	3728	4250	4040	3988	3998	4605
Hotell og restaurant	1943	2187	464	449	533	498	565	591	519	512
Rørtransport	8182	5881	1530	3275	2211	1166	715	1438	2115	1613
Samferdsel	11831	15239	3131	2557	2702	3441	4261	3263	3481	4234
Sjøfart	2956	1252	2087	951	705	-786	728	1194	-1338	668
Utenriks sjøfart	2322	714	1880	773	590	-921	565	1048	-1426	528
Innenriks sjøfart	634	538	207	178	115	134	163	146	89	140
Bank og forsikring	2504	2885	524	562	705	713	710	728	696	751
Boligtjenester	22386	25529	4753	5109	5888	6636	6314	6169	6352	6694
Forretningsmessig tjenesteyting	4613	5520	1056	1109	1185	1263	1399	1398	1321	1403
Privat tjenesteyting	6561	7282	1486	1500	1804	1771	1898	1815	1759	1810
Offentlig forvaltning	26639	27698	5465	5626	6375	9173	5861	6055	6973	8809
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	13093	13411	2689	2638	2874	4892	2959	2913	3242	4296
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	13546	14286	2776	2988	3501	4281	2901	3142	3731	4512
Fastlands-næringer	114326	130488	24423	26172	29114	34617	30341	31013	32197	36937

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A31. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttoinvestering i fast kapital	5,5	5,1	7,9	14,7	6,6	-4,5	8,4	0,8	-1,5	12,9
Bygg og anlegg	11,0	18,3	2,6	2,9	21,9	14,3	35,8	28,3	8,4	8,4
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	5,5	-12,0	22,7	39,2	-3,0	-27,7	-30,1	-37,2	2,1	33,7
Bore-rigger og moduler	-21,5	-6,7	-27,1	-5,7	-19,3	-33,9	-1,4	-23,2	-8,7	12,9
Skip og båter	8,4	-49,9	58,7	-442,0	-31,8	-134,3	-60,0	11,2	-230,3	-293,5
Transportmidler	56,6	5,2	156,3	84,1	37,0	13,7	8,9	2,8	7,5	1,6
Maskiner og utstyr	8,2	5,8	7,8	6,4	6,2	11,7	14,1	3,1	2,3	5,0
Jordbruk	7,3	-2,8	10,6	5,8	1,7	14,4	-1,3	-3,8	-3,1	-2,1
Skogbruk	0,0	0,1	-0,3	0,1	0,0	0,2	0,5	-0,1	-0,0	-0,1
Fiske og fiskeoppdrett	-1,7	3,1	-9,8	178,5	-41,4	-19,4	-8,7	-3,4	0,1	34,0
Olje og gassutvinning	-11,4	-8,6	-10,1	1,9	-6,7	-28,7	-6,6	-23,2	-15,0	15,7
Utvinning av råolje og naturgass	-12,1	-9,2	-4,4	3,2	-16,2	-28,4	-12,4	-24,1	-11,0	15,9
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-49,7	-77,4	.	-272,4	-125,9	-55,2	-104,6	-138,6	-179,4	-12,0
Bergverksdrift	0,6	60,6	-10,5	-16,8	-22,4	54,3	147,0	92,7	32,7	33,3
Industri	6,6	34,0	-3,9	-3,2	8,9	19,8	40,4	49,5	30,4	23,2
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	-1,6	10,8	-12,1	-16,1	12,4	8,8	0,5	43,4	2,9	0,9
Tekstil, bekledning og skotøy	-10,3	3,1	57,2	76,5	-68,3	94,8	49,1	-16,5	-17,6	6,8
Treforedling	-39,3	212,5	-78,6	-58,8	-43,5	47,2	295,8	312,0	278,0	122,7
Grafisk produksjon	8,3	-12,6	9,0	-32,6	34,7	38,1	1,9	-22,3	-35,2	3,1
Raffinering	-68,0	46,3	-34,8	-61,1	-81,2	-64,4	187,9	128,4	2,0	4,6
Kjemiske råvarer	73,0	134,5	33,1	32,4	86,3	126,8	148,6	204,5	172,4	70,2
Kjemiske og mineralskeprodukter	-7,5	45,3	-15,7	43,1	-32,0	-6,9	52,9	19,7	106,6	25,8
Metaller	72,4	39,9	46,3	54,1	115,1	67,6	108,5	54,1	22,3	17,5
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	-1,0	1,1	10,6	-1,2	-1,0	-7,5	9,6	-5,9	-3,0	5,4
Trevare-, møbelindustri og annen industri	90,7	17,6	0,4	104,3	165,0	106,7	43,4	36,2	-6,4	18,1
Kraftforsyning	-17,8	7,7	-32,4	-13,8	-23,4	-6,3	26,1	-6,2	-2,2	21,1
Bygg og anlegg	10,0	9,3	8,1	8,1	11,9	11,9	12,9	11,3	6,7	6,8
Varehandel	24,4	13,9	18,4	24,7	28,3	25,6	25,6	17,2	7,2	8,4
Hotell og restaurant	8,9	12,5	8,6	4,6	20,8	2,3	21,8	31,7	-2,5	2,8
Rørtransport	25,6	-28,1	21,9	89,3	26,6	-34,6	-53,3	-56,1	-4,4	38,3
Samferdsel	26,3	28,8	92,7	18,6	15,4	5,9	36,1	27,6	28,9	23,0
Sjøfart	8,6	-57,6	81,5	-279,7	-31,8	-173,6	-65,1	25,6	-289,9	-185,0
Utenriks sjøfart	16,1	-69,2	102,8	-218,7	-32,2	-207,8	-70,0	35,6	-341,9	-157,4
Innenriks sjøfart	-12,1	-15,2	-7,2	46,1	-29,7	-37,1	-21,1	-18,1	-22,9	4,2
Bank og forsikring	30,5	15,2	8,4	16,4	45,3	52,6	35,5	29,5	-1,3	5,4
Boligtjenester	25,9	14,0	17,2	26,5	30,7	28,0	32,8	20,8	7,9	0,9
Forretningsmessig tjenesteyting	19,8	19,7	8,4	17,7	26,6	26,7	32,4	26,0	11,5	11,1
Privat tjenesteyting	17,4	11,0	6,7	8,4	28,6	25,7	27,7	21,0	-2,5	2,2
Offentlig forvaltning	-0,8	4,0	-0,2	-5,4	-1,2	2,1	7,2	7,6	9,4	-4,0
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	-3,9	2,4	4,5	-15,1	-9,3	2,5	10,0	10,4	12,8	-12,2
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	2,3	5,5	-4,3	5,2	6,6	1,7	4,5	5,2	6,6	5,4
Fastlands-næringer	12,0	14,1	12,0	9,6	12,4	13,8	24,2	18,5	10,6	6,7

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A32. Bruttoinvestering i fast realkapital. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Bruttoinvestering i fast kapital	2,2	2,3	2,2	3,1	1,4	2,2	2,2	1,6	3,3	2,2
Bygg og anlegg	2,9	3,5	1,2	2,1	3,4	3,9	4,7	4,4	3,1	2,5
Oljeboring, oljeleting, olje-og gassrørledn.	2,4	1,8	3,7	2,5	1,5	3,1	1,0	2,1	1,9	0,8
Bore-rigger og moduler	3,5	2,9	1,6	5,4	3,7	3,3	3,0	2,7	2,6	3,0
Skip og båter	-9,1	28,2	-10,5	131,2	-1,2	-33,3	16,0	-5,9	-37,3	63,0
Transportmidler	8,8	-0,3	18,8	17,7	-0,8	6,3	-0,3	-5,9	0,8	4,4
Maskiner og utstyr	-0,8	0,6	1,4	-0,9	-1,8	-1,5	-0,6	0,6	1,7	0,6
Jordbruk	1,7	2,0	2,9	1,9	1,2	1,3	1,4	2,0	2,4	1,9
Skogbruk	2,2	3,1	1,4	1,7	2,5	3,0	3,7	3,6	2,9	2,2
Fiske og fiskeoppdrett	-2,5	4,2	-0,7	-6,2	-1,0	-4,6	3,1	-1,3	6,0	9,7
Olje og gassutvinning	3,1	2,3	3,1	4,5	2,3	2,9	1,5	2,4	2,8	2,1
Utvinning av råolje og naturgass	3,1	2,4	2,7	4,5	2,7	2,9	1,9	2,4	2,5	2,1
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-1,6	-3,4	-1,5	-3,6	2,4	-0,4	4,0	5,7	-2,6	0,7
Bergverksdrift	1,7	1,1	1,7	1,5	1,1	1,9	1,0	1,3	1,5	1,0
Industri	1,0	1,7	2,4	1,0	0,0	0,9	0,8	1,7	2,5	1,5
Næringsmiddel-, drikkevare- og tobakksindustri	0,9	1,2	2,4	1,1	-0,2	0,7	0,6	1,1	1,8	1,2
Tekstil, bekledning og skotøy	0,3	1,6	1,5	1,0	-1,0	-0,1	1,3	1,2	2,1	1,8
Treforedling	2,3	1,9	2,5	2,7	1,3	1,5	2,3	1,5	2,6	2,0
Grafisk produksjon	0,9	1,3	2,9	1,8	-1,1	0,2	0,1	0,5	2,2	1,5
Raffinering	2,7	1,4	2,8	1,8	2,1	3,3	1,1	1,8	2,2	1,5
Kjemiske råvarer	0,6	2,5	2,2	0,5	-0,3	0,1	0,6	3,1	3,9	2,2
Kjemiske og mineralskeprodukter	2,5	1,4	5,4	0,9	1,4	2,5	0,9	2,1	1,7	1,3
Metaller	0,3	1,3	1,3	-0,2	-0,3	0,6	0,8	1,4	2,0	1,3
Verkstedindustri og skipsbyggingsindustri mv.	0,8	1,2	1,9	0,8	0,3	0,8	1,2	1,4	1,5	0,8
Trevare-, møbelindustri og annen industri	0,8	2,0	2,6	0,6	-0,4	0,6	1,2	1,9	2,5	1,9
Kraftforsyning	1,0	2,0	1,5	0,7	0,7	1,1	1,9	2,5	2,4	1,4
Bygg og anlegg	2,1	2,0	2,8	2,7	0,8	2,1	1,9	1,6	2,3	2,3
Varehandel	3,1	1,3	4,8	5,1	0,1	2,7	0,6	-0,4	1,7	3,0
Hotell og restaurant	2,9	2,5	2,5	3,6	1,9	3,5	3,1	2,2	2,4	2,3
Rørtransport	2,4	3,2	1,7	2,5	3,0	3,6	3,6	3,0	2,3	2,3
Samferdsel	3,6	0,6	8,4	8,6	-0,3	0,8	0,2	-2,7	1,9	2,5
Sjøfart	-11,3	45,2	-13,4	71,6	-1,2	-25,0	20,7	-7,4	-34,8	46,7
Utenriks sjøfart	-14,6	82,5	-15,9	56,7	-1,1	-25,0	27,0	-8,3	-34,0	50,4
Innenriks sjøfart	-1,8	-1,6	-1,9	-3,2	-1,3	-0,9	-0,7	-5,3	-0,2	-0,0
Bank og forsikring	2,2	2,0	2,4	2,6	1,4	2,3	2,1	1,9	2,3	2,0
Boligtjenester	2,8	3,3	1,2	2,1	3,4	3,9	4,5	4,3	3,0	2,3
Forretningsmessig tjenesteyting	3,1	1,9	3,6	4,6	1,3	3,1	1,9	0,8	2,3	2,3
Privat tjenesteyting	1,9	2,1	2,1	2,1	1,1	2,1	2,2	2,2	2,3	2,0
Offentlig forvaltning	2,1	2,1	1,9	2,2	1,6	2,4	2,5	2,2	2,6	1,5
Bruttoinvestering, statsforvaltningen	2,2	1,3	2,4	3,1	1,3	2,2	1,7	0,9	2,3	0,8
Bruttoinvestering, kommuneforvaltningen	1,9	2,9	1,4	1,4	2,0	2,6	3,3	3,4	2,9	2,3
Fastlands-næringer	2,3	2,1	2,9	3,0	1,3	2,2	2,1	1,6	2,4	2,1

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A33. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Eksport i alt	334746	352519	78934	81978	83946	89888	89165	85950	87725	89679
Varer	245572	265834	57496	59851	59286	68940	68084	64911	63940	68899
Råolje og naturgass	106440	111546	25624	27131	24756	28929	28000	27546	25734	30266
Skip, nybygde	4860	5101	879	449	1706	1826	644	2919	991	547
Skip, eldre	5247	5482	618	1328	767	2534	1358	665	2233	1226
Oljeplattformer og moduler, nye	11	63	7	3	1	-	12	1	46	4
Oljplattformer, eldre	850	351	648	171	14	17	27	37	254	33
Oljevirksomhet, div. vareeksport	61	98	19	19	11	12	23	25	25	25
Andre varer	128103	143193	29700	30751	32031	35621	38020	33718	34657	36798
Jordbruk, skogbruk og fiske	6647	6787	1416	1590	1557	2083	1695	1658	1585	1849
Bergverksprodukter	2331	2222	511	585	640	595	540	534	535	613
Industriprodukter	118433	132988	27619	28452	29603	32759	35457	31284	32224	34023
Nærings-og nytelsesmidler	16482	17220	3987	3721	3925	4849	4541	3486	4280	4913
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2206	2140	451	462	604	689	616	506	491	527
Trevarer	2952	3004	646	742	705	859	860	738	678	728
Treforedlingsprodukter	9290	12865	2089	2199	2428	2574	3244	2997	3298	3326
Grafiske produkter	377	378	76	83	99	119	98	90	95	95
Raffinerte oljeprodukter	13490	13084	3263	3305	3310	3612	3676	3568	3205	2635
Kjemiske råvarer mv.	10828	12013	2455	2858	2574	2941	3363	2891	3184	2575
Kjemiske og mineralske produkter	7834	8924	1767	1970	2051	2046	2247	2266	2108	2303
Metaller	26241	29807	6148	6436	6761	6896	8309	7204	7053	7241
Verkstedprodukter	26142	30755	6110	6068	6514	7450	7801	6927	7160	8867
Møbler og andre industriprodukter	2591	2798	627	608	632	724	702	611	672	813
Elektrisk kraft	692	1196	154	124	230	184	328	242	313	313
Tjenester	89174	86685	21438	22127	24660	20948	21081	21039	23785	20780
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	44419	45014	10661	11105	11549	11105	11394	11358	11162	11100
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	582	625	151	151	134	146	155	158	153	159
Oljeboring	1799	1234	576	378	450	396	347	269	312	306
Olje og gasstransport med rør	2065	2042	558	537	475	496	572	494	491	485
Utlendingers kjøp i Norge	15716	14734	3143	3772	6286	2515	3249	3220	5637	2628
Andre tjenester	24593	23036	6350	6185	5766	6292	5364	5540	6030	6102

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A34. Eksport. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Eksport i alt	332230	344441	80392	81008	82300	88530	85695	82998	86969	88779
Varer	252144	267868	61049	60990	60053	70052	66991	64357	65871	70648
Råolje og naturgass	114741	124298	28974	28264	26267	31236	30327	29525	30080	34365
Skip, nybygde	4646	4846	851	433	1631	1731	612	2792	932	511
Skip, eldre	5327	6188	627	1372	791	2536	1502	768	2557	1361
Oljeplattformer og moduler, nye	11	58	7	3	1	-	11	1	42	4
Oljplattformer, eldre	850	351	648	171	14	17	27	37	254	33
Oljevirksomhet, div. vareeksport	55	88	17	17	10	11	21	23	22	22
Andre varer	126514	132038	29925	30730	31338	34520	34492	31211	31983	34352
Jordbruk, skogbruk og fiske	6685	7700	1442	1479	1587	2177	1681	1701	1841	2478
Bergverksprodukter	2342	2240	519	592	640	591	516	544	543	637
Industriprodukter	117147	121509	27887	28593	29004	31662	32157	28846	29428	31078
Nærings-og nytelsesmidler	16872	17300	4139	3803	4028	4902	4493	3559	4357	4891
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2404	2285	452	486	673	792	646	549	531	559
Trevarer	2764	2659	643	719	656	746	716	636	612	695
Treforedlingsprodukter	9770	10222	2301	2397	2532	2540	2828	2486	2479	2429
Grafiske produkter	401	336	77	92	101	131	78	83	94	82
Raffinerte oljeprodukter	14531	14834	3458	3622	3467	3984	4126	3995	3731	2982
Kjemiske råvarer mv.	10256	9926	2414	2761	2451	2629	2728	2301	2579	2319
Kjemiske og mineralske produkter	7636	8210	1623	2015	2108	1891	2043	2144	1981	2042
Metaller	23875	22768	5972	5972	6119	5810	6368	5547	5373	5480
Verkstedprodukter	26262	30394	6230	6175	6266	7590	7512	6975	7026	8881
Møbler og andre industriprodukter	2377	2574	576	550	602	649	619	571	666	718
Elektrisk kraft	341	589	77	67	107	90	138	121	171	159
Tjenester	80086	76574	19342	20018	22247	18478	18704	18640	21098	18131
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	38067	38200	9219	9603	9830	9415	9814	9543	9424	9419
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	553	580	146	145	126	136	146	148	141	146
Oljeboring	1492	1083	465	311	382	333	301	239	274	269
Olje og gasstransport med rør	1402	1342	356	364	319	363	374	325	322	321
Utlendingers kjøp i Norge	15289	14092	3042	3636	6215	2396	3112	3048	5472	2459
Andre tjenester	23283	21278	6114	5959	5375	5835	4958	5338	5464	5518

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A35. Eksport. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Eksport i alt	8,5	3,7	11,4	4,2	7,8	10,7	6,6	2,5	5,7	0,3
Varer	11,2	6,2	13,5	5,1	12,3	14,2	9,7	5,5	9,7	0,9
Råolje og naturgass	11,6	8,3	18,9	10,2	8,4	9,3	4,7	4,5	14,5	10,0
Skip, nybygde	38,0	4,3	23,2	-79,0	680,7	325,0	-28,1	544,7	-42,9	-70,5
Skip, eldre	-23,4	16,2	-64,1	-37,3	-28,4	32,7	139,5	-44,0	223,0	-46,3
Oljeplattformer og moduler, nye	-98,7	451,3	585,6	-90,9	-99,9	-100,0	66,8	-67,4	.	.
Oljplattformer, eldre	-20,0	-58,7	.	.	-98,7	108,1	-95,8	-78,3	.	89,7
Oljevirksomhet, div. vareeksport	-14,5	60,0	-34,6	-1,9	-31,7	72,1	22,5	31,4	124,4	104,3
Andre varer	13,3	4,4	11,0	9,3	19,8	13,5	15,3	1,6	2,1	-0,5
Jordbruk, skogbruk og fiske	11,2	15,2	19,7	6,3	13,1	8,3	16,6	15,0	16,0	13,8
Bergverksprodukter	3,5	-4,3	15,6	-4,1	3,3	2,5	-0,5	-8,1	-15,1	7,8
Industriprodukter	14,0	3,7	10,7	10,2	21,0	14,4	15,3	0,9	1,5	-1,8
Nærings-og nytelsesmidler	18,5	2,5	19,4	12,3	26,6	16,6	8,5	-6,4	8,2	-0,2
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	36,6	-4,9	7,2	10,8	62,7	63,6	42,8	12,9	-21,2	-29,4
Trevarer	3,0	-3,8	6,3	7,9	-2,7	1,2	11,3	-11,6	-6,6	-6,8
Treforedlingsprodukter	14,7	4,6	14,7	12,1	26,8	6,8	22,9	3,7	-2,1	-4,3
Grafiske produkter	26,6	-16,2	20,3	31,8	11,2	42,1	0,9	-10,0	-7,5	-37,3
Raffinerte oljeprodukter	27,7	2,1	40,8	2,3	40,7	36,5	19,3	10,3	7,6	-25,1
Kjemiske råvarer mv.	6,3	-3,2	-10,5	17,7	7,7	13,1	13,0	-16,7	5,2	-11,8
Kjemiske og mineralske produkter	14,7	7,5	-1,4	20,6	31,4	9,0	25,9	6,4	-6,0	8,0
Metaller	9,6	-4,6	17,0	8,5	14,2	-0,0	6,6	-7,1	-12,2	-5,7
Verkstedprodukter	11,0	15,7	0,2	8,5	15,7	19,9	20,6	13,0	12,1	17,0
Møbler og andre industriprodukter	9,7	8,3	11,9	9,4	20,6	-0,2	7,4	3,7	10,7	10,7
Elektrisk kraft	-40,6	72,5	-24,3	-51,9	-36,7	-45,0	78,9	80,8	59,4	76,6
Tjenester	0,8	-4,4	5,3	1,8	-2,5	-0,7	-3,3	-6,9	-5,2	-1,9
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-4,5	0,3	-8,0	-4,2	-1,6	-4,3	6,5	-0,6	-4,1	0,0
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	13,6	4,9	23,5	22,9	3,7	5,5	-0,3	2,1	11,9	6,9
Oljeboring	-2,5	-27,4	75,1	-27,5	-8,9	-19,7	-35,4	-23,1	-28,2	-19,2
Olje og gasstransport med rør	-4,7	-4,3	0,4	-1,1	-10,8	-7,0	5,1	-10,8	1,0	-11,6
Utlendingers kjøp i Norge	13,3	-7,8	32,6	13,5	13,2	-4,5	2,3	-16,2	-11,9	2,6
Andre tjenester	3,1	-8,6	15,3	7,9	-16,5	9,7	-18,9	-10,4	1,7	-5,4

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A36. Eksport. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Eksport i alt	-2,2	1,6	-6,1	-2,9	-1,5	1,4	6,0	2,3	-1,1	-0,5
Varer	-3,3	1,9	-8,5	-4,3	-2,4	1,8	7,9	2,8	-1,7	-0,9
Råolje og naturgass	-8,3	-3,3	-16,2	-8,5	-6,8	-1,8	4,4	-2,8	-9,2	-4,9
Skip, nybygde	1,1	0,6	0,7	0,1	1,2	0,9	1,9	0,8	1,7	1,5
Skip, eldre	1,7	-10,1	3,6	0,2	-1,0	1,9	-8,2	-10,6	-9,9	-9,8
Oljeplattformer og moduler, nye	1,2	3,9	2,1	2,6	3,2	.	2,8	2,3	2,2	.
Oljevirksomhet, div. vareeksport	3.4	0,4	4,7	3,5	1,2	2,7	-0,7	0,6	1,4	0,3
Andre varer	0,8	7,1	-1,9	-0,6	0,9	4,5	11,1	8,0	6,0	3,8
Jordbruk, skogbruk og fiske	4,0	-11,4	0,2	3,5	0,8	9,6	2,7	-9,3	-12,3	-22,0
Bergverksprodukter	0,3	-0,4	-6,4	1,3	0,1	5,3	6,2	-0,6	-1,6	-4,4
Industriprodukter	0,7	8,3	-1,9	-0,9	0,7	4,3	11,3	9,0	7,3	5,8
Nærings-og nytelsesmidler	0,3	1,9	-1,6	2,5	0,8	-0,1	4,9	0,1	0,8	1,5
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-5,6	2,1	2,4	2,5	-8,1	-13,9	-4,4	-3,0	3,2	8,3
Trevarer	10,5	5,8	3,1	8,1	13,0	16,8	19,6	12,5	3,0	-9,0
Treforedlingsprodukter	3,3	32,4	-3,8	1,3	3,1	11,9	26,3	31,4	38,8	35,1
Grafiske produkter	-15,8	19,6	-21,1	-17,1	-8,2	-17,1	27,8	20,5	3,7	27,4
Raffinerte oljeprodukter	-9,9	-5,0	-10,0	-13,9	-7,2	-7,6	-5,6	-2,1	-10,0	-2,6
Kjemiske råvarer mv.	5,6	14,6	5,4	3,2	2,1	10,8	21,2	21,4	17,6	-0,7
Kjemiske og mineralske produkter	-2,0	5,9	2,5	-6,0	-6,5	3,7	1,0	8,1	9,4	4,2
Metaller	11,3	19,1	2,8	9,3	10,8	22,5	26,8	20,5	18,8	11,3
Verkstedprodukter	-4,7	1,7	-6,2	-6,5	-2,5	-3,7	5,9	1,1	-2,0	1,7
Møbler og andre industriprodukter	2,2	-0,3	4,9	5,3	-5,2	4,1	4,2	-3,1	-3,9	1,4
Elektrisk kraft	31,6	0,2	10,0	36,5	68,9	13,1	19,1	7,9	-14,6	-3,7
Tjenester	1,4	1,7	1,4	1,3	1,4	1,8	1,7	2,1	1,7	1,1
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	0,9	1,0	0,6	0,6	-2,1	4,8	0,4	2,9	0,8	-0,1
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	2,4	2,4	2,1	2,6	3,2	2,2	2,8	2,3	2,2	2,2
Oljeboring	4,4	-5,5	9,5	9,3	-0,2	-0,3	-6,7	-7,4	-3,4	-4,3
Olje og gasstransport med rør	30,9	3,3	45,9	42,7	60,9	-5,3	-2,4	3,2	2,4	10,7
Utlendingers kjøp i Norge	0,9	1,7	1,4	0,7	0,9	0,7	1,0	1,8	1,8	1,8
Andre tjenester	1,9	2,5	1,8	1,3	6,2	-1,9	4,2	0,0	2,9	2,5

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A37. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Import i alt	282436	296751	67174	70218	71565	73479	71059	73358	74554	77780
Varer	197848	213430	48078	48875	48025	52870	52258	52596	51464	57112
Skip, nybygde og eldre	8259	5099	3276	2506	1131	1346	1860	1552	374	1313
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	253	183	107	60	-	86	52	50	78	3
Oljevirksomhet, div. vareimport	4108	4567	1072	1247	819	970	813	940	1574	1240
Andre varer	185228	203581	43623	45062	46075	50468	49533	50054	49438	54556
Jordbruk, skogbruk og fiske	6998	7891	1539	1646	1760	2053	2168	2100	1664	1959
Råolje	867	1113	221	207	232	207	326	356	270	161
Bergverksprodukter	2769	2800	700	768	654	647	660	733	632	775
Industriprodukter	173812	191529	40840	42244	43360	47368	46287	46760	46840	51642
Nærings-og nytelsesmidler	8374	8938	1849	2140	2120	2265	1874	2312	2462	2290
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15219	15203	3949	2893	4545	3832	4377	2900	4465	3461
Trevarer	3519	3884	685	881	911	1042	993	988	880	1023
Treforedlingsprodukter	5263	6471	1285	1280	1284	1414	1608	1575	1594	1694
Grafiske produkter	2529	2789	625	553	649	702	676	624	686	803
Raffinerte oljeprodukter	8427	8664	1804	2382	2159	2082	2019	2314	2186	2145
Kjemiske råvarer mv.	8397	9448	1892	2261	2142	2102	2432	2456	2352	2208
Kjemiske og mineralske produkter	18781	20535	4455	4805	4618	4903	4930	5196	4971	5438
Metaller	19703	21041	4642	4628	5409	5024	4964	5360	5008	5709
Verkstedprodukter	67005	77525	15587	16452	15432	19534	18363	18644	18242	22276
Møbler og andre industriprodukter	6092	6588	1433	1417	1422	1820	1594	1451	1514	2029
Transportmidler mv. uten tilsv. norsk produksjon	10503	10443	2634	2552	2669	2648	2457	2940	2480	2566
Elektrisk kraft	782	248	323	197	69	193	92	105	32	19
Tjenester	84588	83321	19096	21343	23540	20609	18801	20762	23090	20668
Skipsfartens driftsutg. i utlandet eksl. bunkers	19282	20147	4628	5013	4821	4821	5256	5033	5016	4842
Oljeboring, driftsutg. i utlandet	1049	1563	241	262	262	283	263	353	454	493
Oljevirksomhet, div. tjenesteimport	6813	4750	1244	2191	2249	1129	684	1564	1327	1175
Nordmenns kjøp i utlandet	26223	27156	4982	6031	8916	6294	4993	6150	9403	6610
Andre tjenester	31221	29705	8001	7845	7292	8083	7605	7662	6890	7548

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A38. Import. Faste 1992-priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Import i alt	272635	283911	64927	68318	69160	70230	67817	70906	71298	73889
Varer	193846	207847	47128	48242	47257	51218	50846	51451	50334	55216
Skip, nybygde og eldre	8114	5248	3182	2488	1129	1316	1841	1626	401	1380
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	328	285	140	70	-	118	79	83	115	6
Oljevirksomhet, div. vareimport	3906	4228	1035	1192	771	908	764	878	1451	1135
Andre varer	181497	198086	42771	44493	45357	48877	48162	48863	48368	52694
Jordbruk, skogbruk og fiske	6728	7345	1500	1553	1677	1998	2011	1963	1554	1817
Råolje	976	1281	243	238	260	236	361	396	340	183
Bergverksprodukter	2486	2538	678	695	568	545	576	703	593	665
Industriprodukter	170783	186684	40156	41836	42804	45987	45152	45676	45845	50011
Nærings-og nytelsesmidler	7888	8249	1725	2026	2007	2130	1731	2125	2318	2075
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15658	15914	4046	3133	4581	3898	4649	3215	4566	3484
Trevarer	3582	3696	708	923	926	1025	937	944	844	971
Treforedlingsprodukter	5671	6005	1416	1396	1380	1480	1568	1457	1434	1546
Grafiske produkter	2600	2784	630	562	679	728	656	610	681	838
Raffinerte oljeprodukter	7934	8602	1724	2255	1951	2005	1997	2146	2299	2161
Kjemiske råvarer mv.	8547	9252	1950	2320	2163	2114	2248	2373	2281	2350
Kjemiske og mineralske produkter	18673	20520	4351	4793	4636	4894	5001	5286	4891	5342
Metaller	19644	19854	4970	4822	5191	4661	4669	5147	4793	5246
Verkstedprodukter	65752	76852	14922	16187	15493	19149	18138	18556	18157	22001
Møbler og andre industriprodukter	6084	6538	1438	1425	1460	1760	1577	1447	1544	1969
Transportmidler mv. uten tilsv. norsk produksjon	8749	8417	2276	1992	2338	2142	1980	2371	2039	2027
Elektrisk kraft	525	239	194	171	49	111	62	126	34	17
Tjenester	78789	76064	17798	20076	21903	19012	16972	19455	20964	18673
Skipsfartens driftsutg. i utlandet eksl. bunkers	16672	16818	3895	4375	4191	4211	4255	4331	4103	4129
Oljeboring, driftsutg. i utlandet	1002	1455	234	254	249	266	248	335	420	452
Oljevirksomhet, div. tjenesteimport	6403	4354	1183	2077	2102	1041	632	1437	1216	1068
Nordmenns kjøp i utlandet	25263	25935	4799	5844	8605	6015	4810	6015	8951	6159
Andre tjenester	29449	27503	7687	7527	6757	7479	7026	7337	6274	6866

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A39. Import. Faste 1992-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Import i alt	6,6	4,1	7,6	11,1	4,7	3,6	4,5	3,8	3,1	5,2
Varer	9,6	7,2	11,4	14,9	8,8	4,3	7,9	6,7	6,5	7,8
Skip, nybygde og eldre	-20,7	-35,3	-2,6	111,3	-51,9	-61,8	-42,1	-34,6	-64,5	4,9
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-87,2	-13,3	.	-95,6	-100,0	-69,6	-43,5	18,7	.	-94,5
Oljevirksomhet, div. vareimport	-32,8	8,2	-28,5	-16,5	-46,6	-39,2	-26,2	-26,3	88,1	25,0
Andre varer	14,7	9,1	13,9	17,7	16,0	11,6	12,6	9,8	6,6	7,8
Jordbruk, skogbruk og fiske	35,4	9,2	19,9	14,7	67,5	46,4	34,0	26,4	-7,3	-9,0
Råolje	-17,8	31,3	-16,5	-6,1	-21,1	-25,0	48,5	66,8	31,1	-22,2
Bergverksprodukter	-4,7	2,1	20,6	-1,6	-14,1	-19,7	-15,0	1,1	4,5	22,1
Industriprodukter	14,3	9,3	13,3	18,0	15,4	11,1	12,4	9,2	7,1	8,7
Nærings-og nytelsesmidler	-0,1	4,6	-4,9	5,2	-0,6	-0,3	0,3	4,9	15,5	-2,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	11,0	1,6	5,4	9,6	13,4	15,8	14,9	2,6	-0,3	-10,6
Trevarer	27,0	3,2	14,2	35,6	35,3	22,6	32,4	2,2	-8,8	-5,2
Treforedlingsprodukter	12,0	5,9	17,7	16,1	12,1	3,7	10,8	4,4	4,0	4,5
Grafiske produkter	3,1	7,1	7,0	12,5	0,5	-3,8	4,1	8,4	0,2	15,1
Raffinerte oljeprodukter	6,1	8,4	11,0	15,2	3,6	-3,9	15,8	-4,8	17,8	7,8
Kjemiske råvarer mv.	15,2	8,3	11,3	18,3	15,9	14,8	15,3	2,3	5,5	11,2
Kjemiske og mineralske produkter	10,6	9,9	9,7	13,5	12,3	7,2	14,9	10,3	5,5	9,2
Metaller	16,9	1,1	28,5	12,8	26,4	2,3	-6,1	6,7	-7,7	12,5
Verkstedprodukter	16,6	16,9	11,7	21,4	13,6	19,2	21,6	14,6	17,2	14,9
Møbler og andre industriprodukter	7,9	7,5	7,3	15,9	8,2	2,5	9,6	1,5	5,7	11,9
Transportmidler mv. uten tilsv. norsk produksjon	37,3	-3,8	48,3	51,2	58,2	5,0	-13,0	19,0	-12,8	-5,4
Elektrisk kraft	707,0	-54,5	.	.	717,3	245,7	-68,2	-26,3	-30,2	-84,8
Tjenester	-0,0	-3,5	-1,6	3,1	-3,0	1,8	-4,6	-3,1	-4,3	-1,8
Skipsfartens driftsutg. i utlandet eksl. bunkers	-5,2	0,9	-13,8	-3,1	-0,9	-2,8	9,2	-1,0	-2,1	-2,0
Oljeboring, driftsutg. i utlandet	-34,6	45,1	-28,0	-36,7	-46,2	-22,7	6,0	32,1	68,7	70,1
Oljevirksomhet, div. tjenesteimport	23,1	-32,0	26,6	23,5	19,2	26,8	-46,6	-30,8	-42,1	2,6
Nordmenns kjøp i utlandet	7,3	2,7	2,7	7,6	9,3	7,9	0,2	2,9	4,0	2,4
Andre tjenester	-4,8	-6,6	0,7	1,0	-18,1	-1,7	-8,6	-2,5	-7,1	-8,2

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

Tabell A40. Import. Prisindekser. 1992=100. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Import i alt	1,0	0,9	1,4	1,8	0,8	0,3	1,3	0,7	1,1	0,6
Varer	0,5	0,6	0,6	1,5	-0,3	0,2	0,7	0,9	0,6	0,2
Skip, nybygde og eldre	-5,6	-4,5	-4,9	-6,7	-7,6	-4,2	-1,9	-5,3	-6,8	-7,0
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-0,9	-16,6	-7,9	14,9	.	-4,8	-14,0	-29,8	.	-36,7
Oljevirksomhet, div. vareimport	2,4	2,7	2,1	2,6	3,2	2,2	2,8	2,3	2,2	2,2
Andre varer	0,5	0,7	1,2	0,7	-0,1	0,3	0,8	1,1	0,6	0,3
Jordbruk, skogbruk og fiske	6,0	3,3	4,9	9,7	6,0	3,6	5,1	1,0	2,0	4,9
Råolje	-7,7	-2,2	-5,2	-7,0	-11,2	-6,8	-0,7	3,1	-11,2	-0,0
Bergverksprodukter	16,0	-0,9	12,4	11,3	17,3	26,1	10,9	-5,6	-7,5	-1,9
Industriprodukter	-0,0	0,8	0,6	0,2	-0,5	-0,2	0,8	1,4	0,9	0,3
Nærings-og nytelsesmidler	5,2	2,1	6,7	6,3	4,9	3,4	1,0	3,0	0,6	3,8
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-2,7	-1,7	-3,0	0,2	-3,7	-3,7	-3,5	-2,3	-1,4	1,1
Trevarer	5,9	7,0	5,4	3,3	4,2	9,8	9,5	9,8	6,0	3,6
Treforedlingsprodukter	1,1	16,1	-3,6	-1,3	1,7	7,4	13,0	17,9	19,4	14,7
Grafiske produkter	-1,8	3,0	-2,3	-6,3	-4,5	4,4	3,9	4,1	5,5	-0,6
Raffinerte oljeprodukter	2,7	-5,2	1,1	1,5	12,8	-3,4	-3,4	2,1	-14,1	-4,4
Kjemiske råvarer mv.	1,8	3,9	0,9	2,7	-0,0	3,5	11,5	6,2	4,1	-5,5
Kjemiske og mineralske produkter	0,1	-0,5	2,2	2,2	-0,6	-2,8	-3,7	-2,0	2,0	1,6
Metaller	1,5	5,7	-6,0	-4,4	4,7	11,9	13,8	8,5	0,3	1,0
Verkstedprodukter	-2,6	-1,0	1,1	-2,9	-4,3	-4,0	-3,1	-1,1	0,9	-0,7
Møbler og andre industriprodukter	-0,0	0,6	0,3	-1,6	-1,1	1,8	1,5	0,9	0,7	-0,4
Transportmidler mv. uten tilsv. norsk produksjon	7,4	3,4	10,7	21,0	-0,4	3,8	7,2	-3,2	6,6	2,4
Elektrisk kraft	70,0	-30,3	112,1	113,9	40,7	69,2	-10,5	-27,7	-33,5	-35,1
Tjenester	2,5	2,0	3,5	2,6	3,2	0,7	3,2	0,4	2,5	2,1
Skipsfartens driftsutg. i utlandet eksl. bunkers	4,1	3,6	9,8	5,8	-0,5	1,5	4,0	1,4	6,3	2,4
Oljeboring, driftsutg. i utlandet	2,0	2,7	1,5	1,3	3,4	1,4	2,9	1,9	2,6	2,4
Oljevirksomhet, div. tjenesteimport	1,9	2,5	1,1	2,1	2,3	1,8	2,9	3,1	2,0	1,4
Nordmenns kjøp i utlandet	2,5	0,9	1,7	2,2	3,6	1,9	-0,0	-0,9	1,4	2,6
Andre tjenester	2,1	1,9	2,2	1,4	5,6	-0,4	4,0	0,2	1,8	1,7

4. kvartal 1995 er tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A41. Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner

	1994	1995	94:1	94:2	94:3	94:4	95:1	95:2	95:3	95:4
Eksport i alt	334746	352519	78934	81978	83946	89888	89165	85950	87725	89679
Varer	245572	265834	57496	59851	59286	68940	68084	64911	63940	68899
Tjenester	89174	86685	21438	22127	24660	20948	21081	21039	23785	20780
Import i alt	282436	296751	67174	70218	71565	73479	71059	73358	74554	77780
Varer	197848	213430	48078	48875	48025	52870	52258	52596	51464	57112
Tjenester	84588	83321	19096	21343	23540	20609	18801	20762	23090	20668
Eksportoverskudd	52310	55768	11760	11760	12381	16409	18106	12592	13171	11899
Inntekter	28730	29699	9409	6399	5790	7132	7881	7144	7820	6854
Renteinntekter	19030	20720	6090	4377	3996	4567	5689	5125	5263	4643
Aksjeutbytte m.v. til Norge	1868	3022	1009	355	280	224	526	942	764	790
Reinvestert fortjeneste	-1419	-2351	-280	-461	-336	-342	-413	-788	-550	-600
Løpende overføringer til Norge	9251	8308	2590	2128	1850	2683	2079	1865	2343	2021
Utgifter	59990	53216	15153	14043	12794	18000	14766	14588	12506	11356
Renteutgifter	24846	23157	6957	6211	4721	6957	6896	6613	4710	4938
Aksjeutbytte m.v. fra Norge	10256	10233	3487	4615	1026	1128	3686	4408	1066	1073
Reinvestert fortjeneste	4170	-774	358	-1134	2489	2457	-710	-1110	1956	-910
Løpende overføringer fra Norge	20718	20600	4351	4351	4558	7458	4894	4677	4774	6255
Overskudd på rente og stønadsbalansen	-31260	-23517	-5744	-7644	-7004	-10868	-6885	-7444	-4686	-4502
Overskudd på driftsbalansen	21050	32251	6016	4116	5377	5541	11221	5148	8485	7397
Omvurderinger, netto	2470	14089	-2144	2563	3255	-1204	11605	248	-144	2380
Kapitaloverføringer, netto	-1084	-1061	-271	-271	-271	-271	-75	-61	-59	-866
Nedgang i Norges nettogjeld	22436	45279	3601	6408	8361	4066	22751	5335	8282	8911

Omvurderinger hovedsaklig som følge av valutakursendringer

Tabell A42. Sysselsetting etter næring. Lønnstakere og selvstendige

	Sysselsatte personer (1000)			Sysselsatte normalårsverk (1000)			Utførte timeverk (Mill,)		
	1994	1995	vekst	1994	1995	vekst	1994	1995	vekst
Alle næringer	2066,1	2106,6	2,0	1775,6	1809,5	1,9	2962,8	2998,8	1,2
Jordbruk	80,5	78,7	-2,2	66,4	64,8	-2,5	164,4	159,1	-3,2
Skogbruk	6,9	6,9	0,6	6,2	6,3	0,6	11,0	11,0	-0,1
Fiske og fiskeoppdrett	18,0	18,4	2,1	17,2	17,5	1,9	31,7	32,1	1,2
Olje- og gassutvinning	21,0	21,2	1,0	20,5	20,8	1,0	35,6	35,5	-0,2
Utvinning av råolje og naturgass	17,2	17,4	1,0	16,8	17,0	1,0	29,2	29,2	-0,1
Tjenester i tilknytning til olje- og gassutv.	3,8	3,8	1,0	3,8	3,8	1,1	6,4	6,4	-0,8
Bergverksdrift	4,8	4,8	1,0	4,7	4,7	1,1	7,5	7,6	0,7
Industri	293,7	300,6	2,3	274,9	281,4	2,4	455,4	464,1	1,9
Næringsmidler, drikkevarer og tobakk	54,8	54,8	-0,1	51,2	51,2	-0,1	84,4	83,8	-0,7
Tekstil, bekledning og skotøy	9,6	9,5	-0,8	8,6	8,5	-1,0	14,0	13,6	-2,2
Treforedlingsindustri	11,2	11,7	5,0	10,8	11,3	5,0	17,5	18,4	5,3
Forlag og grafisk industri	38,2	39,3	2,9	30,8	31,7	2,9	52,1	53,4	2,5
Oljeraffinering	1,9	1,9	0,0	1,9	1,9	0,0	3,0	3,0	0,0
Kjemiske råvarer	9,0	9,2	2,0	8,8	9,0	2,0	14,5	14,8	1,7
Kjemisk og mineralsk industri	20,7	21,0	1,5	19,7	20,1	1,7	32,3	32,8	1,5
Metallindustri	15,7	15,5	-1,0	15,0	14,9	-1,0	24,4	24,1	-1,3
Verkstedindustri og skipsbygging	104,9	109,3	4,3	101,1	105,4	4,2	169,6	175,8	3,6
Trevare, møbel- og annen industri	27,8	28,3	1,9	26,8	27,3	1,9	43,7	44,4	1,6
Kraftforsyning	19,8	19,9	0,9	19,1	19,3	0,9	29,9	30,0	0,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	97,5	103,9	6,6	94,0	100,2	6,6	159,6	169,2	6,0
Varehandel	282,7	292,9	3,6	231,3	239,4	3,5	401,6	413,0	2,8
Hotell- og restaurantvirksomhet	57,9	58,4	0,9	45,5	45,9	0,9	74,1	74,4	0,4
Rørtransport	0,4	0,4	5,0	0,4	0,4	2,6	0,7	0,7	2,9
Samferdsel	136,4	139,5	2,3	120,7	123,4	2,3	200,4	203,4	1,5
Sjøfart	51,5	51,1	-0,8	51,2	50,8	-0,8	95,5	94,1	-1,5
Utenriks sjøfart	43,3	42,8	-1,2	43,1	42,6	-1,2	81,9	80,3	-1,9
Innenriks sjøfart	8,2	8,3	1,3	8,1	8,2	1,4	13,7	13,8	0,6
Finansformidling	55,2	54,8	-0,7	51,6	51,2	-0,6	82,4	81,3	-1,3
Boligtjenester	1,2	1,2	1,7	1,1	1,1	1,8	1,8	1,8	1,1
Forretningsmessig tjenesteyting	112,8	115,5	2,3	98,6	101,0	2,4	160,9	163,4	1,5
Privat tjenesteyting	182,3	187,3	2,7	151,4	155,2	2,5	239,6	244,0	1,8
Offentlig forvaltning	643,6	651,0	1,2	520,6	526,1	1,0	810,5	814,2	0,4
Statsforvaltningen	152,6	153,4	0,5	143,6	144,2	0,5	234,5	234,1	-0,2
Sivil statlig forvaltning	104,5	105,5	0,9	96,3	97,1	0,8	146,8	147,1	0,2
Forsvar	48,1	47,9	-0,3	47,3	47,2	-0,3	87,7	87,0	-0,7
Kommuneforvaltningen	491,0	497,6	1,4	377,0	381,8	1,3	576,0	580,1	0,7
Fastlands-næringer	2001,4	2042,2	2,0	1711,5	1745,7	2,0	2844,6	2882,2	1,3

Tabell A43. Lønnsvekst etter næring. Lønnstakere. 1995. Prosenvis endring fra året før

	Lønn pr normal-årsverk	Lønn pr utførte timeverk	Lønnskostnad pr utførte timeverk
Alle næringer	3,3	3,9	4,0
Jordbruk	2,7	3,4	3,4
Skogbruk	2,1	2,9	2,8
Fiske og fiskeoppdrett	2,7	3,5	3,4
Olje- og gassutvinning	3,3	4,6	4,7
Utvinning av råolje og naturgass	3,4	4,5	4,6
Tjenester i tilknytning til olje- og gassutvinning	3,1	5,0	5,0
Bergverksdrift	2,7	3,1	3,2
Industri	3,7	4,1	4,1
Næringsmidler, drikkevarer og tobakk	3,0	3,6	3,6
Tekstil, bekledning og skotøy	2,6	4,0	3,9
Treforedlingsindustri	5,9	5,6	5,5
Forlag og grafisk industri	3,4	3,8	3,8
Oljeraffinering	3,1	3,1	3,1
Kjemiske råvarer	3,5	3,8	3,8
Kjemisk og mineralsk industri	3,9	3,8	3,8
Metallindustri	3,6	3,9	4,0
Verkstedindustri og skipsbygging	3,6	4,2	4,1
Trevare, møbel- og annen industri	4,1	4,3	4,2
Kraftforsyning	3,0	3,7	3,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	2,3	2,7	2,6
Varehandel	3,5	4,0	3,9
Hotell- og restaurantvirksomhet	3,1	3,6	3,5
Rørtransport	3,4	4,1	4,1
Samferdsel	3,5	4,4	4,2
Sjøfart	2,0	2,7	3,3
Utenriks sjøfart	1,5	2,2	2,9
Innenriks sjøfart	2,7	3,4	3,4
Finansformidling	3,7	4,4	4,5
Boligtjenester	3,2	3,9	3,8
Forretningsmessig tjenesteyting	3,0	3,7	3,6
Privat tjenesteyting	3,4	4,0	3,8
Offentlig forvaltning	3,1	3,7	4,1
Statsforvaltningen	3,3	3,9	3,8
Sivil statlig forvaltning	3,0	3,7	3,6
Forsvar	3,5	3,9	3,8
Kommuneforvaltningen	3,0	3,6	4,2
Fastlands-næringer	3,3	3,9	3,9

Tabell B1: Olje- og gassproduksjon

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Råolje	7,8	8,9	9,5	10,8	11,7	12,3	10,8	11,4	12,9	12,5	13,3
Naturgass	2,3	2,4	2,4	2,6	2,6	2,4	2,2	2,5	2,4	2,9	3,2

Tabell B2: Produksjonsindeks etter næring og anvendelse

Sesongjusterte indekser. 1990=100.
Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Produksjon etter næring:											
Oljeutv., bergv.dr., ind. og kraftf.	102	109	113	121	128	132	128	128	129	131	134
Oljeutv. og bergverksdrift	111	123	131	147	158	163	160	164	162	164	171
Industri	99	100	102	109	111	111	111	110	111	112	110
Kraftforsyning	91	97	99	93	101	107	102	99	98	109	112
Produksjon etter konkurransetype:	98	97	102	108	109	111	108	106	105	107	109
Skjermet industri	97	99	101	108	111	108	109	111	112	112	110
Utekonk. industri og bergv.	97	95	98	105	107	109	108	104	107	106	107
Hjemmekonkurrerende i alt	96	100	102	108	111	109	110	113	113	114	110

Tabell B3: Industriproduksjonen - produksjonsindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1990	1991	1992	1993	1994	1995					
						Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov
Industri ialt	0,1	-1,6	1,5	2,0	6,7	1,6	0,9	1,6	0,8	0,5	0,2
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	-1,9	3,2	0,7	0,4	8,7	-2,4	-2,9	-2,1	-0,3	-1,1	-1,3
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	1,3	-0,5	-3,7	-2,7	9,5	4,2	2,2	0,7	-4,0	-8,5	-14,5
Trevarer	-4,8	-7,7	-0,9	-1,2	8,8	1,2	-2,2	-0,5	-1,1	-1,8	-2,9
Treforedling	-1,3	-1,1	-2,1	6,9	9,2	8,5	5,6	3,2	-3,3	-3,0	-2,4
Grafisk produksjon og forlagsv.	-1,0	0,3	-0,4	0,6	3,2	3,6	3,3	3,7	3,5	4,0	4,3
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	6,6	-5,0	-1,1	4,7	4,6	1,4	3,4	0,3	-5,6	-6,3	-1,9
Mineralske produkter	-2,8	-12,0	4,2	-1,2	14,4	17,1	14,0	13,5	7,1	2,7	1,9
Jern, stål og ferrolegeringer	-1,4	-5,2	3,4	1,0	10,5	2,0	5,2	9,5	9,9	8,3	6,0
Ikke-jernholdige metaller	1,1	0,8	-1,3	1,2	9,1	-3,8	-4,6	-6,0	-6,1	-6,4	-8,7
Metallvarer	-1,3	-1,6	2,1	3,8	5,7	5,4	3,6	6,6	8,3	9,3	8,2
Maskiner	0,1	-2,8	11,2	4,8	3,0	-6,9	-7,3	-4,1	-3,3	-1,4	-2,7
Elektriske apparater og materiell	-0,3	-5,9	1,7	6,3	6,8	10,6	6,6	8,0	7,2	8,0	5,4
Transportmidler	2,4	3,8	1,8	-4,3	7,4	9,0	8,7	10,3	9,4	8,8	8,0
Tekn. og vitensk. instr. mv.	6,9	4,9	1,8	5,9	8,5	12,0	11,3	13,6	10,9	9,0	7,0
Industriproduksjon ellers	3,8	4,5	0,3	10,9	6,3	-2,3	-6,8	-4,5	-3,0	-3,5	-3,7

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

Tabell B4: Ordretilgang - industri

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1990	1991	1992	1993	1994	1994			1995		
						2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:											
Ordretilgang i alt	230	245	228	253	272	270	279	280	288	302	305
For eksport	260	249	253	296	319	312	327	338	339	347	362
Fra hjemmemarkedet	187	239	192	169	178	203	180	159	180	232	194
Produksjon av metaller:											
Ordretilgang i alt	318	287	267	279	321	314	310	355	344	345	364
For eksport	352	321	297	312	355	348	342	394	382	385	404
Fra hjemmemarkedet	204	172	169	170	206	204	208	212	222	212	233
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:											
Ordretilgang i alt	225	211	208	219	250	233	269	253	268	251	260
For eksport	339	330	315	373	431	406	438	418	373	445	434
Fra hjemmemarkedet	179	163	165	156	177	161	202	182	229	174	186

Tabell B5: Ordrereserver - industri

Ordrereserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1990	1991	1992	1993	1994	1994			1995		
						2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:											
Ordrereserver i alt	165	176	150	166	147	142	135	151	144	141	157
For eksport	175	174	174	206	179	166	166	190	162	160	190
Fra hjemmemarkedet	153	179	120	96	89	98	78	81	112	108	99
Produksjon av metaller:											
Ordrereserver i alt	249	242	211	215	240	244	221	257	267	251	254
For eksport	292	285	251	261	285	290	260	306	320	296	297
Fra hjemmemarkedet	138	128	106	95	121	124	122	129	129	132	142
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:											
Ordrereserver i alt	246	257	278	283	324	324	331	311	335	334	327
For eksport	466	427	442	476	664	655	692	658	647	655	642
Fra hjemmemarkedet	153	184	208	200	179	182	176	163	202	197	191

Tabell B6: Påløpte investeringskostnader for oljeutvinning

Løpende priser, mill. kroner. Tallene for årene viser gjennomsnitt av kvartalene.

	1990	1991	1992	1993	1994	1994			1995		
						2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Leting:											
I alt	1285	2034	1920	1358	1253	1277	1015	1047	1209	988	1226
Undersøkelsesboringer	904	1326	1288	717	432	482	211	362	384	458	614
Generelle undersøkelser	93	256	251	284	384	418	524	343	119	189	182
Felt eval. og - undersøk.	129	212	91	146	164	184	121	179	163	195	254
Adm. og andre kostnader	159	240	290	211	273	192	159	163	543	146	175
Feltutbygging:											
I alt	4878	5566	7216	8802	7146	8726	6616	6435	5876	6622	6385
Varer	3141	3023	3668	4608	3956	4666	3613	3472	2383	2509	2997
Tjenester	1390	2251	3021	3442	2511	3422	2361	2294	3047	3587	2681
Produksjonsboring	347	292	532	752	680	638	643	670	446	526	707
Felt i drift:											
I alt	994	1274	1269	1576	1688	1962	1448	1685	1870	1838	1578
Varer	203	201	166	150	164	165	169	150	143	180	146
Tjenester	188	256	179	137	132	137	122	124	237	225	287
Produksjonsboring	603	817	925	1290	1393	1660	1157	1411	1490	1434	1145

Tabell B7: Industriinvesteringer i verdi - Investeringsundersøkelsen

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1994		1995			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Utførte	2648	2626	2430	2391	..	2448	2591	3137	3620	3682	..
Antatte	3106	2706	2824	2747	3748	2825	2964	3548	3702	3943	3799

Tabell B8: Boligbygging

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Boliger satt igang	1,5	1,3	1,3	1,7	1,6	1,6	1,6	1,5	1,9	1,8	1,3
Boliger under arbeid	19,0	16,2	13,6	15,4	16,7	16,5	16,6	16,7	16,7	16,8	16,9
Boliger fullført	1,7	1,5	1,3	1,5	1,6	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,4

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

Tabell B9: Detaljomsetningsvolum

Sesongjustert indeks. 1992=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Omsetning ialt	97	99	101	109	114	117	115	114	114	118	113

Tabell B10: Detaljomsetningsvolum mv.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Omsetning i alt	-1,9	3,3	1,6	7,5	4,4	6,3	5,4	4,2	4,9	2,5	..
Detaljomsetning etter næring:											
Nærings- og nytelsesmidler.	0,4	4,3	3,1	4,5	4,2	6,3	5,5	4,6	4,1	3,9	..
Bekledning og tekstilvarer	5,3	-1,1	-4,3	2,7	-3,0	-0,1	-3,1	-7,5	-6,1	-6,0	..
Møbler og innbo	0,7	1,7	-0,0	8,7	7,5	10,8	9,8	7,8	6,9	2,7	..
Jern, farge, glass, stent. og sport . . .	1,6	-6,1	7,1	9,5	5,1	5,1	5,3	6,0	8,3	7,0	..
Ur, opt., musikk, gull og sølv.	2,3	3,3	-2,0	0,4	-0,8	0,6	2,1	1,4	1,5	-3,9	..
Motorkjøretøyer og bensin	-10,0	6,0	0,5	14,7	6,8	9,1	8,8	8,2	9,1	3,4	..
Reg. nye personbiler.	-13,4	11,8	3,8	42,7	7,2	11,6	10,2	10,1	2,2	-8,4	-0,3

1)Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

Tabell B11: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte.
1000 personer.

	1991	1992	1993	1994	1995	1994		1995			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:											
Kvinner	48	50	50	47	46	52	41	53	50	48	34
Menn.	68	76	77	70	61	64	61	72	64	59	50
Totalt	116	126	127	116	107	117	102	124	115	106	84
Tallet på sysselsatte	2010	2004	2004	2035	2079	2074	2052	2040	2066	2113	2097

Tabell B12: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					1996
						Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan
Sesongjusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.. .	101	115	118	110	102	102	101	99	98	95	..
Ujusterte tall:											
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.. .	100,8	114,4	118,1	110,3	102,1	111,3	96,0	88,7	86,6	88,6	102,6
Herav: Permitterte 1000 pers.. .	9,9	8,7	9,2	7,5	6,6	4,7	6,8	4,9	6,1	7,0	9,8
Ledige plasser 1000 pers.. .	6,5	6,4	7,4	7,7	8,8	9,2	7,4	7,5	8,8	7,7	9,7
Arbeidsløshetsprosenten 1)	4,7	5,4	5,5	5,2	4,7	5,2	4,5	4,1	4,0	4,1	4,8
Arb.løse/led.plasser	17,0	19,5	17,0	15,0	11,8	12,1	12,9	11,8	9,9	11,5	10,6

1)Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

Tabell B13: Timefortjeneste

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1990	1991	1992	1993	1994	1994			1995		
						2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv
Industri, kvinner	81,8	86,7	89,2	91,8	94,5	93,9	95,3	95,9	95,9	98,0	98,4
Industri, menn	94,7	99,5	102,7	105,4	108,5	108,8	108,9	109,6	109,8	113,2	112,6
Bygge- og anl., menn	101,4	107,0	110,6	113,3	112,7	114,1	112,1	112,8	111,3	115,1	114,3

Tabell B14: Konsumprisindeksen

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Ialt	3,4	2,3	2,3	1,4	2,5	2,4	2,2	2,3	2,3	2,1	2,2
Varer og tjenester etter konsumgruppe:											
Matvarer ialt	1,7	1,4	-1,1	1,5	1,5	2,0	0,9	0,4	1,0	0,3	0,7
Drikkevarer og tobakk	7,1	9,1	3,1	3,9	4,3	2,8	2,6	2,5	2,6	2,5	2,3
Klær og skotøy	1,8	1,7	2,7	1,5	0,9	0,3	1,6	1,0	0,9	0,6	1,3
Bolig, lys og brensel	4,5	2,3	2,8	0,9	2,8	2,7	2,6	3,0	2,7	2,7	2,4
Møbler og husholdningsartikler	2,2	0,4	1,9	1,4	1,8	2,2	2,1	2,0	1,3	1,2	1,1
Helsepleie	6,9	6,0	4,3	2,3	4,5	5,6	4,5	3,8	3,8	3,8	3,7
Reiser og transport	3,0	2,0	3,4	1,5	3,2	3,0	2,5	2,6	2,7	2,8	2,8
Fritidssysler og utdanning	4,4	3,3	3,4	2,1	2,1	2,1	2,2	2,8	2,4	2,3	2,3
Andre varer og tjenester	3,4	2,2	1,6	0,2	2,3	2,5	2,8	3,0	3,1	3,1	3,1
Varer og tjenester etter leveringssektor:											
Jordbruksvarer	1,5	1,3	-2,0	0,1	-0,1	0,2	-0,5	-0,5	0,2	-0,8	-0,4
Andre norskproduserte konsumvarer	5,3	2,5	2,7	1,9	3,9	3,4	3,1	3,2	3,0	3,0	3,1
Importerte konsumvarer	2,0	1,8	3,3	2,3	2,3	2,3	2,3	1,7	1,6	1,4	1,5
Husleie	4,9	3,7	2,8	0,6	1,4	1,3	1,3	2,0	2,0	2,0	1,5
Andre tjenester	2,4	2,3	2,0	1,1	2,7	3,1	2,9	3,2	2,9	2,9	3,0

Tabell B15: Engrospriser

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Ialt	2,5	0,1	-0,0	1,4	1,9	1,8	1,5	1,8	1,5	1,5	1,4
Matvarer og levende dyr	4,4	1,1	-2,4	0,8	-1,0	-0,5	-1,6	-1,4	-1,2	-1,2	-1,4
Drikkevarer og tobakk	4,9	6,5	1,1	4,6	4,9	3,6	3.6	3,9	2,8	2,9	2,8
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	-1,0	-3,1	-4,1	3,7	2,8	0,8	0,7	1,3	-0,2	0,3	-1,2
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	1,9	-3,5	-2,3	-1,8	-0,8	-3,2	-2,6	-0,6	-1,2	-1,3	0,6
Dyre- og plantefett, voks	3,1	5,4	0,2	5,0	1,0	0,9	0,1	-0,1	-2,3	-1,4	-1,9
Kjemikalier	1,8	0,2	2,5	2,8	4,3	5,6	4,7	4,9	4,1	3,2	2,7
Bearbeidde varer etter materiale	1,1	0,1	0,3	2,5	4,8	5,0	4,9	5,0	4,6	4,6	4,1
Maskiner og transportmidler	2,6	1,4	4,2	2,1	3,2	4,1	3,3	2,5	2,6	2,5	2,1
Forskjellige ferdigvarer	3,6	2,0	2,7	1,6	2,5	3,1	3,2	3,6	3,2	2,9	2,8

Tabell B16: Utenrikshandel - verditall

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1995					
						Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Eksport 1)	9,1	9,0	9,4	10,8	12,0	12,1	12,1	12,1	11,9	11,7	12,0
Import 2)	12,7	12,9	13,2	15,5	16,9	16,7	17,0	17,1	17,6	17,3	16,4
Import 3)	12,6	12,9	13,1	15,4	16,8	16,5	17,0	16,9	17,4	17,3	16,6

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
2)Uten skip og oljeplattformer.
3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

Tabell B17: Utenrikshandel - indekser

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport i flg. handelsstatistikken. 1988=100.
Årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1991	1992	1993	1994	1995	1994		1995			
						3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Sesongjusterte tall:	119	126	131	149	153	153	157	158	150	153	153
Eksportvolum 1)	107	111	111	130	140	138	133	137	142	139	142
Importvolum 2)	100	93	93	94	101	95	96	103	101	101	101
Ujusterte tall:	105	103	104	104	105	104	106	106	104	105	106

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
2)Uten skip og oljeplattformer.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Produksjonsindeks
Oljeutvinning, bergverksdrift, industri og kraftforsyning.
Sesongjustert. 1990=100

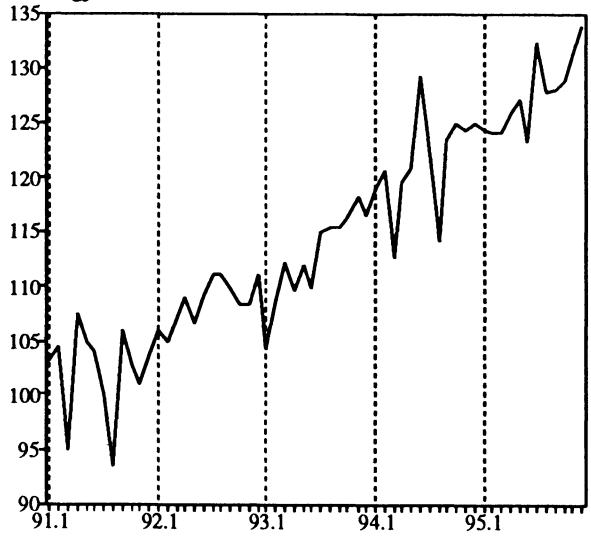

Produksjonsindeks
Utvinning av råolje og naturgass.
Sesongjustert. 1990=100

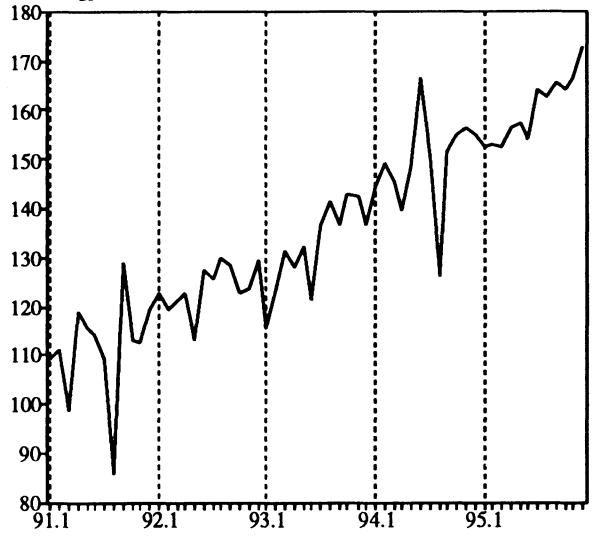

Olje- og gassproduksjon
Råolje (mill. tonn) og naturgass (mrd. Sm3). Ujusterte tall

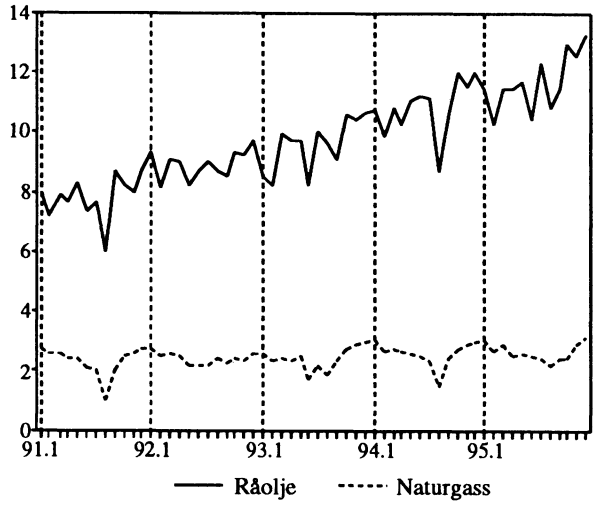

Kilde: Oljedirektoratet

Produksjonsindeks
Sesongjustert. 1990=100

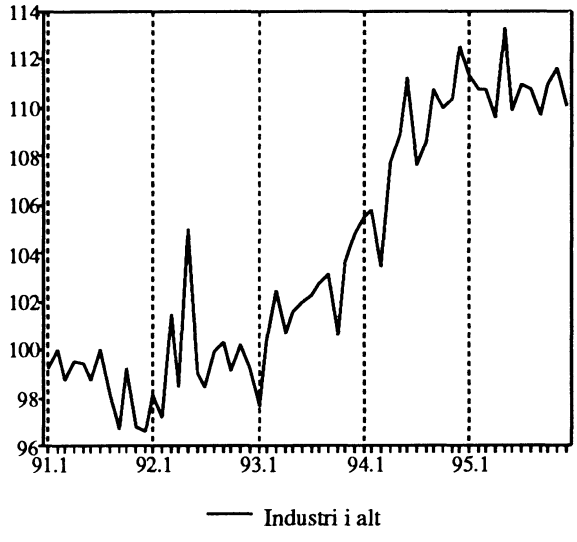

Produksjonsindeks etter konkurransetype
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning.
Sesongjustert. 1990=100

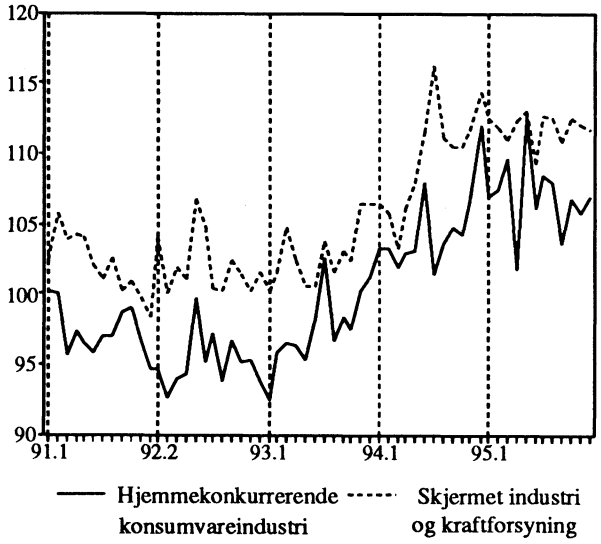

Produksjonsindeks etter konkurransetype
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning .
Sesongjustert. 1990=100

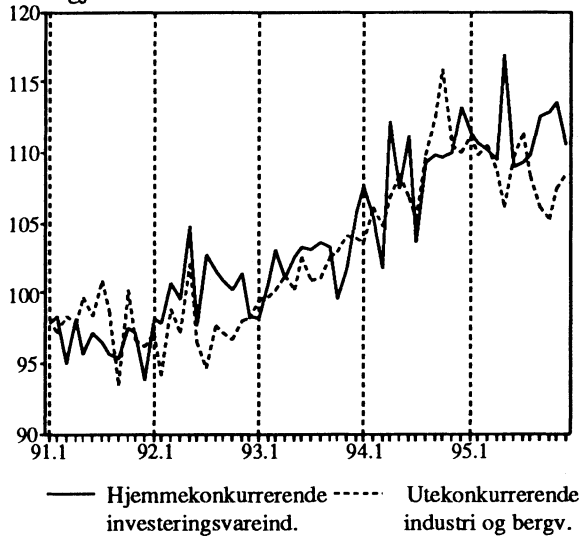

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Ordretilgang
Metaller
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

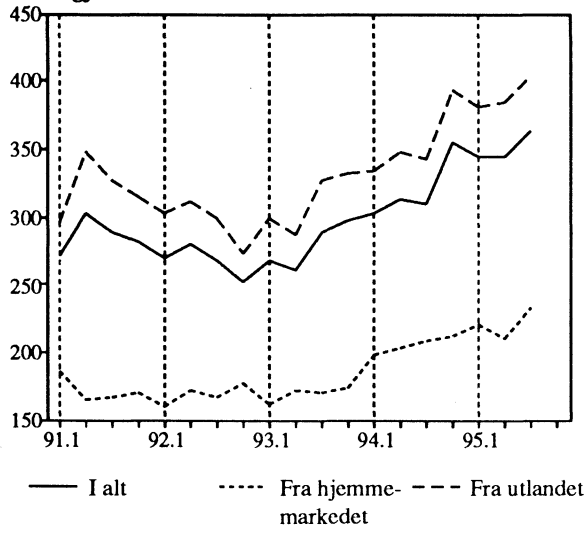

Ordrereserver
Metaller
Ujustert verdiindeks. 1976=100

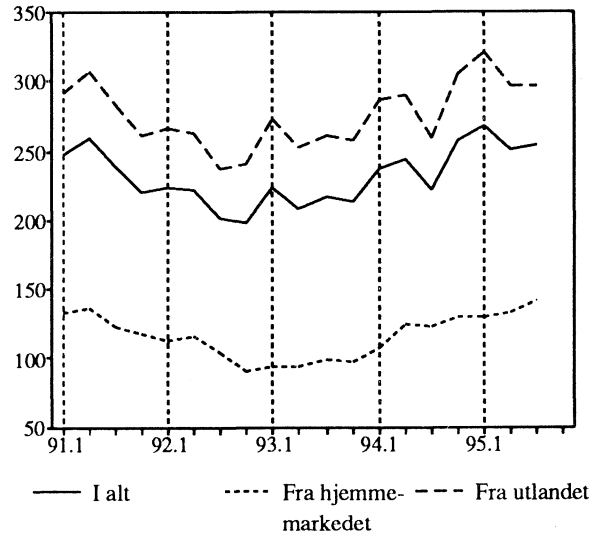

Ordretilgang
Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

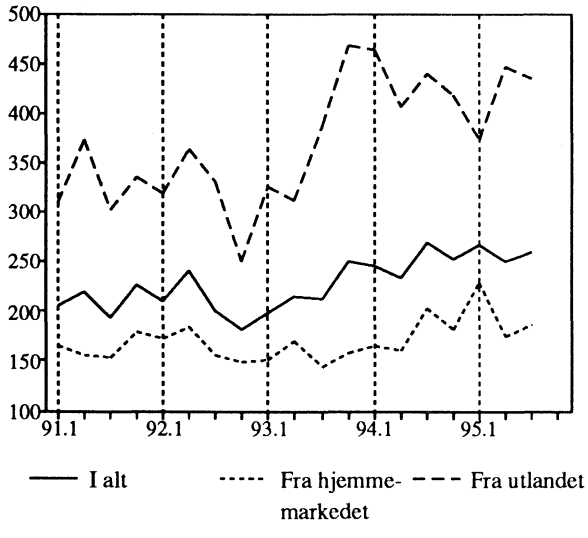

Ordrereserver
Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer
Ujustert verdiindeks. 1976=100

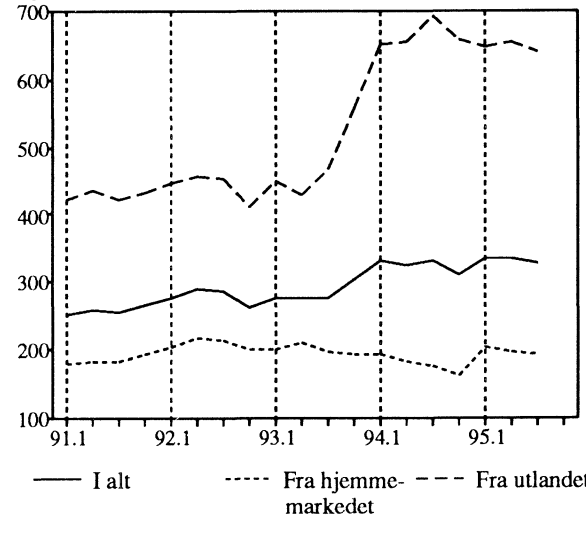

Ordretilgang
Tekstilvarer, klær og skotøy og kjemiske råvarer.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

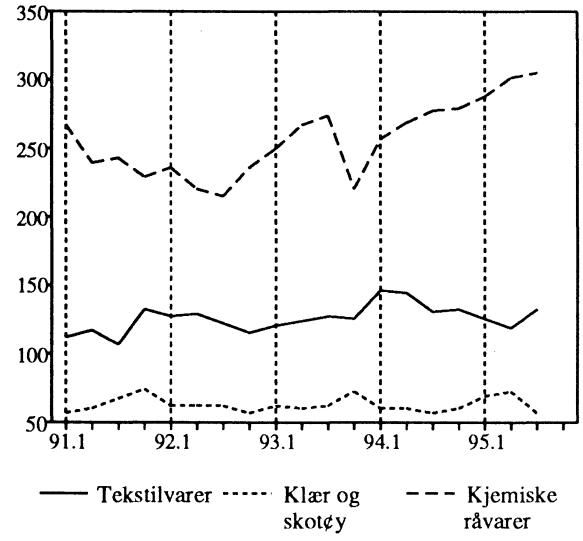

Ordrereserver
Tekstilvarer, klær og skotøy og kjemiske råvarer
Ujustert verdiindeks. 1976=100

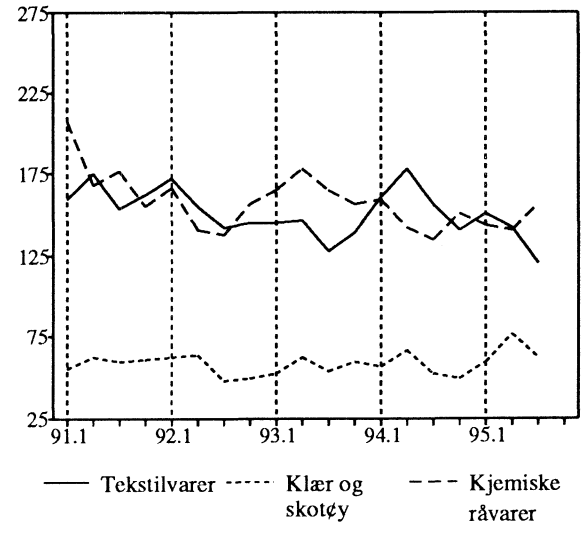

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Bygg satt i gang

Antall boliger i tusen. Sesongjustert

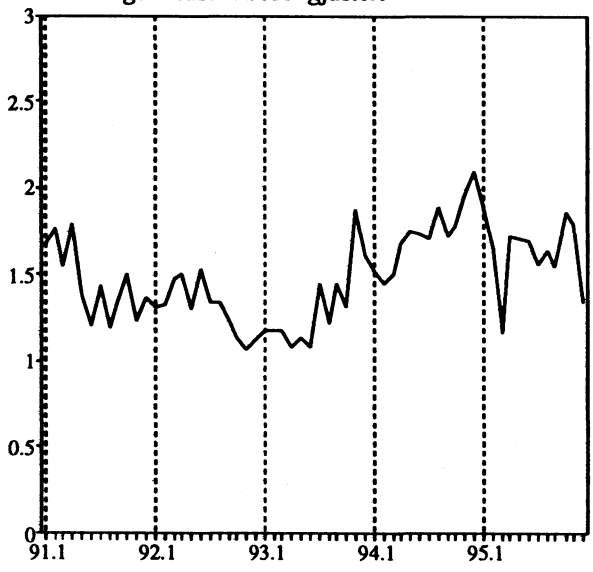

Boliglån nye boliger

Antall oppføringslån fra Husbanken i 1000. Sesongjustert

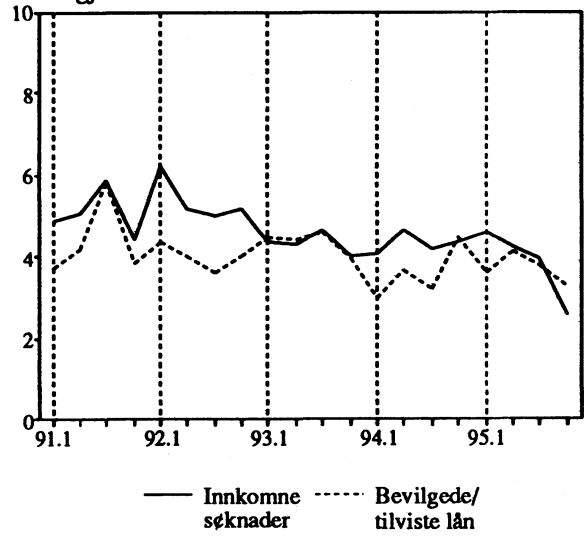

Bygg under arbeid

Sesongjustert

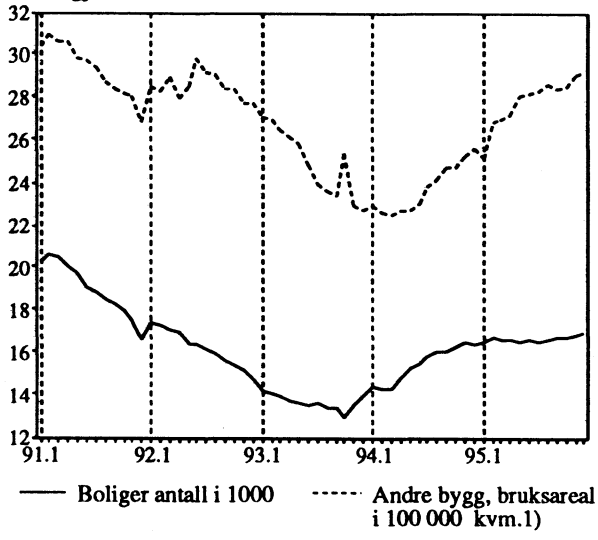

1) Utenom jordbr., skogbr. og fiske. Over 30 kvm bruksareal

Bygg satt i gang

Bruksareal i tusen kvm. Sesongjustert.

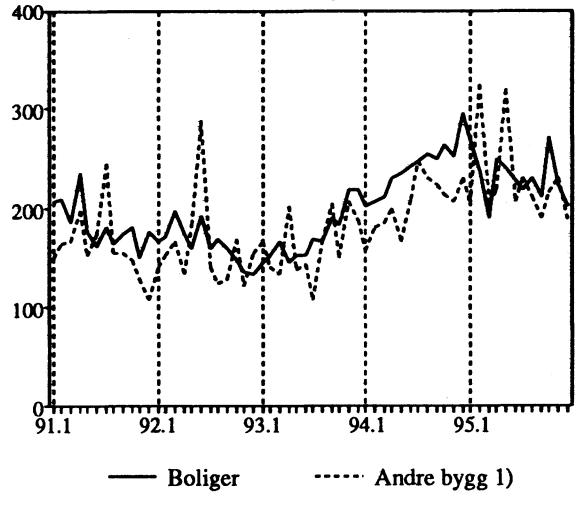

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 30 kvm. bruksareal.

Bygge- og anleggsvirksomhet

Ordretilgang. Verdiindeks . Sesongjustert. 1.kv. 1992=100

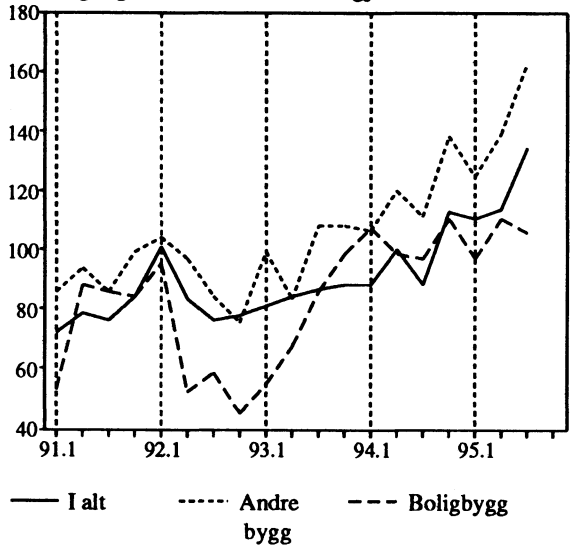

Bygge- og anleggsvirksomhet

Ordrereserve. Verdiindeks. Sesongjustert. 1.kv. 1992=100

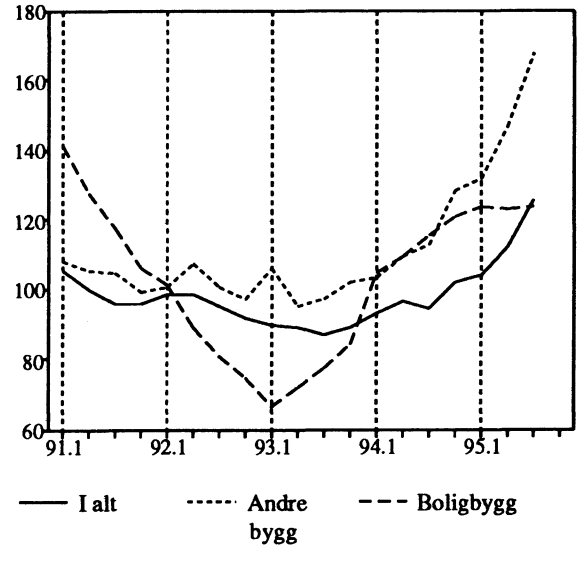

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Arbeidsledige, 1000 personer
Sesongjusterte månedstall

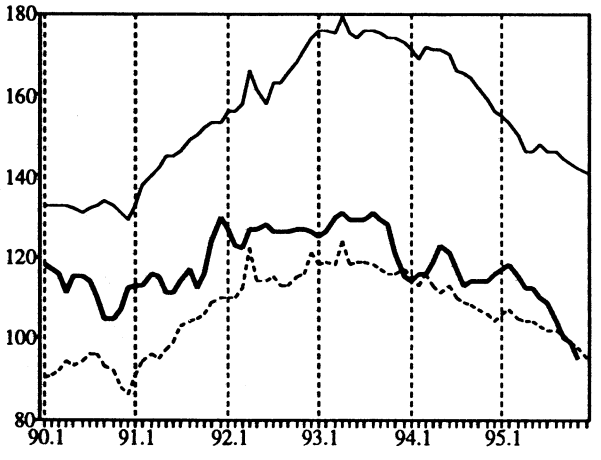

Arb.søkere u. arb.innt. (AKU), glattet — Arbeidsløse reg. av Arb.-direktoratet — Reg.arb.løse og personer på arb.m.tiltak

Arbeidsstyrke, sysselsetting og utførte ukeverk i alt iflg. Arbeidskraftundersøkelsen
1990 = 100. Sesongjusterte og glattede månedstall

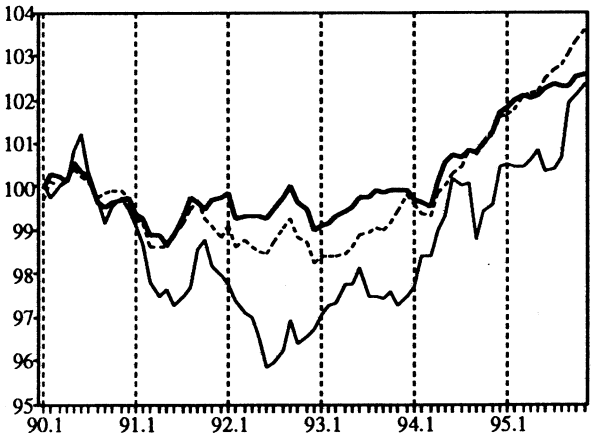

Arbeids-styrke — Sysselsatte — Ukeverk

Antatte og utførte investeringer i industri
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal.

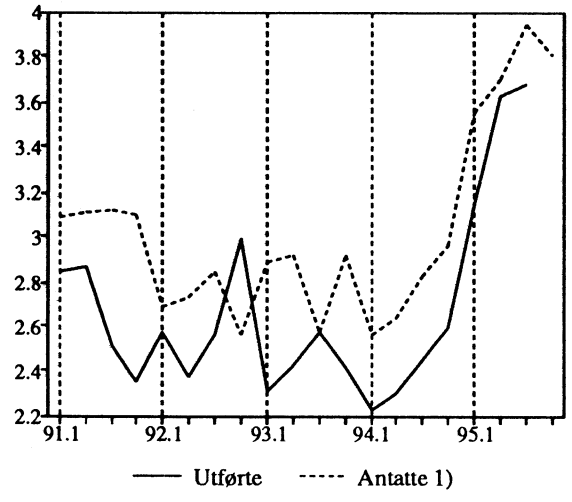

Utførte — Antatte 1)

1) Anslag gitt i samme kvartal.

Detaljomsetning
Sesongjustert volumindeks. 1990=100

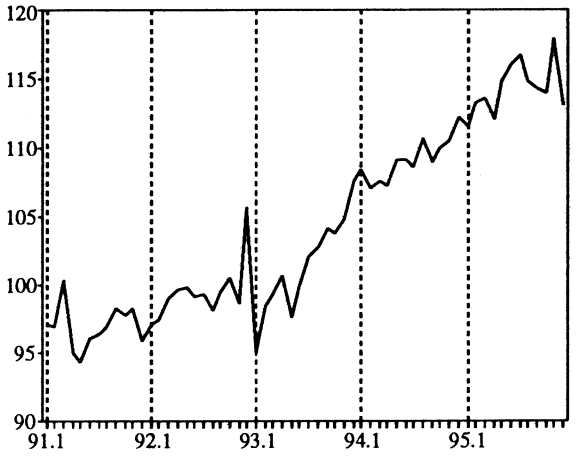

Registrerte nye personbiler
1000 stk. Sesongjustert.

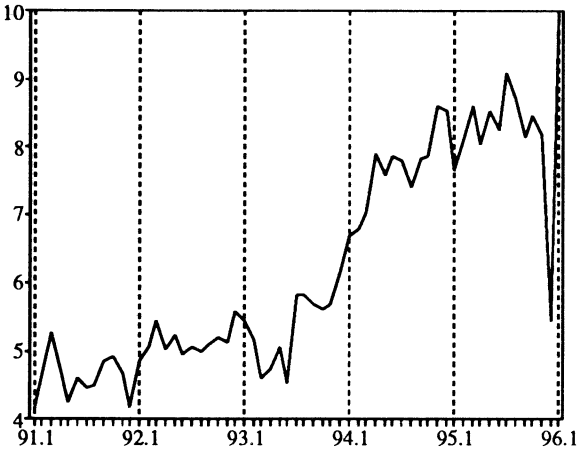

Lønninger
Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år før.

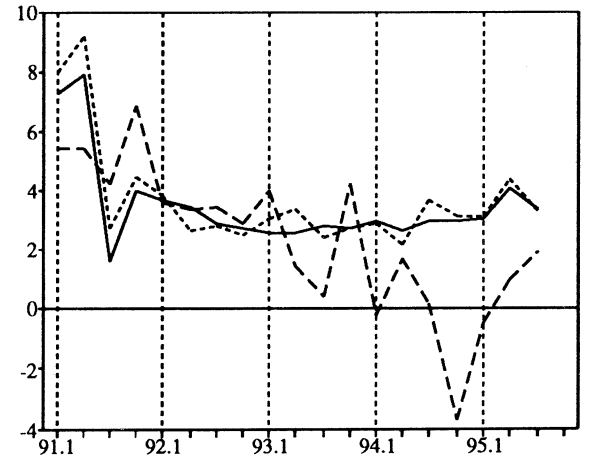

Industri, menn — Industri, kvinner — Bygge- og anl.v., menn

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

Innenlandske priser
Prosent endring fra ett år tidligere

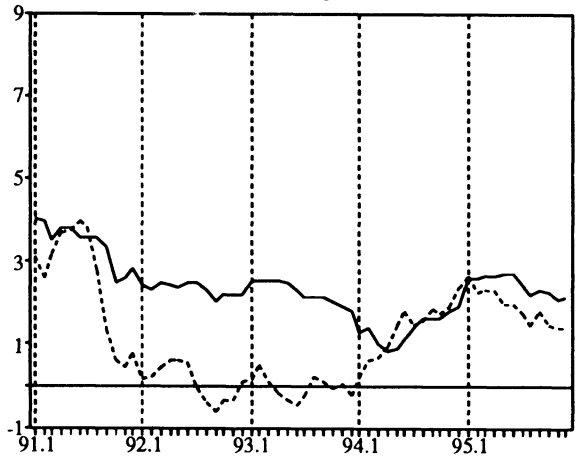

Konsumprisindeksen ------ Engrosprisindeksen

Prisstigning for konsumvarer 1)
Prosent endring fra ett år tidligere.

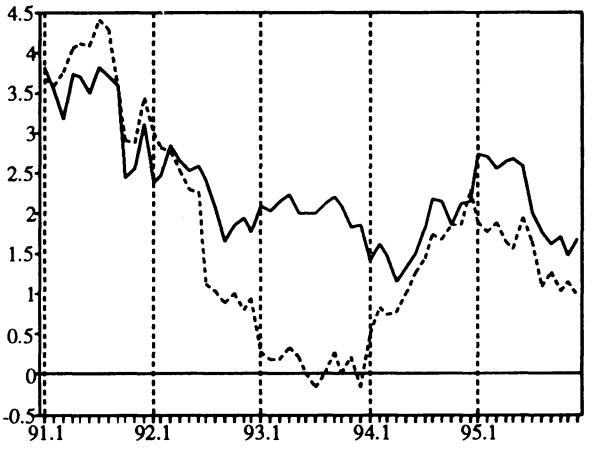

Iflg. konsumprisindeks ------ Iflg. engrosprisindeks

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer til konsum.

Nominell rente på tre-måneders plasseringer
Prosent

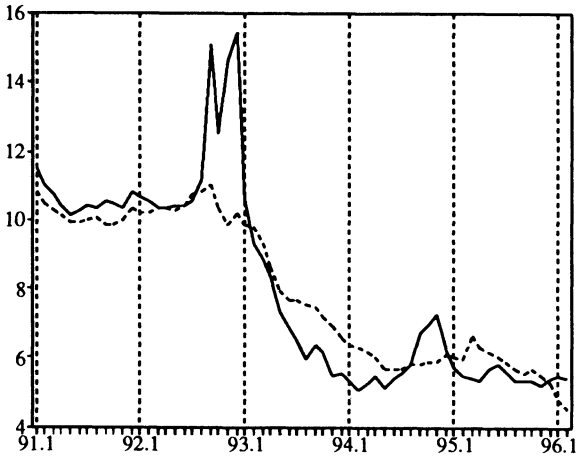

Eurokronemarkedet ------ Kurvrente/ECU

Utenrikshandel med tradisjonelle varer
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

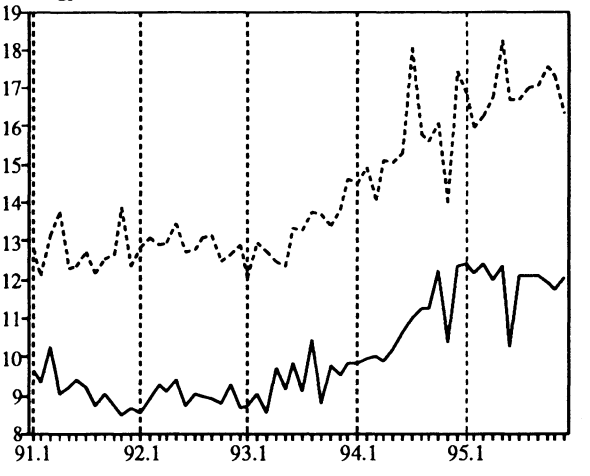

Eksport u. skip, plattf., olje og gass ------ Import u. skip og plattformer

Utenrikshandel med tradisjonelle varer
Prisindekser (enhetspriser). 1988=100

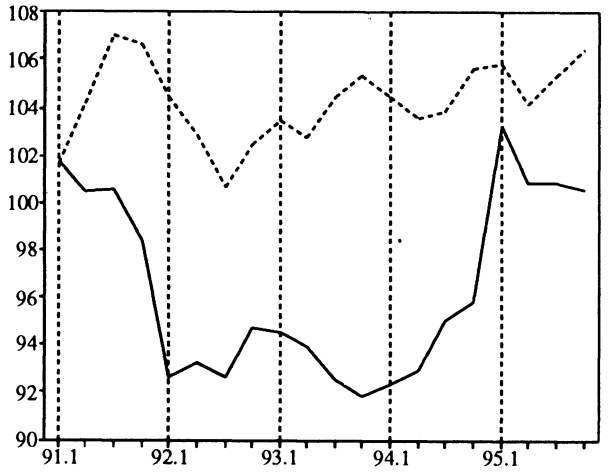

Eksport u. skip, plattf., olje og gass ------ Import u. skip, plattformer og råolje

Utenrikshandel med tradisjonelle varer
Sesongjustert volumindeks. 1988=100

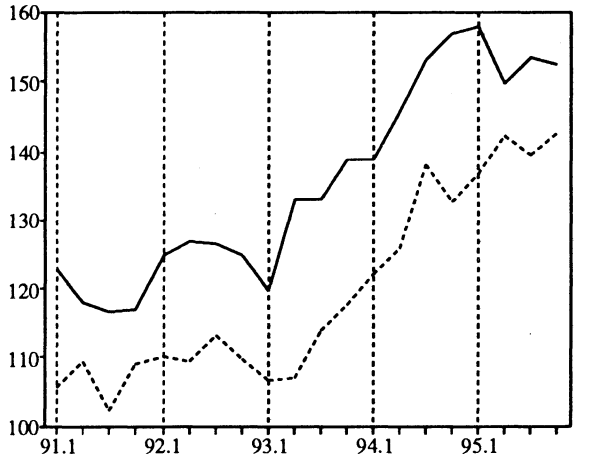

Eksport u. skip, pl.f., olje og gass ------ Import u. skip, plattf. og råolje

Tabell C1: Bruttonasjonalprodukt

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	1,4	1,3	0,8	1,4	4,5	3,3	3,0	2,4
Frankrike	2,5	0,8	1,3	-1,5	2,9	2,7	2,2	2,7
Italia	2,1	1,2	0,7	-1,2	2,2	3,1	2,7	2,5
Japan	4,8	4,3	1,1	-0,2	0,5	0,3	2,0	2,7
USA	1,2	-0,6	2,3	3,1	4,1	3,3	2,7	2,8
Storbritannia	0,4	-2,0	-0,5	2,3	3,8	2,7	2,4	2,7
Sverige	1,4	-1,1	-1,4	-2,6	2,2	3,5	2,5	2,0
Tyskland[1)]	5,7	5,0	2,2	-1,2	2,9	2,1	2,4	2,7
Norge	1,6	2,9	3,3	2,1	5,7	3,7	4,0	2,4

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell C2: Privat konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	0	1,2	1,1	2,9	7,0	3,2	3,1	2,5
Frankrike	2,7	1,4	1,4	0,2	1,5	2,0	2,0	2,7
Italia	2,5	2,7	1,1	-2,5	1,6	1,2	2,2	2,5
Japan	3,9	2,2	1,7	1,0	2,2	0,9	1,9	2,2
USA	1,5	-0,4	2,8	3,3	3,5	3,0	2,6	2,5
Storbritannia	0,6	-2,2	-0,1	2,6	3,0	2,0	2,3	2,6
Sverige	-0,4	0,9	-1,4	-3,7	0,5	0,5	0,9	1,7
Tyskland[1)]	5,4	5,6	2,6	0,5	0,9	1,8	2,4	2,2
Norge	0,6	1,3	2,2	2,3	4,8	2,9	2,5	2,5

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell C3: Offentlig konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	-0,4	-0,1	1,4	2,8	1,1	0,9	1,1	0,9
Frankrike	2,1	2,8	3,4	3,3	1,1	1,5	0,9	1,1
Italia	1,2	1,6	1,0	0,7	0	-0,4	0,3	0,3
Japan	1,9	1,6	2,7	1,7	2,8	2,6	2,1	2,1
USA	3,1	1,2	-0,7	-0,8	-0,7	-0,1	-0,4	-0,6
Storbritannia	2,5	2,6	-0,1	0,3	2,0	0,7	1,4	1,4
Sverige	2,6	2,8	0	-0,6	-1,0	-1,1	-0,7	-1,1
Tyskland[1)]	2,2	0,5	5,0	-0,5	1,2	2,1	2,0	1,6
Norge	4,1	3,9	5,5	1,0	1,1	0,6	1,2	1,3

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell C4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	-1,7	-5,7	-7,2	-2,3	3,1	12,3	6,9	4,5
Frankrike	2,8	0	-3,1	-5,8	1,6	3,0	3,8	4,8
Italia	3,8	0,6	-1,7	-13,1	-0,1	5,6	7,5	7,2
Japan	8,8	3,7	-1,1	-1,8	-2,3	0,6	4,2	4,0
USA[1)]	-1,8	-7,6	5,5	11,3	12,3	10,4	6,3	4,5
Storbritannia	-3,5	-9,5	-1,5	0,6	3,7	2,2	4,8	4,7
Sverige	1,3	-8,9	-10,8	-17,6	-0,4	12,4	9,0	4,5
Tyskland[2)]	8,5	6,0	3,5	-5,6	4,3	2,2	3,6	5,1
Norge[3)]	-11,9	-1,3	-3,3	1,5	5,5	5,1	5,6	1,9

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Private bruttoinvesteringer. [2] Samlet Tyskland fra 1992. [3)]1994-19956inneholder oljeplattformer under arbeid.

Tabell C5: Eksport av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	6,9	7,7	2,7	-2,0	7,3	5,5	5,3	5,3
Frankrike	5,4	4,1	4,9	-0,4	5,8	6,8	5,0	6,9
Italia	7,0	0,5	5,0	9,4	10,9	15,4	7,9	6,9
Japan	7,3	5,2	5,2	1,3	5,0	6,0	5,8	7,5
USA	8,2	6,3	6,7	4,1	9,0	10,8	10,1	10,0
Storbritannia	5,0	-0,7	4,0	3,3	8,2	4,9	6,2	6,5
Sverige	1,6	-2,3	2,3	7,6	13,8	12,0	7,8	5,0
Tyskland[1)]	11,0	12,3	-0,3	-4,7	7,5	3,8	6,5	6,9
Norge	8,6	6,1	5,2	2,0	8,5	3,7	6,9	4,6

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell C6: Import av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	1,2	4,1	-0,2	-4,1	12,1	8,4	6,5	5,8
Frankrike	6,1	3,0	1,1	-3,4	6,8	4,6	5,6	7,3
Italia	8,0	3,4	4,6	-7,8	9,8	10,5	8,7	8,8
Japan	8,6	-4,1	-0,4	2,7	8,4	10,7	9,4	8,2
USA	3,6	-0,5	8,7	10,7	13,4	10,9	7,3	7,2
Storbritannia	0,5	-5,3	6,5	2,8	6,1	2,2	6,5	6,7
Sverige	0,7	-4,9	1,1	-2,8	13,2	7,8	6,7	4,5
Tyskland[1)]	10,3	12,8	2,2	-5,2	7,1	3,1	6,7	7,2
Norge	2,5	0,2	0,7	4,0	6,6	4,1	4,2	4,0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell C7: Privat konsumdeflator

Prosentvis endring fra foregående år

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	2,7	2,4	1,9	0,4	1,7	2,0	2,5	3,0
Frankrike	2,8	3,2	2,4	2,2	1,8	2,0	2,1	1,7
Italia	6,2	6,8	5,4	4,8	4,7	4,9	4,1	3,6
Japan	2,6	2,5	2,1	1,3	0,3	-0,6	-0,3	0,7
USA	5,1	4,2	3,2	2,5	2,1	2,2	2,1	2,4
Storbritannia	5,5	7,4	4,7	3,5	2,5	2,9	3,1	2,8
Sverige	9,9	10,3	2,2	5,8	3,0	2,8	2,4	3,0
Tyskland[1)]	2,7	3,7	4,7	4,0	2,8	2,0	2,0	2,2
Norge	4,7	3,9	2,7	2,2	1,3	2,1	2,5	2,7

Kilde:Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell C8: Arbeidsledighet

I prosent av den totale arbeidsstyrken[1]

	1990	1991	1992	1993	1994	1995 anslag	1996 prognose	1997 prognose
Danmark	9,6	10,5	11,2	12,2	12,1	10,1	9,4	9,0
Frankrike	8,9	9,4	10,4	11,6	12,3	11,5	11,3	11,0
Italia	10,3	9,9	10,5	10,2	11,1	11,9	11,6	11,2
Japan	2,1	2,1	2,2	2,5	2,9	3,1	3,4	3,4
USA[2]	5,4	6,6	7,3	6,7	6,0	5,6	5,7	5,9
Storbritannia	6,9	8,8	10,1	10,4	9,5	8,4	8,2	8,0
Sverige	1,8	3,3	5,8	9,5	9,8	7,6	7,3	7,1
Tyskland[2) 3)]	4,8	4,2	4,6	7,9	8,4	9,3	9,3	9,1
Norge	5,2	5,5	5,9	6,0	5,4	4,9	4,6	4,3

Kilde:Historiske tall for Norge: AKU-tall fra Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Alle land unntatt Danmark følger ILO-definisjon av ledighet. [2] Unntatt militære styrker. [3] Samlet Tyskland fra 1992.

Tabell D1: Sverige

		1992	1993	1994	1995					
					Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1990=100	93,4	93,3	103,1	112,9	113,3	114,7	115,3	..	..
Arbeidsløshetsprosent		5,3	8,2	8,0	8,3	8,0	7,9	7,6	..	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang [1]	1990=100	95	102	121	98	134	141	144	..	..
Konsumprisindeks	1990=100	111,8	117,0	119,6	122,6	122,5	123,3	123,6	123,6	123,2

[1] Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

Tabell D2: Danmark

		1992	1993	1994	1995					
					Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Sesongjusterte tall:										
Salgsvolum, industrien	1990=100	103	101	111	112	114	115	116	..	..
Detaljomsetningsvolum	1990=100	101	102	107	107	106	110	108	..	..
Arbeidsløshetsprosent		11,2	12,3	12,0	10,5	10,2	9,8	9,5	9,3	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang[1]	1990=100	107	102	122	97	124	127	144	..	..
Konsumprisindeks	1990=100	104,5	105,9	108,0	109,9	110,1	110,7	110,7	111,0	110,9

[1] Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

Tabell D3: Storbritannia

		1992	1993	1994	1995					
					Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1990=100	96,2	98,1	103,1	105,7	105,6	106,1	105,2	105,7	..
Ordretilgang [1]	1990=100	93	100	113	103	93	120	117	..	..
Detaljomsetningsvolum	1990=100	99,4	102,4	106,2	107,9	107,1	107,3	107,4	108,0	108,9
Arbeidsløshetsprosent		9,7	10,3	9,3	8,3	8,2	8,1	8,1	8,0	7,9
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1990=100	110,0	111,9	114,6	118,6	118,9	119,5	119,1	119,1	119,5

[1] Volumet av tilgangen på nye ordrer til verstedindustrien fra innenlandske kunder.

Tabell D4: Tyskland

		1992	1993	1994	1995					
					Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1991=100	98,2	90,8	94,1	95,9	97,0	94,9	94,8	92,7	92,7
Detaljomsetningsvolum[1]	1990=100	103,4	99,1	97,5	..	..	..	..	..	..
Ujusterte tall:										
Arbeidsløshetsprosent		8,5	9,8	10,6	10,0	10,4	10,3	10,2	10,2	10,3
Konsumprisindeks	1991=100	105,1	109,8	112,8	115,1	115,2	115,3	115,2	115,1	115,1

[1] Vest-Tyskland.

Tabell D5: Frankrike

		1992	1993	1994	1995					
					Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1990=100	100,2	97,6	101,3	105,4	105,4	103,3	101,4	102,1	..
Arbeidsløshetsprosent		10,4	11,7	12,3	11,4	11,4	11,5	11,5	..	..
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1990=100	105,7	107,9	109,7	111,3	111,8	112,2	112,3	112,4	112,5

Tabell D6: USA

		1992	1993	1994	1995					
					Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1990=100	101,7	105,3	111,4	114,6	115,7	115,9	115,5	115,8	115,8
Ordretilgang[1]	Mrd. dollar	122,5	133,1	151,7	156,1	164,1	168,9	167,1	..	..
Detaljomsetningsvolum[2]	Mrd. dollar	138,7	146,0	155,3	161,6	163,1	163,4	162,7	..	..
Arbeidsløshetsprosent[3)]		7,3	6,7	6,1	5,7	5,6	5,6	5,5	..	..
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1990=100	107,1	110,1	112,9	116,2	116,4	116,7	117,0	116,9	..

[1] Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.
[2] I 1987-priser.
[3]Tallene for 1994 er ikke sammenlignbare med tidligere år.

Tabell D7: Japan

		1992	1993	1994	1995					
					Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon[1]	1990=100	95,5	91,2	91,9	94,9	92,3	94,6	93,0	94,2	95,5
Ordretilgang[2]	Mrd. yen	1548	1440	1441	1493	1548	1546	1353	1408	..
Arbeidsløshetsprosent		2,2	2,5	2,9	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,4
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1990=100	105,0	106,4	107,1	107,3	106,6	106,8	107,5	107,2	106,8

[1] Industriproduksjon og gruvedrift.
[2] Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

A-blad

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg- og abonnementservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80
Telefaks: 22 86 49 76

eller:
Akademika - avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4250-9
ISSN 0800-4110

Pris:
Økonomiske analyser kr 440,00 pr. år
Economic Survey kr 130,00 pr. år
Enkeltnummer ØA: kr 60,00; ES: kr 40,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

9 788253 742502

C. Falch Hurtigtrykk, Oslo